Agatha Christie

RODŽERIO EKROIDO NUŽUDYMAS

UDK 820-3
CH 525

Agatha Christie

The Murder of Roger Ackroyd

First published in Great Britain by
Collins 1926

Iš anglų kalbos vertė *Jonas Sipulis*

ISSN 1822-7376 ; 46
ISBN 978-609-95090-1-3

TURINYS

Pirmas skyrius

Daktaras Šepardas pusryčiauja

Misis Ferar mirė naktį iš rugsėjo šešioliktos į septynioliktą. Mane iškvietė penktadienį, aštuntą valandą ryto. Padėti aš jau niekuo negalėjau – mirtis ją buvo ištikusi prieš keletą valandų.

Kelios minutės po devynių aš jau vėl buvau namie. Atsirakinęs savo raktu duris, tyčiomis gaišinausi prieškambaryje, kabindamas skrybėlę ir apsiaustą. Gerai, kad susiprotėjau šilčiau apsirengti, nes tą ankstyvą rudens rytą dvelkė vėsa. Atvirai šnekant, aš buvau gerokai susijaudinęs ir sutrikęs. Jokiu būdu nenoriu pasakyti, kad tuomet numačiau artimiausių kelių savaičių įvykius. Tačiau nuojauta man kuždėjo, kad artimiausiu metu turi įvykti kažkas bauginančio.

Iš valgomojo atsklido arbatos puodukų skimbčiojimas ir sausas mano sesers Karolinos kosčiojimas.

– Džeimsai, čia tu?

Beprasmis klausimas – kas gi kitas, jei ne aš? Atvirai kalbant, priebutyje trypinėjau tik dėl savo sesers Karolinos. Anot misterio Kiplingo*, mangustų moto teigia: „Eik ir sužinok“. Jeigu Karolina sumanytų susikurti sau herbą, aš jai patarčiau pavaizduoti mangustą, stovintį ant užpakalinių kojų. Tik pirmoji moto dalis nėra būtina: Karolina sugeba

* Džozefas Rodjardas Kiplingas (1865–1936) – žymus anglų rašytojas, parašęs nemažai kūrinių vaikams (vert.past.).

viską sužinoti, neišeidama iš namų. Neturiu supratimo, kaip jai šitai pavyksta, bet taip jau yra. Spėju, kad žvalgų vaidmenį atlieka mūsų tarnai bei tiekėjai. O jeigu ji ir išeina iš namų, tai ne tam, kad sužinotų naujienas, bet kad jas kitiems praneštų. Šioje srityje ji taip pat nepralenkiama.

Būtent ši pastaroji jos savybė ir buvo mano delsimo priežastimi. Ką bepasakyčiau Karolinai apie misis Ferar mirtį, tą per pusantros valandos sužinos visa gyvenvietė. Kaip gydytojas, aš privalau saugoti paslaptis, todėl jau seniai esu įpratęs seseriai pasakoti kaip galima mažiau.

Paprastai ji viską sužino pati, tačiau aš jaučiu moralinį pasitenkinimą, kad nesu prie to prisidėjęs.

Misis Ferar vyras mirė vos prieš metus, ir Karolina atkakliai tvirtina, nors neturi nė menkiausio pagrindo, kad jį nunuodijusi žmona.

Ji nė girdėti nenori mano nuolatinių tvirtinimų, kad jis mirė nuo ūminio gastrito, kurį pagreitino piktnaudžiavimas alkoholiu. Aš, be abejo, sutinku, kad mirties nuo gastrito ir nunuodijimo aršeniku simptomai yra panašūs, bet Karolina savo kaltinimą grindžia visai kitkuo.

„Jūs tik į ją pažiūrėkite!“ – sako ji.

Misis Ferar buvo labai patraukli moteris, nors ir nebe pirmos jaunystės, o jos drabužiai, nors ir gana paprasti, visuomet puikiai gludo prie jos kūno. Bet vėlgi, šimtai moterų perka drabužius Paryžiuje, tačiau dėl to juk nepuola nuodyti savo vyrų.

Kol aš vis dar dvejojau prieškambary, visa tai prisimindamas, mano ausis vėl pasiekė Karolinos balsas, šįkart jau su aštresne gaidele:

– Ką tu po galais ten veiki, Džeimsai? Kodėl neateini pusryčiauti?

– Tuoj ateinu, brangioji, – paskubom atsakiau. – Tik pakabinsiu apsiaustą.

– Per tiek laiko galėjai pakabinti jų visą pustuzinį.

Ji buvo teisi. Be abejo, galėjau.

Aš nupėdinau į valgomąjį, kaip visuomet pabučiavau Karolinai į žandą ir atsisėdau prie savo kiaušinienės su kumpiu, kuri jau buvo gerokai atvėsus.

– Tave anksti iškvietė, – pastebėjo Karolina.

– Taip, – tariau aš. – Į King Padoką, pas misis Ferar.

– Žinau, – atsakė sesuo.

– Iš kur tu žinai?

– Man pasakė Enė.

Enė – mūsų kambarinė. Miela mergiotė, bet nepataisoma papliauška.

Pokalbis trumpam nutrūko. Aš toliau valgiau kiaušinienę. Mano sesers nosies, kuri buvo ganėtinai ilga ir plona, galiukas trūkčiojo: kaip ir visuomet, kai kas nors ją jaudina ar domina.

– Na? – neiškentė.

– Nieko gero. Jau buvo per vėlu. Mirtis ją užklupo bemiegant.

– Žinau, – vėl pasakė sesuo.

Šįkart jos žodžiai mane išvedė iš kantrybės.

– Tu negali šito žinoti, – išrėžiau aš. – Aš pats tai sužinojau tik tenai nuvykęs ir dar niekam nieko nesakiau. Jei tavoji Anė tai žino, tai ji turėtų būti aiškiaregė.

– Man tai pasakė ne Anė, o pienininkas. O jis sužinojo iš misis Ferar virėjos.

Kaip jau minėjau, Karolinai nereikia kelti kojos iš namų, norint sužinoti naujienas. Nepajudėdama iš vietos, ji būna visų įvykių sūkury – naujienos pačios ją pasiekia.

– Tai nuo ko gi ji mirė? Širdis neatlaikė?

– Negi pienininkas nepasakė? – nusišaipiau aš.

Bet Karolina sarkazmo nesupranta. Ji viską priima už gryną pinigą.

– Jis nežinojo, – paaiškino ji.

Galų gale, Karolina anksčiau ar vėliau vis tiek viską sužinos. Tad kodėl negalėtų sužinoti iš manęs?

– Ji mirė nuo pernelyg didelės veronalio dozės. Pasta-

ruoju metu šiuos vaistus ji vartojo nuo nemigos. Tikriausiai netyčia padaugino.

– Nesąmonė, – iškart atšovė Karolina. – Tai ji padarė sąmoningai. Nebandyk manęs perkalbėt!

Keista, tačiau taip jau yra: jei jūs kažką slapčiomis įtariate ir nenorite to sau pripažinti, tai tereikia kam nors apie tai pasakyti garsiai, ir tučtuojau jūs puolate tai neigti. Ir šįkart aš pasipiktinęs pratrūkau:

– Ir vėl tu pradedi! Tauški, kas užeina ant seilės! Kodėl, po galais, misis Ferar turėjo nusižudyti? Našlė, dar pakankamai jauna, turtinga, puikios sveikatos – tik ir džiaukis gyvenimu. Absurdas!

– Visai ne. Net ir tu turėjai pastebėti, kaip pasikeitė jos išvaizda pastaruoju metu. Jau kokį pusmetį jos nervai neabejotinai pakrikę. O ir pats tik ką patvirtinai, kad ją kamavusi nemiga.

– Tai kokia tavo diagnozė? – šaltai paklausiau. – Turbūt nelaiminga meilė?

Sesuo papurtė galvą.

– *Sąžinės graužimas*, – pasimėgaudama pasakė ji.

– Sąžinės graužimas?

– Taip. Niekuomet manim netikėjai, kad ji nunuodijusi savo vyrą. Dabar tuo dar labiau įsitikinau.

– Mano nuomone, tau trūksta logikos, – pastebėjau aš. – Jeigu jau moteris griebtųsi žmogžudystės, ji turėtų būti pakankamai šaltakraujiška, kad pasinaudotų savo „darbo“ vaisiais ir nesuskystėtų iki tokių sentimentų, kaip atgaila.

Karolina vėl papurtė galvą.

– Gal ir yra tokių moterų, bet misis Ferar ne iš tų. Ji buvo tikras nervų kamuolys. Nenugalimas impulsas paskatino ją atsikratyti savo vyro, kadangi ji buvo iš tų žmonių, kurie negali pakelti jokių kentėjimų. O jų tikrai netrūko, gyvenant su tokiu vyru, kaip Ešlis Ferar...

Aš pritariamai linktelėjau.

– Ir nuo to laiko ji pakliuvo į savo pačios poelgio

spąstus. Man sunku ją užjausti.

Nemanau, kad Karolina kada nors užjautė misis Ferar, jai tebesant gyvai. Tačiau dabar, kai ji iškeliavo ten, kur (tikėtina) nebegalės puikuotis savo paryžietiškais apdarais, Karolina buvo pasirengusi pasiduoti gailesčio ir supratimo emocijoms.

Aš tvirtai pasakiau, kad visos jos kalbos yra nesąmonė. Laikiausi dar tvirčiau, nes širdies gilumoj sutikau su tuo, ką ji sakė, bent jau iš dalies. Tačiau būtų neteisinga, jei Karolina prisikapstytų iki tiesos vien tik spėlionių įkvėpta. Aš nepalaikau tokių dalykų. Ji apskelbs savo nuomonę visai gyvenvietei, ir visi manys, kad Karolina remiasi mano medicininėmis išvadomis. Gyvenimas nėra paprastas dalykas.

– Nesąmonė, – atkartojo mane Karolina. – Pamatysi. Statau dešimt prie vieno, kad ji paliko priešmirtinį laišką, kuriame viską išpažino.

– Ji nepaliko jokių laiškų, – griežtai atšoviau, visai nenujausdamas, kad čia ji mane pričiups.

– A, – tarė Karolina, – tai tu domėjaisi šiuo klausimu, ar ne? Žinau, Džeimsai, kad širdies gilumoje tu su manimi sutinki. Tu tikras senas apsimetėlis!

– Panašiais atvejais būtina svarstyti ir savižudybės galimybę, – pasakiau aš įtikinamai.

– Tai bus tyrimas?

– Galbūt, priklausomai nuo situacijos. Jeigu aš sugebėsiu paaiškinti esąs visiškai tikras, kad perdozavimas buvo atsitiktinis, tai tyrimo gali ir neprireikti.

– O tu esi visiškai tikras? – nuovokiai paklausė Karolina.

Aš pakilau nuo stalo, nieko neatsakęs.

Antras skyrius

Kingz Ebotas

Prieš tęsiant pasakojimą, ko gero reikėtų pateikti keletą detalių apie, taip sakant, mūsų vietovės geografiją. Mūsų gyvenvietė Kingz Ebotas, mano supratimu, niekuo neišsiskiria iš kitų. Artimiausias miestas – Krančesteris yra už devynių mylių. Mes turime didelę geležinkelio stotį, nedidelį paštą ir dvi tarpusavy konkuruojančias universalines parduotuves. Darbingi žmonės linkę palikti kaimą jaunystėje, užtat mes galime pasigirti neištekėjusių damų ir atsargos karininkų gausa. Mūsų pomėgius ir pramogas trumpai galima apibūdinti vienu žodžiu – „apkalbos".

Čia yra tiktai du verti dėmesio namai. Vieną – "Karališkąją pievelę" – misis Ferar paveldėjo iš savo velionio vyro. Kitas – „Paparčių parkas" – priklauso Rodžeriui Ekroidui. Ekroidas man kaip niekas kitas panašus į šaunų krašto dvarininką. Jis primena vieną iš tų skaistaus veido, sportiško sudėjimo džentelmenų, kurie būtinai pasirodo senamadžių muzikinių komedijų pirmosios dalies pradžioje žalios pievelės dekoracijų fone ir dainuoja apie kelionę į Londoną. Pastaruoju metu muzikines komedijas pakeitė humoro vakarai, tuo pačiu nuo scenos pradingo ir šie kavalieriai.

Žinoma, Ekroidas, nėra joks dvarininkas. Jis yra nepaprastai sėkmingas fabrikantas, gaminantis (aš taip manau) vagonų ratus. Arti penkiasdešimties metų, raudonskruostis

ir geraširdis. Artimas pastoriaus bičiulis, dosniai papildantis parapijos kasą (nors, kaip kalbama, asmeniniuose reikaluose labai smulkmeniškas), remia kriketo varžybas, jaunimo klubus, ir neįgalių kareivių organizacijas. Kitaip sakant, jis yra mūsų ramaus gyvenimo Kingz Ebote širdis ir siela.

Būdamas dvidešimt vienerių metų jaunuoliu, Rodžeris Ekroidas įsimylėjo bei vėliau vedė nuostabią moterį, vardu Peiten, kokiais penkeriais ar šešeriais metais už save vyresnę. Peiten buvo našlė su vaiku. Vedybų istorija trumpa ir skausminga. Trumpai tariant, misis Ekroid pasirodė esanti alkoholikė. Besaikis gėrimas nuvarė ją į kapus praėjus vos ketveriems metams po vedybų.

Vėliau, bėgant metams, Ekroidas nerodė jokio polinkio antrąkart pasinerti į vedybinio gyvenimo nuotykius. Jo žmonos vaikui iš pirmosios santuokos tebuvo septyneri metai, kai mirė jo motina. Dabar jam dvidešimt penkeri. Ekroidas į jį visuomet žiūrėjo kaip į savo tikrą sūnų, ir jį atitinkamai augino, bet vaikis buvo tikras vėjo pamušalas ir nuolatinis rūpesčių bei pergyvenimų savo patėviui šaltinis. Nepaisant to, visi mes Kingz Ebote labai mylim Ralfą Peiteną. O mylėti jį galima vien už tai, kad jis tikras gražuolis.

Kaip jau minėjau, paliežuvauti mūsų kaime mes visuomet pasiruošę. Neilgai trukus visi pastebėjo, kad Ekroidas ir misis Ferar vienas kitam neabejingi. Po jos vyro mirties ši draugystė tapo dar ryškesnė. Juos visuomet buvo galima pastebėti kartu, ir buvo nesunku nuspėti, kad, pasibaigus gedulo periodui, misis Ferar taps misis Ekroid. Šiame reikale išties buvo jaučiamas tam tikras atitikimas. Rodžerio Ekroido žmona mirė nuo alkoholizmo, o Ešlis Ferar prieš numirdamas taip pat spėjo pagarsėti kaip girtuoklis. Todėl šių dviejų alkoholizmo aukų susijungimas bendram gyvenimui būtų kaip atlygis už kentėjimus nuo savo buvusių sutuoktinių.

Ferarai apsigyveno pas mus tik kiek daugiau nei prieš metus, o Ekroidas su apkalbų aureole jau vaikščiojo nuo seno. Per visą tą laiką, kol užaugo Ralfas Peitenas, susidarė gana ilgas sąrašas dvaro ekonomių, kurių kiekviena sukeldavo didžiausią Karolinos ir jos draugių įtarimą. Neperdėsiu sakydamas, kad per pastaruosius penkiolika metų kaimas laukė, kada Ekroidas paims už žmoną kurią nors savo ūkio tvarkytoją. Paskutinioji iš jų, valdinga ledi vardu mis Rasel, nevaržomai karaliavo penketą metų – dvigubai ilgiau už bet kurią anksčiau buvusią. Ir jei ne misis Ferar pasirodymas, Ekroidui vargu ar būtų pavykę ir šįkart išsisukti. Tiesa, buvo dar ir kitas dalykas: netikėtai iš Kanados atvyko našlaujanti brolienė su dukra. Misis Sesila Ekroid, jaunesniojo Ekroido dykaduonio brolio našlė, apsistojo „Paparčio parke“ ir, Karolinos žodžiais tariant, parodė mis Rasel deramą vietą.

Negaliu tiksliai pasakyti, ką reiškia „derama vieta“ – skamba tai gana nedraugiškai ir nemaloniai – bet žinau, kad mis Rasel dabar vaikšto sučiaupusi lūpas, kurios man primena kandžią šypseną, ir reiškia didžiausią užuojautą: „vargšelė misis Ekroid gyvena iš savo dieverio malonės – skaičiuojamas kąsnis sprangus. *Aš* jausčiausi labai nemaloniai, neužsidirbdama savo pragyvenimui“.

Nežinau, ką galvojo misis Sesila Ekroid apie reikalą su misis Ferar. Ekroido santuoka aiškiai kirstųsi su jos interesais. Sutikusi misis Ferar, ji visuomet būdavo labai maloni, net, sakyčiau, perdaug. Bet, anot Karolinos, tai dar nieko nereiškia.

Tai tokie Kingz Eboto pastarųjų metų rūpesčiai. Mes aptarinėjome Ekroido reikalus iš įvairiausių pusių. Misis Ferar šiuose svarstymuose taip pat užėmė deramą vietą.

Dabar viskas pasisuko netikėta linkme. Dar neseniai aptarinėję malonius vedybinius klausimus, mes atsidūrėme tragedijos sūkuryje.

Visom šiom mintim besisukant mano galvoje, išėjau lankyti ligonių. Kažkokių ypatingų ligos atvejų, mano lai-

mei, neturėjau, nes mano mintys vis grįždavo prie misis Ferar mirties aplinkybių. Ar tai buvo savižudybė? Jeigu taip, tai ji turėjo palikti kokį nors savo elgesio paaiškinimą. Iš patirties žinau, kad moterys, pasiryžusios savižudybei, paprastai atskleidžia savo pergyvenimus, kurie paskatina imtis tokių drastiškų veiksmų. Jos stengiasi viską iškelti į viešumą.

Kiek laiko aš jos nemačiau? Jau daugiau kaip savaitė. Jos elgesys nekėlė jokio įtarimo, atsižvelgiant į... į visas aplinkybes.

Tuomet aš ūmai prisiminiau, kad mačiau ją dar vakar, nors pasikalbėti ir neteko. Ji ėjo su Ralfu Peitenu, ir aš gerokai nustebau, nes visiškai nesitikėjau jį išvysti Kingz Ebote. Aš buvau tikras, kad jis galutinai susipyko su savo patėviu. Ralfo čia nesimatė jau beveik pusmetį. Jie ėjo vienas šalia kito, beveik suglaudę galvas, ir ji kažką labai rimtai aiškino.

Galiu tvirtai teigti – kaip tik tuo metu mane pirmą kartą apėmė artėjančios nelaimės nuojauta. Nieko konkretaus, tik neaiški nuojauta to, kaip viskas vėliau susiklostė. Tas rimtas *tete–a–tete** tarp Ralfo Peiteno ir misis Ferar padarė man slogų įspūdį.

Aš vis dar mąsčiau apie tai, kai netikėtai susidūriau su Rodžeriu Ekroidu.

– Šepardas! – sušuko jis. – Štai jūs man ir esate reikalingas! Koks baisus atsitikimas.

– Vadinasi, jau girdėjote?

Jis linktelėjo. Mačiau, kad jam buvo sunku susitaikyti su tuo, kas įvyko. Dideli rausvi skruostai buvo įdubę, iš jo žvalios, sveikos išvaizdos mažai kas teliko.

– Viskas kur kas blogiau, nei manote, – tvardydamasis tarė jis. – Klausykite, Šepardai, aš noriu su jumis pasikalbėti. Ar turite dabar laiko?

– Dabar sunkiai. Turiu dar aplankyti tris pacientus, ir

* Pokalbis tarp keturių akių

iki dvyliktos grįžti į priimamąjį – ten taip pat reikia apžiūrėti ligonius.

– Na, tada popiet... arba ne, geriau ateikite vakarieniauti. Pusę aštuonių. Jums tinka?

– Žinoma. Ar kas nors ne taip? Dėl Ralfo?

Nežinau, kodėl aš šitaip paklausiau, turbūt dėl to, kad Ralfas dažnai pridarydavo rūpesčių.

Ekroidas pažvelgė į mane abejingai, tarytum nieko nesuprasdamas. Aš pajutau, kad turėjo atsitikti išties kažkas negero. Dar niekad nebuvau matęs Ekroido tokio prislėgto.

– Ralfas? – neaiškiai pratarė jis. – Ne, Ralfas čia niekuo dėtas. Ralfas Londone – kad jį perkūnas! Antai ateina senoji mis Hanet. Neturiu noro kalbėt su ja apie šį baisų atsitikimą... Tai iki vakaro, Šepardai. Laukiu jūsų pusę aštuonių.

Aš linktelėjau, ir jis nuskubėjo, palikęs mane apstulbusį. Ralfas Londone? Bet jis tikrai vakar popietę buvo Kingz Ebote. Vadinasi, Ralfas išvažiavo vakar vakare arba šį rytą, tačiau Ekroidas šnekėjo taip, tarsi Ralfas nebūtų keletą mėnesių net priartėjęs prie šios vietos.

Ilgiau samprotauti nebeturėjau laiko. Mane užklupo mis Hanet, ištroškusi naujienų. Mis Hanet atitinka visas mano sesers Karolinos charakteristikas, bet trūksta jos tikslumo pereinant prie išvadų, kas Karolinos manevrams suteikia didingumo. Mis Hanet duso nuo jaudulio ir smalsumo.

Vargšė misis Ferar! Kaip gaila! Kiek buvo kalbų, kad ilgus metus ji vartojusi narkotikus. Taip kalba netikę žmonės. Tačiau blogiausia, kad tokiuose baisiuose tvirtinimuose paprastai būna ir dalelė tiesos. Nebūna ugnies be dūmų! Ir dar šneka, kad misteris Ekroidas apie tai sužinojęs ir nutraukęs sužadėtuves – nes jie *buvo* susižiedavę. Ji, mis Hanet, tuo visiškai įsitikinusi. Žinoma, *jūs* pats visa tai žinote – juk jūs daktaras – bet daktarai niekuomet nekalba.

Visa tai sakydama, ji varstė mane akimis, stebėdama, kaip aš reaguoju į jos užuominas. Laimei, gyvendamas Karolinos draugėje, aš išmokau išlaikyti abejingą veido išraišką ir atsakinėti trumpomis nieko nereiškiančiomis pastabomis.

Šia proga pasveikinau mis Hanet už tai, kad ji neprisijungia prie šių nesveikų gandų skleidimo. Sumani kontrataka. Pastaroji pastaba sukėlė jai šiokių tokių nepatogumų, ir, kol gerbiamoji mis kaupėsi, mano ir pėdos ataušo.

Susimąstęs pasukau namo, kur priimamajame manęs laukė keletas pacientų.

Juos išleidęs, ketinau prieš pietus keletą minučių pasisukinėti sode, tačiau pastebėjau dar vieną pacientę belaukiant. Ji atsikėlė ir įėjo į kabinetą.

Aš nustebau, nors tam lyg ir nebuvo priežasčių, išskyrus tai, kad mis Rasel palieka geležinės sveikatos žmogaus įspūdį, todėl sunku įsivaizduoti ją sergančią.

Ekroido ekonomė yra aukšta, daili moteris, tik pakankamai atgrasios išvaizdos: rūstus žvilgsnis, kietai sučiauptos lūpos. Jei būčiau jai pavaldi tarnaitė ar virėja, sprukčiau vos išgirdusi jos žingsnius.

– Labas rytas, daktare Šepardai, – tarė ji. – Būčiau labai dėkinga, jei galėtumėte apžiūrėti mano kelį.

Aš apžiūrėjau, tačiau, tiesą sakant, nuo to mano, kaip gydytojo, patirtis nedaug teišaugo. Misis Rasel skundimasis neaiškiais skausmais buvo toks neįtikinantis, kad mažiau dorovingos moters žodžius būčiau palaikęs grynu prasimanymu. Akimirkai mano galvą perskrodė mintis, kad ji išsigalvojo skausmą kelyje, norėdama ištraukti iš manęs šį tą apie misis Ferar mirties aplinkybes. Bet netrukus įsitikinau, kad apsirikau. Mis Rasel tik probėgšmais užsiminė apie tragediją, it tiek. Tačiau ji akivaizdžiai buvo linkusi užtrukti ir paplepėti.

– Na, ačiū jums už buteliuką tepalo, daktare, – pagaliau ištarė ji, – nors aš netikiu, kad iš to bus kokia nauda.

Aš taip pat netikėjau, bet iš pareigos jausmo paprieštaravau. Galų gale, tepalas pakenkti negalėjo, o aš turiu ginti savo profesiją visais įmanomais būdais.

– Nepripažįstu aplamai jokių vaistų, – tarė mis Rasel, metusi niekinamą žvilgsnį į mano išrikiuotus buteliukus. – Jie tik atneša daug žalos. Pavyzdžiui, polinkis kokainui.

– Na, jei kalbėsime apie kokainą...

– Jis labai paplitęs aukštuomenėje.

Esu tikras, kad mis Rasel apie aukštuomenę išmano kur kas labiau už mane, todėl nebandžiau su ja ginčytis.

– Pasakykite man, daktare, – tarė mis Rasel, – jei žmogus yra tikras šio įpročio – kokaino vartojimo – vergas, ar įmanoma jo atsikratyti?

Tai ne tas klausimas, į kurį gali atsakyti keliais žodžiais. Aš išpyškinau jai trumpą paskaitą, kurią ji atidžiai išklausė. Manęs vis dar neapleido įtarimas, kad ją domina informacija apie misis Ferar.

– Arba, pavyzdžiui, veronalis... – pridūriau aš.

Nors ir keista, neatrodė, kad veronalis ją būtų dominęs. Ji pasiteiravo, ar tiesa, jog yra tokių nuodų, kurių pėdsakus sunku aptikti.

– A, – tariau aš, – jūs skaitote detektyvinius romanus?

Ji patvirtino skaitanti.

– Detektyvinių romanų esmė, – tariau aš, – yra reti nuodai – jei įmanoma, tai iš Pietų Amerikos, apie kuriuos niekas nėra girdėjęs – kažkas tokio, su kuo kokia nors nežinoma laukinė gentis užnuodija savo strėles. Mirtis ištinka iškart, o Vakarų mokslas bejėgis ką nors ištirti. Ar tokius nuodus jūs turite galvoje?

– Taip. Ar iš tiesų tokių būna?

Aš apgailestaudamas papurčiau galvą.

– Bijau kad tokių nėra. Žinoma, čia *curare**.

---

* Nuodai, gaunami iš kai kurių Pietų Amerikos augalų šaknų ir jaunų ūglių, paralyžiuoja kvėpavimo raumenis (vert.past.).

Aš ėmiau plačiau pasakoti apie šiuos nuodus, tačiau mis Rasel, rodės, ir tai nedomino. Ji paklausė, ar aš jų turiu savo vaistų spintelėje, ir, kai atsakiau neigiamai, iškart pajutau, kad mano autoritetas jos akyse gerokai nukrito.

Ji pareiškė, kad jau turinti grįžti ir išėjo pro priimamojo duris kaip tik tuo metu, kai suskambo varpelis, kviečiantis pietų.

Niekuomet neįtarčiau misis Rasel meile detektyviniams romanams. Buvo baisiai smagu įsivaizduoti, kaip ji išeina iš savo kambario iškoneveikti prasikaltusios kambarinės, ir paskui grįžusi vėl patogiai įsitaiso skaityti „Septintojo lavono paslaptį“ ar ką nors panašaus.

Trečias skyrius

Žmogus, kuris augino moliūgus

Pietaudamas pasakiau Karolinai, kad esu pakviestas vakarienei į „Papartį". Ji neišreiškė jokio prieštaravimo – greičiau atvirkščiai:

– Puiku. Ten viską sužinosi. Tiesa, o kokios problemos su Ralfu?

– Su Ralfu? – nustebęs paklausiau. – Jokių.

– Tai kodėl jis apsistojo „Trijuose šernuose", o ne „Paparčio parke"?

Aš nesivarginau tikrinti šio Karolinos pareiškimo smulkiau klausinėdamas. Man pilnai pakako to, kad tai pasakė Karolina.

– Ekroidas man sakė, kad Ralfas Londone, – pasakiau aš. Pritrenktas tokių naujienų, aš nukrypau nuo savo geležinės taisyklės niekam neteikti jokios informacijos.

– O! – pasakė Karolina, ir aš pastebėjau, kad jos nosies galiukas virptelėjo. – Jis atvyko į „Tris šernus" vakar rytą, ir dar neišvažiavo. Vakar vakare jis turėjo pasimatymą su mergina.

Tai manęs nenustebino. Ralfas, turiu pasakyti, didžiąją dalį savo gyvenimo vakarų praleidžia su merginomis. Keista buvo tik tai, kad šį kartą maloniam laiko praleidimui jis pasirinko Kingz Ebotą, užuot tenkinęsis sostinės linksmybėmis.

– Ar su kuria nors padavėja? – paklausiau.

– Ne. Čia ir šuo pakastas. Jis išėjo jos pasitikti. Kas ji – nežinau.

(Skaudu Karolinai pripažinti tokį dalyką.)

– Bet aš nutuokiu! – tęsė mano nenuilstama sesuo.

Aš kantriai laukiau.

– Su savo seserėčia!

– Su Flora Ekroid? – šūktelėjau nustebęs.

Flora Ekroid iš tikrųjų nėra Ralfui Peitenui jokia giminaitė, bet atsižvelgiant į tai, kad ilgą laiką į Ralfą buvo žiūrima kaip į tikrą Ekroido sūnų, jie buvo laikomi pusbroliu ir pussesere.

– Flora Ekroid, – patvirtino sesuo.

– Bet kodėl jis nėjo su ja pasimatyti į „Papartį"?

– Jiedu slapta susižiedavę, – su didžiausiu malonumu paaiškino Karolina. – O Ekroidas nė girdėti apie tai nenori. Todėl jie susitinka paslapčiom.

Karolinos teorijoje aš įžvelgiau nemažai trūkumų, tačiau susilaikiau jų neišdėstęs. Nekalta užuomina apie mūsų naująjį kaimyną pakreipė pokalbį kita linkme.

Į šalimais esantį "Maumedžio" kotedžą neseniai atsikraustė atvykėlis. Didžiausiam Karolinos nusivylimui, jai nieko nepavyko sužinoti apie tą poną, išskyrus tai, kad jis užsienietis. „Žvalgyba" pasirodė esanti nepatikima. Reikia manyti, kad šiam ponui, kaip ir bet kam kitam, reikia pieno, daržovių, mėsos bei kitų produktų, tačiau neatrodė, kad kas nors iš visų šių dalykų tiekėjų turėtų kokios nors informacijos apie jį. Jo pavardė, berods, yra Parot. Vienintelis dalykas, ką apie jį žinome – tai, kad jis domisi moliūgų auginimu.

Be abejo, tai nebuvo ta informacijos rūšis, kurios geidė Karolina. Ji nori žinoti, iš kur jis atvykęs, kuo verčiasi, ar jis vedęs, jei taip – tai kas jo žmona buvo (arba yra), ar jis turi vaikų, kokia jo motinos mergautinė pavardė ir taip toliau.

– Mieloji Karolina, – tariau aš. – Jo profesija man nekelia jokių abejonių. Jis – išėjęs į pensiją kirpėjas. Žvilgtelėk į

jo ūsus.

Karolina nesutiko. Ji pasakė, kad tuomet jo plaukai turėtų būti garbanoti, kaip ir visų kirpėjų, o ne lygūs.

Aš jai išvardijau keletą mano asmeniškai pažįstamų kirpėjų, turinčių lygius plaukus, bet tai jos neįtikino.

– Nieko negaliu apie jį sužinoti, – susisielojusi kalbėjo Karolina. – Anądien pasiskolinau keletą sodo įrankių, ir jis labai maloniai sutiko juos duoti, bet daugiau nieko iš jo neišpešiau. Aš tiesiai paklausiau, ar jis ne prancūzas, ir jis atsakė, kad ne. Kažkodėl daugiau klausinėti nebeturėjau jokio noro.

Aš pajutau, kad mūsų paslaptingasis kaimynas mane ima labiau dominti. Žmogus, kuris sugebėjo priversti Karoliną prikąsti liežuvį ir atsikratė ja, nieko nepešusia, turi būti nepaprasta asmenybė.

– Man regis, – tarė Karolina, – jis turi vieną iš tų naujųjų dulkių siurblių. – Jos akyse blykstelėjo mintis apie šio daikto pasiskolinimą, kas suteiktų progą dar šio to pasiklausinėti.

Pasinaudojęs jos susimąstymu, išsmukau į sodą. Jau mieliau aš čia pasikrapštysiu. Įsismaginęs roviau kiaulpienes, tik staiga išgirdau perspėjamą riktelėjimą ir kažkoks sunkus daiktas, prašvilpęs pro ausis, nukrito prie mano kojų. Tai buvo moliūgas!

Supykęs ėmiau žvalgytis. Kairėje pusėje virš tvoros pasirodė galva. Ji buvo kiaušinio formos, vietomis padengta įtartino juodumo plaukais, su didžiuliais ūsais ir žvitriomis akimis. Tai buvo mūsų paslaptingasis kaimynas, misteris Parot.

Jis iškart puolė apgailestauti:

– Tūkstantį kartų prašau atleidimo, mesjė. Mano elgesys nepateisinamas. Jau keletą mėnesių auginu moliūgus. Šiandien tie moliūgai staiga išvedė mane iš kantrybės. Aš pasiunčiau juos pasivaikščioti – ne tik žodžiais, bet ir fiziškai. Čiupau didžiausią ir mečiau per tvorą. Aš tiesiog

pervargau.

Neatsilaikęs prieš tokius gausius apgailestavimus, mano pyktis atslūgo. Galų gale, juk ta nekalta daržovė manęs neužkliudė. Bet aš nuoširdžiai tikėjausi, kad didelių daržovių mėtymas per tvorą nėra mūsų naujojo draugo hobis. Toks įprotis vargu ar sustiprintų mūsų draugystę.

Tas keistas mažas žmogus, rodos, skaitė mano mintis.

– O ne, – sušuko jis, – nesibaiminkite! Paprastai aš taip nesielgiu. Tačiau įsivaizduokite, mesjė: žmogus dirbo, triūsė nenuleisdamas rankų, kad galėtų išeiti į poilsį ir verstis tuo, apie ką visą laiką svajojo. Ir šit jis pajunta, kad vėl ilgisi buvusios darbo sumaišties, ankstesnio vargo, kurio atsikratęs manė būsiąs labai laimingas.

– Taip, – susimąstęs tariau aš, – įsivaizduoju, kad tai pakankamai dažnas reiškinys. Kad ir aš: prieš metus gavau palikimą, pakankamai didelį, kad galėčiau įgyvendinti savo svajonę. Aš visuomet troškau pakeliauti, pamatyti pasaulį. Palikimą, kaip minėjau, gavau prieš metus, o taip niekur ir neišvykau.

– Įpročių pančiai, – palingavo galvą mūsų kaimynas. – Mes triūsiame, norėdami pasiekti kokį nors tikslą, o jį pasiekę, pajuntame, kad mums trūksta kasdienio darbo rūpesčių. Žinokite, mesjė, mano darbas buvo įdomus. Pats įdomiausias pasaulyje.

– Iš tikrųjų?– padrąsinamai paklausiau aš. Tuo metu manyje stipriai suveikė Karolinos dvasia.

– Žmogaus prigimties tyrinėjimai, mesjė!

– Šit kaip, – maloniai pratariau.

Viskas aišku – į pensiją išėjęs kirpėjas! Kas žmogaus prigimties paslaptis žino geriau už kirpėjus?

– Ir dar aš turėjau draugą. Draugą, kuris daug metų nesiskyrė su manimi. Nors jo bukaprotiškumas kartais mane baugindavo, jis man buvo labai artimas. Įsivaizduokite, aš pasiilgau net jo kvailumo. Jo naivumas, nuoširdus požiūris; o ir malonumas jį apstulbinti, nustebinti savo talentu – ne-

galiu apsakyti, kaip man dabar šito trūksta!

– Jis mirė? – paklausiai užjausdamas.

– O ne. Jis gyvena ir klesti, bet kitame pasaulio gale. Dabar jis Argentinoje.

– Argentinoje, – pavydžiai pakartojau.

Aš visuomet svajojau pakliūti Pietų Amerikon. Atsidusęs pastebėjau, kad misteris Parot žiūri į mane prijaučiamai. Jis esąs mažas supratingas žmogelis.

– Jūs taip pat norėtumėte ten nuvykti? – paklausė jis.

Atsidusęs papurčiau galvą.

– Galėjau ten važiuoti. Prieš metus. Bet aš buvau kvailas – dar blogiau – godus. Nepagrįstai rizikavau.

– Suprantu, – tarė Puaro. – Jūs spekuliavote?

Aš liūdnai linktelėjau, nors šiaip jaučiausi gana smagiai. Šis juokingas mažas žmogelis laikėsi labai jau iškilmingai.

– Kartais ne dygliakiaulių aliejaus laukai? – netikėtai paklausė.

Nustebęs pažvelgiau į jį.

– Aš rimtai galvojau apie tai, bet galiausiai pasirinkau aukso gavybą Vakarų Australijoje.

Mano kaimynas žiūrėjo į mane su tokia išraiška, kurios negalėčiau apibūdinti.

– Tai likimas, – pagaliau ištarė.

– Koks likimas? – paklausiau dirgliai.

– Kad man teko apsigyventi kaimynystėje žmogaus, kuris rimtai svarsto apie dygliakiaulių aliejaus laukus bei aukso gavybą Vakarų Australijoje. Sakykite, ar jūs taip pat domina ir kaštoniniai plaukai?

Aš spoksojau į jį išsižiojęs, ir jis pratrūko juoku.

– Ne, ne, aš nesergu jokia psichine liga. Neįsitempkite. Tai buvo kvailas klausimas, kurį jums uždaviau. Matote, mano draugas, apie kurį kalbėjau – tai jaunas vyras, kuris nuolatos buvo nuostabių moterų dėmesio centre. Bet jūs esate vidutinio amžiaus vyras, daktaras – vyras, suprantantis daugumos šio gyvenimo dalykų kvailumą ir beprasmiškumą.

Na, gerai, mes kaimynai. Maldauju jūsų paimti ir padovanoti savo nuostabiai seseriai mano geriausią moliūgą.

Jis vikriai nėrė už tvoros ir netrukus išlindo su milžinišku moliūgu rankose. Aš jį paėmiau, kaip ir dera, rodydamas didžiausią džiaugsmą.

– Tiesą sakant, – džiugiai sušuko jis, – aš netuščiai praleidau šį rytmetį. Susipažinau su žmogumi, kuris man primena toli esantį draugą. Tarp kitko, norėjau jūsų kai ko paklausti. Jūs neabejotinai pažįstate visus šio nedidelio kaimelio gyventojus. Kas tas juodaplaukis tamsiaakis gražaus veido jaunuolis? Jis visuomet vaikšto atmetęs galvą, su lengva šypsena lūpose?

Toks tikslus apibūdinimas nepaliko vietos abejonėms.

– Tai tikriausiai kapitonas Ralfas Peitenas, – iš lėto atsakiau aš.

– Bet anksčiau aš jo nematydavau.

– Taip, jis jau seniai čia nebuvo pasirodęs. Tai misterio Ekroido iš „Paparčio parko“ sūnus, teisingiau sakant, įsūnis.

Mano kaimynas nekantriai mostelėjo.

– Žinoma, turėjau susiprotėti. Misteris Ekroidas ne kartą apie jį pasakojo.

– Jūs pažįstami su misteriu Ekroidu? – nustebęs paklausiau.

– Mes susipažinome Londone, kai aš ten dirbau. Aš jo paprašiau čia nieko nepasakoti apie mano profesiją.

– Pastebėjau, – tariau aš. Mane pralinksmino jo atviras snobizmas.

Bet mažasis žmogeliukas toliau pompastiškai šypsojosi.

– Kai kurie nori būti incognito. Aš nesivaikau populiarumo. Net nesirūpinu savo pavardės teisinga čionykšte versija.

– Iš tiesų, – pratariau, nesumodamas, ką atsakyti.

– Kapitonas Ralfas Peitenas, – susimąstė misteris Par-

ot. – Ir jis susižiedavęs su žavingąja mis Flora Ekroid.

– Kas jums sakė? – paklausiau didžiai nustebęs.

– Misteris Ekroidas. Maždaug prieš savaitę. Jis tuo esąs labai patenkintas, nes seniai šito troškęs, kaip aš supratau. Aš įtariu, jis net šiek tiek prispaudęs tą jaunuolį. Tai nėra išmintinga. Jauni žmonės turi tuoktis, vadovaudamiesi savo jausmais, o ne pamalonindami įtėvius, tikintis iš jų palikimo.

Mano teorija subliūško. Aš negalėjau įsivaizduoti Ekroido, atveriančio širdį kirpėjui ir aptarinėjančio su juo savo įsūnio ir dukterėčios vestuves. Nors Ekroidas mielai globoja žemesnės kilmės žmones, bet jis turėjo labai stiprų savo kilmingumo ir orumo supratimą. Pradėjau abejoti, ar tikrai Parot galėtų būti kirpėju.

Stengdamasis nuslėpti savo sumišimą, pasakiau pirmą man į galvą šovusį dalyką:

– Kodėl jūs atkreipėte dėmesį į Ralfą Peiteną? Dėl jo gražios išvaizdos?

– Ne vien dėl to. Nors jis, žinoma, jūsų aukštosios visuomenės romanisčių žodžiais tariant, gražus kaip graikų dievas. Ne, čia yra kažkas tokio, ko aš nesuprantu.

Pastarąją mintį jis išreiškė keistu svajingu tonu, kuris man padarė nenusakomą įspūdį. Parot tarsi po kaulelį narstė tą vaikiną, turėdamas omenyje kažkokius man nežinomus faktus. Tokioje būklėje mane užklupo sesers balsas, kviečiantis namo.

Įėjau vidun. Karolina buvo su kepuraite, matyt, tik ką grįžusi iš pasivaikščiojimo. Ji pradėjo be jokios įžangos:

– Aš sutikau misterį Ekroidą.

– Tikrai?

– Suprantama, aš stabtelėjau persimesti vienu kitu žodeliu, tačiau jis labai skubėjo ir buvo susirūpinęs.

Nėra abejonių, Ekroidui susidurti su Karolina buvo taip pat nemalonu, kaip ir ryte su mis Hanet. Be to, Karolina dar sunkiau atsikratyti.

– Iškart jį paklausiau apie Ralfą. Ekroidas labai nustebo – jis nežinojęs, kad berniukas čia. Jis net pasakė, kad aš tikriausiai apsirikusi. Įsivaizduoji – aš apsirikusi!

– Iš tiesų absurdiška, – tariau, – jis turėtų tave geriau pažinoti.

– Tada jis man pasakė, kad Ralfas ir Flora susižiedavę.

– Aš taip pat tai žinau, – pertraukiau šiek tiek didžiuodamasis.

– Kas tau pasakė?

– Mūsų naujasis kaimynas.

Karolina kelias sekundes dvejojo, panašiai kaip ruletės strėlė, nežinodama, ties kuriuo numeriu apsistoti. Tuomet nusprendė nesileisti išmušama iš vėžių.

– Aš pasakiau misteriui Ekroidui, kad Ralfas apsistojo „Trijuose šernuose".

– Karolina, – tariau aš, – ar tau niekada nešovė į galvą, kad įprotis viską be atrankos pasakoti gali pridaryti daug žalos?

– Nesąmonė! – atšovė sesuo. – Žmonės turi žinoti tokius dalykus. Aš manau, tai mano pareiga – jiems pranešti. Misteris Ekroidas buvo man labai dėkingas.

– Ir, – padrąsinau aš, nujausdamas, kad čia dar toli gražu ne viskas.

– Jis, man regis, nudrožė tiesiai į "Tris šernus", bet jei taip, tai Ralfo ten nerado.

– Nerado?

– Ne, nes man grįžtant per mišką...

– Grįžtant per mišką? – pertraukiau aš.

Karolina grakščiai paraudo.

– Tokia puiki diena! – paaiškino ji. – Aš nutariau pasivaikščioti. Miškas su savo rudens atspalviais toks nuostabus šiuo metų laiku.

Karolinai nerūpi miškas, nepriklausomai nuo metų laiko. Paprastai mišką ji traktuoja kaip vietą, kurioje drėgna

ir ant galvos gali užkristi įvairūs nemalonūs dalykėliai. Ne, miškan ją patraukė mangustės instinktas: tai – vienintelė Kingz Eboto vieta, kur galima pasikalbėti su jauna mergina nežiūrint visam kaimui. Beje, „Paparčio parkas" šliejasi prie pat miško.

– Puiku, – tariau aš, – tęsk toliau.

– Kaip jau sakiau, aš ėjau mišku ir išgirdau balsus.

Karolina nutilo.

– Na?

– Vieną iš karto pažinau – tai buvo Ralfo Peiteno balsas, o antrasis – moters. Savaime aišku, aš nesiruošiau klausytis...

– Žinoma, – sarkastiškai nusišaipiau.

– Bet kas man beliko daryti? – kalbėjo toliau Karolina, nekreipdama dėmesio į mano pašaipą. – Moteris kažką pasakė, aš nenugirdau – ką, o Ralfas piktai atrėžė: „Mano mieloji, argi neaišku, kad senis greičiausiai paliks mane be skatiko. Pastaraisiais metais manęs jis atsikando iki soties, dabar pakaks mažiausio menkniekio. O mudviem reikia greitai atsistot ant kojų. Aš jau būsiu turtingas, kai mano senasis tėtušis pakratys kojas. Nors jis ir užspaudė pinigus, bet turi jų nerealiai. Ir aš nenoriu, kad jis pakeistų savo testamentą. Palik tai man, aš viską sutvarkysiu." Atkartoju žodis žodin, nes gerai atsimenu. Deja, tuo metu aš užmyniau sausą šakelę ar kažką panašaus, ir jie iš karto ėmė šnekėtis pašnibždom ir pasišalino. Aš, žinoma, negalėjau bėgti iš paskos ir todėl nemačiau, kas buvo toji mergina.

– Tai išties apmaudu, – tariau aš. – Bet spėju kad tu, nekaip pasijutusi, nukūrei į „Tris šernus" ir kyštelėjai nosį į bufetą, norėdama įsitikinti, ar visos padavėjos savo vietoje?

– Tai buvo ne padavėja, – tvirtai atsakė Karolina, – aš beveik įsitikinus, kad tai buvo Flora Ekroid, tik...

– Tik tai neturi jokios reikšmės, – užbaigiau aš.

– Bet jei ne Flora, kas dar galėtų būti?

Mano sesuo ėmė perkratinėti apylinkės merginas, įvertindama visus „už“ ir „prieš“.

Kai ji stabtelėjo, norėdama atgauti kvapą, aš sumurmėjau kažką apie pacientus, ir išslinkau laukan.

Nusprendžiau užsukti į „Tris šernus“. Pamaniau, kad Ralfas jau turėjo būti grįžęs.

Aš puikiai pažinojau Ralfą – ko gero, geriau, nei bet kas kitas Kingz Ebote: pažinojau jo motiną dar prieš jam gimstant, todėl man buvo suprantama didžiuma jo būdo savybių, nors kitiems jos ir atrodė keistos. Tam tikra prasme jis buvo paveldimumo auka. Ralfas nepaveldėjo pražūtingo savo motinos polinkio alkoholiui, tačiau vis tik turėjo silpną charakterį. Kaip šįryt išsireiškė mano naujasis draugas, Ralfas buvo nepaprastai gražus – aukšto ūgio ir nepriekaištingo kūno sudėjimo, tamsiaplaukis, kaip ir jo motina, gražaus rusvo veido, visuomet pasiruošusio nusišypsoti. Ralfas Peitenas buvo gimęs tam, kad kerėti kitus, ir tai jam sekėsi be jokių pastangų. Jis, lengvapėdis, egoistas, nepasižymėjo jokias tvirtais principais, tačiau mokėjo kaip reta bendrauti ir turėjo ištikimų draugų.

Ar galiu aš kaip nors paveikti berniuką? Manau, kad taip.

Pasiteiravęs jo „Trijuose Šernuose“, sužinojau, kad jis buvo ką tik sugrįžęs. Niekam nesakęs, pasukau link jo kambario, ir įėjau.

Tiesa, prisiminęs, ką buvau girdėjęs ir matęs, valandėlę buvau suabejojęs, ar verta pas jį eiti, bet mano dvejonės pasirodė esančios be pagrindo.

– Šepardas! Kaip malonu! – jis žengė manęs pasitikti ir ištiesė ranką. Šypsena spindėjo jo veide. – Jūs vienintelis žmogus šitoje sumautoje vietoje, kurį man džiugu matyti.

– Kuo įsipyko šita vietelė? – aš kilstelėjau antakius.

Jis apmaudžiai nusijuokė.

– Ilga istorija. Mano prasti popieriai, daktare. Gal išlenksit taurelę?

– Ačiū, – tariau, – išlenksiu.

Jis nuspaudė skambutį ir krito į fotelį.

– Kalbant be užuolankų, – pasakė jis niūriai, – aš velnioniškai įklimpau. Neišmanau, ką ir bedaryti.

– Kas atsitiko? – paklausiau susirūpinęs.

– Viskas per patėvį, kad jį kur perkūnas!

– Ką gi jis padarė?

– Svarbu ne tai, ką jis padarė, bet ką dar gali iškrėsti.

Atėjo patarnautojas, ir Ralfas užsakė šio to išgerti. Jam vėl išėjus, Ralfas, nugrimzdęs krėsle, kurį laiką niūriai tylėjo.

– Ar tai iš tiesų rimta? – paklausiau.

Jis linktelėjo.

– Taip. Šįkart turbūt sunkiai išsikapstysiu.

Neįprastai rimtas kalbos tonas mane įtikino, kad jis sako tiesą. Turėjo atsitikti kas nors labai svarbaus.

– Jei rimtai, – tęsė jis, – aš nematau perspektyvos. Viskas atrodo sumautai.

– Jeigu reikia mano pagalbos... – atsargiai pasisiūliau.

Bet jis ryžtingai papurtė galvą:

– Jūs labai geras, daktare, bet aš negaliu velti jus į tuos reikalus. Turiu susitvarkyti pats.

Kiek patylėjęs, pridūrė kiek pakitusiu balsu:

– Taip, turiu susitvarkyti vienas.

Ketvirtas skyrius

Vakarienė „Papartyje“

Buvo beveik pusę aštuonių, kai aš paskambinau prie paradinių „Paparčio parko“ durų. Duris pagirtinai greitai atidarė vyresnysis liokajus Parkeris.

Vakaras buvo nuostabus, todėl aš atėjau pėsčiomis. Įėjau į didžiulį kvadrato formos holą, čia Parkeris padėjo man nusivilkti paltą. Netrukus hole pasirodė Ekroido sekretorius Reimondas, labai malonus jaunuolis, su krūva popierių einantis į Ekroido kabinetą.

– Labas vakaras, daktare. Jūs pas mus vakarieniausite? O gal čia jūsų profesinis iškvietimas?

Šito jis turbūt paklausė, išvydęs mano juodąjį lagaminėlį, kurį buvau pastatęs ant ąžuolinės komodos.

Aš paaiškinau, kad turiu vieną nėščią pacientę ir kiekvieną akimirką jai gali prireikti mano pagalbos, todėl ir atėjau pasiruošęs skubiam iškvietimui. Misteris Reimondas linktelėjo ir, toliau pasukęs savo keliu, neatsigręždamas pridūrė:

– Eikite į svetainę. Jūs žinote kelią. Tuojau pasirodys ir damos. Aš atiduosiu misteriui Ekroidui šiuos popierius ir pasakysiu, kad jūs jau čia.

Parkeris jau buvo pasišalinęs – kai pasirodė Reimondas, taigi hole dabar likau vienas. Priešais didelį veidrodį pasitaisęs kaklaraištį, patraukiau į svetainę.

Spausdamas durų rankeną, viduje išgirdau kažkokį

garsą, kurį palaikiau nuleidžiamo lango rėmo bilstelėjimu. Taip aš pamaniau instinktyviai, tuo momentu girdėtam garsui neteikdamas jokios reikšmės.

Tarpdury kone susidūriau su mis Rasel. Mes vienas kito atsiprašėme.

Pirmą kartą aš pažiūrėjau į šią namų ūkvedę kitomis akimis. Pamaniau, kokia tai miela moteris. Tą akimirką jos griežtumas nebuvo toks ryškus.

Kažkur pasąmonėj nustebęs pagalvojau, iš kur ji atsirado, nes ji kvėpavo taip, lyg būtų bėgusi.

– Turbūt aš atėjau kiek per anksti, – tariau.

– O ne, daktare Šepardai, tik ką išmušė pusę aštuonių. – Ji stabtelėjo ir pridūrė: – aš nežinojau, kad šiandien jūs ateisite vakarieniauti. Misteris Ekroidas manęs neįspėjo.

Mane apėmė miglotas pajautimas, kad mano apsilankymas jai nepatiko, tačiau negalėjau suprasti, kodėl.

– Kaip jūsų kelis? – paklausiau.

– Ačiū, daktare, nei blogiau, nei geriau. Turiu eiti. Misteris Ekroidas tuojau pasirodys. Aš... aš tik užėjau pažiūrėti, ar su gėlėmis viskas tvarkoje.

Ji skubėdama nutaukšėjo. Aš priėjau prie lango, stebėdamasis, kam jai prireikė aiškintis, ko buvusi svetainėje. Tuo metu pastebėjau tai, ką buvau jau anksčiau matęs: svetainės langai buvo iki žemės, atsidarantys į terasą. Taigi garsas, kurį aš girdėjau, buvo ne nuleidžiamo rėmo stuktelėjimas.

Be aiškaus tikslo, labiau norėdamas atsikratyti sunkių minčių, aš stengiausi atspėti, kas tai buvo per garsas. Anglių spragsėjimas židinyje? Ne, visai nepanašu. Užstumiamo stalčiaus bilsmas? Irgi ne.

Mano žvilgsnis užkliuvo už sidabrinio staliuko – vitrinos. Staliuko antvožas buvo atkeliamas, o per stiklą matėsi, kas yra viduje. Aš priėjau arčiau ir ėmiau apžiūrinėti, kas buvo po stiklu. Pamačiau keletą sidabrinių daiktų, Karlo Pirmojo vaikišką kurpelę, kinų statulėles iš nefrito

ir įvairiausius afrikietiškus daiktelius. Panorau iš arčiau apžiūrėti vieną nefrito figūrėlę ir pakėliau antvožą. Jis išsprūdo iš pirštų ir trinktelėjo.

Iškart atpažinau tą garsą, kurį girdėjau, būdamas už durų. Tai buvo atsargiai uždaromo antvožo garsas. Norėdamas įsitikinti, kad neklystu, dar porą kartų jį pakėliau ir vėl nuleidau. Paskui, atidaręs vitriną, vėl ėmiau žiūrinėti niekučius.

Kai Flora Ekroid įėjo į kambarį, aš tebebuvau pasilenkęs prie staliuko.

Daug kas nemėgsta Floros, bet visi ja grožisi. Savo draugių tarpe ji pati patraukliausia: šviesiai auksiniai, sakytum skandinavės, plaukai, skaisčiai mėlynos, kaip Norvegijos fiordo vanduo, akys, švelni kreminės spalvos oda. Grakšti berniokiška figūra, tiesūs pečiai ir siauri klubai. Pavargusiam medikui malonu regėti tokį sveikatos įsikūnijimą.

Paprasta anglų mergaitė – galbūt perdaug senamadiškai pasakiau, tačiau norint tiksliau ją apibūdinti, reikėtų dar pavargti.

Flora priėjo prie manęs ir tučtuojau išreiškė eretišką abejonę, ar karalius Karlas aplamai yra kada mūvėjęs vaikiškus batelius.

– Be to, man atrodo, – tarė ji, – didžiausia kvailystė garbinti daiktus už tai, kad jie kažkam priklausė. Vis tiek dabar šiais daiktais jie jau nebesinaudoja. Štai plunksna, kuria Džordžas Eliotas* parašė „Malūną prie Floso upės", – juk tai paprasčiausia plunksna. Jei jau ką nors taip domina Džordžas Eliotas, ar ne geriau nusipirkti pigų „Malūno prie Floso upės" leidinį ir perskaityti šį romaną?

– O jūs, mis Flora, turbūt neskaitote panašių senienų?

– Klystate, daktare Šepardai. Aš mėgstu „Malūną prie

---

* Džordžas Eliotas (tikroji pavardė – Mare Ana Evans, 1819–1880) – anglų rašytoja (vert.past.).

Floso upės“.

Malonu buvo tai išgirsti. Mane baugina tai, ką šiais laikais skaito merginos ir dar atvirai reiškia savo susižavėjimą.

– Jūs nesveikinate manęs, daktare? – toliau kalbėjo Flora. – O gal negirdėjote? – Ji atkišo kairiąją ranką. Ant didžiojo piršto žvilgėjo dailus žiedas su perlu. – Aš išteku už Ralfo. Dėdė labai patenkintas, kad santuoka neišeis už šeimos ribų.

Aš paėmiau ją už rankų.

– Mano brangioji, – tariau, – tikiuosi, jūs būsite laimingi.

– Jau mėnuo, kaip mes susižiedavę, – ramiai dėstė Flora, – bet tai paskelbta tik vakar. Dėdė rengiasi sutvarkyti Kros Stauną, ir mums jį atiduoti – mes tapsime ūkininkais. O iš tikrųjų, žinoma, visą žiemą medžiosime, laiką leisime mieste, vasarą – iškylausime jachta. Aš myliu jūrą! Ir, suprantama, aš būsiu pavyzdinga parapijietė...

Tuo metu įėjo misis Ekroid ir ėmė karštai atsiprašinėti už vėlavimąsi.

Gėda prisipažinti, bet aš neapkenčiu misis Ekroid. Tai tikras grandinėlių, dantų ir kaulų mišinys. Labai nemaloni dama mažomis bespalvėmis akutėmis. Kad ir kokie aistringi būtų jos žodžiai, akys visuomet išlieka šaltos ir atsargios.

Palikęs Florą prie lango, priėjau prie misis Ekroid. Ji ištiesė man komplektą kaulėtų pirštų su žiedais ir ėmė plepėti.

Ar aš girdėjęs apie Floros sužieduotuves? Kaip puiku visais atžvilgiais! Mieli paukštyčiai įsimylėję iš pirmo žvilgsnio. Kokia pora! Jis toks juočkis, o ji tokia šviesbruvė!

– Ak, brangusis daktare, kad žinotumėte, tai tikra atgaiva motinos širdžiai! – Misis Ekroid atsiduso, patvirtindama savo atgaivą, tuo tarpu jos akys nesiliovė mane įdėmiai stebėjusios.

– Aš pamaniau... Jūs senas mūsų brangiojo Rodžerio

draugas. Mes žinome, kaip jis vertina jūsų nuomonę. Man taip sunku – aš viso labo vargšė Sesilo našlė. Yra daug varginančių dalykų – pinigai, kraitis... Aš įsitikinusi, kad Rodžeris duos Florai jos dalį, bet jūs žinote, kad ten, kur piniginiai reikalai – jis elgiasi labai savotiškai, kaip ir visi industrijos šulai. Šit ir pamaniau – ar jūs negalėtumėte pazonduoti šiuo reikalu? Flora ir aš laikome jus geru draugu, nors esame pažįstami tik porą metų.

Atsidariusios durys nutraukė misis Ekroid gražbylystės srautą, ir tuo aš buvau labai patenkintas. Nemėgstu kištis į svetimus reikalus, taigi neturėjau nė menkiausio noro kalbėtis su Ekroidu apie Floros dalį. Sekantį kartą taip jai ir pasakysiu.

– Ar jūs pažįstate majorą Blentą, daktare? – paklausė ji.

Blentą pažįsta daugelis – bent jau iš nuogirdų. Laukinių žvėrių įvairiausiose vietose jis sumedžiojęs daugiau, nei bet kas kitas, aš manau. Blento draugystė su Ekroidu mane visuomet šiek tiek stebino – jie visiškai skirtingi. Hektoras Blentas yra kokiais penkeriais metais jaunesnis už Ekroidą. Jiedu susidraugavo dar jaunystėje ir, nors keliai išsiskyrė, draugystė neiširo. Blentas maždaug kas dveji metai porą savaičių praleidžia „Papartyje". Apie jų draugystę nuolatos primena didžiulės žvėrių galvos su daugybe ragų, kurios žvelgia į tave stiklinėmis akimis, vos įėjus pro paradines duris.

Kaip visuomet, svetainėn Blentas įėjo savotišku minkštu žingsniu. Jis – vidutinio ūgio, kresno kūno sudėjimo, raudono vario spalvos neišraiškingu veidu. Akių išraiška tokia, tarsi jis stebėtų, kas vyksta kažkur labai toli. Kalba mažai, su pertrūkiais, tarsi žodžiai būtų ištarti jam nenorint.

– Sveiki, Šepardai, – tarė jis savo įprastu trūkčiojamu stiliumi ir atsistojo priešais židinį, įsmeigęs savo žvilgsnį kažkur virš mūsų galvų.

– Majore Blentai, – tarė Flora, – paaiškinkite man, ką

reiškia šitie afrikietiški niekučiai. Esu tikra, kad jūs žinote.

Girdėjau, kad Hektoras Blentas nepakenčia moterų, tačiau prie Floros jis priėjo kuo skubiausiai. Jiedu pasilenkė prie vitrinos.

Bijodamas, kad misis Ekroid vėl ims kalbėti apie kraičius, pasiskubinau išreikšti keletą pastabų apie naują saldžiųjų žirnelių rūšį. Apie ją sužinojau, vartydamas rytinį „Deili meil". Misis Ekroid ne kažin ką nusimano apie daržo kultūras, bet ji iš tų moterų, kurios nori atrodyti viską žinančios, ir ji taip pat skaito „Deili meil". Todėl mes galėjome gana išmaniai šnekučiuotis šia įdomia tema, kol pasirodė Ekroidas ir jo sekretorius. Tuo tarpu Parkeris paskelbė, kad vakarienė jau ant stalo.

Man teko vieta tarp misterio Ekroido ir Floros. Blentas sėdėjo Ekroidui iš kitos pusės, po jo ėjo Džefris Reimondas.

Vakarienė nebuvo labai linksma. Ekroidas aiškiai buvo susikrimtęs ir beveik nieko nevalgė. Florai jo nuotaika taip pat persidavė. Blentas, kaip paprastai, tylėjo, tik Reimondas, aš ir misis Ekroid stengėmės palaikyti pokalbį.

II

Iškart po vakarienės Ekroidas paėmė mane už parankės ir nusivedė į savo kabinetą.

– Tuoj atneš kavos, – tarė jis, – ir mūsų daugiau netrukdys. Aš pasakiau Reimondui, kad mudviejų pokalbio nieks nepertrauktų.

Aš ramiai jį stebėjau, nors to ir neparodžiau. Ekroidas buvo smarkiai susijaudinęs. Keletą minučių jis vaikštinėjo pirmyn atgal po kambarį, tuomet, pasirodžius Parkeriui su padėkliuku kavos, žnektelėjo krėslan priešais židinį.

Jo kabinetas labai jaukus. Palei vieną sieną buvo knygų lentynos, dideli, tamsiai mėlyna oda mušti krėslai, prie lango didelis rašomasis stalas su dailiai sudėstytomis popierių krūvelėmis. Ant apvalaus staliuko gulėjo įvairūs žurnalai ir sporto laikraščiai.

– Pastaruoju metu vėl jaučiu skausmą pavalgius, – ramiai tarė Ekroidas, imdamas puoduką. – Turite man duoti dar tų savo tablečių.

Man dingtelėjo, kad jis nori sudaryti įspūdį, tarsi mes kalbamės medicininiais klausimais. Aš nepasimečiau:

– Aš taip ir pamaniau. Turiu jų pasiėmęs.

– Jūs šaunus vyras. Duokite jas šen.

– Jie mano lagaminėlyje hole. Tuoj jį atsinešiu.

Ekroidas mane sulaikė:

– Nesirūpinkite. Parkeris atneš. Atnešite daktaro lagaminėlį, Parkeri?

– Žinoma, sere.

Vyresnysis liokajus išėjo. Aš jau ketinau atnaujinti kalbą, bet Ekroidas kilstelėjo ranką:

– Ne dabar. Palaukite. Ar jūs nematote, kad mano nervai tokiame stovyje, kad vos galiu valdytis?

Mačiau tai pakankamai aiškiai. Man taip pat buvo nelengva, nes slėgė bloga nuojauta.

Ekroidas paskubomis tarė:

– Prašyčiau žvilgtelėti, ar uždarytas langas.

Kiek nustebęs, priėjau prie lango. Tai buvo įprastas pakeliamas langas. Sunkios mėlyno aksomo užuolaidos buvo užtrauktos, bet rėmas pakeltas.

Man tebestovint tenai, įėjo Parkeris su mano lagaminėliu.

– Viskas tvarkoje, – tariau, išlįsdamas iš už užuolaidos.

– Ar užšovėte sklendę?

– Taip, taip. Bet kas jums, Ekroidai?

Girdėjau, kaip užsidarė durys, išėjus Parkeriui – kitaip nebūčiau to klausęs.

– Mano būklė baisi, – kiek patylėjęs, iš lėto atsakė Ekroidas. – Nevarginkite manęs tomis sumautomis tabletėmis. Aš jų paprašiau tik dėl Parkerio. Tarnai tokie smalsūs. Sėskite čionai. Ar durys taip pat uždarytos?

– Taip. Niekas mūsų negirdės. Nurimkite.

– Šepardai, niekas nežino, kiek aš pergyvenau per pastarąją parą. Viskas griūva. Tas Ralfo reikalas – paskutinis lašas. Bet apie tai mes kol kas nekalbėsime. Tai kas kita... kas kita!.. Turiu greitai apsispręsti.

– Kas gi atsitiko?

Ekroidas tylėjo minutę ar dvi. Atrodė, jam sunku pradėti. O kai jis prabilo, jo žodžiai buvo man labai netikėti. Bent jau šito mažiausiai tikėjausi.

– Šepardai, jūs gydėte Ešlį Ferarą?

– Taip.

Buvo matyti, kad sekantį klausimą jam dar sunkiau suformuluoti.

– Jūs neįtarėte... jums neatėjo į galvą... kad... jį nunuodijo?

Aš patylėjau kurį laiką. Paskui ryžausi: Rodžeris Ekroidas – ne Karolina.

– Prisipažįstu, – tariau, – iš pradžių aš nieko neįtariau,

o paskui... sesers tauškalai pakuždėjo man tą mintį. Nuo to laiko negaliu jos atsikratyti. Bet pagrindo taip įtarinėti aš neturiu.

– Jį *nunuodijo*, – dusliai ištarė Ekroidas.

– Kas? – griežtokai paklausiau.

– Jo žmona.

– Iš kur jūs žinote?

– Ji pati man prisipažino.

– Kada?

– Vakar! Dieve mano! Vakar! Atrodo, lyg dešimt metų būtų praėję!

Neišgirdęs mano atsakymo, jis tęsė toliau:

– Jūs suprantate, Šepardai, visa tai turi likti tarp mūsų. Man reikia jūsų patarimo – negaliu šio svorio nešioti vienas. Kaip jau sakiau, nežinau, ko griebtis.

– Ar galite papasakoti man visą istoriją? – paklausiau. – Aš nieko nesuprantu! Kokiomis aplinkybėmis misis Ferar jums tai išpažino?

– Štai kaip buvo. Prieš tris mėnesius aš paprašiau misis Ferar tapti mano žmona. Ji atsisakė. Paskui aš vėl jai pasipiršau, ir ji sutiko, bet uždraudė man tai skelbti iki baigsis jos metinis gedulas. Vakar aš pas ją apsilankiau, pažymėjęs, kad jau praėjo metai ir trys savaitės po jos vyro mirties, ir jau nebėra kliūčių apie mūsų jungtuves paskelbti viešai. Pastebėjau, kad pastarosiomis dienomis ji labai keistai elgėsi. Ir staiga ji visiškai sudužo. Ji... ji papasakojo man viską. Kaip ji nekentė to gyvulio – savo vyro, kaip ji pamilo mane ir... ir apie savo baisų sprendimą. Nuodai! Dieve mano, tai buvo šaltakraujiška žmogžudystė!

Siaubas ir pasibjaurėjimas atsispindėjo jo veide. Turbūt lygiai tokį jį matė ir misis Ferar. Ekroidas ne iš tų įsimylėjėlių, kurie pasiryžę vardan meilės viską atleisti. Iš prigimties jis padorus pilietis. Visa jo dorybė ir sąžiningumas bei paklusnumas įstatymui turėjo jį visiškai atstumti nuo misis Ferar tuo prisipažinimo metu.

– Taip, – kalbėjo jis tyliu, monotonišku balsu, – ji viską prisipažino. Ir, pasirodo, kažkas apie tai žinojo ir ją šantažavo, reikalaudamas didelių sumų. Dėl šios įtampos ji beveik išprotėjo.

– Kas šitaip galėjo elgtis?

Ūmai prieš mano akis iškilo viena prie kitos palinkusios misis Ferar ir Ralfo Peiteno galvos. Kokią akimirką buvau lyg nesavas. Jeigu padarysime prielaidą... Bet ne, tai neįmanoma. Aš prisiminiau nuoširdų Ralfo veidą, jo draugišką rankos paspaudimą šią popietę. Nesąmonė!

– Ji nepasakė jo vardo, – lėtai prabilo Ekroidas. – Ji netgi nepasakė, kad tai vyras. Bet, žinoma...

– Žinoma, tai turi būti vyras, – sutikau aš. – Jūs nieko neįtariate?

Ekroidas neatsakė, tik dejuodamas rankomis suspaudė galvą.

– Negali būti, – pagaliau tarė jis. – vien ši mintis mane varo iš proto. Net nenoriu jums sakyti, koks baisus įtarimas atėjo man į galvą. Ji man kai ką prasitarė, ir tai verčia mane galvoti, kad tai kažkas iš mano namiškių... bet tai neįmanoma! Tikriausiai aš neteisingai ją supratau.

– Ką jūs jai atsakėte? – paklausiau aš.

– Ką aš galėjau atsakyti? Ji, suprantama, pamatė, kokį baisų šoką man tai sukėlė. Iškilo klausimas, kaip man toliau elgtis. Juk jos prisipažinimas padarė mane nusikaltimo bendrininku! Aš manau, kad ji tai suprato greičiau, nei aš. Aš buvau pritrenktas, kaip žinote. Ji paprašė manęs paros laiko ir privertė pažadėti, kad aš per šį laiką nesiimsiu jokių veiksmų. Ir kategoriškai atsisakė įvardinti tą nenaudėlį, kuris ją šantažavo. Ji turbūt bijojo, kad aš galiu patraukti tiesiai pas jį ir sumalti jį į miltus, tuo pačiu į ugnį įpildamas dar daugiau žibalo. Ji sakė, kad, dar nepasibaigus parai, aš sužinosiąs, ką ji nusprendusi. Dieve mano! Prisiekiu jums, Šepardai, man nė į galvą neatėjo, kad ji šitaip gali sumanyti. Savižudybė! Ir aš ją prie to privedžiau!

– Ne, ne! – tariau aš. – Jūs perdedate. Atsakomybė dėl jos mirties negula ant jūsų pečių.

– Klausimas štai koks: ką man dabar daryti? Vargšelė mirė. Ar beverta raustis praeityje?

– Aš jums pritarčiau, – atsakiau.

– Bet yra ir kita medalio pusė. Kaip man surasti tą niekšą, kuris privedė ją prie mirties? Tai tolygu jei jis pats būtų ją užmušęs. Jis žinojo apie jos nusikaltimą ir mito iš jo, kaip šlykšti maitėda. Ji užmokėjo baisią kainą, o jis liks nenubaustas?

– Suprantu, – iš lėto tariau aš. – Jūs norite jį sumedžioti. Bet tada teks viską iškelti viešumon.

– Taip. Aš mąsčiau apie tai. Todėl ir blaškausi.

– Aš pritariu jums, kad niekšas turi būti nubaustas, bet reikia pasverti ir visas pasekmes.

Ekroidas pašoko ir ėmė greitai vaikštinėti po kambarį. Paskui vėl nugrimzdo krėsle.

– Klausykite, Šepardai. Kol kas tuo ir baikime. Jeigu iš jos negausime jokių žinių, tegu viskas lieka kaip buvę.

– Kokių dar žinių iš jos laukiate? – nustebau aš.

– Aš esu tvirtai įsitikinęs, kad kažkokiu būdu ji turėjo man palikti atsisveikinimo žodį. Nenoriu dėl to ginčytis, bet taip tikiu.

Aš palingavau galvą.

– Ar ji nepaliko laiško ar ko nors panašaus? – paklausiau aš.

– Aš esu tikras, kad paliko, Šepardai! Dar daugiau, aš jaučiu, kad, savanoriškai pasirinkusi mirtį, ji geidė, kad viskas būtų atskleista, kad tik būtų atkeršyta tam žmogui, kuris ją prie to privedė. Tikiu, kad jeigu mes pasimatytume dar kartą, ji man pasakytų jo pavardę ir paprašytų atsiskaityti su juo.

Jis pažvelgė į mane.

– Ar jūs sutinkate su mano nuomone?

– Tam tikra prasme – taip. Jeigu ji, kaip jūs pasakėte,

pareikštų savo pageidavimą...

Aš nutilau: durys be garso atsivėrė, ir Parkeris ant padėklo atnešė keletą laiškų.

– Vakarinis paštas, sere, – tarė jis, paduodamas Ekroidui padėklą.

Parkeris nurinko kavos puodukus ir išėjo.

Aš žvilgtelėjau į Ekroidą. Jis sėdėjo tarsi suakmenėjęs, įsistebeilijęs į pailgą mėlyną voką. Kiti laiškai pabiro ant žemės.

– *Jos braižas*, – sušnibždėjo jis. – Ji tą laišką turėjo išsiųsti vakar vakare, prieš tai, kai... kai...

Jis atplėšė voką, paskui ūmai pažvelgė į mane.

– Jūs esate tikras, kad uždarėte langą?

– Žinoma, – stebėdamasis atsakiau. – O kas?

– Visą vakarą neapleidžia jausmas, kad kažkas mane seka. Kas tai...

Jis greitai pasisuko į duris. Aš taip pat. Mums abiems pasirodė, kad jos girgžtelėjo. Aš priėjau ir jas atvėriau. Už durų nieko nebuvo.

– Nervai... – suvapėjo Ekroidas. Jis išskleidė laišką ir ėmė pusbalsiu skaityti.

> *„Mano brangusis, mano mylimas Rodžeri! Gyvybė už gyvybę. Aš suprantu. Tai šiandien pamačiau tavo veide. Ir štai – aš renkuosi vienintelį man likusį kelią. Tau palieku nubausti žmogų, kuris mano gyvenimą pavertė pragaru. Aš nepasakiau tau šiandien jo vardo, tai darau dabar. Aš neturiu nei vaikų, nei artimųjų, taigi nebijok viešumo. Jei gali, Rodžeri, mano drauge, mano mylimasai, atleisk man už tai, kad aš ruošiausi apgauti tave – juk pagaliau, kai atėjo laikas, aš negalėjau...“*

Ekroidas rengėsi perversti lapą, tačiau sustojo.

– Šepardai, atleiskit man, bet šitą laišką aš turiu perskaityti vienas, – netvirtai ištarė. – Jis parašytas man ir tiktai

man.

Jis įkišo laišką atgal į voką ir padėjo ant stalo.

– Vėliau, kai aš būsiu vienas.

– Ne! – impulsyviai sušukau aš. – Perskaitykite dabar.

Ekroidas nustebęs pažiūrėjo į mane.

– Prašau atleisti, – išraudęs pasitaisiau. – Aš nenorėjau pasakyti – garsiai. Paprasčiausiai perskaitykite jį, kol aš dar čia, aš palauksiu.

Bet Ekroidas papurtė galvą:

– Ne, aš geriau palauksiu.

Tačiau aš, pats nesuvokdamas, kodėl, užsispyręs reikalavau:

– Perskaitykite bent jo pavardę.

Ekroidas atkaklus žmogus. Kuo ilgiau jį įkalbinėji, tuo smarkiau jis priešinasi. Visos mano pastangos buvo bergždžios.

Kai Parkeris atnešė laišką, buvo be dvidešimties minučių devynios. Aš išėjau iš Ekroido be dešimties devintą, laiškas dar buvo neperskaitytas. Prie durų mane apniko abejonės, ir aš atsigręžiau – ar viską padariau, ką reikėjo? Protas nebeveikė. Palingavęs galvą, aš išėjau ir užvėriau paskui save duris.

Virptelėjau iš netikėtumo, čia pat išvydęs Parkerį. Jis atrodė sumišęs, ir man šovė mintis, kad jis klausėsi prie durų.

Riebus, patenkintas savimi, pataikaujantis veidas ir neabejotinai gudrios akutės...

– Misteris Ekroidas dabar ypač nenori būti trukdomas, – šaltai tariau aš. – Jis pats man sakė jus apie tai informavęs.

– Tikrai taip, sere... Man... man pasirodė, kad skambino.

Tai buvo toks akivaizdus melas, kad aš net nesivarginau atsakyti. Parkeris palydėjo mane į prieškambarį ir padėjo užsivilkti paltą. Aš išėjau į tamsą. Mėnulį dengė debesys,

aplinkui nyku ir tylu.

Kai ėjau pro sarginės vartus, kaimo bažnyčios laikrodis išmušė devynias. Aš pasukau kairėn link kaimo, ir kone susidūriau su žmogumi, ėjusiu man priešais.

– Ar teisingai einu į „Paparčio parką“, misteri? – paklausė nepažįstamasis užkimusiu balsu.

Aš pažvelgiau į jį. Jis dėvėjo skrybėlę, užtrauktą ant akių, palto apykaklė pastatyta. Veido beveik nebuvo matyti, bet man jis pasirodė esąs jaunas. Balsas buvo grubaus, neišsilavinusio žmogaus.

– Štai vartai, – parodžiau.

– Ačiū, misteri, – atsakė jis ir, kiek patylėjęs, pridūrė, nors to visai nereikėjo: – Kaip matote, aš nevietinis.

Jis pasuko pro vartus, o aš žvelgiau jam pavymui.

Keista: balsas man pasirodė pažįstamas, bet negalėjau prisiminti, kur aš jį girdėjau.

Po dešimties minučių vėl buvau namie. Karolina degė nekantrumu – kodėl aš grįžęs taip anksti. Patenkindamas jos žingeidumą, papasakojau vakaro įvykius kiek nukrypdamas nuo tiesos, tačiau susidarė nemalonus įspūdis, kad ji mano gudrybę suprato.

Dešimtą valandą aš ėmiau žiovauti ir pasiūliau eiti miegoti. Karolina nuolankiai sutiko.

Buvo penktadienio vakaras, o penktadieniais vakare aš prisuku laikrodį, taip padariau ir tą vakarą. Tuo tarpu Karolina patikrino, ar tarnai gerai užrakino virtuvės duris.

Buvo ketvirtis vienuoliktos, kai mes kilome laiptais į savo miegamuosius. Apačioje, prieškambaryje, suskambo telefonas.

– Misis Beits, – nedelsiant ištarė Karolina.

– Bijau, kad taip, – tariau nusiminęs.

Aš nulipau į apačią ir pakėliau ragelį.

– Kas? – tariau aš. – *Kas*! Žinoma, tuoj pat atvykstu!

Aš puoliau į viršų, pastvėriau savo lagaminėlį, ir įbrukau į jį keletą papildomų binto ritinėlių.

– Skambino Parkeris, – šūktelėjau Karolinai, – iš „Paparčio“! Ten ką tik rado nužudytą Rodžerį Ekroidą.

Penktas skyrius

Žmogžudystė

Aš bematant iš garažo išsivariau automobilį ir nulėkiau į „Papartį“. Iššokęs iš mašinos, nekantriai nuspaudžiau skambutį. Durų niekas neatidarė ir aš paskambinau antrą kartą.

Sužvango grandinė, ant slenksčio, kaip visuomet nepajudinamai abejingas, išdygo Parkeris.

Aš įstūmiau jį į holą.

– Kur jis? – griežtai paklausiau.

– Prašau atleisti, kas, sere?

– Jūsų šeimininkas, misteris Ekroidas! Ko stovite kaip baslys? Ar pranešėte policijai?

– Policijai, sere? Jūs pasakėte – policijai? – Parkeris įsistebeilijo į mane tarsi į vaiduoklį.

– Kas jums, Parkeri? Jeigu, kaip sakėte, jūsų šeimininkas nužudytas...

Parkeris net žagtelėjo:

– Nužudytas? Šeimininkas? Tai neįmanoma, sere!

Aš pasišiaušiau.

– Juk jūs prieš penkias minutes man paskambinote ir pasakėte, kad misterį Ekroidą rado nužudytą!

– Aš, sere? Ką jūs! Nė nesapnavau apie tai!

– Jūs norite pasakyti, kad visa tai – kvailas pokštas? Misteriui Ekroidui nieko neatsitiko?

– Atleiskite, sere. Ar tas, kuris jums skambino,

paminėjo mano pavardę?

– Galiu pakartoti žodis žodin, ką girdėjau: *„Čia daktaras Šepardas? Kalba Parkeris, „Paparčio" vyresnysis liokajus. Ar galite tučtuojau atvykti? Nužudė misterį Ekroidą".*

Mudu su Parkeriu išpūtę akis žiūrėjome vienas į kitą.

– Kvailas pokštas, sere, – pagaliau pasipiktinęs tarė jis. – Ir sugalvok tu man tokių dalykų!

– Kur misteris Ekroidas? – paklausiau netekęs kantrybės.

– Aš manau, kad vis dar kabinete, sere. Damos jau nuėjo miegoti, o majoras Blentas su misteriu Reimondu biliardinėje.

– Aš vis dėlto užsuksiu pas jį minutėlei, tariau aš. – Žinau, kad Ekroidas nenorėjo būti trukdomas, bet šis keistas pokštas man nepatinka. Aš norėčiau įsitikinti, kad jam nieko neatsitiko.

– Suprantama, sere. Man dėl to irgi neramu. Ar galiu eiti drauge su jumis iki kabineto durų, sere?

– Žinoma, – atsakiau. – Eime.

Mes pasukome į dešinę, perėjome nedidelį koridoriuką, iš kurio laiptai vedė viršun į Ekroido miegamąjį, ir aš pasibeldžiau į kabineto duris.

Niekas neatsiliepė. Paspaudžiau rankeną, bet durys buvo užrakintos.

– Leiskite mane, sere, – tarė Parkeris ir pagal savo amžių bei kūno sudėjimą labai vikriai priklaupė ant vieno kelio ir priglaudė akį prie rakto skylutės.

– Raktas spynoje, sere, – tarė atsistodamas. – Misteris Ekroidas užsirakino duris ir matomai užmigo.

Aš pasilenkiau ir patikrinau Parkerio žodžius.

– Lyg ir viskas tvarkoje, – tariau aš. – Tačiau, Parkeri, aš pabandysiu pažadinti jūsų šeimininką. Negalėsiu ramiai grįžti namo, kol iš jo paties lūpų neišgirsiu, kad jam viskas tvarkoj.

Tai sakydamas, aš paklibinau rankeną ir šūktelėjau:

– Ekroidai! Ekroidai, atidarykite minutėlei!

Jokio atsako. Per petį žvilgtelėjau į Parkenį.

– Nenorėčiau sukelti visus ant kojų, – tariau dvejodamas.

Parkeris grįžo ir uždarė duris į holą.

– Aš manau, dabar mūsų niekas neišgirs, sere. Biliardinė, virtuvė ir damų miegamasis kitame rūmų gale.

Aš supratingai linktelėjau. Aš dar su didesniu įniršiu ėmiau kumščiais daužyti duris. Paskui pasilenkiau prie rakto skylutės ir užbliOviau:

– Ekroidai! Ekroidai! Tai aš, Šepardas! Įleiskite mane!

Kaip ir pirma – visiška tyla. Užrakintame kambaryje nebuvo girdėti jokių gyvybės ženklų. Mes su Parkeriu susižvalgėme.

– Parkeri, – tariau, – dabar aš išlaušiu duris. Tai yra mudu abu jas išlaušime, o atsakomybę prisiimsiu aš.

– Jei manote, kad taip reikia, sere... – abejodamas pralemeno Parkeris.

– Reikia. Aš labai nerimauju dėl misterio Ekroido.

Apžiūrėjęs nedidelį koridorių, išsirinkau sunkų ąžuolinį krėslą. Mudu su Parkeriu paėmėme jį iš abiejų pusių ir pradėjome šturmą. Trečio smūgio durys neatlaikė, ir mes įvirtome į kambarį.

Ekroidas sėdėjo krėsle priešais židinį ta pačia poza, kaip buvau jį palikęs. Jo galva buvo nusvirusi ant šono, o vos žemiau švarko apykaklės blyksėjo pinta durklo rankenėlė.

Mes priėjome arčiau. Išgirdau, kaip liokajus ėmė sunkiai kvėpuoti.

– Smeigta iš užpakalio, – burbtelėjo jis. – Siaubas!..

Jis nusišluostė nuo kaktos prakaitą ir atsargiai tiesė ranką prie durklo rankenėlės.

– Nelieskite! – griežtai perspėjau. – Nedelsdamas eikite prie telefono ir paskambinkit policijai. Praneškite viską, kas nutiko. Po to pakvieskite misterį Reimondą ir

majorą Blentą.

– Gerai, sere. – Parkeris išlėkė vis dar šluostydamasis prakaitą.

Aš padariau viską, ką dar reikėjo padaryti. Pasistengiau neliesti Rodžerio kūno, tuo labiau durklo. Tam nebuvo jokios būtinybės. Ekroidas neabejotinai jau buvo miręs.

Už durų pasigirdo siaubo ir įtarumo pilnas Reimondo balsas:

– Ką jūs sakote? Tai neįmanoma! Kur daktaras?

Jis įsiveržė į kabinetą, sustingo lyg stulpas ir išbalo. Pastūmęs jį į šalį, iš paskos kambarin įėjo Hektoras Blentas.

– Dieve mano, – už jo nugaros pralemeno Reimondas, – vadinasi, tai tiesa!

Blentas priėjo prie pat krėslo ir pasilenkė virš lavono. Aš atitraukiau jį šalin, manydamas, kad jis, kaip ir Parkeris, nori iš žaizdos ištraukti durklą.

– Nieko negalima liesti, – paaiškinau, – kol atvažiuos policija, viskas turi būti taip, kaip yra.

Blentas susivokęs linktelėjo. Jo veidas, kaip visuomet, buvo neišraiškingas, bet po santūrumo kauke aš pastebėjau jaudulio ženklus. Džefris Reimondas priėjo prie mūsų ir per Blento petį pažvelgė į lavoną.

– Baisu, – ištarė tyliai.

Jis, rodos, sugebėjo valdytis. Bet kai jis nusiėmė savo pensnė, kuriuos paprastai nešiojo, ir ėmė šluostyti stiklus, pastebėjau, kad jo rankos drebėjo.

– Apiplėšimas, aš manau, – tarė Blentas. – Bet pro kur žudikas čia įsėlino? Pro langą? Ar kas nors dingo?

Jis priėjo prie rašomojo stalo.

– Jūs manote, kad tai apiplėšimas? – lėtai paklausiau aš.

– Kas gi daugiau? Juk apie savižudybę negali būti nė kalbos.

– Niekas nesugebėtų šitokiu būdu nusidurti, – tvirtai

tariau. – Tai žmogžudystė, nėra abejonių. Tačiau kokie motyvai?

– Rodžeris neturėjo priešų, – ramiai tarė Blentas.
– Vadinasi, tai padarė plėšikas. Bet ko jis ieškojo? Lyg ir niekas nepaliesta.

Jis apmetė akimis kambarį. Reimondas peržiūrinėjo ant stalo popierius.

– Ant rašomojo stalo viskas kaip buvę, ir jokių žymių, kad kas bandytų laužti stalčių užraktus, – pagaliau tarė Reimondas. – Labai keista.

Blentas lėtai pasuko galvą.

– Ant grindų kažkokie laiškai, – pastebėjo jis.

Aš žvilgtelėjau. Trys ar keturi laiškai gulėjo ten, kur juos numetė Ekroidas, bet mėlynasis misis Ferar vokas buvo dingęs. Aš jau ketinau prasižioti, bet tuo tarpu pasigirdo skambutis. Hole suskambo balsai, ir po akimirkos pasirodė Parkeris kartu su vietiniu inspektoriumi ir policininku.

– Labas vakaras, dželtelmenai, – tarė inspektorius.
– Kokia nelaimė! Toks doras žmogus kaip misteris Ekroidas! Liokajus sakė, kad jis nužudytas. Ar tai negalėjo būti nelaimingas atsitikimas arba savižudybė, daktare?

– Ne, tokios versijos atkrenta, – atsakiau.

– Ak! Bjaurus reikalas. – Jis pasilenkė prie lavono ir griežtai paklausė: – Ar niekas jo nelietė?

– Aš tik įsitikinau, kad nebėra jokių gyvybės požymių – tai nesudarė sunkumų. Bet kuriuo atveju kūno nepajudinau.

– Taip. Ir iš visko sprendžiant, žudikas pasislėpė. Iki laiko, žinoma. Dabar papasakokite man viską. Kas rado lavoną?

Aš viską smulkiai papasakojau, stengdamasis nieko nepraleisti.

– Sakote, kad jums paskambino? Liokajus?

– Aš neskambinau, – tvirtai pareiškė Parkeris. – Aš visą vakarą nebuvau priėjęs prie telefono. Tai gali patvir-

tinti ir kiti.

– Labai keista. Ar balsas buvo panašus į Parkerio balsą, daktare?

– Na, tiesiog neatkreipiau dėmesio. Priėmiau tai už gryną pinigą.

– Suprantama. Na, gerai, jūs atvažiavote čia, išlaužėte duris ir radote vargšą misterį Ekroidą. Ar seniai jis mirė, daktare?

– Mažiausiai prieš pusvalandį, gal truputį anksčiau.

– Sakote, durys buvo užrakintos iš vidaus. O kaip langas?

– Misterio Ekroido paprašytas, aš pats jį uždariau ir užkišau kaiščiu.

Inspektorius nužingsniavo prie lango ir atitraukė užuolaidą.

– O štai dabar jis atidarytas! – pastebėjo jis.

Iš tikrųjų, apatinis rėmas buvo pakeltas iki pat viršaus. Inspektorius išsitraukė kišeninį prožektorių ir apšvietė išorinę palangę.

– Pro čia jis paspruko, – pasakė jis. – *Ir* įlindo. Žiūrėkite.

Galingo prožektoriaus šviesoje ant palangės aiškiai matėsi keletas batų atspaudų. Rantuotų guminių padų pėdsakai. Viena pėda aiškiai buvo nukreipta į kambario vidų, kita, šiek tiek uždengianti pirmąją, – laukan.

– Aišku kaip dieną, – tarė inspektorius. – Ar brangenybių nedingo?

– Ne, bent jau kiek mums pavyko nustatyti, – papurtė galvą Reimondas. – Šiame kambaryje misteris Ekroidas ypatingai vertingų daiktų nelaikė.

– Hm, – tarė inspektorius, – kažkas aptiko atdarą langą. Įlindęs pamatė misterį Ekroidą krėsle, galbūt snaudžiantį. Iš užnugario dūrė, tuomet pats išsigando ir paspruko. Bet paliko aiškius pėdsakus. *Jį* surasti bus nesunku. Ar pastaruoju metu niekas nepastebėjote aplinkui slankiojančio

kokio valkatos?

– Ak! – šūktelėjau aš.

– Kas yra, daktare?

– Šiandien vakare, eidamas pro vartus, aš sutikau nepažįstamą žmogų. Jis manęs paklausė, kaip pakliūti į "Papartį".

– Kada tai buvo, daktare?

– Lygiai devintą. Išėjęs pro vartus, aš girdėjau mušant laikrodį.

– Kaip jis atrodė?

Papasakojau kiek įmanoma tiksliau.

Inspektorius pasisuko į vyriausiąjį liokajų.

– Ar kas nors, atitinkantis šį aprašymą, buvo priėjęs prie durų?

– Ne, sere. Visą vakarą niekas prie namų nebuvo priėjęs.

– O iš kiemo pusės?

– Nemanau, sere, bet aš pasidomėsiu.

Parkeris buvo besukąs prie durų, bet inspektorius jį sulaikė:

– Dėkui, nereikia. Aš pats apklausiu. Pirma norėčiau tiksliai nustatyti laiką. Kas ir kada paskutinį kartą regėjo misterį Ekroidą gyvą?

– Tikriausiai aš, – tariau. – Iš čia išėjau... leiskite prisiminti... be kokių dešimties minučių devintą. Jis pasakė norintis pasilikti vienas, ir aš apie tai įspėjau Parkerį.

– Taip, sere, – pagarbiai patvirtino Parkeris.

– Nėra abejonių, kad misteris Ekroidas buvo gyvas pusę dešimtos, – tarė Reimondas. – Aš girdėjau jį kalbant.

– Su kuo jis kalbėjo?

– Šito nežinau. Savaime suprantama, pamaniau, kad pas jį daktaras Šepardas. Aš ketinau paklausti misterio Ekroido apie kai kuriuos dokumentus, kuriuos jis man buvo pavedęs sutvarkyti. Tačiau, išgirdęs jį kalbant, atsiminiau, kad jis prašė netrukdyti, kol šnekėsis su daktaru, ir

aš pasišalinau. Bet dabar aiškėja, kad tuo laiku daktaro ten jau nebuvo?

– Ketvirtis dešimtos aš jau buvau namie, – linktelėjau aš. – Ir buvau namuose iki to telefono skambučio.

– Kas gi buvo su juo pusę dešimtos? – paklausė inspektorius. – Ar ne jūs, misteri... ė..?

– Majoras Blentas, – pasakiau aš.

– Majoras Hektoras Blentas? – perklausė inspektorius su juntama pagarbos gaidele.

Blentas patvirtindamas nežymiai linktelėjo galvą.

– Man rodosi, mes jau esame čia susitikę, sere. Ne iš karto atpažinau. Juk jūs svečiavotės pas misterį Ekroidą pernai gegužės mėnesį?

– Birželio, – pataisė Blentas.

– Ak, taip, birželio. Bet, grįžtant prie mano klausimo – ar jūs buvote su misteriu Ekroidu pusę dešimtos?

Blentas papurtė galvą:

– Po vakarienės jo nebemačiau.

– Sere, ar jūs nenugirdote, apie ką jie ten kalbėjosi? – Inspektorius vėl pasisuko į Reimondą.

– Nugirdau keletą frazių, kurios man pasirodė labai keistos, kadangi maniau, kad misteris Ekroidas šnekučiuojasi su daktaru Šepardu. Kiek pamenu, misteris Ekroidas kalbėjo: „Pastaruoju metu apie mano piniginę sukiojamasi taip dažnai, kad aš jūsų prašymo turbūt negalėsiu patenkinti...“ Žinoma, aš iškart apsisukau ir nuėjau, taigi daugiau nieko negirdėjau. Bet buvau nustebęs, nes daktaras Šepardas...

– Neprašo paskolinti nei sau, nei kitiems, – užbaigiau aš.

– Reikalavo pinigų, – susimąstė inspektorius. – Ko gero tai esminė detalė. Jūs sakote, Parkeri, – kreipėsi jis į vyresnįjį liokajų, – kad per paradines duris nieko neįleidote?

– Tikrai taip, sere.

– Panašu, kad pats misteris Ekroidas įleido tą nepažįstamąjį. Bet aš nesuprantu...

Inspektorius keletą minučių susimąstęs tylėjo.

– Tik viena aišku, – vėl prabilo jis, – pusę dešimtos misteris Ekroidas dar buvo gyvas ir sveikas. Tai vėliausias mums žinomas laikas.

Parkeris sumišęs kostelėjo, ir inspektorius griežtai pažvelgė į jį:

– Na?

– Prašau atleisti, sere. Bet mis Flora matė jį vėliau.

– Mis Flora?

– Taip, sere. Tai buvo maždaug be ketvirčio dešimtą. Tada ji man pasakė, kad misteris Ekroidas nenori šįvakar dar būti trukdomas.

– Ar jis su tuo prašymu ją siuntė pas jus?

– Ne visai taip, sere. Aš nešiau padėklą su viskiu ir sodos vandeniu, o mis Flora kaip tik išėjo iš kabineto ir sustabdė mane, pasakius, kad jos dėdė liepė jo netrukdyti.

Inspektorius kur kas atidžiau, nei iki šiol, pažiūrėjo į Parkerį.

– Bet jus jau buvo įspėję, kad misteris Ekroidas nepageidauja būti trukdomas, ar ne?

Parkeris ėmė mikčioti. Jo rankos virpėjo.

– Taip, sere. Taip, sere. Kaip tik taip, sere.

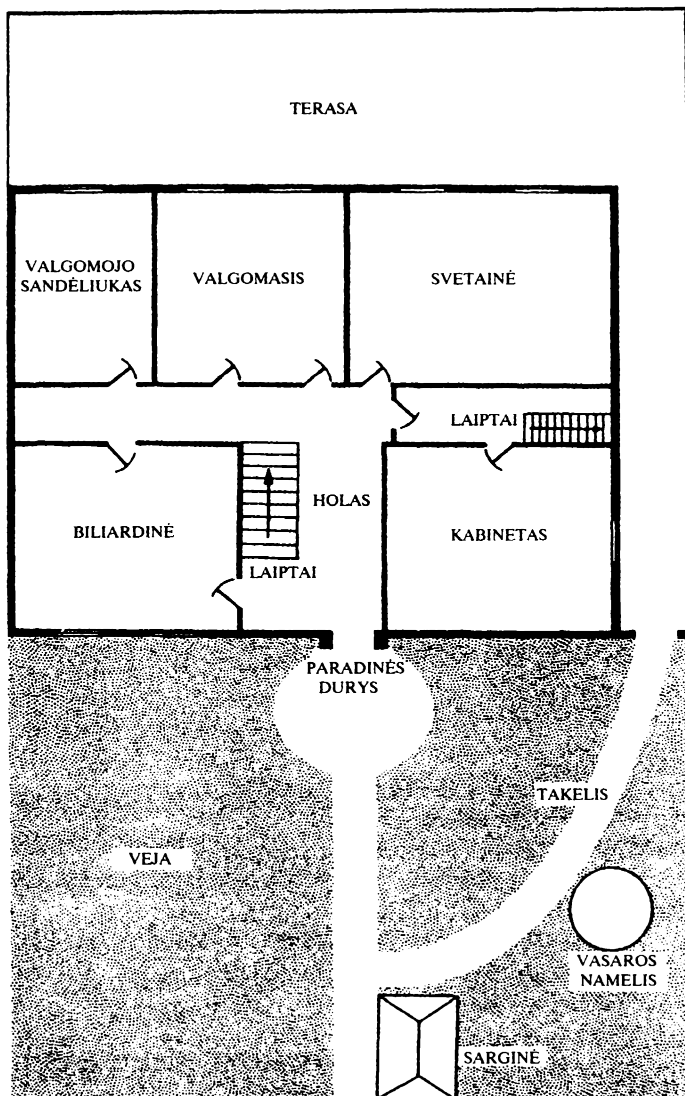
– Bet vis dėlto rengėtės įeiti?

– Aš pamiršau, sere. Tai yra, aš noriu pasakyti, kad aš visuomet tuo laiku nešu viskį ir sodos vandenį, sere, ir paklausiu, ar dar bus kokių nurodymų. Ir aš maniau... tiesiog dariau, kaip buvau įpratęs, negalvodamas.

Tada pirmą kartą aš atkreipiau dėmesį į tai, kad Parkeris įtartinai susijaudinęs. Jis visas virpėjo kaip drugio krečiamas.

– Hm, – tarė inspektorius. – Aš nedelsiant turiu pasikalbėti su mis Ekroid. Kol kas išeisime iš kambario, palikdami viską, kaip yra. Grįšiu, kai su ja pasikalbėsiu.

Agatha Christie

Dabar atsargumo dėlei turiu uždaryti langą.

Tai atlikęs, jis pasuko į holą, o mes jam iš paskos. Trumpam sustojęs prie siaurų laiptų, per petį tarė konstebliui:

– Džonsai, jūs geriau pasilikite čia. Nieko neįleiskite į kabinetą.

– Atleiskite, sere, – pagarbiai įsiterpė Parkeris. Jei jūs užrakinsite duris į holą, niekas negalės čia patekti. Šie laiptai veda tik į misterio Ekroido miegamąjį ir vonios kambarį. Su kitais kambariais nėra jokio susisiekimo. Tiesa, čia buvo vienos durys, bet misteris Ekroidas jas užblokavo. Jis norėjo šioje namo dalyje jaustis visiškai privačiai.

Kad būtų aiškiau, aš pridedu apytikslį dešinio namo sparno brėžinį. Siauri laiptai, kaip jau paaiškino Parkeris, vedė į didžiulį miegamąjį, gautą, sujungus du gretimus kambarius, ir į vonią bei tualetą.

Inspektorius iškart sureagavo. Mes išėjome į didįjį holą, ir jis, užrakinęs paskui save duris, raktą įsikišo į kišenę. Tada pašnabždom konstebliui davė kažkokių nurodymų, ir pastarasis pasiruošė išvykti.

– Mes turime kibti į darbą su batų pėdsakais, – paaiškino inspektorius. – Bet iš pradžių turiu persimesti keletu žodžių su mis Ekroid. Ji yra paskutinė, mačiusi savo dėdę gyvą. Ar ji žino, kas atsitiko?

Reimondas papurtė galvą.

– Tuomet nėra reikalo kol kas jai apie tai sakyti. Jai bus lengviau atsakinėti į mano klausimus, nei esant prislėgtai pastarųjų įvykių. Tik pasakykite, kad įvyko apiplėšimas ir paklauskite, ar ji negalėtų apsirengti ir nulipti žemyn atsakyti į keletą klausimų.

Reimondas pakilo laiptais vykdyti užduoties.

– Mis Ekroid ateis po kelių minučių. Aš pasakiau jai taip, kaip jūs prašėte, – grįžęs pranešė Reimondas.

Nepraėjus nė penkioms minutėms, pasirodė Flora, apsivilkusi rožinį kimono. Ji buvo susijaudinusi.

– Labas vakaras, mis Ekroid, – mandagiai tarė inspe-

ktorius. – Mes įtariame, kad buvo bandoma apiplėšti misterį Ekroidą, ir man reikia jūsų pagalbos. Ar čia biliardinė? Eime čionai.

Flora susikaupusi atsisėdo pasieny ant plačios sofos ir įsmeigė akis į inspektorių.

– Aš nieko nesuprantu. Ką pavogė? Ką jūs norite iš manęs išgirsti?

– Tuoj paaiškinsiu, mis Ekroid. Parkeris sako matęs jūs išeinančią iš savo dėdės kabineto maždaug be ketvirčio dešimtą. Ar tai tiesa?

– Taip. Aš užsukau palinkėti jam labos nakties.

– O laikas atitinka?

– Taip, turėjo būti apie dešimtą. Negaliu tiksliai pasakyti. Galėjo būti kiek vėliau.

– Ar jūsų dėdė buvo vienas?

– Taip, vienas. Daktaras Šepardas jau buvo išėjęs.

– Gal pastebėjote, ar langas buvo atdaras?

Flora papurtė galvą:

– Nežinau. Užuolaidos buvo užtrauktos.

– Išties. O jūsų dėdė elgėsi kaip visuomet?

– Manau, kad taip.

– Ar galėtumėt man tiksliai atkartoti, ką judu kalbėjotės?

Flora patylėjo, telkdama mintis.

– Aš įėjau ir tariau: „Labos nakties, dėde. Aš einu miegoti. Šiandien labai pavargau“. Jis kažką suniurnėjo, o aš... aš priėjau prie jo ir pabučiavau. Tuomet jis mane pagyrė, kad puikiai atrodau, ir kad suknelė man tinkanti. Tuomet paprašė išeiti, nes esąs užsiėmęs. Ir aš išėjau.

– Ar jis ką nors sakė apie tai, kad jo netrukdytų?

– Ak, taip! Aš pamiršau. Jis sakė: „Perduok Parkeriui, kad man šįvakar nieko daugiau nebeprireiks, tegu jis netrukdo“. Aš sutikau Parkerį prie durų ir persakiau jam dėdės prašymą.

– Taip, – tarė inspektorius.

– Ar jūs nepasakysite man, ką pavogė?

– Mes dar gerai nežinome, – neryžtingai tarė inspektorius.

Floros akyse sužibo nerimo kibirkštėlės.

– Kas atsitiko? Jūs kažką nuo manęs slepiate?

Blentas kaip visuomet ramiai atsistojo tarp jos ir inspektoriaus. Ji neryžtingai ištiesė jam rankas, o Blentas paėmė jas ir paglostė, tarytum Flora būtų mažas vaikas, o ji palinko prie jo, tarsi jo rami, santūri laikysena žadėtų saugumą ir ramybę.

– Aš turiu jums pasakyti blogą žinią, Flora, – tarė jis tyliai. – Blogą mums visiems... Jūsų dėdė Rodžeris...

– Kas jam?

– Tai jums bus sunkus smūgis. Tikrai sunkus. Mūsų brangus Rodžeris mirė.

Flora atšoko nuo jo. Jos akys išsiplėtė iš išgąsčio.

– Kada? – pralemeno ji. – Kada?

– Manau, kad netrukus po to, kai jūs išėjote iš jo kabineto, – pabrėžtinai tarė Blentas.

Flora stvėrėsi už gerklės, šūktelėjo ir neteko sąmonės. Aš spėjau vargšelę nutverti, ir mudu su majoru užnešėme ją aukštyn ir paguldėme į jos lovą. Paprašiau, kad jis pažadintų misis Ekroid ir praneštų jai liūdnąją žinią. Flora greitai atsigavo. Palikau ją motinos globai, trumpai prainstruktavęs, ką su ja daryti. Tuomet nuskubėjau į apačią.

Šeštas skyrius
Tuniso durklas

Inspektorių sutikau grįžtantį nuo virtuvės durų.

– Kaip laikosi jaunoji ledi, daktare?

– Jau daug geriau. Ją prižiūri motina.

– Gerai. Aš apklausiau tarnus. Visi tvirtina, kad prie durų iš kiemo pusės niekas nebuvo atėjęs. Jūs apibūdinote tą nepažįstamąjį gana miglotai. Gal galėtumėte pridurti ką nors konkretesnio?

– Manau, kad nieko nauja nepridursiu, – tariau apgailestaudamas. – Tamsoje ne ką galėjau įžiūrėti, be to, jis buvo pasistatęs apykaklę ir ant akių užsimaukšlinęs skrybėlę.

– Hm, – atsikrenkštė inspektorius, – veikiausiai jis stengėsi paslėpti savo veidą. Jūs esate tikras, kad jo anksčiau čia nebuvote sutikęs?

Aš atsakiau, kad tą žmogų regėjau pirmą kartą, nors ir ne taip užtikrintai, kaip turėčiau. Prisiminiau, kad balsas man pasirodė lyg ir pažįstamas, ir dvejodamas tai pasakiau inspektoriui.

– Jūs sakote, kad jo balsas buvo atžarus, kaimietiškas?

Aš patvirtinau. Bet čia man ėmė rodytis, kad tas atžarumas buvo kaip ir perdėtas. Jei, kaip sakė inspektorius, vyriškis norėjo paslėpti savo veidą, tai lygiai taip pat jis galėjo iškreipti ir savo balsą.

– Gal galėtumėte su manimi nueiti į kabinetą, daktare? Turiu jums keletą klausimų.

Aš sutikau. Inspektorius Deivis atrakino koridoriaus duris, kurias vėl užrakino mums einant į kabinetą.

– Dabar mums netrukdys, kartu ir nesiklausys. Paaiškinkite man, koks čia šantažas?

– Šantažas? – šūktelėjau aš apstulbęs.

– Ar Parkeriui pasirodė, ar iš tikrųjų kažkas yra?

– Jeigu Parkeris girdėjo kažką apie šantažą, – lėtai išlemenau, – vadinasi, jis klausėsi už durų, prikišęs ausį prie rakto skylutės.

– Labai galimas daiktas, – linktelėjo Deivis. – Aš pasiklausinėjau, ką veikė Parkeris šį vakarą. Tiesą sakant, jo elgesys man nepatinka. Jis kažką žino. Kai ėmiau jį klausinėti, jis įsijautė ir ėmė pliaukšti apie kažkokį šantažą.

Tą pačią akimirką aš apsisprendžiau.

– Džiaugiuosi, kad jūs tai iškėlėte į paviršių, – tariau. – Pirma aš neišmaniau, kaip turiu pasielgti, o paskui nusprendžiau pasakyti jums viską, tik ieškojau patogios progos. Ir štai ji pasitaikė.

Ir aš jam išdėsčiau, kas atsitiko tą vakarą, man čia atvykus. Inspektorius atidžiai klausėsi, retkarčiais įterpdamas vieną kitą klausimą.

– Keisčiausia istorija, kokią esu girdėjęs, – tarė jis, kai aš baigiau pasakoti. – Jūs teigiate, kad laiškas dingo? Blogai... iš tiesų labai blogai. Būtent šito mums ir trūksta – žmogžudystės motyvo.

– Aš tai suprantu, – linktelėjau.

– Jūs sakėte, kad misteris Ekroidas užsiminęs, kad įtaria įsipainiojus kažką iš savo namiškių? Namiškiai – nevienareikšmis terminas.

– Ar jūs nemanote, kad pats Parkeris gali būti tuo asmeniu? – užsiminiau aš.

– Panašu į tai. Jis akivaizdžiai klausėsi prie durų, kai

jūs išėjote. Vėliau mis Ekroid sutiko jį beeinantį į kabinetą. Sakykime, jis galėjo, jai pasišalinus, vėl bandyti įeiti. Tada jis nudūrė Ekroidą, užrakino duris iš vidaus, išlindo pro langą ir grįžo vidun pro šonines duris, kurias buvo palikęs atdaras. Ar panašu į tiesą?

– Išskyrus viena, – iš lėto tariau. – Jeigu Ekroidas perskaitė laišką iš karto man išėjus, ką jis ir ketino padaryti, tai aš neįsivaizduoju jo toliau sėdinčio ir valandą virškinančio informaciją. Jis būtų tučtuojau pasišaukęs Parkerį ir išdėjęs jį į šuns dienas, sukeldamas skandalą. Atminkite, Ekroidas buvo karšto ir ryžtingo būdo žmogus.

– Bet jis galėjo ir neturėti laiko iškart skaityti laišką, – svarstė inspektorius. – Mes juk žinome, kad pusę dešimtos pas jį kažkas buvo. Jeigu tas lankytojas atėjo tuoj po jūsų, o paskui iškart užsuko mis Ekroid palinkėti dėdei saldžių sapnų, jis, galimas daiktas, iki dešimtos valandos laiško dar nebuvo perskaitęs.

– O telefono skambutis?

– Skambino, žinoma, Parkeris, turbūt prieš tai, kai ėmė galvoti apie užrakintas duris ir atvirą langą. Tada jis pakeitė taktiką – ar galbūt išsigando – ir nusprendė viską neigti. Taip viskas ir buvo, patikinu jus.

– Ko gero, taip, – tariau kiek abejodamas.

– Bet kuriuo atveju, iš telefonų stoties mes gausim visą informaciją apie šį skambutį. Jeigu buvo skambinta iš čia, tai aš neįsivaizduoju nieko kito, išskyrus Parkerį. Būkite tikras, mes jį pričiupsime. Bet tylėkite, antraip mes pabaidysim jį pirma laiko, dar nesurinkę visų įrodymų. Aš žiūrėsiu, kad jis nuo mūsų nepaspruktų. O akims apdumti vaizduokime, kad mus domina jūsų paslaptingas nepažįstamasis.

Jis pakilo nuo šalia rašomojo stalo stovinčios kėdės, kurią buvo apžergęs, ir priėjo prie krėsle sustingusio kūno.

– Ginklas turi mums padėti, – pastebėjo jis. – Tai kažkoks įmantrus daikčiukas, iš pažiūros gana retas.

Jis pasilenkė, atidžiai apžiūrėjo rankeną ir kažką

patenkintas suniurnėjo. Tada labai atsargiai suėmė rankomis geležtę žemiau rankenos, ir ištraukė durklą iš žaizdos. Nešdamas taip, kad nepaliestų rankenos, jis įdėjo ginklą į plačią porcelianinę vazą, puošusią židinio atbrailą.

– Taip, – tarė jis linksėdamas. – Tikras meno kūrinys. Tokių neturėtų būti daug.

Iš tiesų tai buvo puikus kruopštaus rankų darbo gaminys – siaura smailėjanti geležtė, prašmatni pinta rankenėlė iš neįprastų metalų. Inspektorius atsargiai pirštu palietė ašmenis ir nutaisė žinovo miną.

– Viešpatie, kas per ašmenys! – tarė jis. – Tokį durklą ir vaikas gali įsmeigti – taip pat lengvai kaip ir į sviestą. Pavojingas žaisliukas.

– Ar galiu dabar tinkamai apžiūrėti kūną? – paklausiau.

– Galite.

Aš kruopščiai apžiūrėjau lavoną.

– Na? – kai baigiau, paklausė inspektorius.

– Nevarginsiu jūsų techniniais terminais, – tariau aš. – Pasilaikysim juos teismui. Smogta dešine ranka iš užnugario. Mirtis ištiko akimirksniu. Sprendžiant iš veido išraiškos, smūgis buvo netikėtas. Galimas daiktas, jis mirė, neišvydęs, kas jo žudikas.

– Tarnai moka vaikščioti kaip katės, – pastebėjo Deivis. – Neatrodo, kad šis nusikaltimas būtų labai paslaptingas. Pažvelkite į durklo rankeną.

Aš taip ir padariau.

– Drįsčiau pastebėti, kad tamstai turbūt jie nėra tokie akivaizdūs, bet *aš* matau juos aiškiai. – Jis pritildė balsą. – *Pirštų atspaudai!*

Jis atsitraukė pora žingsnių, norėdamas įvertinti šio atradimo įspūdį.

– Be abejo, – švelniai tariau aš. – Aš taip pat maniau, kad jie turi likti.

Nesuprantu, kodėl jis mane laiko visišku idiotu? Galų

gale juk aš skaitau laikraščius, detektyvinius romanus ir žinau, kas ir kaip turi būti. Štai jeigu ant rankenėlės būtų likę kojų pirštų atspaudai, tuomet būtų kita kalba – aš būčiau be galo nustebęs ir pritrenktas.

Inspektorius liko nepatenkintas mano abejingumu. Paėmęs porceliano vazą, jis pakvietė mane eiti kartu į biliardinę.

– Galbūt misteris Reimondas galės ką nors pasakyti apie šį durklą, – paaiškino jis.

Paskui save užrakinę tolimesnes duris, pasukome į biliardinę. Džefrį Reimondą ten ir radome. Inspektorius pakišo jam savo eksponatą:

– Ar kada nors matėte šį daikčiuką, misteri Reimondai?

– Taip... aš manau... aš esu beveik tuo tikras, kad šitą durklą misteriui Ekroidui padovanojo majoras Blentas. Maroko, ne – Tuniso gaminys. Tai jis ir yra nusikaltimo įrankis? Iš tiesų keista! Tiesiog sunku patikėti. Juk du tokie pat durklai vargiai gali būti. Ar atvesti majorą?

Jis nuskubėjo, nelaukdamas atsakymo.

– Simpatiškas jaunuolis, – tarė inspektorius. – Nuoširdi ir atvira širdis.

Aš pritariau. Per tuos dvejus metus, kai Reimondas dirbo pas Ekroidą, aš nė karto neregėjau jo surūgusio ar nesivaldančio. Be to, jis pasirodė esąs puikus sekretorius.

Po kelių minučių Reimondas grįžo, lydimas Blento.

– Aš buvau teisus, – susijaudinęs tarė Reimondas. – Tai Tuniso durklas.

– Bet majoras Blentas jo dar nematė, – paprieštaravo inspektorius.

– Aš jį atpažinau, vos tik išvydęs lavoną, – tarė majoras.

– Ir tylėjote? – įtartinai pasižiūrėjo į jį inspektorius.

– Momentas buvo netinkamas, – ramiai atsakė majoras. – Ne laiku paleistas liežuvis sukelia daug rūpesčių.

Jis vėl pakankamai nesunkiai pritraukė įdėmų inspektoriaus žvilgsnį. Pastarasis, kažką sumurmėjęs, paėmė durklą ir parodė Blentui jį iš arti.

– Jūs esate įsitikinęs, kad tai tas pats durklas, sere? Atpažįstate jį?

– Taip. Nekyla nė menkiausios abejonės.

– O kur paprastai buvo laikomas šis eksponatas? Ar žinote, sere?

– Svetainės vitrinoje, – įsiterpė Reimondas.

– Ką? – sušukau aš.

Visi sužiuro į mane.

– Kas, daktare? – padrąsinamai paklausė inspektorius.

– Nieko? – vėl paklausė jis, vis dar kažko tikėdamasis.

– Nieko reikšmingo, – paaiškinau apgailestaudamas. – Tik tiek, kad, kai šįvakar atvykau vakarienei, aš išgirdau, kaip svetainėje trinktelėjo vitrinos antvožas.

Inspektoriaus sureagavo gana skeptiškai ir kiek įtariai:

– Iš kur jūs žinote, kad trinktelėjo būtent vitrinos dangtis?

Teko paaiškinti smulkiau. Tai buvo ilgas, nuobodus aiškinimas, kurio aš su malonumu būčiau išvengęs.

Inspektorius kantriai išklausė.

– Kai jūs apžiūrinėjote vitriną, ar durklas ten dar buvo? – paklausė jis.

– Nežinau, – atsakiau. – Aš durklo nepastebėjau, bet gal jis ten ir buvo.

– Geriau pakvieskime ekonomę, – tarė inspektorius ir paskambino.

Po kelių minučių įėjo Parkeris, lydimas mis Rasel.

– Prie vitrinos aš, rodos, net nebuvau priėjusi, – aiškinosi ji, išgirdusi inspektoriaus klausimą. – Tik patikrinau, ar vazose nenuvyto gėlės. Ak, atsiminiau: vitrinos antvožas buvo pakeltas, o taip neturi būti, ir aš, pro šalį ei-

dama, jį nuleidau.

Ji karingai pažvelgė į inspektorių.

– Aišku, – tarė tas. – O gal prisimenate, ar šis durklas ten buvo?

– Nesu tikra. – Mis Rasel abejingai pažiūrėjo į durklą. – Aš nesustojau pasižiūrėti. Žinojau, kad kiekvieną akimirką galėjo ateiti ponai, tad skubėjau išsprukti.

– Ačiū jums, – tarė inspektorius.

Jis kažką svarstė, tarsi norėdamas dar šio to jos paklausti, bet mis Rasel, supratusi, kad apklausa baigta, nėrė iš kambario.

– Rodos, kietas riešutėlis? – inspektorius nulydėjo ją akimis. – Leiskite pagalvoti. Daktare, jūs sakėte, kad ta vitrina stovi prie lango?

– Taip, prie kairiojo lango, – už mane atsakė Reimondas.

– Ir tas langas buvo atidarytas?

– Taip, abu langai buvo iki galo atlapi.

– Nemanau, kad būtina toliau aiškintis. Kažkas – kol kas sakau kažkas – galėjo paimti durklą kada tik panorėjęs, ir tikslus paėmimo laikas neturi jokios reikšmės. Rytą aš atsivesiu policijos viršininką, iki tol raktas nuo anų durų bus pas mane. Noriu, kad pulkininkas Melrozas viską pamatytų savo akimis. Šiandien jis pietavo kitoje grafystės pusėje, ir manau, kad nakvojo...

Mes stebėjome, kaip inspektorius pasiima vazą.

– Turiu nusinešti jo neliesdamas. Tai įvairiais aspektais svarbus įkaltis.

Kai po kelių minučių iš biliardinės išėjome kartu su Reimondu, pastarasis tyliai nusijuokė. Jis timptelėjo mane už rankovės, ir akimis parodė, kaip inspektorius Deivis stovėjo su Parkeriu, laikydamas rankose savo užrašų knygelę.

– Kažkaip jau viskas per daug aišku, – sušnibždėjo Reimondas. – Įtariamasis yra Parkeris, ar ne? Gal mes bent jau duokime savo pirštų atspaudų komplektą?

Iš atvirukų stovo jis paėmė du atvirukus, nušluostė jas savo šilkine nosine ir vieną padavė man. Paskui, plačiai šypsodamasis, abi atkišo inspektoriui.

– Suvenyrai, – tarė jis. – Viena – daktaro Šepardo, antra – jūsų nuolankaus tarno. Majoro Blento parūpinsim rytoj.

Jaunystė kupina džiaugsmo. Net brutali draugo ir darbdavio žmogžudystė negalėjo ilgam apniaukti Džefrio Reimondo gyvenimo. Gal taip ir turi būti. Nežinau. Aš jau seniai praradau sugebėjimą taip greitai atgauti pusiausvyrą.

Kai grįžau namo, jau buvo gana vėlyvas metas, ir tikėjausi, kad Karolina miegos. Koks aš buvau naivus!

Ji laukė manęs su karšta kakava, ir kol gėriau, ištraukė iš manęs visą šio vakaro istoriją. Apie šantažą neprasitariau, išdėsčiau tik faktus, susijusius su žmogžudyste.

– Policija įtaria Parkerį, – tariau atsistodamas ir ruošdamasis kelionei į lovą. – Prieš jį, rodos, susikaupė pakankamai įkalčių.

– Parkeris! – prunkštelėjo mano sesutė. – Nesąmonė! Tas inspektorius – paskutinis kvailys. Parkeris! Ir sugalvok tu man! Geriau jau nesakytum! – padariusi tokias sunkiai suvokiamas išvadas, ji nuėjo ilsėtis.

Septintas skyrius

Aš sužinau savo kaimyno profesiją

Rytą ligonius vizitavau galvotrūkčiais. Skubą galėjau pateisinti nebent tuo, kad neturėjau sunkių ligonių. Kai grįžau, Karolina pasitiko mane tarpdury.

– Pas mus Flora Ekroid, – susijaudinusi pašnabždėjo ji.

– Kas? – aš pasistengiau nuslėpti savo nuostabą.

– Ji labai nori tave pamatyti. Jau laukia daugiau kaip valandą.

Karolina nusivedė mane į mūsų nedidelę svetainę.

Flora, juodai apsirengusi, sėdėjo ant sofos prie lango ir nervingai gniaužė pirštus. Mane pritrenkė jos veidas, praradęs bet kokią spalvą. Tačiau kalbėjo ji ramiai ir ryžtingai.

– Daktare Šepardai, aš atėjau prašyti jūsų pagalbos.

– Žinoma, brangioji, jis jums padės, – pažadėjo Karolina.

Nemanau, kad Karolinos dalyvavimas pokalbyje buvo priimtinas Florai. Esu tikras, kad ji norėjo pasišnekėti su manimi akis į akį.

– Ar negalėtumėte manęs palydėti į „Maumedį“?

– Į „Maumedį“? – suglumęs perklausiau.

– Pas mūsų keistąjį mažąjį kaimyną? – patikslino Karolina.

– Taip. Juk jūs žinote, kas jis?

– Mes spėjame, kad jis – į pensiją išėjęs kirpėjas.

Mėlynos Floros akys išsiplėtė.

– Tai Erkiulis Puaro! Suprantate, tai privatus seklys. Sklinda kalbos, kad jis tikras stebukladaris, kaip iš geriausių detektyvinių romanų. Prieš metus jis išėjo į pensiją ir persikėlė čia gyventi. Dėdė žinojo, kas jis, bet buvo davęs pažadą niekam nesakyti, nes mesjė Puaro nenorėjo, kad jam kas trukdytų ramiai gyventi.

– Štai kas jis toks... – lėtai ištariau.

– Jūs tikriausiai apie jį girdėjote?

– Nors, pasak Karolinos, aš jau senas nukaršėlis, – atsakiau aš, – bet apie jį tai jau esu girdėjęs.

– Kažkas nepaprasto! – šūktelėjo Karolina.

Nežinau, ką reiškė tas šūksnis, galbūt tai, kad šį kartą ji patyrė aiškų pralaimėjimą, pirma kitų visko neišuosčiusi apie mūsų kaimyną.

– Jūs norite eiti pas jį? – susikaupęs paklausiau. – Bet kokiu tikslu?

– Kad jis tirtų tą žmogžudystę, – tuoj įsikišo Karolina. – Neklausinėk kvailų dalykų, Džeimsai!

Aš neklausinėjau kvailų dalykų. Karolina ne visuomet žino, kurlink aš kreipiu kalbą.

– Jūs nepasitikite inspektoriumi Deiviu? – paklausiau aš.

– Žinoma, nepasitiki! – tarė Karolina. – Ir aš taip pat!

Buvo galima pamanyti, kad nužudytasis – Karolinos dėdė.

– Ar jūs manote, kad jis sutiks? – paklausiau aš. – Nepamirškite, kad jis išėjęs pensijon.

– Čia ir yra visa bėda, – tarė Flora. – Aš turiu jį įtikinti.

– O jūs esate tikra, kad elgiatės tinkamai? – aš rimtai paklausiau.

– Žinoma, ji tikra, – įsiterpė Karolina. – Jeigu tik ji panorės, aš pati su ja nueisiu.

– Aš norėčiau eiti su daktaru, jei jūs neprieštarausite, misis Šepard, – tiesiai atsakė Flora.

Ji supranta, kad esant kai kurioms aplinkybėms reikia kalbėti tiesmukiškai. Kalbėti Karolinai užuominom būtų tuščias laiko gaišinimas.

– Matote, – paaiškino ji, taktiškai švelnindama padėtį, – daktaras Šepardas rado kūną ir galės Puaro papasakoti visas smulkmenas.

– Taip, žinoma, – nenorom sutiko Karolina. – Suprantu.

Aš kelis kartus žingsniais išmatavau kambarį.

– Flora, – tariau labai rimtai, – pasitikėkite manim. Aš patariu nevelti į tą reikalą seklio.

Flora pašoko. Jos skruostai paraudo.

– Aš žinau, kodėl jūs taip sakote! – sušuko ji. – Kaip tik dėl to aš ir noriu ten eiti. Jūs bijote, bet aš – ne! Aš pažįstu Ralfą geriau nei jūs.

– Ralfas? – paklausė Karolina. – Kuo čia dėtas Ralfas?

Nė vienas iš mudviejų nekreipėme dėmesio į šį klausimą.

– Ralfas galbūt silpno charakterio, – tęsė toliau Flora. – Galbūt jis yra iškrėtęs aibę kvailysčių – ir blogų tame tarpe – bet nužudyti jis tikrai negalėjo.

– Ne, ne! – sušukau. – Apie jį aš niekada taip negalvojau.

– Tai kodėl jūs vakar naktį užsukote į „Tris šernus“? – paklausė Flora. – Grįždamas namo, po to, kai buvo rastas dėdės lavonas?

Aš prikandau liežuvį. Tikėjausi, kad mano žygis liks nepastebėtas.

– Kaip jūs tai sužinojote? – paklausiau.

– Aš buvau ten šįryt, – pasakė Flora. – Iš tarnų išgirdau, kad Ralfas „Trijuose šernuose“...

– Argi jūs nežinojote, kad jis Kingz Ebote? – per-

traukiau.

– Ne. Aš labai nustebau, nesupratau, kodėl jis taip padarė. Nuėjau ten ir pasiteiravau jo. Man atsakė lygiai taip, kaip turbūt ir jums: jis išėjo vakar vakare apie devintą valandą... ir... ir... negrįžo.

Ji provokuojamai žvilgtelėjo į mane ir žėrė toliau:

– Na ir kas iš to? Jis galėjo išvažiuoti kur nors... kad ir atgal į Londoną.

– Palikęs savo bagažą? – paklausiau švelniai.

Flora treptelėjo koja.

– Tai neturi reikšmės. Turėtų būt koks paprastas paaiškinimas.

– Ir todėl jūs ruošiatės kreiptis į Erkiulį Puaro? Ar ne geriau palikti viską taip, kaip yra? Atsiminkite, juk policija kol kas Ralfo neįtaria. Ji eina visai kitais pėdsakais.

– Netiesa, – sušuko mergina. – Jie *įtaria jį*. Šiandien iš Krančesterio atvažiavo kažkoks inspektorius Reglanas – bjaurus, landus mažas žmogelis. Aš sužinojau, kad šįryt jis pirma manęs buvo „Trijuose šernuose“, ir man papasakojo, ką jis ten veikė ir ko klausinėjęs: aišku, jis įtaria Ralfą.

– Vadinasi, nuo vakar vakaro įvyko permainų, – iš lėto tariau aš. – Reglanas nepritaria Deivio versijai, kad kaltas Parkeris.

– Dar kas – Parkeris! – pašaipiai prunkštelėjo mano sesuo.

Flora priėjo prie manęs ir uždėjo ant peties ranką.

– Daktare Šepardai! Eime nedelsdami pas tą Puaro. Jis išaiškins teisybę.

– Mieloji Flora, – švelniai tariau, uždėjęs savo ranką ant josios, – ar jūs įsitikinusi, kad mums tikrai reikia tos teisybės?

Ji pažvelgė į mane ir liūdnai palingavo galvą.

– Jūs abejojate, o aš ne. Aš pažįstu Ralfą geriau, nei jūs.

– Žinoma, tai ne jis! – neištvėrusi įsiterpė Karolina, kuriai sunkiai sekėsi tylėti. – Ralfas galbūt ir lengvabūdis, bet labai mielas, gerai išauklėtas jaunikaitis.

Aš norėjau Karolinai priminti, kad dauguma garsių žmogžudžių buvo mieli bei gerai išauklėti, bet mane sulaikė Floros buvimas. Jeigu ji jau tvirtai apsisprendė, man nieko kito neliko, tik palydėti ją, ir mudu nedelsdami patraukėme pas kaimyną, nespėjus mano seseriai išsakyti dar keleto pareiškimų, prasidedančiu jos mėgstamu žodeliu „Žinoma“.

Duris mums atidarė senutė su didele bretoniška kepuraite. Mesjė Puaro buvo namie.

Mes buvome palydėti į nedidukę svetainę, ir po kokių dviejų minučių pasirodė mano vakarykštis draugas.

– Mesjė daktare! – tarė jis šypsodamasis. – Madmuazele.

Jis nusilenkė Florai.

– Tikriausiai, – pradėjau aš, – jūs girdėjote apie vakarykštę tragediją.

– Žinoma, girdėjau. Baisu! – jis liovėsi šypsojęsis. – Leiskite pareikšti jums užuojautą, madmuazele. Kuo galėčiau būti naudingas?

– Mis Ekroid nori, kad... kad jūs...

– Rastumėte žudiką, – tvirtu balsu užbaigė Flora.

– Suprantu, – atsakė Puaro. – Bet juk tai padarys policija, ar ne taip?

– Ji gali apsirikti, – tarė Flora. – Aš manau, jie jau yra klystkelyje. Prašau, mesjė Puaro, negi mums nepadėsite? Jei... jei reikalas remiasi į pinigus...

Puaro pakėlė ranką.

– Prašau jus, madmuazele! Esmė ne piniguose. – Akimirkai jo akyse užsidegė liepsnelės. – Žinoma, pinigai man taip pat yra ir buvo svarbūs. Tačiau norėčiau, kad jūs aiškiai suprastumėte vieną dalyką, madmuazele. Jeigu imsiuos šitos bylos, *aš eisiu iki galo*. Atminkite, geras šuo nepameta

pėdsakų! Ir galiausiai jūs galite pradėti gailėtis, kad nepasitenkinote vien tik vietos policija.

– Man rūpi tiesa, – pasakė Flora, žiūrėdama jam tiesiai į akis.

– Visa tiesa?

– Visa tiesa.

– Jei taip, tai aš sutinku. Ir tikiuosi, kad jūs nesigailėsite pasakiusi šiuos žodžius. Ką gi, nupasakokite man visas aplinkybes.

– Tegu verčiau pasakoja daktaras Šepardas, – tarė Flora. – Jis žino daugiau už mane.

Paklusęs pasinėriau į rūpestingą įvykių atpasakojimą, aprėpdamas visus faktus, kuriuos jau čia minėjau. Puaro atidžiai klausėsi, retkarčiais šio to paklausdamas, bet didžiąją dalį laiko praleido tylėdamas, nukreipęs žvilgsnį į lubas.

Pasakojimą baigiau inspektoriaus bei savo išvykimu iš „Paparčio parko".

– O dabar, – tarė Flora, – papasakokite jam viską apie Ralfą.

Aš abejojau, ar verta tai daryti, bet paklusau jos įsakmiam žvilgsniui.

– Jūs užsukote į tą užeigą, į tuos „Tris šernus", vakar naktį, grįždamas namo? – paklausė Puaro, kai aš užbaigiau pasakojimą. – Kodėl tai padarėte?

Kurį laiką tylėjau, rūpestingai parinkdamas žodžius.

– Pagalvojau, juk kažkas turi pranešti jaunuoliui apie jo patėvio mirtį. Išėjus iš „Paparčio" man dingtelėjo, kad greičiausiai niekas, išskyrus mane ir misterį Ekroidą, nežinojo, kad Ralfas apsistojęs mūsų kaime.

Puaro linktelėjo.

– Suprantama. Ar tai buvo jūsų vienintelis motyvas?

– Taip, vienintelis, – tvirtai atsakiau.

– Ar ne tam, kad – kaip čia pasakius? – pats

įsitikintumėte dėl *ce jeune homme**?

– Pats įsitikinčiau?

– Aš manau, mesjė, kad jūs puikiai suvokiate, ką turiu galvoje, nors ir dedatės nesuprantąs. Juk jums būtų akmuo nuo širdies nukritęs sužinojus, kad kapitonas Peitenas visą vakarą iš viešbučio niekur nebuvo išėjęs?

– Visai ne, – griežtai atšoviau.

– Jūs neturite mis Floros pasitikėjimo manimi, – tarė jis. – Bet tiek jau to. Ką mes dabar turime – kapitonas Peitenas dingo tokiomis aplinkybėmis, kurios reikalauja paaiškinimo. Atvirai kalbant, visa tai nekaip atrodo. Bet galėjo būti kokia nors visai nekalta priežastis.

– Būtent taip aš ir manau! – karštai šūktelėjo Flora.

Puaro šios temos daugiau nelietė. Užtat jis pasiūlė nedelsiant apsilankyti policijoje. Jis manė, kad Florai geriau grįžti namo, o man kartu su juo vykti į policiją, ir oficialiai pristatyti jį kaip privatų detektyvą, tirsiantį šį reikalą.

Mes taip ir padarėme. Inspektorių Deivį užtikome šalia policijos punkto akivaizdžiai suglumusį. Kartu su juo buvo policijos viršininkas pulkininkas Melrozas ir dar vienas vyriškis, kurį, remdamasis Floros apibūdinimu „Landus žmogelis“, nesunkiai identifikavau kaip inspektorių Reglaną iš Krančesterio.

Melrozą puikiai pažinojau. Aš jam pristačiau Puaro ir paaiškinau situaciją. Policijos viršininkas aiškiai susierzino, o inspektorius Reglanas paniuro kaip debesis. Tačiau Deivio nuotaika, atrodo, šiek tiek pasitaisė, pamačius aukštesnių viršininkų nepasitenkinimą.

– Juk čia viskas ir taip aišku, – burbtelėjo Reglanas, – nėra nė mažiausio poreikio, kad dar mėgėjai maišytųsi. Man atrodo, kad net didžiausias kvailys jau vakar galėjo įvertinti aplinkybes, ir mes nebūtume veltui praradę dvylikos valandų.

Jis dėbtelėjo į vargšą Deivį, bet tas atlaikė žvilgsnį su

* Šio jaunuolio

pagirtinu abejingumu.

– Misterio Ekroido šeima, žinoma, gali elgtis taip, kaip jai atrodo tinkama, – tarė pulkininkas Melrozas. – Bet mes negalime leisti, kad būtų daromas spaudimas oficialiai tyrimo eigai. Aš, savaime suprantama, žinau mesjė Puaro nuopelnus, – mandagiai pridūrė jis.

– Policija, deja, savęs reklamuoti negali, – pasakė Reglanas.

Padėtį išgelbėjo Puaro:

– Aš, prisipažinsiu, atitrūkau nuo darbo. Niekuomet neketinau vėl imtis šių reikalų. Galų gale, aš nepakenčiu viešumo. Todėl labai prašyčiau, jei mano dalyvavimas kuo nors padės atskleidžiant nusikaltimą, kad mano pavardė nebūtų minima.

Inspektoriaus Reglano veidas truputį prašviesėjo.

– Aš girdėjau apie jūsų puikius pasiekimus, – atšilusiu balsu pastebėjo pulkininkas.

– Turiu didelę patirtį, – ramiai atsakė Puaro, – bet už didžiumą savo pasiekimų esu dėkingas policijai. Aš lenkiu galvą prieš jūsiškę, anglų, policiją. Jeigu inspektorius Reglanas leis jam padėti, tai bus man didelė garbė ir malonumas.

Inspektoriaus Reglano veido išraiška pasidarė dar malonesnė.

Pulkininkas Melrozas pasivedėjo mane į šalį.

– Kiek aš girdėjau, mažasis ponas iš tiesų darė stebuklus, – tarė jis tyliai. – Mes, suprantama, nenorėtume kreiptis pagalbos į Skotlend Jardą. Reglanas labai savimi pasitiki, bet aš nesu toks tikras, kad su juo sutikčiau. Matote, aš... ė... geriau nei jis pažįstu susijusius su šia byla žmones. Tas Puaro lyg ir nesivaiko laurų, ar ne? Ar jis galės padirbėti su mumis pernelyg nekrisdamas į akis?

– Suprantama, didesnei inspektoriaus Reglano garbei, – iškilmingai tariau aš.

– Taigi, taigi, – linksmai tarė pulkininkas pakeltu balsu,

– mes turime supažindinti jus su paskutinėmis naujienomis, mesjė Puaro.

– Dėkoju jums, – atsakė Puaro. – Mano draugas daktaras Šepardas kažką minėjo, kad įtariamas vyresnysis liokajus.

– Nesąmonė! – nedelsdamas atsiliepė Reglanas. – Tie vyriausieji tarnai taip įpratę sukti uodegas, kad lygioje vietoje gali sukelti įtarimų.

– O pirštų atspaudai? – užsiminiau aš.

– Ne Parkerio, – tarė jis ir šyptelėjęs pridūrė: – Jūsų ir misterio Reimondo taip pat netinka, daktare.

– O kaip dėl kapitono Ralfo Peiteno? – ramiai paklausė Puaro.

Aš pajaučiau susižavėjimą, kaip jis iškart čiupo jautį už ragų. Reglano akyse pamačiau pagarbos šešėlį.

– O, aš matau, kad ant jūsų tako žolė neauga, mesjė Puaro. Esu įsitikinęs, kad su jumis bus malonu dirbti. Mes ketiname paprašyti šio jaunojo džentelmeno pirštų atspaudų, kai tik jį surasime.

– Aš esu įsitikinęs, kad jūs apsirinkate, inspektoriau, – šiltai tarė pulkininkas Melrozas. – Pažįstu Ralfą Peiteną nuo pat vaikystės. Jis negalėjo nusmukti iki žmogžudžio!

– Galbūt ir negalėjo, – abejingai atsakė Reglanas.

– Ar turite prieš jį kokių įkalčių? – paklausiau aš.

– Vakar vakare iš viešbučio jis išėjo apie devintą valandą. Jį matė prie „Paparčio parko" apie pusę dešimtos. Paskui jis pradingo. Regis, turėjo rimtų finansinių problemų. Štai jo batai su briaunotais guminiais puspadžiais. Tokių batų jis turėjo dvi poras. Dabar kaip tik ruošiausi palyginti su pėdsakais ant palangės. Kolega juos ten saugo, kad niekas neprikištų nagų.

– Tuomet nedelskime, – tarė pulkininkas Melrozas. – Jūs ir mesjė Puaro vyksite kartu su mumis, ar ne?

Mes tam pritarėme, ir visi suvirtome į pulkininko automobilį. Inspektoriui rūpėjo kuo greičiau atsidurti

prie batų pėdsakų, todėl pasiprašė išleidžiamas prie sargo būdelės. Iš ten takelis veda prie terasos ir kabineto lango.

– Mesjė Puaro, ar jūs eisite su inspektoriumi, ar pradžioje apžiūrėsite kabinetą? – paklausė policijos viršininkas.

Puaro pasirinko pastarąją alternatyvą. Duris atidarė Parkeris. Jis laikėsi oriai ir pagarbiai, ir atrodė visai atkutęs po vakarykščio išgąsčio. Pulkininkas Melrozas išsitraukė iš kišenės raktą ir, atrakinęs duris į koridoriuką, nuvedė mus į kabinetą.

– Čia viskas lygiai taip, kaip buvo vakar, mesjė Puaro. Tik lavoną išnešė.

– O kur radote kūną?

Stengiausi kuo tiksliau nupasakoti, kokia buvo Ekroido kūno padėtis. Krėslas tebestovėjo priešais židinį.

Puaro priėjo ir atsisėdo į jį.

– Tas mėlynasis vokas, apie kurį užsiminėte, kur jis gulėjo prieš jums išeinant?

– Misteris Ekroidas jį padėjo ant mažojo staliuko po dešine.

Puaro linktelėjo.

– Ar visa kita, išskyrus voką, yra kaip buvę?

– Kiek pamenu – taip.

– Pulkininke Melrozai, ar nebūtumėte toks malonus ir neatsisėstumėte minutėlei ant šio krėslo? Ačiū. Dabar, mesjė daktare, gal malonėsite man parodyti tikslią durklo padėtį?

Aš padariau, ko prašomas, o Puaro nuėjo prie durų.

– Nuo slenksčio rankenėlė buvo aiškiai matoma. Ar judu su Parkeriu, įėję į kabinetą, ją iškart išvydote?

– Taip.

Puaro nužingsniavo prie lango.

– Kai radote kūną, elektra kabinete tikriausiai degė? – paklausė neatsigręždamas.

Ir tą patvirtinau. Priėjęs prie Puaro pamačiau, kad jis apžiūrinėja pėdsakus.

– Kapitono Peiteno puspadžių raštas sutampa su šiais atspaudais, – tarė jis tyliai.

Tuomet jis paėjėjo į kambario vidurį ir viską tiriamai apžvelgė žvitriu patyrusiu žvilgsniu.

– Jūs pastabus žmogus, daktare Šepardai? – pagaliau paklausė.

– Manau, kad taip, – tariau nustebęs.

– Matau, kad židinyje deginta. Kai jūs išlaužėte kabineto duris, kokia buvo ugnis? Ar vos degė?

Aš sutrikęs nusijuokiau.

– Aš... negaliu pasakyti. Neatkreipiau dėmesio. Galbūt misteris Reimondas ar majoras Blentas...

– Reikia veikti metodiškai, – šypsodamasis palingavo galvą Puaro. – Užduodamas šį klausimą, neteisingai įvertinau situaciją. Kiekvienas žmogus pastebi tai, kas jam įdomu. Pro jūsų akis neprasprūsta niekas, kai kalbama apie pacientą, iš misterio Reimondo aš galiu sužinoti, ar kas nors nenutiko dokumentams ant stalo. Norėdamas išgirsti apie židinį, aš turiu kreiptis į tą, kuris įpareigotas juo rūpintis. Jeigu leisite...

Jis pasiskubino prie židinio ir nuspaudė skambutį.

Po minutės kitos pasirodė Parkeris.

– Kažkas skambino, sere? – paklausė jis neryžtingai.

– Įeikite, Parkeri, – tarė pulkininkas Melrozas. – Šis džentelmenas nori jums užduoti keletą klausimų.

Parkeris savo pagarbų žvilgsnį nukreipė į Puaro.

– Parkeri, kai jūs su daktaru Šepardu vakar išlaužėte duris ir radote mirusį savo šeimininką, ar ugnis židinyje ryškiai degė?

– Ne, ugnis vos ruseno. Beveik jau buvo užgesusi, sere, – tučtuojau atsakė Parkeris.

– Aha! – triumfuodamas tarė Puaro. – O dabar, mano gerasis Parkeri, apsižvalgykite: ar čia viskas yra taip, kaip

buvo tuo momentu?

Vyresnysis liokajus apžvelgė kambarį. Jo akys apsistojo ties langu.

– Užuolaidos buvo užtrauktos, sere, ir elektros šviesa buvo įjungta.

– Taip, – pritardamas linktelėjo Puaro. – Kas nors dar?

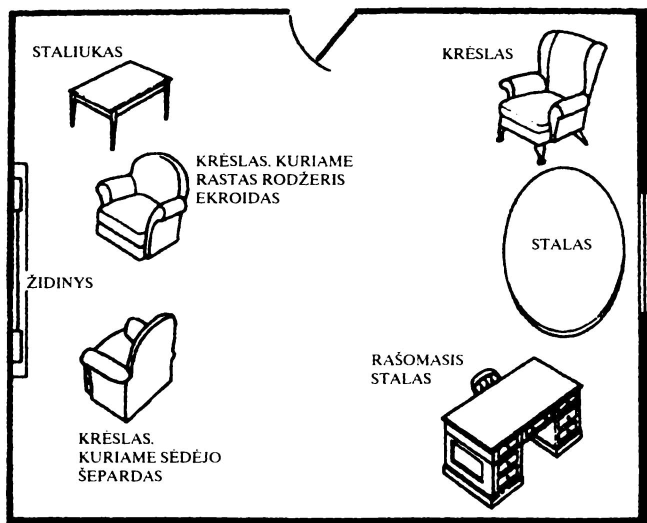
– Šita kėdė stovėjo ne taip.

Jis parodė krėslą aukšta atkalte, stovintį kampe tarp lango ir durų. (Aš pridedu kambario planą.)

– Parodykite man, kaip buvo.

Liokajus užtikrintai patraukė krėslą nuo sienos per geras dvi pėdas ir atsuko pasėstu į duris.

– *Voila ce qui est curieux*!* – burbtelėjo Puaro. – Manau, kad niekas nepanorėtų sėdėti tokioje padėtyje. O kas krėslą pastatė į vietą? Jūs, mano drauge?

* Čia tai įdomu! (Pranc.)

– Ne, sere, – tarė Parkeris. – Buvau per daug susijaudinęs dėl misterio Ekroido mirties ir viso to, kas čia vyko.

Puaro pažvelgė į mane.

– Jūs, daktare?

Aš papurčiau galvą.

– Kai grįžau su policija, sere, – pridūrė Parkeris, – krėslas jau stovėjo savo vietoje. Tai gerai atsimenu.

– Keista, – tarstelėjo Puaro.

– Turbūt jį pastūmė Reimondas arba Blentas, – spėliojau aš. – Bet ar tai svarbu?

– Visiškai nesvarbu, – tarė Puaro ir švelniai pridūrė: – Todėl mane tai ir domina.

– Minutėlei jūsų atsiprašysiu, – tarė pulkininkas Melrozas ir išėjo su Parkeriu.

– Jūs manote, kad Parkeris kalba tiesą? – paklausiau.

– Apie krėslą – taip. Dėl kitko – nežinau. Jūs patirsite, daktare, jei dar turėsite reikalų su panašiais atsitikimais, kad jie visuomet turi vieną bendrą bruožą.

– Kokį? – smalsiai paklausiau.

– Visi, su tuo susiję, ką nors slepia.

– Aš irgi patenku į šią kategoriją? – nusišypsojau aš.

Puaro atidžiai pažiūrėjo į mane.

– Manau, kad ir jūs, – ramiai ištarė jis.

– Bet...

– Ar jūs man viską išklojote apie jaunuolį Peiteną? – Jis nusišypsojo, tuo tarpu aš paraudau. – Nesibaiminkite, aš jūsų nespaudžiu. Savo metu vis tiek sužinosiu.

– Aš norėčiau susigaudyti jūsų metoduose, – skubiai tariau, stengdamasis paslėpti savo sumišimą. – Kodėl, pavyzdžiui, jus sudomino židinys?

– Oh! Tai visai paprasta. Jūs išėjote iš misterio Ekroido... be dešimt devintą, ar ne?

– Visiškai teisingai.

– Langas uždarytas, o durys atrakintos. Ketvirtis vi-

enuoliktos, kai rastas kūnas: durys užrakintos, o langas atdaras. Kas jį atidarė? Aišku, kad tai galėjo padaryti tik pats misteris Ekroidas dėl vienos iš dviejų priežasčių: arba todėl, kad kambaryje pasidarė nepakeliamai karšta – bet jeigu ugnis vos degė, o vakar oras staiga atšalo, ši priežastis atkrenta. Lieka antroji – kad jis kažką įleido į kambarį pro langą. O jeigu taip, vadinasi, jis įleido žmogų, kurį puikiai pažinojo, nes anksčiau pats buvo susirūpinęs lango uždarymu.

– Kaip viskas paprasta, – tariau aš.

– Viskas tampa paprasta, jei faktus išrikiuoji metodiškai. Mus dabar domina, kas buvo pas jį pusę dešimtos. Iš visko sprendžiant – tas, kurį jis įleido pro langą. Ir nors mis Flora matė misterį Ekroidą vėliau, nesužinoję, kas buvo tas lankytojas, mes neatskleisim paslapties. Po jo išėjimo langas galėjo likti atdaras, tokiu būdu suteikiant žudikui galimybę patekti į vidų, arba lankytojas grįžo antrąkart. O štai ir pulkininkas.

Pulkininkas Melrozas įžengė į kambarį žvaliai nusiteikęs.

– Pagaliau išsiaiškinome apie tą skambutį, – tarė jis. – Skambino ne iš čia. Vakar vakare, 22.15 daktarui Šepardui buvo skambinta iš telefono būdelės, esančios Kingz Eboto stotyje. O dvidešimt antrą valandą dvidešimt trys minutės išėjo traukinys į Liverpulį.

Aštuntas skyrius
Inspektorius Reglanas pasitiki savimi

Mes susižvalgėme.

– Dabar, be abejo, jūs pasidomėsite įvykiais stotyje? – paklausiau.

– Savaime suprantama, bet rezultatų nesitikime. Juk jūs žinote, kokia mūsų stotis.

Aš žinojau: Kingz Ebotas – paprasčiausias kaimelis, bet jo stotis – svarbus geležinkelio mazgas. Čia sustoja dauguma ekspresų, perkabinami vagonai, iš vienos atšakos į kitą pervaromi sąstatai. Yra dvi ar trys telefonų būdelės. Tokiu vakaro laiku vienas po kito ateina trys vietiniai traukiniai, kad keleiviai galėtų persėsti į Liverpulio ekspresą, ateinantį 22.19 ir išvykstantį 22.23. Viskas verda, ir šansai, kad neliko nepastebėtas žmogus, skambinęs iš kažkurios telefono būdelės arba įlipęs į ekspreso vagoną, labai menki.

– Bet apskritai kodėl skambinta? – paklausė pulkininkas Melrozas. – Kažkaip šis skambutis iškrenta iš konteksto. Neįžvelgiu jo prasmės.

Puaro atidžiai žvelgė į porcelianinius indus knygų spintoje.

– Prasmė neabejotinai yra, – tarė jis neatsigręždamas.

– Kokia gi?

– Kai mes tai sužinosime, mes sužinosime ir visa kita. Ši byla labai keista ir labai įdomi.

Pastaruosius žodžius Puaro ištarė kažkaip ypatingai.

Aš pajutau, kad į šią bylą jis žiūri tam tikru, tik jam būdingu, kampu, bet ką jis nujaučia, nežinojau.

Jis priėjo prie lango ir pažvelgė pro jį.

– Jūs sakote, daktare, kad buvo devynios valandos, kai už vartų sutikote nepažįstamąjį? – paklausė neatsigręždamas.

– Taip, – patvirtinau aš. – Kaip tik mušė varpinės laikrodis.

– Kiek laiko jis sugaištų, eidamas prie rūmų, tarkim, prie šio lango?

– Daugiausia penkias minutes. Jeigu eitų ne keliu, o takeliu – dvi tris minutes.

– Bet tam jis turėtų žinoti vieną ar kitą kelią. Tai reikštų, kad jis jau čia buvęs anksčiau ir susipažinęs su šia vieta.

– Teisingai, – sutiko pulkininkas Melrozas.

– Gal galėtume sužinoti, ar pas misterį Ekroidą praėjusią savaitę nesilankė svetimi žmonės?

– Aš manau, į šį klausimą gali atsakyti jaunasis Reimondas, – tariau aš.

– Arba Parkeris, – pridūrė pulkininkas Melrozas.

– Arba abu, – šypsodamasis pridūrė Puaro.

Pulkininkas Melrozas nuėjo ieškoti Reimondo, o aš paskambinau, norėdamas iškviesti Parkerį.

Melrozas netrukus grįžo su sekretoriumi, kurį pristatė Puaro. Džefris Reimondas buvo guvus ir linksmas kaip visuomet. Jis labai apsidžiaugė pažintimi su Puaro.

– Man nė į galvą neatėjo, kad jūs gyvenate tarp mūsų inkognito, mesjė Puaro. Įdomu pamatyti, kaip jūs dirbate... O kam tai?

Puaro stovėjo kairėje durų pusėje. Staiga jis pasitraukė į šoną ir aš pamačiau, kad tuo metu, kol skambinau, jis mikliai buvo perstatęs krėslą į tą vietą, kurią parodė Parkeris.

– Norite, kad aš ten pasėdėčiau, kol darysite mano kraujo analizę? – Reimondas nestokojo humoro.

– Misteri Reimondai, vakar, kai buvo rastas misterio Ekroido lavonas, šitas krėslas stovėjo čia. Kažkas pastūmė jį į vietą. Jūs?

– Ne, tikrai ne aš, – nė kiek nedvejodamas atsakė sekretorius. – Aš net nepamenu, kad jis taip stovėtų, bet jei jūs tvirtinate, vadinasi, taip ir buvo. Bet kuriuo atveju, į savo vietą jį pastatė kažkas kitas. Ar tokiu būdu sunaikinti vertingi įkalčiai? Siaubinga.

– Ne, šis perstūmimas neturėjo kokių nors pasekmių, – atsakė seklys. – Tiesą sakant, aš norėjau jūsų paklausti ko kito, misteri Reimondai: ar praėjusią savaitę pas misterį Ekroidą nesilankė nepažįstamas žmogus?

Sekretorius mąstė, raukydamas antakius.Tuo metu, reaguodamas į skambutį, įėjo Parkeris.

– Ne, – pagaliau tarė Reimondas, – neprisimenu, kad kas būtų. O jūs, Parkeri?

– Prašau atleisti, sere?

– Ar pas misterį Ekroidą šią savaitę nesilankė koks nepažįstamas žmogus?

Liokajus kiek pagalvojo.

– Trečiadienį lankėsi vienas jaunuolis, sere, – pagaliau ištarė. – Iš „Kurtiso ir Trauto“, jei neklystu.

Reimondas sumenkino jo teiginį, nekantriai mostelėjęs ranka.

– Taip, tą aš žinau. Bet šis džentelmenas turėjo galvoje ne tokius nepažįstamuosius. – Jis pasisuko į Puaro: – Misteris Ekroidas ketino įsigyti diktofoną. Tai pagerintų mūsų darbo efektyvumą. Jo prašymu firma atsiuntė savo atstovą. Bet iš to nebuvo naudos. Misteris Ekroidas atsisakė pirkinio.

– Ar galėtumėte apibūdinti tą jaunuolį, brangusis Parkeri? – Puaro kreipėsi į liokajų.

– Šviesiaplaukis, sere, neaukšto ūgio. Puikiu mėlynu kostiumu iš saržo. Kaip savo amžiui, tai, sakyčiau, labai reprezentatyvus jaunuolis.

– Žmogus, kurį sutikote už vartų, buvo aukštas, tiesa, daktare? – Puaro kreipėsi į mane.

– Taip, – atsakiau, – maždaug šešių pėdų ūgio.

– Vadinasi, tai buvo ne jis, – nutarė belgas. – Ačiū jums, Parkeri.

– Atvažiavo misteris Hemondas, – Parkeris pranešė Reimondui. – Jis teiraujasi, ar galėtų kuo nors padėti, ir norėtų su jumis pasikalbėti, sere.

– Tučtuojau ateinu, – tarė jaunuolis ir išskubėjo iš kambario.

– Tai šeimos patikėtinis, – paaiškino policijos viršininkas, pastebėjęs klausiamą Puaro žvilgsnį.

– Nelengvas metas jaunuoliui Reimondui, – sumurmėjo Puaro. – Turi suktis kaip vijurkas.

– Misteris Ekroidas, man atrodo, buvo juo labai patenkintas.

– Ar jau seniai jis čia dirba?

– Beveik dveji metai, kiek pamenu.

– Jis sąžiningai vykdo savo pareigas. Tuo nė kiek neabejoju. O kaip jis leidžia laisvalaikį? Gal jis užsiima *le sport*?

– Asmeniniams sekretoriams kažin ar lieka daug laiko tokiems dalykams, – nusišypsojo pulkininkas Melrozas. – Reimondas, man rodosi, žaidžia golfą. O vasarą – tenisą.

– Ar jis nesilanko varžybose – turiu omeny žirgų lenktynes?

– Lenktynės? Nemanau, kad jos jam rūpėtų.

Puaro linktelėjo, ir, rodės, prarado susidomėjimą šia tema. Iš lėto akimis apžvelgė kambarį.

– Ko gero, būsiu čia viską apžiūrėjęs.

Aš irgi apsižvalgiau.

– Jeigu tos sienos galėtų kalbėti... – atsidusau aš.

Puaro papurtė galvą.

– Vien liežuvio neužtenka, – tarė jis, – joms reikėtų turėti dar ir akis bei ausis. Bet nebūkite toks tikras, kad šitie

negyvi daiktai, – jis palietė knygų spintą, – visuomet tyli. Kartais jie daug ką pasako – kėdės, stalai.

Jis pasuko link durų.

– Tai ką gi jie šiandien jums pasakė? – garsiai paklausiau.

Jis žvilgtelėjo per petį ir atlaidžiai pakėlė vieną antakį.

– Atidarytas langas, – tarė jis. – Užrakintos durys. Krėslas, kuris, regis, pats juda. Visų trijų aš klausiu – kodėl? Ir nerandu atsakymo.

Jis išpūtė krūtinę ir mirkčiodamas žiūrėjo į mus. Puaro atrodė be galo patenkintas savimi. Man net dingtelėjo, gal ne toks jis jau ir geras seklys. Ar tik jo reputacija nebus pakilusi daugybės laimingų atsitiktinumų dėka?

Ta pati mintis, ko gero, aplankė ir pulkininką Melrozą, nes jis iškart paniuro.

– Jus dar kas nors domina, mesjė Puaro? – šiurkštokai paklausė jis.

– Gal būsite toks malonus ir parodysite man vitriną, iš kurios paimtas durklas, ir aš daugiau nepiktnaudžiausiu jūsų gerumu.

Mes pasukome į svetainę, bet pakeliui pulkininko jau tykojo konsteblis. Jie kiek pasišnabždėjo tarpusavyje, po ko pulkininkas atsiprašė ir išėjo. Aš parodžiau Puaro vitriną. Jis porą kartų pakėlė ir paleido antvožą, paskui atidarė stiklines duris ir išėjo į terasą. Aš nusekiau iš paskos.

Iš už namo kampo išlindo inspektorius Reglanas ir pasuko link mūsų. Jis buvo rimtas, bet patenkintas savimi.

– Štai kur jūs, mesjė Puaro, – tarė jis. – Na, ilgai tąsytis mums nereikės. Vis dėlto gaila, malonus jaunuolis, o išklydo iš kelio.

Puaro veidas ištįso. Jis paklausė labai švelniai:

– Tokiu atveju, regis, mano pagalbos jums nebeprireiks?

– Galbūt kitą kartą, – paguodė jį inspektorius. – Nors šiame ramiame pasaulio kampelyje žmogžudystės atsitinka

ne kiekvieną dieną.

Puaro žvilgsnis prisipildė susižavėjimo.

– Jūs neįtikėtinai greitai apsisukote, – pastebėjo jis. – Ar galiu paklausti, kokiu būdu jums tai pavyko?

– Žinoma, – atsakė inspektorius. – Nuo pat pradžių reikia veikti metodiškai. Aš visuomet pabrėžiu – reikalingas metodas!

– A! – sušuko Puaro. – Tai ir mano šūkis: metodas, tvarka ir mažosios pilkosios ląstelės.

– Ląstelės? – nesuprato inspektorius.

– Pilkosios smegenų ląstelės, – paaiškino belgas.

– A, žinoma. Manau, kad mes visi jomis naudojamės.

– Vieni daugiau, kiti mažiau, – sumurmėjo Puaro. – Taip pat skiriasi ir panaudojimo kokybė. Ir dar yra nusikaltimo psichologija – ją reikia ištirti.

– A, jūs irgi užkibote ant pliurpalų apie psichologinę analizę? Na, aš žmogus paprastas...

– Jūsų žmona, esu tikras, su jumis nesutiktų, – tarė Puaro, mandagiai linkteldamas galvą.

Inspektorius Reglanas, kiek nustebęs, atsakė tuo pačiu.

– Jūs nesupratote, – tarė jis, plačiai šypsodamasis. – Viešpatie, ką reiškia kalbėtis skirtingomis kalbomis... Aš jums aiškinu, kaip aš imuosi darbo. Visų pirma – metodas. Paskutinį kartą misterį Ekroidą matė gyvą jo dukterėčia be ketvirčio dešimtą. Pirmas faktas, ar ne taip?

– Sakykime.

– Gerai. Kiek vėliau, pusę vienuoliktos, kai nužudytąjį aptiko daktaras, tai, pastarojo teigimu, misteris Ekroidas buvo miręs ne mažiau kaip prieš pusvalandį. Jūs patvirtinate, daktare?

– Žinoma, – tariau aš. – Prieš pusvalandį ar kiek daugiau.

– Labai gerai. Mums belieka ketvirtis valandos, per kurį ir turėjo būti įvykdytas nusikaltimas. Aš sudariau visų

namo gyventojų sąrašą ir patikrinau, ką jie veikė tuo laiku – tarp devynios keturiasdešimt penkios ir dešimtos.

Jis padavė Puaro popieriaus lapą. Aš ėmiau skaityti per jo petį. Lape dailia rašysena buvo surašyta:

Majoras Blentas Biliardinėje su misteriu Reimondu. (Pastarasis patvirtino.)

Misteris Reimondas Biliardinėje. (Žr. aukščiau.)

Misis Ekroid 9.45 Žiūrėjo biliardo žaidimą. 9.55 – nuėjo miegoti. (Blentas ir Reimondas matė ją kylančią laiptais.)

Mis Ekroid Iš dėdės kabineto tiesiai pakilo į savo kambarį. (Patvirtina Parkeris, tam pat kambarinė Elzė Deil.)

Tarnai:

Parkeris Nuėjo tiesiai į virtuvės sandėliuką. (Patvirtino ekonomė mis Rasel, kuri nulipo apačion pasikalbėti su juo 9.47 ir kalbėjosi ne mažiau kaip 10 min.)

Mis Rasel Žr. aukščiau. 9.45 viršuje šnekėjosi su kambarine Elze Deil.

Ursula Born (kambarinė) Buvo savo kambaryje iki 9.55. Po to – bendrajame tarnų kambaryje.

Misis Kuper (virėja) Bendrajame tarnų kambaryje.

Gladisė Džons (antroji kambarinė) Bendrajame tarnų kambaryje.

Elzė Deil Viršuje, miegamajame. Ten ją matė mis Rasel ir mis Flora Ekroid.

Merė Frip (indų plovėja) Tarnų kambarys.

– Virėja čia tarnauja septynerius metus, Ursula Born – pusantrų metų, o Parkeris kiek daugiau nei metus. Kiti dirba neseniai. Išskyrus kiek keistoką Parkerį, likę daugiau mažiau nekeliantys įtarimo.

– Visiškai užbaigtas sąrašas, – tarė Puaro, grąžindamas jį inspektoriui ir rimtai pridūrė: – Aš įsitikinęs, kad nužudė ne Parkeris.

– Kaip ir mano sesuo, – įsiterpiau aš. – O ji paprastai

būna teisi.

Į mano pastabą niekas nekreipė dėmesio.

– Taigi namiškius galime atmesti, – toliau dėstė inspektorius. – Dabar mes prieiname labai svarbų momentą. Moteris sarginėje – Merė Blek – vakar vakare užtraukdama užuolaidėles matė, kaip Ralfas Peitenas įėjo pro vartus ir pasuko namo link.

– Ar ji tuo tikra? – griežtai paklausiau aš.

– Visiškai. Iš matymo ji gerai aną pažįsta. Jis ėjo labai greitai ir pasuko dešinėn takeliu, vedančiu į terasą.

– Kelintą valandą? – šaltakraujiškai paklausė Puaro.

– Lygiai dvidešimt penkios minutės po devynių, – pabrėžtinai tarė inspektorius.

Kiek patylėjęs, jis pasakė:

– Pakankamai aišku. Viskas sutampa. Dvidešimt penkios minutės dešimtos kapitoną Ralfą Peiteną matė einantį pro sarginę. Maždaug devynios trisdešimt Džefris Reimondas girdėjo, kaip kažkas prašė pinigų, o misteris Ekroidas atsisakė jų duoti. Kas vyksta toliau? Kapitonas Peitenas išeina tuo pačiu keliu, kaip ir atėjęs – pro langą. Jis eina pro terasą – priblokštas ir supykęs. Pamato atvirą svetainės langą. Tarkime, dabar jau be ketvirčio dešimta. Mis Flora Ekroid palinki dėdei labos nakties. Majoras Blentas, misteris Reimondas ir misis Ekroid – biliardinėje. Svetainėje nieko nėra. Peitenas įlenda į ją, paima iš vitrinos durklą ir grįžta prie kabineto lango. Nusiauna batus, įlenda vidun ir... na, detalių nereikia. Paskui vėl išslenka laukan ir pasišalina. Jis bijo grįžti į užeigą, drožia į stotį, iš ten paskambina...

– Bet kodėl? – švelniai paklausė Puaro.

Aš krūptelėjau nuo netikėto įsikišimo. Mažasis belgas palinko į priekį. Jo žalsvos akutės ūmai sublizgo.

Klausimas inspektorių Reglaną akimirkai išmušė iš vėžių.

– Sunku pasakyti, kodėl jis šitaip padarė, – pagaliau tarė. – Bet žmogžudžiai dažnai elgiasi keistai. Turite tai

žinoti, jei tarnavote policijoje. Net patys protingiausi padaro kvailų klaidų. Na, eime, aš jums parodysiu tuos pėdsakus.

Mes nusekėme jį, pasukę už svetainės kampo link kabineto lango. Reglano parašytas, konsteblis padavė batus, rastus užeigoje.

Inspektorius palygino puspadžius su pėdsakais.

– Tie patys, – tarė tvirtai. – Tai yra, atspaudai ne nuo šių batų – su anais jis išėjo. Bet šita pora visiškai identiška, tiktai senesnė – matote, kaip nudilęs raštas.

– Bet juk daugybė žmonių dėvi panašius batus, – įsiterpė Puaro.

– Taip, žinoma, – tarė inspektorius. – Šiems pėdsakams aš ir neskirčiau tokio didelio dėmesio, jeigu ne visos kitos aplinkybės.

– Koks kvailas jaunuolis tas kapitonas Ralfas Peitenas, – svajingai tarė Puaro. – Palikti tiek daug savo apsilankymo požymių.

– A! Taip, – tęsė inspektorius. – Kaip žinote buvo graži naktis, nelijo. Terasoje ir žvyro takelyje pėdsakų jis nepaliko, bet, jo nelaimei, takelio gale žemė yra įdrėkusi nuo toliau esančio šaltinio. Štai pažiūrėkite.

Už keleto jardų* nuo tos vietos, kur siauras žvyro takelis susijungia su terasa, žemė buvo drėgna. Einant takeliu per šią vietą likdavo batų įspaudai. Tarp jų buvo ir guminių puspadžių žymės.

Puaro kiek paėjėjo, lydimas inspektoriaus.

– O moteriškų batų žymes pastebėjote? – nelauktai paklausė jis.

Inspektorius nusijuokė.

– Žinoma. Takeliu ėjo kelios moterys ir vyras. Čia trumpiausias kelias į namą. Neįmanoma identifikuoti visų pėdsakų. Bet juk kas tikrai svarbu – tai pėdsakai ant palangės.

Puaro linktelėjo.

– Toliau eiti beprasmiška, – tarė inspektorius, mums

kiek paėjus link pagrindinio kelio. – Takelio danga kietai grįsta.

Puaro vėl linktelėjo, tuo tarpu jo dėmesį patraukė nedidukas sodo namelis. Ši altana stovėjo kairėje pusėje priešais mus. Į jį vedė žvyru pabarstytas takelis.

Puaro gaišino laiką, kol inspektorius grįžo atgal į rūmus. Tada pažvelgė į mane.

– Iš tiesų jus pasiuntė pats Dievas, kad atstotumėte mano draugą Hastingsą, – tarė jis šypsodamasis. – Aš pastebiu, kad jūs nesitraukiate nuo manęs. Kaip jūs manote, daktare Šepardai, gal mums verta patyrinėti tą pavėsinę? Ji mane domina.

Jis priėjo prie durų ir jas atidarė. Viduj tvyrojo prieblanda. Du ar trys suoliukai, kroketo rinkinys, keletas sulankstomų šezlongų.

Aš stebėdamasis žvelgiau į savo naująjį draugą. Jis keturpėsčia ropinėjo grindimis, retkarčiais pakraipydamas galvą, tarsi būtų kuo nepatenkintas.

– Ničnieko, – subambėjo atsitūpęs. – Turbūt to ir reikėjo tikėtis. Nors tai būtų labai padėję...

Jis staiga suakmenėjo. Paskui ištiesė ranką link suolelio ir kažką atkabino nuo jo šono.

– Kas tai? – sušukau. – Ką jūs radote?

Jis nusišypsojo ir atgniaužė kumštį. Ant delno gulėjo balto standaus audinio gabalėlis. Aš paėmiau jį, įdėmiai apžiūrėjau ir grąžinau atgal.

– Ką jūs apie tai pasakysite, mano drauge? – paklausė Puaro, atidžiai žiūrėdamas į mane.

– Nosinės skiautelė, – atsakiau gūžtelėjęs pečiais.

Jis staiga vėl pasilenkė ir pakėlė nedidelę paukščio plunksną, rodos, žąsies.

– O kas čia? – triumfuodamas sušuko jis. – Ką jūs manote apie tai?

Aš tik spoksojau, netardamas nė žodžio.

Jis įsikišo plunksną kišenėn ir vėl apžiūrėjo balto au-

dinio skiautelę.

– Nosinės skutelis? – paklausė susimąstęs. – Gal jūs ir teisus. Bet atminkite – *geros skalbyklos nosinių nekrakmolija*.

Jis man pamokančiai linktelėjo, ir įsikišo skiautelę į kišenę.

Devintas skyrius
Tvenkinys su auksiniais karosais

Mes grįžome prie rūmų. Inspektoriaus nebuvo regėti. Puaro atsistojo terasoje nugara į namą, ir apžvelgė viską aplink, lėtai sukdamas galvą.

– Puikus dvaras! – įvertino jis. – Kam visa tai atiteks?

Jo žodžiai man buvo tarsi perkūnas iš giedro dangaus. Kaip bebūtų keista, iki pat tos akimirkos paveldėjimo klausimas man nebuvo iškilęs. Puaro skvarbiai pažvelgė į mane:

– Jums ši mintis nauja? Ar neturėjote pamąstymų šia tema, a?

– Ne, – sąžiningai prisipažinau. – O norėčiau turėti.

Jis vėl smalsiai pažiūrėjo į mane.

– Įdomu, ką jūs turėjote omenyje taip sakydamas, – tarė jis. – Ne, ne, nesivarginkite, – jis nutraukė mane beprasižiojantį, – *Inutile*!* Vis tiek nepasakysite, ką pagalvojote.

– Visi ką nors slepia, – šypsodamasis pacitavau jo žodžius.

– Būtent.

– Jūs vis dar tuo įsitikinęs?

– Labiau nei kada nors anksčiau, mano drauge. Bet nuo Erkiulio Puaro nelengva ką nors nuslėpti – tiem dalykam jis turi gerą uoslę.

* Nereikia (pranc.)

Kalbėdamas jis nusileido laipteliais olandiško sodo link.

– Puiki diena, verčiau pasivaikščiokime, – pridūrė neatsigręždamas.

Aš nusekiau iš paskos. Mes patraukėme takeliu palei kukmedžių gyvatvorę. Toliau iš abiejų pusių driekėsi taisyklingų formų gėlynai, o takelis užsibaigė apskritimu, kurio kraštuose stovėjo suoliukai, o viduryje tyvuliavo tvenkinys su auksiniais karosais. Užuot ėjęs iki galo, Puaro pasuko kitu takeliu, vinguriuojančiu miškinga įkalne. Pakilę priėjome proskyną su įrengtu suoleliu, iš čia atsivėrė nuostabus vaizdas – mūsų kaimelio ir apačioje esančio tvenkinio su auksiniais karosais.

– Anglija labai graži, – tarė Puaro, grožėdamasis panorama. Tuomet jis nusišypsojo ir pusbalsiu pridūrė: – Ir anglų merginos. Tyliau, mano drauge, pažiūrėkite į šį puikų paveikslą apačioje.

Tada aš pamačiau Florą. Ji ėjo tyliai dainuodama tuo pačiu takeliu, iš kurio mes neseniai buvome išsukę. Ėjo labiau šokdama, nei žingsniuodama, ir, nors buvo apsivilkusi juoda gedulo suknele, jos laikysenoje, išskyrus džiaugsmą, daugiau nieko negalėjau įžvelgti. Staiga Flora grakščiai apsisuko ratu ant kojų pirštų, net jos juodoji suknelė pakilo. Tuo pat metu ji atmetė galvą atgal ir garsiai nusijuokė.

Tuomet iš už medžių išlindo žmogus. Tai buvo Hektoras Blentas.

Mergina krūptelėjo, jos veidas persimainė.

– Kaip mane išgąsdinote! Aš jūsų nepastebėjau.

Blentas nieko neatsakė ir stovėdamas žiūrėjo į ją kurį laiką tylomis.

– Viena jūsų savybė, kuri man patinka, – tarė Flora šiek tiek pagiežingai, – tai sugebėjimas palaikyti guvų pašnekesį.

Man pasirodė, kad Blentas išraudo po tokio įgėlimo. Kai jis prabilo, jo balsas skambėjo keistai – su neįprastu jam

nuolankumu:

– Niekada nebuvau labai kalbus. Net jaunystėje.

– Turbūt tai buvo labai seniai, – pabrėžtinai tarė Flora.

Ji, be abejo, pokštavo, bet Blentas tai priėmė už gryną pinigą.

– Taip, – sutiko jis, – seniai.

– Ir kaip jaučiatės Matūzalio kailyje? – pasidomėjo ji.

Šįkart ironija buvo dar akivaizdesnė, bet Blentas toliau laikėsi savo minties.

– Atsimenate tą vyruką, kuris pardavė velniui sielą, norėdamas vėl tapti jaunu? Yra tokia opera.

– Jūs turite galvoje Faustą?

– Taip. Svaiginanti istorija. Kai kas iš mūsų pasielgtų taip pat, jei tik galėtų.

– Jūsų pasiklausius galima pagalvoti, kad jūsų sąnariai jau girgžda, – šūktelėjo Flora pusiau juokais, pusiau susierzinus.

Blentas tylėjo kurį laiką. Paskui, nusukęs akis į šalį, netoliese stovinčiam medžiui paskelbė, kad jam esą laikas grįžti į Afriką.

– Vėl ekspedicijon? Pašaudyti?

– Manau, kad taip. Kaip visuomet, žinote... Pašaudyti.

– O ta galvos iškamša hole – jūsų laimikis?

Blentas linktelėjo ir išraudęs sumikčiojo:

– Ar jūs mėgstate gerus kailius? Jei taip, galėčiau jums parūpint.

– O! Būtų labai miela! – sušuko Flora. – Jūs rimtai? Neužmiršite?

– Neužmiršiu, – tarė Hektoras Blentas. Ir staiga pridūrė, žerdamas žodžius: – Man laikas važiuoti. Tokiam gyvenimui aš netinku. Nemoku tinkamai elgtis. Aš esu neišprusėlis ir niekuomet nežinau, apie ką reikia šnekėti aukštuomenės draugijoj. Taip, man metas.

– Bet taip staiga neišvažiuosite? – sunerimo Flo-

ra. – Kol... kol pas mus tokia nelaimė. Prašau! Jeigu jūs išvažiuosite...

Ji kiek nusigręžė.

– Jūs norite, kad aš pasilikčiau? – paprastai, bet reikšmingai paklausė Blentas.

– Mes visi...

– Aš kalbu tik apie jus, – tiesiai paklausė jis.

Flora iš lėto atsisuko ir pažiūrėjo jam į akis.

– Taip, aš noriu, kad jūs liktumėte, – tarė ji. – Jei... jei mano noras jums turi kokią nors reikšmę.

– Tik jis ir turi reikšmę, – atsakė Blentas.

Jie tylėdami atsisėdo ant akmeninio suolo prie tvenkinio. Atrodė, abudu neišmanė, ką toliau kalbėti.

– Toks... toks nuostabus rytas, – pagaliau ištarė Flora. – O aš jaučiuosi tokia laiminga, nepaisant... nepaisant visko. Tai turbūt siaubinga?

– Tai natūralu, – tarė Blentas. – Juk jūs su savo dėde susipažinote tik prieš dvejus metus. Suprantama, jūs negalite labai sielvartauti. Tai kur kas geriau nei apsimetinėti.

– Jūs taip mokate paguosti, – tarė Flora. – Jums viskas taip paprasta.

– Kaip taisyklė, viskas ir būna paprasta, – atsakė didysis medžiotojas.

– Ne visuomet. – Floros balsas pasidarė tylus.

Mačiau, kad Blentas pasisuko ir pažvelgė į Florą, pamiršęs savo Afriką. Floros tono pasikeitimą neabejotinai jis įvertino savaip, nes kiek patylėjęs šiurkštokai tarė:

– Jūs taip nesijaudinkite. Dėl to vaikino, aš norėjau pasakyti. O inspektorius tiesiog asilas. Kiekvienas žino, kad visiškas absurdas įtarinėti Ralfą. Tai buvo nevietinis plėšikas. Kitų minčių nė negali būti.

– Jūs tikrai taip manote? – Flora atsisuko į jį.

– O jūs ne? – greitai paklausė Blentas.

– Aš... o taip, žinoma!

Vėl abu nutilo. Paskui Flora ėmė žerti žodžius:

– Aš jums paaiškinsiu, kodėl šiandien jaučiuosi tokia laiminga. Gal manysite, kad aš beširdė, bet vis tiek pasakysiu. Šiandien buvo dėdės patikėtinis – misteris Hemondas. Jis pranešė testamento sąlygas. Dėdė man paliko dvidešimt tūkstančių svarų. Dvidešimt tūkstančių nuostabių svarų!

– Tai jums turi didelę reikšmę? – nustebo Blentas.

– Didelę reikšmę? Juk tai – viskas! Laisvė... gyvenimas. Jokių intrigų, rietenų, melo...

– Melo? – griežtai pertraukė Blentas.

Flora, netikėtai užklupta, nutilo.

– Na, jūs suprantate, ką turiu galvoje, – tarė ji neryžtingai. – Dėtis dėkinga už panešiotus skarmalus, kuriuos pameta turtingi giminaičiai. Už pastaraisiais metais dovanotus paltą, sijonus ir kepuraites.

– Daug neišmanau apie damų drabužius. Noriu pasakyti, kad jūs visuomet puikiai apsirengusi.

– Man tai nemažai kaštuoja. Apskritai, nekalbėkime apie nemalonius dalykus. Aš tokia laiminga. Aš gavau laisvę. Laisvę daryti, ką noriu. Laisvę ne...

Ji staiga nutilo.

– Nedaryti ko? – greitai paklausė Blentas.

– Išlėkė iš galvos. Nieko svarbaus.

Blentas paėmė lazdą ir ėmė kažką graibyti tvenkinio vandenyje.

– Ką jūs darote, majore Blentai?

– Kažkas blykstelėjo. Pamaniau, kas tai – panašu lyg būtų auksinė sagė. Sudrumsčiau vandenį, ir nebematau.

– Gal kokia karūna? – ėmė spėlioti Flora. – Panaši į tą, kurią vandenyje matė Melisanda.

– Melisanda, – susimąstęs sumurmėjo Blentas. Šita, berods, irgi iš operos?

– Taip. Jūs, pasirodo, tikras operų žinovas.

– Mane retkarčiais į jas nusiveda, – niūriai atsakė Blentas. – Keistas būdas maloniai leisti laiką – baisesnis triukšmas už Afrikos čiabuvių būgnus.

Flora nusijuokė.

– Aš prisimenu Melisandą, – toliau kalbėjo Blentas, – ištekėjo už vyruko, kuris pagal amžių galėtų būti jos tėvu.

Jis numetė akmenėlį į tvenkinį.

Tada, pakeitęs toną, kreipėsi į Florą:

– Mis Ekroid, ar galiu jums kuo padėti? Turiu galvoje Peiteną. Žinau, kaip siaubingai jūs jaučiatės.

– Dėkoju jums, – šaltai atsakė Flora. – Kaip yra, taip yra. Ralfui viskas baigsis gerai. Aš pasamdžiau šauniausią seklį pasaulyje, ir jis viską išsiaiškins.

Jau kurį laiką jaučiausi nepatogiai, būdamas tokioje padėtyje. Tiesą sakant, slapta mes nesiklausėme – jiems tereikėjo pakelti į viršų galvas, ir būtų mus išvydę. Nepaisant to, aš būčiau jau anksčiau atkreipęs jų dėmesį, jei mano bičiulis nebūtų perspėjamai man spaudęs ranką. Jis akivaizdžiai norėjo, kad aš tylėčiau. Tačiau dabar jis pats ėmėsi iniciatyvos – pašoko ant kojų ir sukosėjo.

– Prašau man atleisti, – sušuko jis. – Negaliu leisti panelei perdėm mane girti ir nepranešti, kad aš esu čia. Paprastai klausantis apie save iš šalies, nieko gero neišgirsi, bet šiuo atveju gavosi priešingai. Tausodamas savo skruostų raudonį, noriu atsiprašyti ir prisijungti prie jūsų.

Jis vikriai nusileido prie tvenkinio, o aš nuo jo neatsilikau.

– Tai – mesjė Erkiulis Puaro, – tarė Flora. – Tikiuosi, girdėjote apie jį.

Puaro nusilenkė.

– Girdėjau gerus atsiliepimus apie majorą Blentą, – tarė jis mandagiai. – Džiaugiuosi, galėdamas su jumis susipažinti, mesjė. Norėčiau šio to jūsų paklausti, kas jums turėtų būti žinoma.

Blentas klausiamai pažvelgė į jį.

– Kada jūs matėte paskutinį kartą misterį Ekroidą gyvą?

– Per vakarienę.

– Ir po to jo nematėte ir nieko apie jį negirdėjote?

– Nemačiau. Bet girdėjau jo balsą.

– Kaip tai įvyko?

– Išėjau į terasą pasivaikščioti...

– Atleiskite, kuri buvo valanda?

– Maždaug pusė dešimtos. Rūkydamas vaikštinėjau priešais svetainės langus. Išgirdau Ekroidą kalbant savo kabinete...

– Esu įsitikinęs, kad jūs negalėjote girdėti balsų kabinete iš tos terasos dalies, – pertraukė Puaro, nuimdamas nuo savęs žolelę.

Priešingai nei Puaro, aš žiūrėjau į Blentą ir, mano didžiai nuostabai, pastarąjį pastebėjau paraudus.

– Aš nuėjau iki kampo, – nenorom paaiškino Blentas.

– A! Šit kaip? –Puaro taktiškai leido suprasti, kad norėtų platesnio paaiškinimo.

– Man pasirodė, kad krūmuose subaltavo moters figūra. Bet, matyt, apsirikau. Dėl to aš ir stovėjau terasos kampe, kur girdėjau Ekroidą kalbant savo sekretoriui.

– Misteriui Džefriui Reimondui?

– Taip. Bent jau man tada taip pasirodė. Turbūt apsirikau.

– Ar misteris Ekroidas nesikreipė į jį vardu?

– Ne.

– Tada, leiskite paklausti, kodėl jūs...

Blentas viską stropiai paaiškino:

– Aš pamaniau, kad *turėtų būti* Reimondas, nes prieš man išeinant į terasą jis nešė jam kažkokius popierius. Net neatėjo į galvą, kad galėjo būti kas nors kitas.

– Ar nepamenate, apie ką jie kalbėjosi?

– Bijau, kad ne. Apie kažką kasdieniško ir nereikšmingo. Girdėjau tik nuotrupas. Tiesiog galvojau apie ką kita tuo metu.

– Tuomet tai neturi reikšmės, – burbtelėjo Puaro. – O paskui, kai buvo rastas lavonas, ar jūs, atėjęs į kabinetą,

nepastūmėte krėslo prie sienos?

– Krėslo? Ne, o kodėl turėčiau?

Puaro patraukė pečiais ir nutylėjo. Paskui kreipėsi į Florą:

– Aš norėčiau kai ko paklausti jūsų, madmuazele. Kai jūs su daktaru Šepardu apžiūrinėjote daiktus vitrinoje, ar ten buvo durklas?

– Inspektorius Reglanas šito manęs jau klausė, – suirzusi atsakė Flora. – Aš jam sakiau ir pakartoju jums – esu tvirtai įsitikinusi: durklo ten *nebuvo*. O inspektorius mano, kad durklas ten buvo ir Ralfas slapta jį vėliau išvogė. Ir... ir jis manimi netiki. Mano, kad aš šitaip tvirtinu, norėdama pridengti Ralfą.

– O argi ne taip? – rimtai paklausiau aš.

– Ir jūs, daktare Šepardai! – Flora treptelėjo koja. – O, tai nepakenčiama!

– Jūs teisus, ką girdėjau jus sakant, majore. Tvenkiny iš tikrųjų kažkas blizga, – Puaro taktiškai nukreipė kalbą. – Pamėginsiu išgriebti.

Jis priklaupė ir, iki alkūnės atraitojęs rankovę, labai iš lėto įkišo ranką į vandenį, nenorėdamas sujudinti tvenkinio dugno. Tačiau nepaisant jo viso atsargumo, vanduo susidrumstė ir jis nieko nepešė.

Puaro susikrimtęs žiūrėjo į dumblius ant savo rankos. Aš pasiūliau jam nosinę, kurią jis priėmė po aistringų padėkos protestų. Blentas žvilgtelėjo į laikrodį.

– Artėja pietų metas, – tarė jis. – Verčiau grįžkime į rūmus.

– Ar jūs pietausite su mumis, misteri Puaro? – paklausė Flora. – Norėčiau supažindinti jus su savo mama. Ji... ji labai myli Ralfą.

– Būtų labai malonu, – padėkojo nusilenkdamas mažasis ponas.

– Ir jūs taip pat, ar ne, daktare Šepardai?

Aš dvejojau.

– O, prašau!

Kadangi taip pat norėjau eiti, tai priėmiau kvietimą be tolimesnių mandagumo ceremonijų.

Mes pasukome link rūmų. Flora ir Blentas ėjo priekyje.

– Kokie plaukai! – tyliai tarė Puaro, žiūrėdamas į Florą. – Tikra auksaplaukė. Tai puiki bus pora – ji ir tamsiaplaukis kapitonas Peitenas. Ar ne tiesa?

Aš klausiamai pasižiūrėjau į jį, bet Puaro jau buvo užsiėmęs vandens lašelių pašalinimu nuo rankovės. Kažkuo jis man priminė katiną. Žalios akys, precizìškas elgesys...

– Išsitepėte, o naudos jokios, – tarstelėjau užjausdamas. – Kas vis dėlto ten buvo, tame tvenkinyje?

– Norite pažiūrėti? – paklausė Puaro.

Pažvelgiau į jį su nuostaba. Jis palingavo galvą.

– Mano brangusis drauge, – jis švelniai papriekaištavo. – Erkiulis Puaro nerizikuos savo kostiumu, nebūdamas užtikrintas sėkme. Toks elgesys būtų keistas ir juokingas. O aš nemėgstu būti kvailio vietoje.

– Bet jūsų rankoje nieko nemačiau, – užprotestavau aš.

– Būna atvejų, kai reikia kai ką daryti slapčiomis. Ar jūs, daktare, viską sakote savo pacientams? Manau, kad ne. Ir savo nuostabiai seseriai jūs ne viską pasakote, juk taip? Prieš parodydamas tuščią saują, aš savo radinį perdėjau į kitą ranką. Štai, galite pažvelgti.

Jis ištiesė man kairę ranką. Ant delno žvilgėjo moteriškas vestuvinis žiedas.

Aš paėmiau jį.

– Pažvelkite iš vidaus, – tarstelėjo Puaro.

Aš taip ir padariau. Vidinėje pusėje mažomis raidelėmis buvo išgraviruota:

Nuo R., kovo 13

Pažvelgiau į Puaro, bet jis, laikydamas rankoje mažą kišeninį veidrodėlį, buvo užsiėmęs savo išvaizdos patikrinimu, ypatingą dėmesį skirdamas savo ūsams. Tačiau jokio dėmesio man – atrodo, jis nebuvo nusiteikęs bendrauti.

Dešimtas skyrius
Kambarinė

Hole mes išvydome misis Ekroid. Kartu su ja stovėjo išdžiūvęs nedidelis senukas. Iš jo išvaizdos – tvirtas smakras, aštrus pilkų akių žvilgsnis – buvo nesunku susigaudyti, jog tai – juristas.

– Misteris Hemondas pietaus su mumis, – tarė misis Ekroid. – Jūs pažįstami su majoru Blentu, misteri Hemondai? Ir su mieluoju daktaru Šepardu? Jis taip pat artimas vargšo Rodžerio draugas. Ir...

Ji nutilo ir sumišusi pažiūrėjo į Puaro.

– Tai mesjė Puaro, mama, – tarė Flora. – Aš tau šįryt apie jį minėjau.

– Ak, taip, – miglotai ištarė misis Ekroid. – Žinoma, brangioji, žinoma. Jis turi surasti Ralfą, ar ne?

– Jis turi surasti dėdės žudiką, – atsakė Flora.

– O, brangioji! – sušuko jos motina. – Atleisk! Mano vargšai nervai. Šįryt gavau baisų smūgį, išties baisų. Aš esu įsitikinusi, kad tai – nelaimingas atsitikimas, ar kažkas panašaus. Rodžeris taip mėgo visokias retenybes. Ar jo ranka slystelėjo, ar dar kas...

Ši teorija buvo išklausyta mandagiai tylint. Puaro priėjo prie patikėtinio, ir jie, persikėlę prie lango, pusbalsiu ėmė kažką šnekučiuotis. Aš prisidėjau prie jų, bet po to sudvejojau.

– Galbūt aš trukdau? – paklausiau.

– Nė kiek, – nuoširdžiai sušuko Puaro, – jūs ir aš, daktare, tiriame šią bylą petys petin. Nežinau, ką daryčiau be jūsų. Man rūpi kai ką sužinoti iš mielojo misterio Hemondo.

– Kiek aš supratau, jūs veikiate kapitono Ralfo Peiteno naudai? – atsargai paklausė patikėtinis.

– Ne, aš veikiu teisingumo naudai, – papurtė galvą Puaro. – Mis Ekroid paprašė manęs ištirti jos dėdės mirties priežastis.

Misteris Hemondas, rodos, truputį sutriko.

– Aš nenoriu tikėti, kad kapitonas Ralfas Peitenas būtų įsipainiojęs į šį nusikaltimą, – tarė jis, – nepaisant to, kad kai kurios aplinkybės jam labai nepalankios. Vien tas faktas, kad jam labai trūko pinigų...

– Jam labai trūko pinigų? – vikriai įsiterpė Puaro.

Patikėtinis gūžtelėjo pečiais.

– Tai buvo chroniška Ralfo Peiteno būsena, – šaltai tarė jis. – Pinigai kaip vanduo ištekėdavo pro jo pirštus. Jis nevengdavo kreiptis į savo dėdę.

– Ar pastaruoju metu taip pat? Pavyzdžiui, pastaraisiais metais?

– Nežinau. Misteris Ekroidas nieko neminėjo.

– Suprantu. Misteri Hemondai, kiek suprantu, jūs esate susipažinęs su misterio Ekroido testamentu?

– Žinoma. Dabar tuo tik ir užsiimu.

– Tuomet – kadangi esu mis Ekroid įgaliotas – ar jūs negalėtumėte pasakyti man šio testamento sąlygas?

– Jos labai paprastos. Jeigu atmesime teisinę terminologiją ir tam tikrų sumų išmokas...

– Pavyzdžiui? – pertraukė Puaro.

– Tūkstantis svarų ekonomei mis Rasel, – šiek tiek stebėdamasis, atsakė patikėtinis, – penkiasdešimt svarų – virėjai Emai Kuper, penki šimtai svarų – sekretoriui misteriui Džefriui Reimondui. Paskui įvairiom ligoninėm...

– Labdaringi paaukojimai manęs nedomina, – kilstelėjo ranką Puaro.

– Taip, žinoma. Pelnas iš akcijų, kurių dabartinė vertė siekia dešimt tūkstančių svarų, skiriamas misis Ekroid iki ji bus gyva. Mis Flora Ekroid paveldės dvidešimt tūkstančių svarų grynaisiais. Visa kita – įskaitant šį namą ir firmos „Ekroidas ir sūnus“ akcijas – įsūniui Ralfui Peitenui.

– Misteriui Ekroidui gerai sekėsi?

– Net labai gerai. Kapitonas Peitenas taps nepaprastai turtingu žmogumi.

Stojo tyla. Puaro ir Hemondas susižvalgė.

– Misteri Hemondai! – nuo židinio atsklido gailus misis Ekroid balsas.

Patikėtinis nuėjo pas ją. Puaro paėmė mane už parankės ir pasivedėjo mane į lango nišą.

– Nuostabūs vilkdalgiai, – tarė jis garsiai, – kokie jie žavūs, ar ne? – Ir, spausdamas man ranką, tyliai pridūrė: – Jūs iš tikrųjų norite man padėti? Ir dalyvauti tyrime?

– Žinoma noriu, – su užsidegimu atsakiau. – Kaip nieko kito. Jūs negalite nė įsivaizduoti, koks nuobodus mano gyvenimas. Amžina rutina.

– Gerai. Vadinasi, mes partneriai. Manau, kad netrukus prie mūsų prisijungs majoras Blentas – mielosios mamytės draugija ne jo skoniui. Noriu kai ką iš jo išpešti, bet taip, kad neatrodytų, jog mane tai domina. Suprantate? Taigi, klausinėti bus jūsų darbas.

– Ko turėčiau klausti? – susirūpinęs paklausiau.

– Noriu, kad pradėtumėte pokalbį apie misis Ferar.

– Ir?

– Kalbėkite natūraliai. Paklauskite majorą, ar buvo jis čia, kai mirė jos vyras. Suprantate? Ir kai jis atsakys, sekite jo išraišką, bet taip, kad jis to nepastebėtų. *C'est compris*?*

Daugiau jis nieko nespėjo pasakyti, nes tuo metu jo pranašystė išsipildė – majoras be skrupulų, kaip jam

---

* Suprantama (pranc.)

būdinga, paliko kitus ir priėjo prie mūsų.

Aš pasiūliau pasivaikščioti po terasą, ir jis priėmė pasiūlymą. Puaro pasiliko.

Aš sustojau apžiūrėti vėlyvųjų rožių.

– Kaip viskas pasikeitė per pastarąsias vieną–dvi dienas! – pastebėjau aš. – Atsimenu, buvau čia trečiadienį, vaikštinėjau štai šioje terasoje. Ekroidas buvo kartu, puikiai nusiteikęs. O dabar – praėjo trys dienos – Ekroidas miręs. Misis Ferar mirusi... Jūs ją pažinojote, ar ne? Na, žinoma, pažinojote!

Blentas linktelėjo galvą.

– Ar šįkart atvažiavęs matėte ją?

– Ėjome su Ekroidu jos aplankyti. Rodos, praėjusį antradienį. Nuostabi moteris, nors kažkas su ja ne taip. Paslaptinga – niekuomet nesuprasi, ką ji galvoja.

Pažvelgiau į jo abejingas pilkas akis. Nieko ypatinga. Kalbėjau toliau:

– Reikia manyti, kad jūs ją ir anksčiau sutikdavote?

– Kai čia buvau praėjusį kartą, ji su vyru ką tik buvo čionai persikėlę. – Minutę patylėjęs, pridūrė: – Keista, kad ji taip pasikeitė per tą laiką.

– Kaip tai pasikeitė? – paklausiau aš.

– Paseno dešimčia metų.

– Jūs buvote čia, kai mirė jos vyras? – paklausiau, stengdamasis, kad klausimas nuskambėtų kiek įmanoma abejingiau.

– Ne. Bet turint galvoje, ką apie jį girdėjau, tai, galima sakyt, lengvai pavyko jo atsikratyti. Gal skamba negailestingai, bet tai tiesa.

– Ešlis Feraras nebuvo idealus vyras, – atsargiai pritariau aš.

– Niekšas, aš sakyčiau, – tarė Blentas.

– Ne, paprasčiausiai turėjo per daug pinigų, kaip jam.

– O taip! Pinigai! Visi rūpesčiai pasaulyje kyla dėl pinigų – arba dėl jų trūkumo.

– Ar tai ir jūsų didžiausias rūpestis?

– Turiu tiek, kiek man reikia. Aš vienas iš laimingųjų.

– Iš tikrųjų.

– Tiesą pasakius, man dabar riestoka. Prieš metus gavau palikimą ir kaip kvailys leidausi įtikinamas įkišti pinigus į kažkokią avantiūrą.

Aš pareiškiau užuojautą ir papasakojau apie tokią pat savo nelaimę.

Tuo tarpu nuaidėjo gongas, ir mes nuėjome pietauti. Puaro mane trumpam sulaikė.

– Eh bien?*

– Su juo viskas tvarkoj, – atsakiau. – Esu tuo tikras.

– Nieko... netikėto?

– Vos prieš metus jis gavo palikimą, – tariau aš. – Bet kodėl gi ne? Kodėl neturėtų gauti? Aš pasirengęs prisiekti – tai doras ir atviras žmogus.

– Be abejonės, be abejonės. Taip stipriai nesijaudinkite. – Puaro ramino mane kaip kaprizingą vaiką.

Mes visi suvirtome į valgomąjį. Sunku buvo patikėti, kad mažiau nei prieš parą aš vakarieniavau prie šio stalo.

Pavalgius misis Ekroid nusivedė mane į šalį ir atsisėdo kartu ant sofos.

– Aš negaliu nejausti nuoskaudos, – prabilo ji, lankstydama nosinę, nors verkti, kaip man pasirodė, ji nesiruošė. – Noriu pasakyti, nuoskaudos dėl Rodžerio nepasitikėjimo manimi. Tuos dvidešimt tūkstančių svarų derėjo palikti *man*, o ne Florai. Juk motinai galima patikėti ginti savo vaiko interesus.

– Jūs pamirštate, misis Ekroid, – tariau aš, – kad Flora yra Ekroido dukterėčia, juos sieja kraujo ryšys. Jeigu jūs būtumėt buvusi jo sesuo, o ne brolio žmona, tada kita kalba.

– Su mano, kaip vargšo Sesilo našle, jausmais turėjo būti skaitomasi, – tarė ledi, atsargiai nosine paliesdama

* Na (pranc.)

blakstienas. – Bet Rodžeris visuomet buvo smulkmeniškas, jeigu nepasakytum – *šykštus* – piniginiuose reikaluose. Dėl to buvo labai sunku ir man, ir Florai. Jis vargšei mergaitei neduodavo netgi smulkioms išlaidoms. Jis apmokėdavo jos sąskaitas, bet kad žinotumėte, kaip nenoriai! Visuomet klausdavo, kam jai tie skudurai – kaip ir kiti vyrai. Bet... Užmiršau, ką norėjau pasakyti. Ak, taip! Žinote, mes neturėjome nė skatiko. Reikia pripažinti, tai Florą žeidė – ir net labai. Taip, turiu pasakyti, su pinigais Rodžeris elgėsi labai keistai. Jis net atsisakė nupirkti naujų rankšluosčių, nors jam ir sakiau, kad senieji – vienos skylės. Ir staiga, – tęsė misis Ekroid su jai būdingu peršokimu prie kitos temos, – palikti tokius pinigus, tūkstantį svarų – tik įsivaizduokite, tūkstantį svarų! – tai moteriai!

– Kokiai moteriai?

– Tai Rasel. Aš visada sakiau, kad ji kažkokia įtartina. Bet Rodžeris nė girdėti nenorėjo apie ją nieko blogo. Sakė, kad ji labai stipraus charakterio, kad jis ja žavisi ir gerbia. Jis visuomet noriai kalbėdavo apie jos sąžiningumą, savarankiškumą ir moralines savybes. O *aš* manau, kad su ja kažkas ne taip. Ji akivaizdžiai dėjo visas pastangas, kad ištekėtų už Rodžerio. Bet aš tai užmačiai greitai užkirtau kelią. Ji visuomet manęs nekentė. Tai natūralu. Aš ją kiaurai permačiau.

Neišmaniau, kaip pasprukti nuo misis Ekroid. Tokią galimybę suteikė misteris Hemondas, priėjęs atsisveikinti. Aš nepraleidau savo šanso ir taip pat atsistojau.

– Dėl mirties aplinkybių tyrimo, – tariau aš. – Jums kur būtų patogiau – čia, ar „Trijuose šernuose“?

Misis Ekroid net žandikaulis atvipo.

– Tyrimas? – nustėrusiu balsu paklausė ji. – Bet juk šito neprireiks!

Misteris Hemondas sausai krenkštelėjo ir suburbėjo dviem trumpais kostelėjimais:

– Neišvengiama. Tokios aplinkybės.

– Bet juk daktaras Šepardas gali sutvarkyti...

– Mano galimybės ribotos, – atsakiau sausai.

– Bet jeigu mirtis ištiko dėl nelaimingo atsitikimo...

– Jis buvo nužudytas, misis Ekroid, – be skrupulų nutraukiau aš. Ji aiktelėjo. – Apie nelaimingą atsitikimą negali būti nė kalbos.

Misis Ekroid sumišusi žiūrėjo į mane. Neturėjau jokio pakantumo jos kvailai baimei dėl menkų nesmagumų.

– Jeigu vyks tyrimas, man... man juk nereikės atsakinėti į klausimus? Juk nereikės?

– Aš nežinau ko gali prireikti, – tariau aš. – Mano supratimu, pagrindinį smūgį prisiims misteris Reimondas. Jis žino visas aplinkybes, ir gali formaliai atpažinti lavoną.

Patikėtinis pritarė nežymiu galvos linktelėjimu.

– Aš manau, jums nėra ko baimintis, misis Ekroid, – tarė jis. – Jūs būsite apsaugota nuo visokių nemalonumų. Dabar kas liečia piniginį klausimą – ar jūs turite jų pakankamai šiuo metu? Turiu galvoje, – pridūrė jis, išvydęs jos klausiamą žvilgsnį, – grynųjų, smulkioms išlaidoms. Jei ne, galiu jų parūpinti tiek, kiek jums reikia.

– Vargu ar jų prireiks, – tarė šalia stovėjęs Reimondas. – Vakar misteris Ekroidas paėmė iš banko šimtą svarų grynaisiais.

– Šimtą svarų?

– Taip. Atlyginimams ir kitoms šiandieninėms išlaidoms. Iki šiol jie nepaliesti.

– Kur yra pinigai? Jo rašomajame stale?

– Ne. Pinigus jis visuomet laikydavo savo miegamajame. Jei tiksliau, tai senoje dėžutėje nuo apykaklių. Juokinga, ar ne?

– Aš manyčiau, – tarė patikėtinis, – mums derėtų, kol aš čia, įsitikinti, kad pinigai yra vietoje.

– Žinoma, – tarė sekretorius. – Aš jus iškart palydėsiu... Ak, tiesa, pamiršau... Durys užrakintos.

Pasiteiravus Parkerio paaiškėjo, kad inspektorius

Reglanas ekonomės kambaryje aiškinasi keletą klausimų. Jis atėjo po kelių minučių ir atrakino duris. Mes perėjome koridoriuką ir pakilome siaurais laiptais. Ekroido miegamasis buvo neužrakintas. Kambaryje buvo tamsu, užuolaidos užtrauktos, lova paklota – viskas taip, kaip ir buvo. Inspektorius atitraukė užuolaidas, įleisdamas saulės šviesą, ir Džefris Reimondas priėjo prie raudonmedžio stalo.

– Jis laikė pinigus nerakintame stalčiuje. Tik pamanykit! – nusistebėjo inspektorius.

– Misteris Ekroidas visiškai pasitikėjo tarnų sąžiningumu, – su užsidegimu tarė sekretorius.

– Žinoma, žinoma, – tučtuojau sutiko inspektorius.

Reimondas ištraukė stalčių, ir išėmė apvalią odinę dėžutę nuo apykaklių. Joje buvo išpampusi piniginė.

– Štai pinigai, – tarė jis, ištraukęs gana storą banknotų pluoštą. – Aš žinau, čia visas šimtas nepaliestas, nes misteris Ekroidas juos padėjo mano akyse kai rengėsi vakarienei, ir jų, savaime suprantama, niekas nuo to laiko daugiau nelietė.

Misteris Hemondas paėmė pluoštą ir suskaičiavo pinigus.

– Jūs sakote – šimtas svarų? Bet čia tik šešiasdešimt.

– Negali būti! – sušuko priblokštas Reimondas, puolė prie patikėtinio ir, čiupęs iš jo rankų pinigus, ėmė garsiai skaičiuoti.

Misteris Hemondas pasirodė esąs teisus. Pluoštelyje buvo šešiasdešimt svarų.

– Bet... aš nesuprantu, – sušuko sumišęs sekretorius.

– Jūs matėte, kaip misteris Ekroidas vakar, persirengdamas vakarienei, padėjo šituos pinigus? – paklausė Puaro. – Ar esate tikras, kad jis nespėjo dalies jų panaudoti?

– Visiškai tikras. Jis net pasakė: „Nenoriu neštis šimto svarų su savimi į vakarienę. Labai jau storas pluoštas“.

– Jeigu taip, tai viskas labai paprasta, – tarė Puaro, – arba jis vakar vakare kam nors sumokėjo keturiasdešimt

svarų, arba juos pavogė.

– Kaip tik taip, – pritarė inspektorius ir atsisuko į misis Ekroid. – Kas iš tarnų galėjo vakar čia užsukti?

– Tikriausiai kambarinė. Ji kloja lovą.

– Kas ji? Ką apie ją žinote?

– Ji čia neseniai. Paprasta, miela mergina iš kaimo.

– Manau, šį reikalą reikia išsiaiškinti, – tarstelėjo inspektorius. – Jei misteris Ekroidas išmokėjo tuos pinigus pats, tai bent jau nebūtų papildomo apsunkinimo tyrimo eigai. Kiti jūsų tarnai taip pat sąžiningi, bent jau kiek jums žinoma?

– Manau, kad taip.

– Anksčiau niekas nedingdavo?

– Ne.

– Ar niekas iš tarnų nesirengė išeit iš darbo?

– Išeina kambarinė.

– Kada?

– Rodos, vakar apie tai ji pranešė.

– Jus?

– O, ne. *Aš* neturiu nieko bendra su šiais reikalais. Tarnais rūpinasi mis Rasel.

Inspektorius valandėlę svarstė, paskui palingavo galvą ir tarė:

– Manau, man reikėtų pasikalbėti su mis Rasel, taip pat su kambarine Deil.

Aš ir Puaro palydėjome jį į ekonomės kambarį. Mis Rasel mus pasitiko su jai įprastu šaltakraujiškumu.

Elzė Deil “Papartyje” dirbanti penkis mėnesius. Miela mergina, greitai dirba, labai atsakinga. Geros rekomendacijos. Kad ji galėtų imti svetima – mažiausiai tikėtinas dalykas pasaulyje.

O vyresnioji kambarinė? Taip pat puiki mergina. Labai rami, gerų manierų. Nuostabi darbininkė.

– Tai kodėl ji išeina? – paklausė inspektorius.

Mis Rasel suspaudė lūpas.

– Aš čia niekuo dėta, – pratarė ji, – kiek žinau, misteris Ekroidas vakar po pietų buvęs ja labai nepatenkintas. Ji tvarkiusi kabinetą ir sumaišiusi popierius ant jo stalo. Misteris dėl to labai supyko, ir ji padavė pranešimą apie išėjimą. Bent jau taip aš supratau iš jos pasakojimo, bet galbūt jūs norite apie tai su ja pačia pasikalbėti?

Inspektorius sutiko. Aš jau buvau į šią merginą atkreipęs dėmesį, kai ji patarnavo per pietus. Aukšta mergina vešliais kaštoniniais plaukais, ant pakaušio standžiai susuktais į kuoduką, ir labai ramiomis pilkomis akimis. Ekonomei paskambinus, ji atėjo ir sustingo priešais, žiūrėdama į mus tomis pačiomis pilkomis akimis.

– Jūs Ursula Born? – paklausė inspektorius.

– Taip, sere.

– Ruošiatės išeiti iš tarnybos?

– Taip, sere.

– Kodėl?

– Aš sumaišiau popierius ant misterio Ekroido stalo. Jis labai supyko, ir aš pasakiau, kad man reikėtų, matyt, atsisakyti šio darbo. Tuomet jis liepė man nešdintis lauk, ir kuo greičiau.

– Jūs vakar buvote misterio Ekroido miegamajame? Gal tvarkėte jį, ar šiaip ko nors?

– Ne, sere. Tai Elzės pareiga. Aš į aną rūmų pusę niekada neinu.

– Turiu jums pasakyti, mieloji, kad iš misterio Ekroido miegamojo dingo didelė pinigų suma.

Ji sunerimo ir paraudo.

– Apie jokius pinigus nieko nežinau. Jeigu jūs manote, kad aš juos paėmiau ir kad už tai misteris Ekroidas mane atleidžia, tai klystate!

– Aš jūsų šituo nekaltinu, mieloji, tik nesijaudinkite taip smarkiai!

– Jei norite, galite patikrinti mano daiktus, – šaltai ir niekinamai tarė mergina. – Bet jūs nieko nerasite.

– Misteris Ekroidas jus atleido – ar jūs pati nusprendėte išeiti – vakar dieną? – įsiterpė Puaro.

Mergina linktelėjo galvą.

– Kaip ilgai truko judviejų pokalbis?

– Pokalbis?

– Taip, jūsų ir misterio Ekroido pašnekesys kabinete.

– Aš... aš nežinau.

– Dvidešimt minučių, pusvalandį?

– Maždaug.

– Ne ilgiau?

– Bet kuriuo atveju ne ilgiau, kaip pusvalandį.

– Dėkoju jums, madmuazele.

Aš susidomėjęs pažiūrėjau į Puaro. Jis perstatinėjo ant stalo mažmožius, gražiai juos išrikiuodamas. Jo akys spindėjo.

– Kol kas viskas, – tarė inspektorius.

Ursula Born išėjo. Inspektorius atsigręžė į mis Rasel.

– Ar seniai ji čia dirba? Ar turite jos rekomendacijas?

Neatsakiusi į pirmąjį klausimą, Mis Rasel priėjo prie stalo, ištraukė vieną iš stalčių ir paėmė pluoštą popierių. Suradusi reikiamą, padavė jį inspektoriui.

– Hm, – atsikrenkštė tas, – atrodo kaip ir neblogai. Rekomendavo misis Ričard Foliot iš „Marbi Grendžo“. Kas ta moteris?

– Labai garbinga dama, – atsakė mis Rasel.

– Gerai, – inspektorius grąžino popierius, – leiskite pamatyti kitą, Elzę Deil.

Elzė Deil pasirodė esanti stambi blondinė, malonaus, nors ir kiek kvailoko veido. Ji pakankamai noriai atsakinėjo į klausimus ir labai sutriko išgirdusi, kad dingę pinigai.

– Ji taip pat palieka gerą įspūdį, – tarė inspektorius, ją paleidęs. – O kaip dėl Parkerio?

Mis Rasel vėl sučiaupė lūpas ir nieko neatsakė.

– Jaučiu, kad su juo kažkas ne taip, – mįslingai tarė inspektorius. – Tik neįsivaizduoju, kaip jis galėjo tai pad-

aryti. Iškart po vakarienės jis buvo užsiėmęs savo pareigų vykdymu, todėl turi išties neblogą alibi. Galiu tai tvirtinti, nes aš tam skyriau ypatingą dėmesį. Na gerai, ačiū jums, mis Rasel. Tuo mes kol kas ir baigsime. Visai galimas daiktas, kad misteris Ekroidas pats kam nors išmokėjo tuos pinigus.

Ekonomė šaltai palinkėjo mums geros dienos, ir mes pakilome.

Iš rūmų išėjome kartu su Puaro.

– Įdomu, – tariau aš, pertraukdamas tylą, – kokius popierius galėjo sujaukti ta mergina, kad Ekroidas taip padūko. Gal čia slypi koks raktas?

– Sekretorius tikina, kad ant rašomojo stalo nebuvę svarbių dokumentų, – ramiai tarė Puaro.

– Taip, bet... – aš nutilau.

– Jums atrodo keista, kad Ekroidas įniršo dėl tokių niekų?

– Taigi.

– Bet ar išties tai buvo niekai?

– Mes, suprantama, nežinome, kokie tai buvo popieriai, bet Reimondas sako...

– Nekalbėsime kol kas apie mesjė Reimondą. Ką jūs manote apie ją?

– Apie ką? Apie vyresniąją kambarinę?

– Taip, apie Ursulą Born.

– Man ji pasirodė esanti miela mergina, – neryžtingai atsakiau.

Puaro pakartojo mano žodžius, tik kirtį nuo paskutinio žodžio perkėlė ant trečiojo:

– Ji *pasirodė* esanti miela mergina.

Paskui, kiek patylėjęs, jis iš kišenės kažką išsitraukė ir padavė man.

– Aš jums kai ką parodysiu, mano drauge. Žvilgtelėkite štai čia.

Tai buvo tas pats namiškių sąrašas, kurį sudarė inspe-

ktorius ir padavė Puaro. Sekdamas jo smilių, aš pamačiau, kad prie Ursulos Born pavardės stovi kryžiukas.

– Galbūt jūs nepastebėjote, mano drauge, bet šitam sąraše yra vienas asmuo, kurio alibi niekaip nepatikrinsi. Tai Ursula Born.

– Ar tik jūs nemanote?..

– Daktare Šepardai, aš tiesiog svarstau visus variantus. Ursula Born galėjo nužudyti misterį Ekroidą, bet, prisipažinsiu, aš nematau motyvo, o jūs?

Jis įdėmiai pasižiūrėjo į mane. Taip įdėmiai, kad aš pasijaučiau nepatogiai.

– Jūs nematote? – pakartojo jis klausimą.

– Jokio motyvo, – tariau aš tvirtai.

Puaro nuleido akis, paniuro ir burbtelėjo:

– Kadangi šantažuotojas – vyras, vadinasi, ji negali juo būti, tuomet...

Aš kostelėjau.

– Na, kas dėl šito... – pradėjau neryžtingai.

– Ką? – jis staiga grįžtelėjo į mane. – Ką jūs norite pasakyti?

– Nieko, tik, jei jau būti tiksliam, tai misis Ferar laiške paminėjo *žmogų*, o ne vyrą. Kad tai buvo vyras, mes su Ekroidu priėmėme kaip savaime suprantamą dalyką.

Puaro, rodės, manęs nesiklausė. Jis pusbalsiu svarstė.

– Bet tuomet yra įmanoma... taip, neabejotinai įmanoma... bet tada... ah! Aš turiu viską sudėlioti iš naujo. Metodas, tvarka – dabar to reikia kaip niekad. Viskas turi atitikti... būti savo vietoje... kitaip galiu nueiti ne tuo keliu.

– Kur tas Marbi? – netikėtai jis atsigręžė į mane.

– Kitoje Krančesterio pusėje.

– Ar toli?

– Už kokių keturiolikos mylių.

– Ar jūs negalėtumėte ten nuvažiuoti? Tarkim, rytoj?

– Rytoj? Ryt sekmadienis... Taip, galiu. O ką turėčiau ten nuveikti?

– Pasikalbėti su ta misis Foliot. Sužinoti iš jos kiek įmanoma daugiau apie Ursulą Born.

– Gerai, tik... toks darbas man ne itin prie širdies.

– Dabar ne laikas svyruoti. Nuo to gali priklausyti žmogaus gyvenimas.

– Vargšas Ralfas, – atsidusau aš. – Jūs vis tik tikite, kad jis nekaltas, ar ne?

Puaro pažvelgė į mane skvarbiu žvilgsniu.

– Norite žinoti teisybę?

– Žinoma.

– Tada klausykite, mano drauge: visos aplinkybės verčia daryti prielaidą, kad jis yra kaltas.

– Nejaugi? – sušukau aš.

– Taip, – Puaro palingavo galvą. – Tas kvailas inspektorius – o taip išties yra – viską kreipia į tą pusę. Aš ieškau tiesos, ir tiesa kiekvienąkart mane taip pat atveda prie Ralfo Peiteno. Motyvas, galimybės, priemonės. Bet aš nepaliksiu nė vieno akmens nepajudinto. Aš pažadėjau madmuazelei Florai. Toji mažytė tiki. Labai tiki.

Vienuoliktas skyrius

Puaro vizitas

Kitą popietę, skambindamas prie „Marbi Grendž“ vartų, aš šiek tiek jaudinausi. Nelabai suvokiau, ką Puaro tikėjosi sužinoti. Tą darbelį jis patikėjo man. Kodėl? Galbūt vėl norėjo likti šešėlyje, kaip ir tuo atveju, kai liepė man apklausti majorą Blentą? Pirmuoju atveju tas noras buvo suprantamas, o šį kartą jis atrodė visiškai beprasmis.

Mano apmąstymus nutraukė pasirodžiusi tvarkinga kambarinė.

Taip, misis Foliot namie. Atsidūręs svetainėje ir laukdamas namų šeimininkės aš smalsiai žvalgiausi. Didžiulis tuščias kambarys, keletas seno porceliano rinkinių, keletas puikių graviūrų, nutrinti baldų apmušalai ir užuolaidos. Tipiškas pagyvenusių ponių kambarys.

Aš apžiūrinėjau Bartoločio graviūrą, kai į svetainę įėjo misis Foliot – maloniai besišypsanti aukšta šatenė.

– Daktaras Šepardas? – dvejodama paklausė ji.

– Taip, leiskite prisistatyti, – atsakiau aš. – Prašau atleisti už neprašytą vizitą, bet aš norėjau gauti šiokių tokių žinių apie jūsų buvusią kambarinę Ursulą Born.

Paminėjus tą vardą, iš misis Foliot veido išnyko maloni šypsena, ir visas jos širdingumas išblėso. Ji atrodė tarsi sukaustyta.

– Ursula Born? – prabilo aiškiai dvejodama.

– Taip, galbūt jos nepamenate?

– Ne, puikiai atsimenu.

– Ji išėjo iš jūsų kiek daugiau nei prieš metus, jeigu neklystu?

– Taip. O, taip. Kaip tik taip.

– Jūs buvote ja patenkinta, kai dirbo pas jus? Tarp kitko, ar ilgai ji pas jus dirbo?

– Na... metus, gal dvejus, aš gerai nepamenu... Ji... Ji labai gabi. Esu tikra, jūs būsite ja patenkintas. Nežinojau, kad ji išeina iš „Paparčio". Mažiausiai to tikėjausi.

– Ar negalėtumėte man ką nors apie ją papasakoti?

– Ką nors?

– Na taip. Iš kur ji kilusi? Iš kokios šeimos? Viską, ką apie ją žinote.

Misis Foliot veidas pasidarė šaltas kaip ledas.

– Neturiu nė menkiausio supratimo.

– Kur ji dirbo prieš ateidama pas jus?

– Bijau, kad neprisiminsiu.

Dabar jau pajutau ir pykčio kibirkštėles. Ji atmetė galvą atgal – tas judesys man pasirodė pažįstamas.

– Ar jums tikrai būtina visa tai žinoti?

– Žinoma, ne, – atsakiau nustebusia veido išraiška, su apgailestavimo gaidelėmis balse. – Nė nemaniau, kad jums bus nemalonu prisiminti. Atleiskite.

Jos pyktis atlėgo, bet ji vis dar buvo pasimetusi.

– O, ne. Aš mielai atsakysiu į visus klausimus. Kodėl neturėčiau? Tik, žinote, man pasirodė keista... Tik tiek – šiek tiek keista...

Gydytojo profesijos pranašumas yra tas, kad paprastai jūs galite atpažinti, kada žmonės jums meluoja. Iš misis Foliot elgesio supratau, kad ji nenori atsakinėti į mano klausimus. Labai nenori. Ji buvo susijaudinusi ir jautėsi keblai – ir tame aiškiai buvo kažkokia paslaptis. Buvo matyti, kad ši moteris visiškai nemokėjo meluoti ir jautėsi labai suvaržytai, būdama priversta tą daryti. Net vaikas tai galėtų pastebėti.

Bet aišku buvo ir tai, kad ji nenusiteikusi man nieko daugiau pasakoti. Kad ir kokia paslaptis gaubtų Ursulą Born, iš misis Foliot nieko neišpešiu.

Patyręs pralaimėjimą, aš dar kartą atsiprašiau už sutrukdymą, pasiėmiau skrybėlę ir išėjau. Dar užsukau pas vieną kitą pacientą ir namo grįžau šeštą valandą. Karolina sėdėjo prie stalo; nuo jo dar nebuvo nurinkti indai po arbatos gėrimo. Karolinos veidas švytėjo man gerai pažįstama pergalinga išraiška. Tai buvo tikras ženklas, kad ji arba sužinojo kažkokių naujienų arba pati kam nors jas papasakojo. Nusistebėjau, kas tai galėtų būti.

– Ši diena man buvo labai įdomi, – pradėjo Karolina, vos tik nukritau į krėslą ir ištiesiau kojas į židinio liepsną.

– Štai kaip? Turbūt pagurkšnoti arbatos buvo užsukusi mis Hanet?

Mis Hanet – viena iš gabiausių gandų nešiotojų.

– Dar paspėliok, – nepaprastai patenkinta pasiūlė Karolina.

Aš pabandžiau spėti dar keletą kartų, iš lėto vardydamas visus Karolinos žvalgybinio korpuso narius. Bet kiekvieną mano spėjimą sesuo sutikdavo triumfuojančiu galvos papurtymu. Galų gale neištvėrusi išdavė paslaptį:

– Buvo užsukęs mesjė Puaro! Na, ir ką tu apie tai galvoji?

Apie tai aš pagalvojau šį bei tą, bet Karolinai, žinoma, nepasakiau.

– Ko jis norėjo?

– Susitikti su manimi, suprantama. Jis pasakė, kad būdamas taip artimai pažįstamas su mano broliu, jis išdrįsęs užsukti susipažinti su jo žaviąja seserimi... su tavo žaviąja seserimi, susipainiojau... Na, bet tu supratai esmę.

– Ką jis dar sakė? – paklausiau aš.

– Jis papasakojo man apie save ir apie savo tirtas bylas. Tu girdėjai apie Mauritanijos princą Paulių, tą, kuris vedė šokėją?

– Na ir?

Aš neseniai „Pasaulio kaleidoskope“ apie ją skaičiau labai intriguojantį straipsnį. Ten užsimenama, kad toji šokėja iš tikrųjų esanti didžioji rusų kunigaikštytė – viena iš caro dukterų, kuri paspruko nuo bolševikų. Tad štai, mesjė Puaro atskleidė paslaptingos žmogžudystės, į kurią jie abu buvo įpainioti, paslaptį. Princas Paulius neišmanęs kaip ir atsidėkoti.

– Ir jis jam padovanojo segtuką su paukščio kiaušinio dydžio smaragdu? – kandžiai paklausiau.

– Apie tai jis nieko neminėjo, o kas?

– Nieko. Tiesiog maniau, kad taip visuomet atsidėkojama. Bent jau taip rašoma detektyviniuose romanuose: superseklio kambarys visada užverstas rubinais, perlais ir smaragdais, gautais iš dėkingų karališkųjų klientų.

– Buvo labai įdomu į visus šiuos dalykus pažvelgti iš vidinės pusės, – patenkinta pridūrė mano sesuo.

Na, bent jau Karolinai – tai tikrai. Man beliko tik žavėtis mesjė Puaro nuovokumu. Jis tiksliai iš visų kitų istorijų išrinko tą, kuri labiausiai sudomintų pagyvenusią ponią iš kaimo.

– O Puaro patvirtino, kad ta šokėja – iš tikrųjų didžioji kunigaikštytė? – pasidomėjau aš.

– Šito sakyti jis neturi teisės, – reikšmingai atšovė Karolina.

Aš nusistebėjau Puaro sugebėjimu iš nedidelės istorijos išpūsti šitokį burbulą. Savo užuominas jis palydėdavo reikšmingais antakių kilstelėjimais bei pečių patraukymais.

– Ir po viso to, – pareiškiau aš, – manau, kad tu pasiruošusi ir valgyti iš jo rankų?

– Nebūk vulgarus, Džeimsai! Iš kur tu trauki tokius išsireiškimus?

– Tikriausiai iš vienintelės savo sąsajos su išoriniu pasauliu – savo pacientų. Gaila, bet nesu karališkųjų princų bei paslaptingų Rusijos emigrantų gydytojas.

Karolina kilstelėjo akinius ir pažvelgė į mane.

– Tu pasidarei labai irzlus, Džeimsai. Turbūt kepenys šlubuoja. Nakčiai išgerk mėlynų piliulių.

Išvydę mane namų aplinkoje, jūs jokiu būdu neįspėtumėte, kad aš – gydytojas. Čia vaistus skiria tik Karolina – ir sau, ir man.

– Velniop kepenis, – tariau aš įpykęs. – Galų gale, ar kalbėjote ką nors apie žmogžudystę?

– Na, suprantama, kalbėjome, Džeimsai. Apie ką gi daugiau dar galima kalbėti mūsų kaime? Keletą kartų man pavyko mesjė Puaro užvesti ant kelio. Jis buvo labai dėkingas. Sakė, kad aš – apsigimęs detektyvas ir kad aš turinti nuostabų žmogiškosios prigimties matymą.

Karolina buvo labai panaši į katę, iki soties prisilaižiusią grietinėlės. Atrodė, ji tuoj ims murkti.

– Jis labai daug šnekėjo apie mažytes pilkas smegenų ląsteles ir apie tai, kaip jos veikia. Jo ląstelės, sakė jis, yra aukščiausios kokybės.

– Kurgi ne, – kandžiai pastebėjau aš. – Tikras pagyrų puodas!

– Nemėgstu, kai tu taip nemandagiai kalbi, Džeimsai. Mesjė Puaro manymu, labai svarbu kaip galima greičiau surasti Ralfą ir jį įtikinti, kad jis turi ateiti ir duoti parodymus. Jis sako, kad Ralfo dingimas tardymui padarys labai nepalankų poveikį.

– O ką tu jam atsakei?

– Aš sutikau su jo nuomone, – reikšmingai atsakė Karolina. – Savo ruožtu papasakojau, kokios čia sklinda šnekos.

– Karolina, – paklausiau aš griežtai, – ar tu mesjė Puaro papasakojai tai, ką anąkart nugirdai miške?

– Papasakojau, – patenkinta atsakė Karolina.

Aš pašokau ir ėmiau vaikščioti iš kampo į kampą.

– Ar bent pagalvoji, ką darai? – sušukau. – Tu verži kilpą ant Ralfo kaklo, juk tai aišku kaip dieną!

– Visai ne, – visiškai ramiai paprieštaravo Karolina. – Aš nustebau sužinojusi, kad *tu* jam šito nepapasakojai.

– Aš sąmoningai neprasitariau apie tai nė vienu žodžiu. Ralfui jaučiu didelę simpatiją.

– Aš taip pat. Todėl ir sakau, kad tu tauški niekus. Netikiu, kad tai Ralfo darbas, ir, vadinasi, tiesa jokiu būdu negali jam pakenkti, todėl mes turime mesjė Puaro visa kuo padėti. Na, pagalvok pats, juk labai tikėtina, kad žmogžudystės vakarą Ralfas praleido su ta pačia mergina; ir jei taip, tuomet jis turėtų puikiausią alibi.

– Jeigu jis turi puikiausią alibi, – paprieštaravau aš, – tai kodėl nesirodo ir šito nepasako?

– Galbūt bijo sukompromituoti merginą, – išmintingai atsakė Karolina. – Bet jeigu mesjė Puaro pavyktų ją rasti, jis įtikintų, kad jos pareiga – eiti ir apginti Ralfą nuo įtarinėjimų.

– Kaip matau, tu jau sukūrei puikią romantišką istoriją. Paprasčiausiai perdaug skaitai visokiausio šlamšto, Karolina. Pastoviai tau tai sakau. – Aš vėl nukritau į krėslą. – Ar Puaro dar ko nors klausė?

– Tiktai apie pacientus, kurie buvo pas tave aną rytą.

– Apie pacientus? – netikėdamas perklausiau aš.

– Taip, pacientus tavo priimamajame. Kiek jų buvo ir kas jie tokie.

– Ar tik nenori pasakyti, kad sugebėjai jam tai papasakoti?

Karolina išties nuostabi.

– O kodėl gi ne? – didžiuodamasi atsakė mano sesuo. – Pro šį langą puikiai matosi takas ligi pat priimamojo durų. Be to, mano puiki atmintis. Leisk pastebėti, kad kur kas geresnė, nei tavo.

– Tuo nė kiek neabejoju, – suburbėjau mašinaliai.

Mano sesuo ėmė lenkti pirštus:

– Pirmoji buvo senutė Benet, paskui berniukas iš fermos su skaudamu pirštu, Dolė Greivs – kad ištraukti pašiną

iš jos piršto, tas amerikonas, transatlantinio garlaivio stiuardas. Kiek suskaičiavom? Keturis. Taip, dar Džordžas Evansas su savo opa. Ir pagaliau... – stojo reikšminga tyla.

– Na?

Karolina, pasiekusi aukščiausią kulminacijos tašką, triumfuodama sušnypštė, pabrėždama „s" raides:

– Mis Rasel!

Karolina atsilošė kėdėje ir įdėmiai pasižiūrėjo į mane, o kai Karolina įdėmiai žiūri – jau niekur nepasislėpsi...

– Nesuprantu, ką turi galvoje, – nepatikliai tariau aš. – Kodėl negali užeiti mis Rasel pasikonsultuoti dėl savo skaudamo kelio?

– Skaudamas kelis! – tarė Karolina. – Nesąmonė! Ne daugiau skaudamas už tavo ar mano. Ne dėl šito ji atėjo.

– Tai dėl ko?

Karolinai teko prisipažinti, kad to ji nežinanti.

– Bet gali būti tikras, būtent tai jis ir bandė sužinoti – turiu galvoje mesjė Puaro. Kažkas čia ne taip su ta mis Rasel.

– Lygiai taip užvakar išsireiškė ir misteris Ekroidas, – pastebėjau aš. – Kažkas čia ne taip su ta mis Rasel.

– Ak! – numykė Karolina. – Misteris Ekroidas! Čia kitas...

– Kas kitas?

Karolina daugiau nieko nebeaiškino. Ji tik keliskart palingavo galvą, susigraibė mezginius ir nuėjo į viršų apsivilkti, kaip ji vadina, drabužių pietums – šviesiai violetinę šilko palaidinę ir auksinį medalioną.

Aš žiūrėjau į ugnį ir galvojau apie Karolinos žodžius. Ar iš tikrųjų Puaro buvo atėjęs sužinoti apie mis Rasel, ar tai tik Karolinos vaizduotė, visus įvykius pakreipianti pagal savo supratimą?

Gali manyti, ką nori, bet tą rytą mis Rasel elgesys man nekėlė jokio įtarimo. Nors...

Prisiminiau, kaip ji klausinėjo apie narkotikus, o paskui pakreipė kalbą apie nuodus ir nunuodijimus. Bet kas iš to? Juk Ekroidas nebuvo nunuodytas. Ir vis dėlto keista...

Iš viršaus atsklido kiek kandus Karolinos balsas:

– Džeimsai, tu vėluoji prie stalo!

Aš įbėriau į židinį anglių ir paklusniai užkopiau laiptais: ramybė namuose brangiau už viską.

Dvyliktas skyrius

Prie stalo

Mirties priežasčių tyrimas vyko pirmadienį.

Aš neketinu jo smulkiai aprašyti – tai būtų pakartojimas to, kas čia jau papasakota. Susitarus su policija, procedūra buvo sutraukta iki minimumo. Aš daviau parodymus apie mirties priežastį ir apytikrį laiką, kada ji galėjo ištikti. Koroneris* pareiškė apgailestavimą, kad nėra Ralfo Peiteno, bet didelės reikšmės tam neskyrė.

Pasibaigus apklausai, Puaro ir aš persimetėme keletu žodžių su inspektoriumi Reglanu. Inspektorius buvo paniuręs.

– Nekaip atrodo, misteri Puaro, – tarė jis. – Aš stengiuosi būti objektyvus. Esu vietinis, dažnai susitikdavau su kapitonu Peitenu Krančesteryje ir būčiau laimingas, jeigu paaiškėtų, kad jis nekaltas; bet popieriai prasti, ką ir sakyti. Jeigu jis nekaltas, tai kodėl slapstosi? Prieš jį yra įkalčių, bet juk įmanoma, kad jis panaikintų juos savo paaiškinimais. Tačiau tokiu atveju kodėl jis nepasiaiškina?

Inspektoriaus žodžiuose slypėjo kur kas daugiau, nei aš tuo metu žinojau. Ralfo aprašymas buvo išsiųstas visiems Anglijos uostams ir geležinkelio stotims. Policija visur buvo pakelta ant kojų. Jo namas Londone buvo stebimas, kaip ir visi kiti namai, kuriuose jis paprastai lankydavosi. Todėl sunku buvo įsivaizduoti, kad Ralfui pavyktų pasprukti.

* Mirties aplinkybių tyrėjas

Jis nebuvo pasiėmęs jokių daiktų, ir, kiek buvo žinoma, neturėjo ir pinigų.

– Aš neradau nė vieno liudininko, – kalbėjo inspektorius, – kuris tą vakarą Ralfą būtų matęs stotyje, nors čia visi jį puikiai pažįsta ir negalėtų jo nepastebėti. Iš Liverpulio taip pat nėra jokių žinių.

– Jūs manote, kad jis patraukė į Liverpulį? – paklausė Puaro.

– Galimas daiktas. Skambutis iš stoties likus trims minutėms iki Liverpulio ekspreso išėjimo – verčia manyti kažką panašaus.

– Taip, jei tai nebuvo sąmoningai padaryta, norint numušti jus nuo pėdsakų. Kaip tik čia ir gali slypėti šio skambučio priežastis.

– Puiki mintis! – karštai šūktelėjo inspektorius. – Ar jūs iš tiesų taip manote apie tą skambutį?

– Nežinau, mano drauge, – pabrėžtinai tarė Puaro. – Bet štai ką aš pasakysiu: tikiu, kad išaiškinę skambučio priežastį, mes išaiškinsime ir žmogžudystę.

– Jūs ir anksčiau kažką panašaus sakėte, kiek pamenu, – pastebėjau aš, nustebęs žiūrėdamas į jį.

Puaro linktelėjo.

– Aš nuolatos grįžtu prie to skambučio, – atsakė jis rimtai.

– O man jis atrodo visiškai nereikšmingas, – pareiškiau aš.

– Nedrįsčiau šitaip teigti, – paprieštaravo inspektorius, – bet turiu prisipažinti, kad, mano manymu, mesjė Puaro su tuo skambučiu kiek perlenkia lazdą. Mes turime geresnių kabliukų – pavyzdžiui, pirštų atspaudus ant durklo.

Puaro laikysena ūmai tapo jam visai nebūdinga. Taip būdavo visuomet, kai jis jaudindavosi.

– Mesjė inspektoriau, – tarė jis, – saugokitės akla... akli... *Comment dire*?* Mažos gatvelės, kuri niekur neveda.

---

* Kaip čia pasakius? (pranc.)

Inspektorius Reglanas, nieko nesuprasdamas, išsprogino akis, o aš buvau nuovokesnis.

– Akligatvio, jūs norite pasakyti?

– Taip, taip, akligatvio, kuris niekur nenuveda. Taip gali būti ir su tais pirštų atspaudais – jie gali niekur nenuvesti.

– Nematau priežasčių, kodėl taip turėtų atsitikti, – atsakė inspektorius.– Kiek suprantu, čia jūsų užuomina į suklastotus atspaudus. Aš skaičiau apie tokius atvejus, tačiau negaliu pasigirti, kad kada nors būčiau su tuo susidūręs savo praktikoje. Bet nepaisant to, ar jie padirbti, ar tikri – jie turi mus *kur nors* nuvesti!

Puaro nieko neatsakė, tik skėstelėjo rankomis.

Paskui inspektorius parodė mums įvairias padidintų atspaudų nuotraukas ir pasinėrė į kilpelių bei vagelių techninį aiškinimą.

– Pripažinkite, – tarė jis suirzęs, matydamas išsiblaškiusį Puaro veidą, – kad tai vis dėlto atspaudai žmogaus, tą vakarą buvusio namuose.

– *Bien entendu**, – tarė Puaro, linktelėjęs galvą.

– Gerai, aš paėmiau visų namiškių pirštų atspaudus, pradėdamas nuo senosios ledi ir baigdamas indų plovėja.

Nemanau, kad misis Ekroid būtų patenkinta kreipiniu „senoji ledi". Kosmetiką ji naudodavo pakankamai dideliais kiekiais.

– Visų iki vieno, – pakartojo inspektorius.

– Ir mano tame tarpe, – patvirtinau aš.

– Tai jau taip. Ir nė vieni atspaudai netinka. Taigi, lieka dvi alternatyvos. Arba jie Ralfo Peiteno, arba jūsų paslaptingojo nepažįstamojo, daktare. Kai mes suieškosime tuodu...

– Būsime praradę labai brangų laiką, – pertraukė Puaro.

– Aš jūsų nesuprantu, mesjė Puaro.

– Jūs esate tikras, kad paėmėte visų šiame name

---

* Savaime suprantama (pranc.)

buvusių žmonių atspaudus, mesjė inspektoriau?

– Žinoma.

– Visų be išimties?

– Tikrai visų.

– Gyvų ir mirusių?

Inspektorius kuriam laikui iškrito iš ratų, paskui išskiemenavo:

– Jūs manote?..

– Mirusio, mesjė inspektoriau.

Inspektoriui vėl prireikė valandėlės susivokti.

– Aš įtariu, – patenkintas atsakė Puaro, – kad tie atspaudai ant durklo yra paties misterio Ekroido. Juk nesunku patikrinti! Kūnas dar nepalaidotas.

– Bet kodėl? Kodėl taip turėtų būti? Juk jūs neįtariate savižudybės?

– O ne. Žudikas mūvėjo pirštines arba buvo kuo nors apsivyniojęs ranką. Smogęs jis paėmė savo aukos ranką ir prispaudė pirštus prie durklo rankenos.

– Bet kam?

– Kad dar labiau supainiotų šią painią bylą, – Puaro gūžtelėjo pečiais.

– Gerai, – tarė inspektorius. – Aš tai patikrinsiu. Kada jums kilo tokia mintis?

– Kai jūs buvote toks malonus ir parodėte man rankenėlės su pirštų atspaudais nuotrauką. Aš, sąžiningai prisipažinsiu, nieko neišmanau apie kilpeles ir vageles. Tačiau man tų atspaudų padėtis pasirodė kiek nenatūrali – aš smogdamas ne taip laikyčiau durklą. Natūraliai, jei atmesti ranką per petį už nugaros, tai sunku būtų išlaikyti pirštus taisyklingai tiesiai.

Inspektorius Reglanas priblokštas spoksojo į Puaro. Pastarasis, nutaisęs nerūpestingą miną, nuėmė dulkę nuo savo palto rankovės.

– Gerai, – tarė inspektorius, – nebloga idėja. Aš būtinai

tai patikrinsiu, bet nenuliūskite, jei iš to nieko neišeis.

Jis stengėsi kalbėti meiliai, globėjiškai. Kai jis išėjo, Puaro pažvelgė į mane spindinčiomis akimis.

– Kitą kartą turiu elgtis atsargiau su jo *amour propre**. O dabar, kai mes likome vieni su savo planais – ką jūs manote, mielas drauge, apie mažą šeimyninį susitikimą?

„Mažas šeimyninis susitikimas", kaip jį pavadino Puaro, įvyko po pusvalandžio „Papartyje". Mes susėdome prie stalo valgomajame. Stalo priekyje įsitaisė Puaro, tarsi būtų kokio niūraus valdybos posėdžio pirmininkas. Tarnų nebuvo, mes sėdėjome šešiese: misis Ekroid, Flora, majoras Blentas, jaunasis Reimondas, Puaro ir aš. Kai visi susėdo į savo vietas, Puaro atsistojo ir nusilenkė.

– Ponai ir ponios, aš paprašiau jūsų susirinkti, turėdamas tam tikrą tikslą. – Jis patylėjo. – Pirmiausia aš noriu kreiptis į madmuazelę Florą su ypatingu prašymu.

– Į mane? – paklausė Flora.

– Jūs, madmuazele, esate susižiedavusi su kapitonu Ralfu Peitenu. Jeigu jis aplamai kuo nors pasitiki, tai jumis tikrai. Maldauju jus – kalbu visiškai rimtai – jei jūs žinote, kur jis yra, įkalbėkite jį daugiau nebesislapstyti. Luktelėkite, – sutramdė jis Florą, kai ji kilstelėjo ranką, norėdama kažką pasakyti, – netarkite nė žodžio, kol gerai nepagalvosite. Madmuazele, kiekvieną dieną jo padėtis darosi vis pavojingesnė. Jei jis būtų iškart pasirodęs, tai, nepaisant įkalčių prieš jį rimtumą, jis turėtų puikią progą sėkmingai pasiaiškinti. Bet jo tylėjimas, jo pabėgimas – ką tai reiškia? Tik viena – kaltės pripažinimą. Madmuazele, jeigu jūs iš tikrųjų tikite jo nekaltumu, įkalbėkite jį grįžti, kol nevėlu.

Flora išbalo kaip drobė.

– Kol nevėlu... – išlemeno ji.

Puaro pasilenkė į priekį, žvelgdamas į ją.

– Paklausykite, madmuazele, – Puaro kalbėjo labai švelniai, – jus to prašo senasis tėtė Puaro, kuris daug

* Išdidumu (pranc.)

yra patyręs ir daug žino. Aš nesistengsiu paspęsti jums žabangas, madmuazele. Bet ar jūs negalėtumėte pasikliauti manimi ir pasakyti, kur slapstosi Ralfas Peitenas?

Flora atsistojo ir pažvelgė jam į akis.

– Mesjė Puaro, – tarė ji, aiškiai tardama žodžius, – prisiekiu jums, prisiekiu su visa atsakomybe – aš nežinau, kur Ralfas. Aš nemačiau jo ir negavau iš jo jokios žinios nei tą... žmogžudystės dieną, nei po to.

Ji vėl atsisėdo. Puaro valandėlę tylėdamas žiūrėjo į ją, tuomet smarkiai plojo delnu per stalą.

– *Bien*!* Jei taip, tai taip, – ištarė. Jo veidas surimtėjo. – Dabar aš kreipiuosi į kitus čia sėdinčius: misis Ekroid, majorą Blentą, daktarą Šepardą, misterį Reimondą. Jūs visi Ralfo Peiteno draugai. Jeigu žinote, kur jis slapstosi, pasakykite.

Įsiviešpatavo ilga tyla. Puaro kiekvieną paeiliui nužvelgė.

– Maldauju, – vėl prabilo jis tyliai, – pasikliaukite manimi.

Ir vėl tyla. Pagaliau ją sutrikdė misis Ekroid.

– Aš turiu pasakyti, – prabilo ji graudžiu balsu, – kad Ralfo dingimas yra keistas, išties labai keistas. Slapstytis tokiu metu! Žinote, susidaro įspūdis, kad tam yra *priežastis*. Aš džiaugiuosi, Flora, vaikeli mano, kad jūsų sužieduotuvės nebuvo viešai paskelbtos.

– Mama! – piktai sušuko Flora.

– Čia apvaizda, – pareiškė misis Ekroid. – Aš nuoširdžiai tikiu apvaizda – dievybe, kuri lemia mūsų likimus, kaip poetiškai pasakė Šekspyras.

– Bet turbūt jūs nemanote, kad Visagalis tiesiogiai atsakingas ir už storus pilvus? – paklausė Džefris Reimondas, nerūpestingai nusijuokęs.

Manau, kad šitaip jis pasakė paprasčiausiai norėdamas sumažinti įtampą, tačiau misis Ekroid priekaištingai

---

* Gerai (pranc.)

dėbtelėjo į jį ir išsitraukė nosinę.

– Flora buvo apsaugota nuo daugybės nemalonumų. Aš nė akimirką neabejojau, kad brangusis Ralfas nekaltas dėl vargšo Rodžerio mirties. Aš ir dabar apie Ralfą blogai *nemanau*. Mano patikli širdis – visuomet tokia buvo, nuo pat vaikystės. Aš nelinkusi nė apie vieną blogai manyti. Bet, žinoma, reikia nepamiršti, kad Ralfas, būdamas dar vaikas, pateko į kelis aviacijos antskrydžius. Sako, kartais tai gali atsiliepti ir po daugelio metų. Toks žmogus galiausiai neatsako už savo veiksmus. Suprantate, negali susivaldyti...

– Mama! – sušuko Flora. – Ar tu tik nemanai, kad Ralfas tai padarė?

– Nagi, misis Ekroid, – pritarė Blentas.

– Aš nežinau, ką ir begalvoti, – pro ašaras pralemeno misis Ekroid. – Viskas labai liūdna. Įdomu, kaip bus su turtu, jei Ralfą pripažins kaltu?

Reimondas grubiai atsistūmė su kėde nuo stalo. Majoras Blentas buvo visiškai ramus ir susimąstęs žiūrėjo į misis Ekroid.

– Tai kaip psichinė trauma, žinote... – atkakliai varė savo misis Ekroid. – Ir turiu pasakyti, kad Rodžeris jam visiškai neduodavo pinigų – turėdamas geriausių ketinimų, be abejo. Matau, jūs visi esate prieš mane, bet man Ralfo dingimas atrodo keistas, ir aš džiaugiuosi, kad Floros sužieduotuvės nebuvo paskelbtos.

– Jos bus paskelbtos rytoj, – aiškiai ištarė Flora.

– Flora! – siaubo apimta, sušuko jos motina.

– Misteri Reimondai, – kreipėsi į jį Flora, – išsiųskite, prašau, pranešimą į „Morning post“. Ir į „The Times“.

– Jeigu jūs tikra, kad elgiatės protingai, mis Ekroid, – pabrėžtinai atsakė jis.

Flora impulsyviai atsisuko į Blentą.

– Ar jūs suprantate, – tarė ji, – kad aš negaliu kitaip pasielgti? Turiu palaikyti Ralfą. Ar taip nemanote?

Ji labai įdėmiai žiūrėjo į Blentą, ir po ilgokos pauzės galiausiai jis linktelėjo.

Misis Ekroid griebėsi rėksmingų protestų, bet Flora buvo nepalenkiama. Pagaliau prabilo Reimondas:

– Aš vertinu jūsų motyvus, mis Ekroid, bet ar jūs nesielgiate skubotai? Palaukite dieną kitą.

– Rytoj, – garsiai pakartojo Flora. – Mama, nedera šitaip elgtis. Kad ir kokia aš būčiau, bet liksiu ištikima savo draugams.

– Mesjė Puaro, – sukūkčiojo misis Ekroid, – gal jūs bent ką nors pasakysite?!

– O ką čia bekalbėti, – įsiterpė Blentas. – Ji elgiasi teisingai. Aš jai pritariu visapusiškai.

Flora ištiesė jam ranką.

– Ačiū jums, majore Blentai, – padėkojo ji.

– Madmuazele, – tarė Puaro, – leiskite senoliui pareikšti savo susižavėjimą jūsų narsa ir ištikimybe draugams. Ir tikiuosi, kad nesuprasite manęs klaidingai, jei paprašysiu jūsų – primygtinai paprašysiu – atidėkite tą skelbimą mažiausiai porai dienų.

Flora dvejojo.

– Šito prašau Ralfo Peiteno, lygiai kaip ir jūsų, madmuazele, naudai. Jūs šnairuojate į mane. Jūs nesuprantate, kad šitaip reikia. Bet užtikrinu jus, tai tiesa! *Pas de blagues**. Šią bylą jūs man patikėjote ir dabar turite man netrukdyti.

– Man tai nepatinka, – valandėlę patylėjusi tarė Flora, – bet tebūnie taip, kaip jūs norite.

Ji vėl atsisėdo prie stalo.

– O dabar, ponios ir ponai, – Puaro ėmė berti žodžius, – aš tęsiu toliau, ką ruošiausi pasakyti. Supraskite viena, aš noriu sužinoti tiesą. Tiesa, kad ir kokia baisi ji bebūtų, bet tam, kuris jos siekia, ji visuomet nuostabi. Aš jau nejaunas, ir mano jėgos nebe tos... – Šioje vietoje jis aiškiai tikėjosi prieštaravimų. – Galimas daiktas, kad ši byla bus paskutinė,

* Tai ne pokštas (pranc.)

kurią aš tyrinėju. Bet Erkiulis Puaro nebaigia pralaimėjimu. Ponios ir ponai, kartoju: aš pasiryžęs sužinoti tiesą. Ir aš ją sužinosiu, nepaisant jūsų.

Paskutinius žodžius jis ištarė provokuojančiai, sviesdamas mums veidan kaip kaltinimą. Aš manau, kad mes visi truputį sutrikome – visi, išskyrus Reimondą. Jis tebebuvo linksmai nusiteikęs ir, kaip visuomet, visiškai ramus.

– Ką jūs norite pasakyti – „nepaisant mūsų“? – paklausė jis, kilstelėdamas antakius.

– O... kaip tik tai, mesjė. Visi, esantys šiame kambaryje, nuo manęs kažką slepia. – Čia jis pakėlė ranką, maldydamas protesto šurmulį. – Taip, taip, aš žinau, ką kalbu. Galbūt tai visai nereikšminga, niekai, nesusiję su byla, bet taip jau yra. *Kiekvienas iš jūsų kažką slepiate*. Nagi, ar aš neteisus?

Jo žvilgsnis – ir provokuojantis, ir kaltinantis – nuslinko mūsų veidais.

Ir kiekvienas, sutikęs jo žvilgsnį, nuleido akis. Taip, ir aš tame tarpe.

– Aš gavau atsakymą, – tarė Puaro, keistai nusijuokęs. Jis pakilo nuo kėdės. – Kreipiuosi į jus visus. Pasakykite man tiesą, visą tiesą! – O po pauzės paklausė: – Niekas nenori kalbėti?

Jis vėl trumpai nusijuokė.

– *C'est dommage**, – pratarė ir išėjo iš kambario.

---

* Gėda (pranc.)

Tryliktas skyrius

Žąsies plunksnos spaiglys

Tą vakarą, Puaro paprašytas, patraukiau į jo namus. Karolina mane išlydėjo pavydžiu žvilgsniu. Manau, ji neatsisakytų palaikyti man kompaniją.

Puaro priėmė labai svetingai. Ant mažojo stalelio jis patalpino butelį airiško viskio (kurio aš nepakenčiu), sifoną su sodos vandeniu ir stiklinę. Pats užsiėmė šokolado gurkšnojimu. Kaip vėliau išsiaiškinau, tai buvo jo mėgstamas gėrimas.

Jis mandagiai pasidomėjo, kaip laikosi mano sesuo, ir pavadino ją labai įdomia moterimi.

– Bijau, kad tik jūs nebūtumėte apsukęs jai galvą, – sausai tariau aš. – Gal užsuksite sekmadienį po pietų?

– Man patinka turėti reikalų su ekspertais, – jis nusijuokė ir mirktelėjo, bet nepaaiškino, ką iš tikrųjų turi galvoje.

– Šiaip ar taip, jūs gavote pilną – ir turinčių pagrindą, ir neturinčių – vietos gandų komplektą.

– Taip pat ir vertingos informacijos, – ramiai pridūrė jis.

– Kaip pavyzdžiui...

Puaro papurtė galvą ir pats perėjo į ataką:

– O kodėl jūs man ne viską papasakojote? Tokiame kaimelyje, kaip šis, negali likti nepastebėtas nė menkiausias Ralfo Peiteno žingsnelis. Jei tada per mišką nebūtų tekę

eiti jūsų seseriai, tai galėjo eiti kas nors kitas.

– Tikiu, kad galėjo, – sukrenkščiau aš.– Na, o kodėl jūs domėjotės mano ligoniais?

Jis vėl mirktelėjo.

– Tik vienu iš jų, daktare, tik vienu.

– Paskutiniu? – spėjau aš.

– Mis Rasel mane labai domina, – atsakė jis išsisukinėdamas.

– Jūs pritarsite misis Ekroid ir mano seseriai, kad su ja kažkas ne taip? – paklausiau.

– Eh? Ką jūs sakote – kažkas ne taip?

Aš dar kartą paaiškinau, kaip galėdamas.

– Ir jos taip sako, ar ne?

– Ar mano sesuo pati vakar jums šitaip nesakė?

– *C'est possible**.

– Ir be jokio pagrindo! – šūktelėjau aš.

– *Les femmes,*** – filosofiškai ištarė Puaro. – Jos yra nuostabios! Jos atsitiktinai ką nors pagalvoja... ir pasirodo esančios teisios. Žinoma, yra ne visai taip. Moterys nesąmoningai pastebi tūkstančius menkų detalių, pačios to nežinodamos. Jos nesąmoningai šias detales sugretina – ir tai vadina intuicija. Aš labai gerai išmanau psichologiją, ir tai puikiai suprantu.

Jis oriai išpūtė krūtinę ir atrodė taip juokingai, kad aš kone pratrūkau juoku. Puaro nugurkė šokolado ir kruopščiai nusivalė ūsus.

– Aš norėčiau žinoti, ką jūs iš tikrųjų apie visa tai manote! – neištvėriau.

– Jūs to norite? – jis padėjo puodelį.

– Taip.

– Jūs matėte tą pat, ką ir aš. Ir mūsų išvados turi sutapti, ar ne?

– Atrodo, jūs tyčiojatės iš manęs, – atrėžiau aš. – Juk

---

* Galbūt (pranc.)

** Moterys (pranc.)

aš neturiu jūsiškės patirties panašiuose dalykuose.

Puaro atlaidžiai nusišypsojo.

– Jūs panašus į vaiką, kuris nori sužinoti, kaip veikia variklis. Jūs norite žvilgtelėti į šią bylą ne namų daktaro akimis, o akimis seklio, kuriam visi čia svetimi ir vienodai įtartini.

– Gerai pasakėte, – sutikau aš.

– Tai paskaitysiu jums trumputę paskaitą. Pirma, būtina turėti aiškų vaizdą viso to, kas įvyko aną vakarą, nė akimirką nepamirštant, kad bet kuris pašnekovas gali meluoti.

– Koks įtarumas! – aš kilstelėjau antakius.

– Įtarumas būtinas, užtikrinu jus. Taigi, pirma: daktaras Šepardas išeina be dešimties devynios. Iš kur aš tai žinau?

– Iš manęs.

– Bet jūs galėjote ir nesakyti teisybės, arba jūsų laikrodis galėjo netiksliai rodyti. Bet Parkeris taip pat sako, kad jūs išėjote be dešimties devintą. Taigi šį teiginį priimame ir rausiamės toliau. Devintą valandą įvyksta, pavadinkime, romansas su Paslaptingu Nepažįstamuoju – jūs susiduriate su žmogum iškart už „Paparčio“ vartų. Iš kur aš žinau, kad taip ir buvo?

– Aš jums sakiau... – vėl pradėjau aš.

– Ak, šiandien jūs nelabai nuovokus, mano drauge, – nekantriu mostu nutraukė Puaro. – *Jūs* žinote, kad taip buvo, bet iš kur *aš* galiu žinoti? *Eh bien*, šiuo atveju galiu pasakyti, kad jums nepasirodė haliucinacijos – tarnaitė mis Hanet sutiko mūsų Paslaptingąjį Nepažįstamąjį truputėlį anksčiau už jus, ir jis taip pat klausė jos kelio į „Papartį“. Todėl mes galime teigti, kad jis išties egzistuoja. Apie jį mes žinome du dalykus: jis iš tikrųjų nečionykštis, ir, kad ir ko jis bebūtų ėjęs į „Papartį“, tas žygis nebuvo jokia paslaptis, nes jis du kartus klausė kelio.

– Taip, – tariau aš, – suprantu.

– Aš pasistengiau šį tą daugiau apie jį sužinoti. Jis buvo užsukęs į „Tris šernus“ išmesti taurelę, ir, padavėjos teigimu, jis kalbėjęs su žymiu amerikietišku akcentu, o ir pats minėjo, esą tik ką atvykęs iš Valstijų. O jūs ar nepastebėjote jo amerikietiško akcento?

– Ko gero, – tariau kiek patylėjęs, kad atgaminčiau atmintyje tą susitikimą, – jis kalbėjo su akcentu, bet labai nežymiu.

– *Precisement*!* O čia yra tai, ką, jei pamenate, aš radau pavėsinėje.

Jis atkišo man nedidelį žąsies plunksnos spaiglį. Aš žiūrėjau nustebęs, bet staiga prisiminiau, kad apie tokius daiktus kažką esu skaitęs.

Puaro, stebėjęs mano veido išraišką, linktelėjo:

– Taip, heroinas, „sniegas“. Narkomanai tokiu būdu jį nešiojasi ir traukia pro nosį.

– Diamorphine hydrochloride, – mašinaliai sumurmėjau aš.

– Toks narkotikų vartojimo būdas labai paplitęs anoje okeano pusėje. Tai dar vienas įrodymas, kad tas žmogus arba iš Kanados, arba iš Valstijų.

– O apskritai, kodėl jūsų dėmesį patraukė sodo namelis?

– Bičiuli, inspektorius mano, kad takelis tarnauja tik kelio į rūmus sutrumpinimui, bet aš, vos tik pamatęs pavėsinę, supratau: kiekvienas, paskyręs joje pasimatymą, taip pat eis į ją takeliu. Yra pakankamai pagrindo manyti, kad nepažįstamasis nebuvo prisiartinęs nei prie paradinių durų, nei prie galinio įėjimo. Tuomet galbūt kažkas išėjo jo pasitikti? Jei taip, tai patogesnės pasimatymo vietos, kaip šis nedidelis vasaros namelis, niekur nėra. Aš jį apieškojau, vildamasis ką nors rasti, kokį nors raktą mįslei įminti, ir aptikau net du daiktus: batisto gabalėlį ir plunksnos spaiglį.

– O ką reiškia batisto skiautelė? – paklausiau aš

* Būtent taip (Pranc.)

stebėdamasis.

– Jūs nesinaudojate savo pilkosiomis ląstelėmis, – kilstelėjęs antakius, pareiškė Puaro. – Su šiuo krakmolyta medžiagos skiautele viskas aišku.

– Man nevisiškai aišku, – pasakiau aš ir pakeičiau temą. – Vadinasi, tas žmogus nuėjo į pavėsinę, norėdamas su kažkuo susitikti. Su kuo?

– Štai čia ir yra svarbiausias klausimas. Ar prisimenate, misis Ekroid ir jos duktė persikėlė čia gyventi iš Kanados?

– Šiandien, kaltindamas jas slepiant tiesą, jūs tai ir turėjote galvoje?

– Galbūt. Dabar kitas dalykas. Ką jūs manote apie vyresniosios kambarinės istoriją?

– Kokią istoriją?

– Jos atleidimo istoriją. Pusė valandos – ar ne per daug laiko tarnaitei atleisti? O istorija apie svarbius popierius – ar ji panaši į tiesą? Atsiminkite: nors kambarinė tvirtina, kad nuo pusės dešimtos iki dešimtos ji buvusi savo kambaryje, tačiau nėra nė vieno, kas tai patvirtintų.

– Jūs mane galutinai išmušėte iš vėžių, – prisipažinau.

– O man po truputį darosi aiškiau. Bet dabar dėstykite savo mintis ir teorijas.

Aš išsitraukiau iš kišenės popieriaus lapelį.

– Aš tik pakeverzojau čia keletą savo pamąstymų, – tariau sumišęs.

– Vienok puiku. Jūs turite metodą. Pasiklausykime.

Aš droviu balsu ėmiau skaityti:

– Visų pirma, įvykių sekoje reikia atrasti logiką...

– Kaip tik tai man visuomet sakydavo vargšas Hastingsas, – pertraukė mane Puaro, – bet, deja, pats to niekuomet ir nedarydavo.

– *Pirmas punktas*. Girdėjom, kaip misteris Ekroidas su kažkuo kalbėjosi pusę dešimtos.

Antras punktas. Kažkuriuo metu vakare Ralfas

Peitenas įsigavo į kabinetą pro langą, tai rodo jo batų pėdsakai.

Trečias punktas. Misteris Ekroidas tą vakarą jautėsi labai neramiai, taigi galėjo įleisti tik pažįstamą žmogų.

Ketvirtas punktas. Pusę dešimtos misterio Ekroido kažkas prašė pinigų. Mes žinome, kad Ralfui Peitenui nuolatos jų stigo.

Tie keturi punktai parodo, kad devintą trisdešimt pas misterį Ekroidą buvo Ralfas. Bet mes žinome, kad be ketvirčio dešimtą Ekroidas dar buvo gyvas, vadinasi, jį nužudė ne Ralfas. Ralfas paliko langą atvirą. Vėliau pro jį įlindo žudikas.

– O kas gi žudikas? – pasidomėjo Puaro.

– Svetimšalis amerikietis. Jis galėjo būti Parkerio bendrininkas, o Parkeris galbūt ir yra tas vyras, kuris šantažavo misis Ferar. Jei taip, tai Parkeris ir iš nugirsto pokalbio galėjo suprasti, kad dabar žaidimas baigtas ir pranešti apie tai savo bendrui, kuris ir įvykdė žmogžudystę durklu, kurį jam perdavė Parkeris.

– Na, tai vis jau kažkokia teorija, – tarė Puaro, – iš tiesų jūs turite šiokių tokių ląstelių. Tačiau dar daug kas lieka nepaaiškinta.

– Pavyzdžiui?

– Telefono skambutis, atitrauktas krėslas...

– Jūs iš tikrųjų manote, kad pastarasis dalykas yra svarbi detalė? – pertraukiau aš.

– Galbūt ir ne, – sutiko mano draugas. – Jis galėjo būti atsitiktinai pastumtas, o Reimondas arba Blentas, būdami stresinėje būklėje, nesąmoningai grąžino jį į vietą. Na, o kur dingo keturiasdešimt svarų?

– Ekroidas juos atidavė Ralfui. Iš pradžių jis galbūt atsisakė duoti, o paskui persigalvojo, – spėliojau aš.

– Dar vienas punktas lieka nepaaiškintas. Kodėl Blentas toks tikras, kad devintą trisdešimt pas Ekroidą buvo Re-

imondas?

– Jis tai paaiškino, – priminiau aš.

– Jūs taip manote? Gerai, palikim tai. Geriau sakykite man, kokios yra Ralfas Peiteno dingimo priežastys?

– Į šį klausimą sunkiau atsakyti, – aš susimąsčiau. – Kalbėsiu kaip gydytojas. Tikriausiai Ralfui pakriko nervai. Jeigu jis ūmai sužinojo, kad jo dėdė buvo nužudytas praėjus kelioms minutėms po to, kai jie išsiskyrė – galimas daiktas, po audringo pasiaiškinimo, – jis galėjo išsigąsti ir pabėgti. Tokių atvejų yra žinoma – kai visiškai nekalti žmonės elgiasi kaip nusikaltėliai.

– Tai tiesa, – tarė Puaro. – Bet negalima pamiršti vieno dalyko.

– Aš žinau, ką jūs norite pasakyti – motyvo. Po dėdės mirties Ralfas tampa solidaus turto paveldėtoju.

– Tai vienas motyvas, – sutiko Puaro.

– Vienas?

– *Mais oui*!* Argi jūs nematote, kad mums prieš akis yra trys skirtingi motyvai? Juk kažkas pavogė mėlynąjį voką su jo turiniu. Tai vienas motyvas – šantažas! Ralfas Peitenas galėjo būti tas žmogus, kuris šantažavo misis Ferar. Prisiminkite, Hemondas sakė, kad pastaruoju metu Ralfas nesikreipė į dėdę pagalbos. Peršasi mintis, kad pinigų jis gaudavo kažkur kitur... Negana to, jis dar kažką iškrėtė ir bijojo, kad gandas pasieks dėdės ausis. Ir galiausiai tai, ką jūs dabar paminėjote.

– Dieve mano! – aš buvau priblokštas. – Viskas prieš jį piešiasi juodom spalvom.

– Argi? – tarė Puaro. – Čia mūsų nuomonės skiriasi. Trys motyvai – ar ne per daug? Aš linkęs manyti, kad vis dėlto Ralfas Peitenas nekaltas.

---

* Taip (pranc.)

Keturioliktas skyrius

Misis Ekroid

Po šio pokalbio byla, kaip man atrodė, perėjo į naują fazę. Visus įvykius galima padalyti į dvi dalis, visiškai atskirtas viena nuo kitos. Pirmoji dalis – nuo Ekroido mirties penktadienio vakare iki artimiausio pirmadienio vakaro. Paprasčiausiai tai įvykių grandinė, kaip ją matė Puaro. Visą tą laiką aš buvau jam po ranka. Mačiau tai, ką matė jis. Kaip galėdamas aš stengiausi atspėti jo mintis. Dabar jau žinau, kad man tai nepavyko. Nors Puaro parodė man visus savo radinius, kaip, pavyzdžiui, vestuvinį žiedą, jis slėpė savo paties suformuotas esmines, logika paremtas išvadas. Kaip vėliau sužinojau, toks slapukavimas – būdingas jo bruožas. Jis pameta įvairių užuominų bei spėlionių, bet tuo tik ir apsiriboja.

Taigi iki pirmadienio vakaro mano pasakojimas galėjo būti paties Puaro pasakojimu. Šiam Šerlokui aš buvau daktaras Vatsonas. Bet nuo pirmadienio mūsų keliai išsiskyrė. Puaro ėmė veikti vienas. Nors aš girdėjau, ką jis daro – nes Kingz Ebote jūs žinote viską, kas vyksta – bet jis jau nebesidalijo su manimi savo ketinimais. O ir aš turėjau savo rūpesčių.

Kai prisimenu tą periodą, labiausiai mane stebina šio laikotarpio veiksmų nesuderinamumas. Kiekvienas turėjo savąjį šios paslapties aiškinimą. Tai buvo panašu į galvosūkio iš sudėtinių dalių sprendimą, kai kiekvienas pateikia savo

gabalėlį išmanymo ar atradimo. Bet čia jų vaidmuo ir baigdavosi. Vienas Puaro sugebėjo sudėlioti tuos gabalėlius į deramas vietas.

Kai kurie įvykiai tuo metu atrodė beprasmiški ir niekuo nesusiję su byla. Pavyzdžiui, klausimas apie juodus batus. Bet apie tai vėliau... Norėdamas įvykius atpasakoti chronologine tvarka, turiu pradėti nuo iškvietimo pas misis Ekroid.

Ji iškvietė mane ankstų antradienio rytą, ir, kadangi iškvietimas man pasirodė neatidėliotinas, aš išskubėjau nieko nelaukdamas, manydamas ją rasiąs sunkioje būsenoje.

Ledi gulėjo lovoje. Bent jau tiek ji pasistengė, kad išlaikytų deramą etiketą šiai situacijai. Ji man padavė savo kaulėtą ranką ir parodė į kėdę šalia lovos.

– Na, misis Ekroid, kas atsitiko? – paklausiau aš žvaliai, kadangi paprastai šito ir tikimasi iš gydytojo.

– Aš nusilpau, – atsakė misis Ekroid alpstančiu balsu. – Visiškai išsekau.– Tai šokas dėl vargšo Rodžerio mirties. Sakoma, kad poveikis nejaučiamas *iš karto*, jūs juk žinote. Tai pavėluota reakcija.

Gaila, kad gydytojas, sukaustytas savo profesijos varžtų, ne visuomet gali sakyti tai, ką mano.

Nežinau, ką atiduočiau, jei būčiau galėjęs sušukti: „Nesąmonė!“

Tačiau vietoj to aš pasiūliau bromo. Misis Ekroid sutiko išgerti. Vienas ėjimas mūsų žaidime buvo atliktas. Suprantama, man net nekilo mintis, kad mane pakvietė dėl šoko, kurį sukėlė Ekroido mirtis. Bet misis Ekroid nė nesugeba tiesiai kalbėti apie kokį nors reikalą, ji visuomet pratus eiti užuolankomis. Man labai knietėjo sužinoti, kam jai manęs prireikė.

– O dar ta scena... vakar, – pridūrė ligonė ir nutilo, laukdama, ką aš pasakysiu.

– Kokia scena?

– Daktare! Nejaugi pamiršote? Tas baisus mažas prancūzas – ar belgas – ar kas jis ten bebūtų. Gerai jis ant mūsų visų užvažiavo! Mane tai visai pribaigė. Prie Rodžerio mirties dar viršaus pridėjo!

– Labai apgailestauju, misis Ekroid, – užjaučiau aš.

– Nežinau, ką jis sau galvoja – šitaip ant mūsų šaukti. Aš perdaug gerai žinau savo pareigas, kad galėčiau nors *pasvajoti* ką nors nuslėpti. Aš padėjau policijai *viskuo*, kuo tik galėjau!

– O, žinoma. – Pamažu aš ėmiau suprasti, kurlink ji suka.

– Niekas negali man prikišti, kad aš netinkamai vykdžiau savo pareigas, – tęsė misis Ekroid. – Esu tikra, kad inspektorius Reglanas visiškai patenkintas. Kurių galų tas išsišokėlis užsienietis kelia tokį triukšmą? Nesu mačiusi keisčiau atrodančios būtybės – tikras prancūzų komikas šou vaidinime. Nesuprantu, kam Florai prireikė jį painioti į mūsų reikalus. Apie tai ji man nė žodeliu neprasitarė. Paprasčiausiai nuėjo ir padarė, kas jai patinka. Flora perdaug savarankiška. Aš pažįstu gyvenimą ir esu jos motina. Ji privalėjo iš pradžių pasitarti su manimi.

Aš viso to klausiausi tylėdamas.

– Ką jis sau galvoja? Norėčiau tai sužinoti. Ar jis iš tiesų įsivaizduoja, kad aš kažką slepiu? Jis... jis vakar tiesiog mane *apkaltino*.

Aš gūžtelėjau pečiais.

– Ar tai turi reikšmės, misis Ekroid? – tariau. – Kadangi jūs nieko neslepiate, tai jo žodžiai skirti ne jums.

Misis Ekroid netikėtai pakeitė temą, kaip ji dažnai pratusi daryti.

– Dar tie tarnai vargina, – tarė ji. – Liežuviais mala tarpusavy, o paskui visos tos apkalbos pasklinda aplinkui, nors jos dažniausiai visiškai nepagrįstos.

– Tarnai apie kažką kalba? – perklausiau aš.– Apie ką?

Misis Ekroid pažvelgė į mane labai apsukriu žvilgsniu. Jis manęs vos neišvertė iš koto.

– Kas jau kas, bet jūs tai *turite* žinoti, daktare. Juk jūs visą laiką buvote su mesjė Puaro.

– Taip, buvau.

– Vadinasi, viską žinote. Kad ir ta Ursula Born. Visai natūralu – juk ją atleido. Todėl ir *norėtų* visiems pridergti. Tikri pagiežos, vat kas jie esą. Visi jie vienodi. Jeigu jūs ten buvote, tai tiksliai žinote, ką ji pasakė. Aš bijau, kad jos žodžiai nebūtų neteisingai suprasti. Pagaliau mes juk neturime pasakoti policijai visų smulkmenų be išimties. Būna šeimyninių aplinkybių... niekuo nesusijusių su žmogžudyste. Bet jei mergina pilna pykčio, ji gali pripliaukšti ko tik nori!

Esu pakankamai nuovokus, kad suprasčiau, kad už šio pliauškėjimo slepiasi didelė nerimastis. Puaro buvo teisus, išreiškęs savo prielaidas. Iš šešių žmonių, vakar sėdėjusių prie stalo, kas jau kas, bet misis Ekroid iš tiesų stengėsi kažką nuslėpti. Man rūpėjo sužinoti – ką?

– Jūsų vietoje, misis Ekroid, – šiurkščiai tariau aš, – aš nuoširdžiai viską prisipažinčiau.

– O, daktare, – aiktelėjo ji. – Kaip jūs galite taip atžariai elgtis. Jūs kalbate taip, tarytum... tarytum ... Juk aš viską galiu paaiškinti labai paprastai.

– Tai kodėl to nepadarote? – pasiūliau aš.

Misis Ekroid susigraibė apsiuvinėtą nosinaitę ir apsiašarojo.

– Aš tikėjausi, daktare, kad jūs paaiškinsite mesjė Puaro – kartais užsieniečiams labai sunku mus suprasti! Niekas nežino – nė jūs nežinote – ką man teko iškęsti. Kankynė – nuolatinė kankynė. Štai koks buvo mano gyvenimas. Aš nemėgstu kalbėti blogai apie mirusius, bet dabar būtent tas atvejis. Pačią menkiausią sąskaitą Rodžeris tikrindavo taip, tarsi jis būtų koks vargšas, uždirbantis keletą apgailėtinų šimtelių per metus, o ne vienas turtingiausių žmonių grafystėje, kaip man vakar pranešė misteris Hemondas.

– Misis Ekroid palietė nosinaite akis.

– Taigi, – padrąsinau aš, – jūs užsiminėte apie sąskaitas.

– Ak, tos baisios sąskaitos! Kai kurių nenorėjau Rodžeriui ir rodyti – yra dalykų, kurių vyrai nesupranta. Jis pasakytų, jog tai nereikalingos išlaidos. Todėl, žinoma, sąskaitų krūva didėjo, vis pasipildydama naujomis sąskaitomis...

Ji maldaujamai pažiūrėjo į mane, tarsi ieškodama užtarimo.

– Sąskaitos turi įprotį kauptis, – sutikau aš.

– Aš patikinu jus, daktare, – jau kitu, vaidingu tonu tarė ji, – aš patapau nervų kamuoliu. Nebegalėjau užmigti naktimis. Ir baisiai daužėsi širdis. O dar atėjo laiškas iš vieno škotų džentelmeno – tiksliau sakant, du laiškai – abeji iš škotų džentelmenų. Misteris Briusas Makpersonas pirmasis, o kitas – Kolinas Makdonaldas. Grynas sutapimas.

– Vargiai, – įsiterpiau aš. – Žinoma, tai škotų džentelmenai, tik, manau, turintys žydiško kraujo.

– Dešimt svarų palūkanų už dešimtį tūkstančių ir be užstato – pagal paprasčiausią raštelį! Vienam aš parašiau, bet, atrodo, iškilo keblumų...

Ji nutilo. Supratau, kad mes priartėjome prie delikačių dalykų, bet aš dar nebuvau sutikęs žmogaus, kuriam taip sunku būtų atvirai pasipasakoti.

– Matote, – sumurmėjo misis Ekroid, – juk tai liečia lūkesčius dėl palikimo, tiesa? Ir nors aš, be abejo, tikėjausi, kad Rodžeris aprūpins mane, vis tik norėjau tuo įsitikinti. Pagalvojau, jei tik galėčiau žvilgtelti į jo testamentą – jokiu būdu ne iš vulgaraus smalsumo – bet tik tam, kad galėčiau sutvarkyti savo reikalus...

Ji šnairomis žiūrėjo į mane. Reikalas iš tiesų buvo slidus. Laimei, sumaniai panaudoti žodžiai pridengia plikų faktų bjaurumą.

– Tai aš galiu patikėti tiktai jums, brangusis daktare,

– greitai tarė misis Ekroid. – Tikiu, kad jūs neiškreipsite mano žodžių ir viską paaiškinsite mesjė Puaro tinkamoje šviesoje. Tai buvo penktadienio dieną ... – ji vėl nutilo ir nurijo seiles.

– Na ir... – padrąsinau aš. – Vadinasi, penktadienį?..

– Nieko nebuvo namie, tai yra, aš taip maniau. Aš nuėjau į Rodžerio kabinetą – tam aš turėjau rimtą priežastį – manau, tame nėra nieko slėptina. O kai išvydau ant stalo krūvą popierių, man staiga toptelėjo: o jeigu Rodžeris savo testamentą laiko kuriam nors stalčiuje? Aš tokia impulsyvi! Nuo pat vaikystės. Viską darau negaišdama nė minutės. O jis – koks atsainumas iš jo pusės! – paliko raktą stalčiaus spynoje...

– Suprantu, suprantu, – padėjau jai, – ir jūs ėmėte raustis stalčiuose. Radote testamentą?

Misis Ekroid vėl išleido kažkokį šūksnį, ir aš susipratau buvęs nepakankamai diplomatiškas.

– Kaip baisiai skamba! Viskas iš tiesų buvo visiškai kitaip!

– Žinoma, kitaip, – skubėdamas taisiausi. – Aš tiesiog nevykusiai pasakiau, atleiskite.

– Tie vyrai tokie keisti! Brangiojo Rodžerio vietoje aš nebūčiau slėpusi testamento sąlygų. Bet vyrai baisūs slapukai! Savigynos sumetimais tenka griebtis nedidelių gudrybių.

– Ir koks tų nedidelių gudrybių rezultatas? – paklausiau.

– Tuojau sužinosite. Tik atidariau apatinį stalčių, ir įėjo Born. Buvo labai nemalonu! Žinoma, aš užstūmiau stalčių ir atitraukiau jos dėmesį, parodydama dulkes ant stalviršio. Bet man nepatiko, kaip ji į mane pažiūrėjo – laikysena pagarbi, bet žvilgsnis labai nemalonus. Beveik niekinantis, jeigu jūs suprantate, ką aš turiu galvoje. Ta mergina man niekuomet labai nepatiko. Ji gera darbuotoja, pagarbiai sakydavo „madam“, nesipriešino prijuostės

bei kepuraitės dėvėjimui (ko dažnai šiais laikais negali pasakyti apie kitas), be skrupulų galėdavo pasakyti „Jų nėra namie“, kai reikėdavo atidaryti duris vietoje Parkerio, ir nešnarpuodavo, kaip kitos kambarinės, patarnaudamos prie stalo... Atleiskite, kur aš baigiau?

– Jūs sakėte, kad, nepaisant daugybės gerų Ursulos Born savybių, jos niekuomet nemėgote.

– Kaip tik taip. Ji kažkokia keista, skiriasi nuo kitų. Per daug jau mokyta, mano nuomone. Šiais laikais nebegali ir atskirti, kuri – ledi, o kuri – ne.

– O kas buvo vėliau? – paklausiau aš.

– Nieko. Tai yra, įėjo Rodžeris. O aš maniau, kad jis išėjęs pasivaikščioti. Jis paklausė: „Kas atsitiko?“, o aš atsakiau: „Nieko, aš tiesiog užėjau „Pančo“. Paėmiau žurnalą ir išėjau. O Born pasiliko. Aš girdėjau, kai ji paklausė Rodžerį, ar galinti su juo pasikalbėti. Aš pakilau į savo kambarį ir atsiguliau, nes labai sudirgau.

Ji patylėjo.

– Jūs paaiškinkite mesjė Puaro. Jūs patys matote – visa tai niekai. Bet kai jis taip griežtai ėmė reikalauti, kad nuo jo nieko neslėptumėm, aš iškart prisiminiau šį atsitikimą. Born iš to galėjo išpūsti kokią nors neįtikėtiną istoriją, bet jūs jam viską paaiškinsite, ar ne?

– Tai viskas? – paklausiau. – Ar jūs man viską pasakėte?

– Taip, – nutęsė misis Ekroid ir po to tvirtai pridūrė: – Taip!

Bet aš pagavau ją dvejojant ir supratau, kad ji dar kažko nepasakė. Staiga mano galvoje blykstelėjo geniali mintis, ir aš nieko nelaukdamas paklausiau:

– Misis Ekroid, tai jūs pakėlėte vitrinos antvožą?

Ją išpylė kaltumo raudonis, kurio negalėjo paslėpti nei kremas, nei pudra.

– Iš kur jūs žinote? – pralemeno ji.

– Vadinasi, tai padarėte jūs?

– Taip... Aš... Matote, ten yra labai įdomių seno sidabro dalykėlių. Neseniai teko skaityti apie panašų mažą daikčiuką, kuris aukcione buvo parduotas už milžinišką sumą. Jo nuotrauka buvo nuostabiai panašį į vieną iš stovinčių mūsų vitrinoje. Važiuodama į Londoną, ketinau jį pasiimti ir duoti įvertinti. Jeigu būtų paaiškėję, kad tai iš tikrųjų didelė vertybė, tai pagalvojau, kad Rodžeriui tai būtų nuostabus siurprizas.

Aš susilaikiau nuo komentarų, tylomis sutikdamas su misis Ekroid nuopelnais. Aš net nepaklausiau, kodėl ji savo sumanymus norėjo įgyvendinti tokiais slaptais metodais.

– O kodėl palikote antvožą pakeltą? – pasidomėjau. – Pamiršote?

– Aš išsigandau, – atsakė misis Ekroid. – Iš lauko pusės terasoje pasigirdo žingsniai. Aš išskubėjau iš kambario ir vos spėjau užlipti į viršų, kai Parkeris atidarė jums duris.

– Tikriausiai jūs išgirdote mis Rasel žingsnius, – tariau susimąstęs. Misis Ekroid atskleidė man vieną labai įdomų faktą. Aš nesukau galvos, ką ji ketino daryti su sidabrinėmis Ekroido vertybėmis. Mane sudomino kitas dalykas – tai, kad mis Rasel į svetainę turėjo įeiti iš terasos. Vadinasi, aš nesuklydau, kad ji buvo uždususi tarytum nuo bėgimo. Kurgi ji buvo? Aš prisiminiau pavėsinę ir krakmolyto batisto skiautelę.

– Įdomu, ar mis Rasel krakmolija savo nosines? – išsprūdo man netyčia.

Misis Ekroid krūptelėjimas sugrąžino mane į realybę, ir aš atsistojau.

– Ar jums pavyks visa tai paaiškinti Puaro, kaip manote? – nerimaudama paklausė misis Ekroid.

– O, žinoma! Be jokių abejonių.

Išklausius jos papildomų pasiteisinimų, pagaliau man pavyko ištrūkti.

Hole buvo vyresnioji kambarinė, ji padavė man paltą. Dabar į ją pažvelgiau atidžiau, nei kada nors anksčiau.

Pastebėjau, kad jos akys užverktos.

– Kodėl jūs sakėte, – paklausiau aš, – kad penktadienį misteris Ekroidas pakvietė jus įsavo kabinetą? Aš girdėjau, kad *jūs* pati prašėte *jo* leidimo pasikalbėti.

Ji nuleido akis. Paskui neryžtingai atsakė:

– Aš rengiausi išeiti bet kuriuo atveju.

Daugiau nieko nebesakiau. Ji atidarė man duris ir, kai aš jau žengiau per slenkstį, staiga tyliu balsu paklausė:

– Atleiskite, sere, ar kas nors girdėti apie kapitoną Peiteną?

Aš papurčiau galvą ir klausiamai pasižiūrėjau į ją.

– Jis turi sugrįžti, – tarė ji. – Būtinai turi sugrįžti.

Ji žvelgė į mane maldaujančiomis akimis.

– Ar niekas nežino, kur jis? – pasidomėjo.

– O jūs? – griežtai paklausiau.

– Ne. – Ji papurtė galvą. – Aš nieko apie jį nežinau. Bet kiekvienas, kas laiko save jo draugu, turėtų jam tai pasakyti: jis privalo grįžti.

Aš neskubėjau išeiti, laukdamas, kol ji dar ką nors pridurs. Jos klausimas mane nustebino:

– Kaip manoma, kada įvyko žmogžudystė? Prieš pat dešimtą?

– Panašiu laiku, – atsakiau aš. – Tarp be ketvirčio dešimtos ir dešimtos.

– Ne anksčiau? Ne anksčiau kaip be ketvirčio dešimtą?

Aš susidomėjęs pasižiūrėjau į ją. Ji aiškiai troško teigiamo patvirtinimo.

– Apie tai negali būti nė kalbos, – tariau. – Be ketvirčio dešimtą mis Ekroid savo dėdę dar matė gyvą.

Ji nusigręžė, jos pečiai nusviro.

„Graži mergina, – galvojau aš, važiuodamas namo, – nepaprastai graži mergina.“

Karoliną radau namie gerai nusiteikusią – Puaro vėl buvo ją aplankęs.

– Aš jam padedu šitoje byloje, – reikšmingai paaiškino.

Aš pajutau pavojų. Su Karolina ir taip negalima susitvarkyti, o kas bus, jeigu jos sekliškas instinktas bus paskatintas?

– Ketini ieškoti paslaptingosios Ralfo Peiteno merginos? – paklausiau aš.

– Šito aš galbūt imsiuosi savo nuožiūra, – atsakė Karolina. – O dabar aš vykdau ypatingą mesjė Puaro pavedimą.

– Kokį?

– Jis nori žinoti, kokios spalvos buvo Ralfo auliniai – juodi ar rudi, – iškilmingai pareiškė Karolina.

Sutrikęs išplėčiau akis. Dabar aš suprantu, kad tąkart buvau neįtikėtinai bukas. Aš visiškai nepagavau esmės, kuo čia dėti batai.

– Rudi pusbačiai, – tariau. – Aš juos mačiau.

– Ne pusbačiai, Džeimsai, o auliniai batai. Misteris Puaro nori žinoti, kokios spalvos buvo auliniai, kuriuos Ralfas turėjo viešbutyje, – rudi ar juodi. Nuo to daug kas priklauso.

Galite mane vadinti kvailu, jei norite, bet aš vis tiek nieko nesupratau.

– O kaip tu tai sužinosi? – tik tiek tepaklausiau.

Karolina atsakė, kad tai visai nesunku. Mūsų Enės geriausia draugė Klara dirba pas mis Hanet kambarine. O Klara draugauja su „Trijų šernų“ užeigos patarnautoju. Taigi viskas pakankamai nesudėtinga. Su misis Hanet pagalba, kurią ji mielai suteikė – šiandien atleido Klarą nuo darbo, reikalas pajudėjo ekspreso greičiu.

Kai mes sėdome pietauti, Karolina, nutaisiusi nerūpestingą miną, pareiškė:

– Taigi, dėl tų Ralfo Peiteno aulinių...

– Na? – suklusau. – Kas dar?

– Mesjė Puaro manė, kad Ralfo auliniai galbūt rudi. Jis apsiriko – jie juodi.

Ir Karolina patenkinta palingavo galvą. Šiame reikale ji aiškai jautėsi laimėjusi tašką prieš Puaro.

Aš nieko neatsakiau. Vis dar stengiausi suprasti, kokį ryšį su žmogžudyste gali turėti Ralfo Peiteno aulinių batų spalva.

Penkioliktas skyrius

Džefris Reimondas

Tą pačią dieną aš turėjau progą dar kartą įsitikinti Puaro taktikos veiksmingumu. Tą jo iššūkį sąlygojo jo puikus žmogiškos prigimties pažinimas. Baimės ir kaltės jausmų mišinys privertė misis Ekroid pasakyti tiesą. Ji neištvėrė pirmoji.

Kai aplankęs ligonius grįžau namo, Karolina man pasakė, kad ką tik buvo atėjęs Reimondas.

– Ar jis manęs ieškojo? – paklausiau, prieškambaryje kabindamas paltą. Karolina sukinėjosi man už nugaros.

– Ne, jis ieškojo Puaro. Neradęs jo namie, užsuko pas mus. Jis pamanė, kad Puaro gali būti čia, arba kad tu žinai, kur jis.

– Neturiu nė menkiausio supratimo.

– Aš bandžiau jį užlaikyti, – tarė Karolina, – bet Reimondas pasakė užsuksiąs pas Puaro į „Maumedį" po pusvalandžio, ir išėjo. Kaip gaila! Mesjė Puaro pasirodė beveik iškart po jo išėjimo.

– Pas mus?

– Ne, jis grįžo į savo namus.

– Iš kur žinai?

– Šoninis langas, – lakoniškai atsakė.

Man pasirodė, kad šią temą mes jau išsėmėm, bet Karolina buvo kitos nuomonės.

– Ar tu ten neisi?

– Kur?

– Pas mesjė Puaro, savaime suprantama.

– Mano brangioji Karolina, – tariau aš, – dėl ko?

– Misteris Reimondas labai norėjo jį sutikti. Tu gali sužinoti, kam jam prireikė Puaro.

Aš kilstelėjau antakius.

– Smalsumas nėra mano pagrindinė nuodėmė, – šaltai atrėmiau. – Aš neblogai jaučiuosi ir nežinodamas, ką veikia ar galvoja mano kaimynai.

– Visa tai niekai, Džeimsai, – tarė mano sesuo. – Tu tiek pat nori žinoti, kiek ir aš. Tik tu ne toks doras, ir tiek. Tu visuomet apsimetinėji.

– Na, žinai, Karolina! – tariau ir nuėjau į priimamąjį.

Po dešimties minučių pasibeldusi įėjo Karolina. Rankose ji laikė kažką panašaus į stiklainį uogienės.

– Ar negalėtum, Džeimsai, – tarė ji, – nunešti šitą šliandros drebučių indelį mesjė Puaro? Aš jam pažadėjau.

– Kodėl Enė negali? – abejingai paklausiau.

– Ji man reikalinga.

Karolina žiūrėjo į mane, aš – į ją.

– Gerai, – atsakiau ir atsistojau. – Bet jei jau nešiu tą nesąmonę, tai paliksiu ją prie durų. Supratai?

Mano sesuo nustebusi pakėlė antakius.

– Žinoma, – tarė. – Kas gi sako, kad tu turi dar ką nors padaryti?

Karolina nugalėjo.

– Bet jei tau pasitaikytų pamatyti mesjė Puaro, – tarė ji, man atidarius lauko duris, – galėtum jam pasakyti ir apie aulinius.

Tai buvo be galo taiklus atsisveikinimo šūvis. Aš baisiai norėjau įminti aulinių mįslę. Kai pagyvenusi dama su bretoniška kepuraite atidarė duris, aš, pats to nejausdamas, paklausiau, ar mesjė Puaro yra namie.

Puaro mane pasitiko labai maloniai.

– Sėskite, mano gerasis drauge, – tarė jis. – Gal į didįjį

krėslą? O gal čia, į mažąjį? Ar jums ne per karšta?

Kambaryje buvo tvanku, bet aš susilaikiau nieko nepasakęs. Langai buvo uždaryti, o židinys smagiai liepsnojo.

– Anglai pamišę dėl gryno oro, – paaiškino Puaro. – Grynas oras gerai gatvėje, kur jo ir turi būti. Bet kam leisti jį į vidų? Apskritai, nebekalbėkime apie šituos niekus. Jūs atėjote kokiu nors reikalu, ar ne?

– Du reikalai, – atsakiau. – Pirmas štai koks – nuo mano sesers.

Aš padaviau jam indelį su drebučiais.

– Kaip miela iš madmuazelės Karolinos pusės! Ji neužmiršo savo pažado. O antras?

– Šiek tiek žinių.

Aš perpasakojau savo pokalbį su misis Ekroid. Jis klausėsi susidomėjęs, bet labai nesižavėjo.

– Tai praskaidrina vandenį, – tarė jis, – ir turi tam tikrą vertę kaip ekonomės parodymų patvirtinimas. Ji, jeigu pamenate, sakė, kad vitrinos antvožas buvęs pakeltas ir kad ji, eidama pro šalį, jį nuleidusi.

– O kaip dėl jos tvirtinimo, kad ji ėjusi į svetainę, norėdama pažiūrėti, ar gerai laikosi gėlės?

– O, to mes niekuomet ir nepriėmėme už gryną pinigą, ar ne, mano drauge? Tai buvo akivaizdus, greitosiomis sugalvotas pretekstas, paaiškinat savo buvimą tenai, nors, tarp kitko, vargiai ar jums būtų atėję į galvą to klausti. Aš maniau, kad jos jaudinimąsis susijęs su nagų kišimu prie vitrinos, bet dabar teks ieškoti kitos priežasties.

– Taip, – tariau aš. – Su kuo ji buvo išėjusi susitikti ir kodėl?

– Jūs manote, kad ji ėjo su kažkuo susitikti?

– Taip.

– Aš irgi taip manau, – susimąstęs linktelėjo Puaro.

Kurį laiką mes tylėjome.

– Beje, – tariau aš, – mano sesuo prašė jums pasakyti, kad Ralfo Peiteno auliniai buvę juodi, o ne rudi.

Tai sakydamas, aš atidžiai stebėjau Puaro, ir man pasirodė, kad jis kiek sutriko, bet tai truko tik akimirką.

– Ar ji visiškai tikra, kad jie buvo ne rudi?

– Visiškai.

– Taip, – Puaro atsiduso. – Labai gaila.

Jis atrodė prislėgtas, bet nieko neaiškino ir pakeitė pokalbio temą.

– Ekonomė mis Rasel, kuri atėjo pas jus penktadienio rytą – ar nebūsiu netaktiškas, jei paklausiu, apie ką jūs kalbėjotės – išskyrus, žinoma, medicininius dalykus?

– Visiškai ne, – atsakiau aš. – Baigę profesinę pokalbio dalį, mes keletą minučių plepėjome apie nuodus, apie tai, kaip sunku arba lengva išaiškinti jų naudojimą, ir dar apie narkomaniją bei narkomanus.

– Ir ypač apie kokainą?

– Iš kur jūs žinote? – paklausiau kiek nustebęs.

Užuot atsakęs, mažasis ponas atsikėlė ir iš laikraščių aplanko ištraukė rugsėjo 16 dienos penktadieninį „Daily Budget" ir parodė man straipsnį apie nelegalų kokaino vartojimą. Tai buvo sukrečiantis straipsnis, pailiustruotas ryškiais pavyzdžiais.

– Štai kodėl jos galvoje buvo kokainas, mano drauge, – tarė jis.

Aš rengiausi paklausinėti šio to daugiau, nes man ne viskas buvo aišku, bet tuo metu pranešė, kad atėjo Džefris Reimondas. Jis, kaip visuomet, buvo žvalus ir maloniai su mumis pasisveikino.

– Kaip jūs laikotės, daktare? Mesjė Puaro, šiandien aš čia jau antrą kartą. Labai norėjau jus pamatyti.

– Na, man turbūt geriau išeiti, – nenorom tariau aš.

– Man tai netrukdysite, daktare, – tarė Reimondas, sėsdamasis po energingų Puaro kvietimų. – Reikalas tas, kad aš atėjau prisipažinti.

– *En verite*?* – mandagiai paklausė Puaro.

– O, iš tiesų tai čia nieko reikšmingo. Bet reikalas tas, kad nuo vakar dienos mane kamuoja sąžinė. Jūs, mesjė Puaro, apkaltinote mus kažką slepiant, ir, prisipažinsiu, aš iš tikrųjų šį tą nuslėpiau.

– Ką būtent, mesjė Reimondai?

– Tai, kaip jau sakiau, iš esmės niekai: aš įklimpau skolose, ir tas palikimas kliuvo pačiu laiku. Gavęs penkis šimtus svarų, aš vėl atsistosiu ant kojų ir dar šiek tiek liks.

Jis nusišypsojo mums abiem su paperkamu nuoširdumu – čia ir slypi jo žavingumo paslaptis.

– Žinote, kaip viskas būna. Įtariamai žiūrintis pareigūnas – nesinori prisipažinti turint finansinių problemų – manau, tai nekaip atrodytų jo akyse. Bet aš elgiausi kaip žioplys – juk nuo be ketvirčio dešimtos buvau su Blentu biliardinėje, todėl turiu tvirtą alibi ir man nėra ko baimintis. Bet kai jūs nugriaudėjote su kaltinimais apie nuslėptus dalykus, mane ėmė kamuoti sąžinė, ir aš nutariau nusiritinti šį akmenį.

Jis atsistojo ir šypsodamasis žiūrėjo į mus.

– Jūs labai išmintingas jaunuolis, – tarė Puaro, pritariamai jam linksėdamas. – Matote, kai nuo manęs ką nors slepia, aš imu galvoti, kad norima nuslėpti kokią niekšybę. Jūs pasielgėte tinkamai.

– Aš džiaugiuos, kad nusikračiau įtarinėjimų, – nusijuokė Reimondas. – Na, tai aš einu.

– Tokios tokelės, – pasakiau aš, kai jaunasis sekretorius uždarė paskui save duris.

– Taip, – pritarė Puaro, – menkniekis, bet jeigu jis nebūtų buvęs biliardinėje – kas žino? Pagaliau juk daug nusikaltimų padaryta ir dėl mažiau, nei penki šimtai svarų. Viską lemia tai, kokios sumos pakanka palaužti žmogui. Viskas sąlygiška, ar ne? Ar jūs neatkreipėte dėmesio, mano drauge, kiek žmonių šiuose namuose praturtėjo mirus mis-

---

* Tikrai? (pranc.)

teriui Ekroidui? Misis Ekroid, mis Flora, misteris Reimondas, ekonomė – visi, išskyrus majorą Blentą.

Jis taip keistai ištarė tą vardą, kad aš nustebau.

– Aš jūsų nesuprantu, – tariau aš.

– Du iš tų, kuriuos aš apkaltinau, pasakė man tiesą.

– Jūs manote, kad majoras Blentas taip pat kažką slepia?

– Kas dėl jo, – abejingai pastebėjo Puaro, – prisiminkite seną priežodį. Sakoma – pataisykite jei klystu – kad kiekvienas anglas slepia vienintelį dalyką – savo meilę. O majorui Blentui, sakyčiau, ką nors nuslėpti sunkiai sekasi.

– Kartais man atrodo, – tariau aš, – kad mes paskubėjome padaryti vieną išvadą.

– Kokią?

– Mes manome, kad misis Ferar šantažuotojas būtinai tuo pačiu yra ir misterio Ekroido žudikas. Galbūt apsirikome?

– Labai gerai, – energingai pritarė Puaro, – išties labai gerai. Man buvo įdomu, ar jūs apie tai pagalvosite. Žinoma, galima manyti ir taip. Bet turime atsiminti viena: laiškas dingo. Nors, kaip jūs sakote, tai nebūtinai reiškia, kad jį paėmė žudikas. Kai aptikote kūną, laišką slapčiomis galėjo paimti Parkeris.

– Parkeris?

– Taip, aš visą laiką mintimis grįžtu prie Parkerio – ne kaip žudiko, jis nenužudė. Bet kas labiau už jį tiktų paslaptingojo misis Ferar šantažuotojo vaidmeniui? Informacijos apie misterio Feraro nužudymą Parkeris galėjo gauti iš „Karališkosios pievutės“ tarnų. Šiaip ar taip, jam lengviau buvo iššniukštinėti, negu tokiam atsitiktiniam svečiui, kaip, sakysim, Blentas.

– Parkeris galėjo paimti laišką, – sutikau aš. – Kad laiško nebėra, aš pastebėjau gerokai vėliau.

– Kiek vėliau? Po to, kai atėjo Reimondas su Blentu,

ar prieš tai?

– Neatsimenu, – iš lėto pasakiau. – Manau, kad tai buvo prieš... Ne, po to. Taip, iš tikrųjų – po to.

– Tuomet įtariamųjų sąrašas prasiplečia iki trijų, – svarstė Puaro. – Bet labiausiai panašu į Parkerį. Norėčiau atlikti su juo nedidelį bandymą. Ką pasakysite, mano drauge, ar galėtumėt eiti su manimi į „Papartį"?

Aš sutikau, ir mes iškart išėjome.

Puaro paprašė pakviesti Florą.

– Madmuazele Flora, – pradėjo jis, – aš noriu jums patikėti nedidelę paslaptį. Dar nesu įsitikinęs Parkerio nekaltumu, todėl siūlau jums padedant atlikti mažytį bandymą. Noriu atkurti kai kuriuos jo veiksmus aną vakarą. Bet mes turime pasukti galvą, kaip jam tai paaiškinti. A, sugalvojau! Man, sakysim, reikia išsiaiškinti, ar terasoje girdėti, jeigu kalbama koridoriuke. Gal būtumėte tokia maloni ir paskambintumėte Parkeriui?

Tarnas buvo nuolankus, kaip visuomet.

– Ar skambinote, sere?

– Taip, mano gerasis Parkeri. Aš sumaniau nedidelį bandymą ir paprašiau majorą Blentą pabūti terasoje, prie kabineto lango. Noriu patikrinti, ar kas nors tenai būdamas galėjo girdėti jūsų ir mis Ekroid pokalbį koridoriuke. Atkursime visą tą mažytę scenelę. Galbūt galėtumėte atsinešti padėkliuką su viskuo, ką jūs ten nešėtės tą vakarą?

Liokajus pradingo, o mes perėjome koridoriuką ir stabtelėjome prie kabineto durų. Hole pasigirdo skambčiojimas ir netrukus tarpdury pasirodė Parkeris su padėklu, ant kurio stovėjo sifonas, grafinas su viskiu ir dvi stiklinės.

– Luktelkite, – tariamai susijaudinęs šūktelėjo Puaro. – Viskas turi atrodyti taip, kaip buvo – tai mažytis bandymas pagal mano metodą.

– Užsienietiškas metodas, sere? – pakausė Parkeris. – Vadinasi, berods, nusikaltimo rekonstrukcija?

Jis stovėjo visiškai ramus ir mandagiai laukė Puaro nurodymų.

– O, mūsų gerasis Parkeris susigaudo šiuose dalykuose, jis apsiskaitęs žmogus. Bet, maldauju, viską darykime kaip galima tiksliau. Jūs įėjote iš holo – štai šitaip, o kur tuo metu buvo madmuazelė?

– Čia, – tarė Flora ir atsistojo prie kabineto durų.

– Kaip tik ten, sere, – patvirtino Parkeris.

– Aš buvau ką tik užvėrusi duris, – paaiškino Flora.

– Taip, mis, jūsų ranka dar buvo ant rankenos, lygiai kaip ir dabar, – tarė Parkeris.

– Tada *allez** – suvaidinsime šį nedidelį spektakliuką! – šūktelėjo Puaro.

Flora stovėjo, laikydama ranką ant durų rankenos, o Parkeris įėjo su padėklu iš holo ir stabtelėjo prie slenksčio. Flora prabilo:

– O, Parkeri! Misteris Ekroidas šiandien jau nenori būti trukdomas.

– Taip sakiau? Ar ne? – paklausė ji pritilusiu balsu.

– Kiek aš pamenu – taip, mis, – tarė Parkeris, – tik, rodos, jūs sakėte „šįvakar“, o ne „šiandien“. – Pakėlęs balsą, jis teatrališkai atsakė:

– Klausau, mis. Ar užrakinti duris, kaip visada?

– Taip, būkit malonus.

Parkeris išėjo pro duris. Flora nusekė jam iš paskos ir ėmė lipti pagrindiniais laiptais.

– Ar tiek pakaks? – paklausė ji per petį.

– Nuostabu! – trindamas rankas atsakė Puaro. – Tarp kitko, Parkeri, jūs esate tikras, kad ant padėklo buvo dvi stiklinės? Kam buvo skirta antroji?

– Aš visuomet nešdavau dvi stiklines, sere, – atsakė Parkeris. – Ar dar būsiu reikalingas?

– Ne, dėkoju jums.

Parkeris oriai išėjo.

---

* Pirmyn (pranc.)

Puaro stovėjo paniuręs holo viduryje. Flora nusileido žemyn ir priėjo prie mūsų.

– Ar jūsų bandymas pasisekė? – pakausė ji. – Žinote, aš ne visai supratau...

Puaro meiliai jai nusišypsojo.

– Jums ir nereikėjo suprasti, – tarė jis. – Bet prisiminkite – ar tada Parkeris iš tikrųjų nešė ant padėklo dvi stiklines?

Flora minutėlei suraukė antakius.

– Gerai nepamenu, bet, rodos, dvi. Tai... tai ir buvo jūsų eksperimento tikslas?

– Galime sakyti ir taip, – Puaro paėmė jos ranką ir paglostė. – Visuomet įdomu sužinoti, ar žmonės sakys teisybę.

– O Parkeris sakė teisybę?

– Ko gero, taip, – susimąstęs tarė Puaro.

Po kelių minučių mes jau žingsniavome link kaimelio.

– Kur čia yra klausimo apie dvi stiklines esmė? – smalsaudamas paklausiau.

– Juk reikėjo ką nors pasakyti, – gūžtelėjo pečiais Puaro. – Tas klausimas buvo nė kiek ne blogesnis už bet kurį kitą.

Aš nustebęs pažiūrėjau į jį.

– Šiaip ar taip, mano drauge, – tarė jis rimtai, – aš dabar žinau tai, ką norėjau sužinoti. Bet dabar tai palikime.

Šešioliktas skyrius

Madžongo vakaras

Tą vakarą mes žaidėme madžongą*. Ši paprasta pramoga Kingz Ebote labai populiari. Paprastai svečiai renkasi po vakarienės, apsiavę kaliošais ir neperšlampamais lietpalčiais. Jie vaišinasi kava su pyragaičiais, vėliau sumuštiniais su arbata.

Taigi, šįvakar pas mus svečiavosi mis Hanet ir pulkininkas Karteris, kuris gyvena netoli bažnyčios. Tokiais vakarais paprastai sočiai pripasakojama visokiausių gandų, kurie kartais net sudarydavo rimtą konkurenciją žaidimui. Pradžioje žaidėme bridžą, bet bridžas ir liežuvavimas – nesuderinami dalykai, ir mes nusprendėme, kad madžongas tiks labiau. Irzliam šūkaliojimui – kodėl, kad jį kur, partneris nemetė reikalingos kortos! – buvo padarytas galas, ir nors mes, kaip ir pirma, nesivaržėme pasakyti įvairiausių kritinių pastabų, atmosfera pastebimai praskaidrėjo.

– Šaltas vakaras, – pasakė pulkininkas Karteris, stovėdamas atsukęs nugarą į liepsną. Karolina nusivedė mis Hanet pas save į kambarį, kur pastarajai gelbėjo aiškinantis su daugybe josios paslapčių. – Primena man Afganistano

* Kinų azartinis žaidimas, populiarus JAV ir Europoje mūsų amžiaus trečiajame dešimtmetyje. Žaidžiama savotiškomis kaulo ir plastmasės kortomis, turinčiomis egzotiškus pavadinimus.

perėjas.

– Iš tikrųjų? – mandagiai paklausiau.

– Labai paslaptinga istorija – to vargšo Ekroido nužudymas, – tarė pulkininkas, paimdamas puodelį kavos. – Velnioniškai daug kas čia slypi, štai ką aš jums pasakysiu. Tarp mūsų kalbant, Šepardai, sklinda gandai apie kažkokį šantažą. – Pulkininkas žvilgtelėjo į mane žvilgsniu, kurį galima būtų apibūdinti „bet tik tarp mūsų“.

– Nėra abejonių, kad čia įsivėlusi moteris – patikėkite mano žodžiu.

Karolina ir mis Hanet tuo metu prisijungė prie mūsų. Mis Hanet gėrė kavą. Karolina paėmė dėžutę su madžongu ir papylė ant stalo kauliukus.

– Kaulelių mazgojimas, – pajuokavo pulkininkas. – Taip, kaulelių mazgojimas – šitaip mes sakydavome Šanchajaus klube.

Tiek mano, tiek ir Karolinos nuomone pulkininkas niekada gyvenime nebuvo Šanchajaus klube. Dar daugiau, jis apskritai nėra nukeliavęs toliau Rytų Indijos, kur, tarnaudamas Pasaulinio karo metais, mikliai sukosi pardavinėdamas kariškus jautienos konservus, razinas ir obuolių džemą. Bet pulkininkas – apsigimęs kareiva, o mes, Kingz Eboto žmonės, pakantūs mažoms silpnybėms.

– Galime pradėti? – paklausė Karolina.

Susėdome prie stalo. Kokias penkias minutes viešpatavo mirtina tyla – kiekvienas slapta vylėsi greičiau už kitus pastatyti savo sienos dalį.

– Pradėk, Džeimsai, – tarė Karolina, – tu – Rytų vėjas.

Aš mečiau kauliuką. Jis apsuko ratą ar du, palydimas monotoniškų šūksnių: „trys bambukai“, „du žiedai“, „pangas“ ir „ne, ne pangas“ – pastarieji žodžiai dažniausiai priklausydavo mis Hanet, turėjusiai įprotį per greitai susižerti jei nepriklausančius kauliukus.

– Aš šįryt mačiau Florą Ekroid, – tarė mis Hanet. –

Pangas! Ak, ne, ne pangas. Apsirikau.

– Keturi žiedai, – tarė Karolina. – O kur ją sutikote?

– Ji *manęs* nematė, – tarė ji su tokiu didžiuliu reikšmingumu, kuris būdingas tik tokių mažų kaimelių, kaip mūsų, gyventojams.

– A! – susidomėjusi tarė Karolina. – Čao!

– Man atrodo, – atsiliepė mis Hanet, – pastaruoju metu labiau priimta sakyti “či”, o ne “čao”.

– Niekai! – atšovė Karolina. – Aš visuomet sakau “čao”.

– Šanchajaus klube mes sakydavome „čao“, – įsikišo pulkininkas, ir mis Hanet iškart buvo paguldyta ant menčių.

– Jūs kažką norėjote papasakoti apie Florą Ekroid? – paklausė Karolina, minutę ar dvi paaukojusi žaidimui. – Ar ji buvo ne viena?

– Toli gražu! – atsakė mis Hanet, ir abi damos reikšmingai susižvalgė.

– Iš tikrųjų? – susidomėjusi paklausė Karolina. – Štai kaip! Na, manęs tai nė kiek nestebina.

– Jūsų ėjimas, mis Karolina, – tarė pulkininkas. Jis kartais dedasi storžieviu, įsitraukusiu į žaidimą ir visai nesidominčiu damų pliurpalais. Bet, žinoma, niekas nepriima to už gryną pinigą.

– Jeigu jus domina mano nuomonė, – tarė mis Hanet. – (O, jūs išmetėte bambuką, brangioji? Ne, dabar matyti, kad tai žiedas!). Taigi, mano nuomone, Florai labai pasisekė. Nepaprastai pasisekė.

– Kodėl taip manote, mis Hanet? – paklausė pulkininkas. – Iš ko jūs sprendžiate, kad mis Florai pasisekė? Ji tiesiog žavinga mergina, ir tiek.

– Aš nedaug išmanau apie nusikaltimus, – iš mis Hanet tono susidarė visiškai priešingas įspūdis, – bet galiu jums pasakyti vieną dalyką. Pirmas klausimas, kuris tokiais atvejais visuomet iškyla – „kas paskutinis matė velionį gyvą?“

Ir į tą žmogų žiūrima įtariai. O Flora Ekroid kaip tik yra tas žmogus. Todėl jai gali baigtis labai blogai. Mano nuomone, norit ją priimkit, norit – ne, Ralfas Peitenas slapstosi, norėdamas nukreipti nuo jos įtarimą.

– Bet paklausykite, – švelniai paprieštaravau aš, – ar tik jūs nemanote, kad mis Flora galėjo kaip niekur nieko nudurti savo dėdulę?

– Nežinau, nežinau, – atsakė mis Hanet, – neseniai iš bibliotekos pasiėmiau knygą apie Paryžiaus nusikaltėlių pasaulį. Joje rašoma, kad baisiausios nusikaltėlės tarp moterų – tai jaunos merginos angeliukų veideliais.

– Bet tai Prancūzijoje! – paprieštaravo Karolina.

– Taip, taip, – įsiterpė pulkininkas. – Jūs tik paklausykite, kokių įdomių dalykų atsitinka Indijos turguose...

Pulkininko istorija pasirodė besanti neįtikėtinai ilga ir mažai ką turinti bendro su įdomiais dalykais. Įvykių, kurie buvo Indijoje prieš daugelį metų, nebuvo galima lyginti su tuo, kas įvyko Kingz Ebote vos prieš tris dienas.

Pulkininko istoriją nutraukė Karolina, pergalingai užbaigusi madžongą. Po nežymių nemalonumų, paprastai kildavusių, kai aš bandydavau ištaisyti aritmetikos klaidas gana apytikriuose Karolinos skaičiavimuose, mes pradėjome antrą partiją.

– Beje, aš pati turiu savo hipotezę dėl Ralfo, – tarė Karolina, – bet kol kas pasilaikau ją sau.

– Šit kaip, brangioji? – tarė mis Hanet. – Čao, tai yra pangas.

– Taip, – tvirtai tarė Karolina.

– O kaip dėl tų aulinių? – paklausė mis Hanet. – Ar jie iš tikrųjų buvo juodi?

– Taip, juodi, – patvirtino Karolina.

– O kur čia šuo pakastas, ar nujauti? – neatstojo mis Hanet.

Karolina patempė lūpas ir palingavo galvą, duodama suprasti, kad jai viskas aišku.

– Pangas, – tarė mis Hanet, – ak, ne, ne pangas. Turbūt daktaras, kuris prilipęs prie mesjė Puaro, žino viską.

– Toli gražu ne viską, – gyniausi aš.

– Džeimsas toks kuklus, – tarė Karolina. – O! Uždaras kongas!

Pulkininkas švilptelėjo. Akimirką apkalbos buvo pamirštos.

– Ir dar iš savo maišymo! – sušuko pulkininkas. – O dar turite du pangus iš drakonų! Mums reikia susiimti. Mis Karolinai šiandien sekasi.

Keletą minučių mes žaidėme, nesileisdami į pašalines kalbas.

– O tas mesjė Puaro – ar iš tikrųjų toks žymus seklys? – tylą sutrikdė pulkininkas Karteris.

– Pats žymiausias, kokį tik pasaulis regėjo, – iškilmingai atsakė Karolina. – Jis čia atvyko inkognito, norėdamas išvengti viešumo.

– Čao, – tarė mis Hanet. – Taip, visiškai neįprastas dalykas mūsų kaimelyje. Beje, Klara, mano kambarinė, labai draugauja su Elze, „Paparčio“ tvarkytoja. Ir kaip jūs manote, ką toji jai pasakė? Pavogta didelė suma. Ir ji mananti – turiu omeny Elzę, kad nagus prikišusi vyresnioji kambarinė. Šį mėnesį ji išeina iš darbo ir naktimis vis verkia. Mano nuomone, ji gali būti susidėjusi su banditų *gauja*. Tokia keista mergina! Visuomet viena, neturi jokių draugių, o tai juk, mano manymu, labai nenatūralu ir net įtartina. Vienąsyk pakviečiau ją ateiti į mūsų merginų vakarą, bet ji atsisakė. Tuomet bandžiau šio to paklausinėti apie jos šeimą bei namus, ir kitų panašių dalykų. Turiu pasakyti, kad ji tikra akiplėša. Iš pažiūros labai pagarbi – bet mane ji užčiaupė tiesiog įžūliai.

Mis Hanet stabtelėjo atsikvėpti, o pulkininkas, kurio visiškai nedomino tarnų problemos, pastebėjo, kad Šanchajaus klube greitas žaidimas buvo geležinė taisyklė.

Po tokios pastabos vieną partiją žaidėme greitai.

– Ta mis Rasel! – tarė Karolina. – Ji pas mus atlėkė penktadienio rytą neva tam, kad Džeimsas ją apžiūrėtų. Mano nuomone, ji tiesiog norėjo iškvosti, kur laikomi nuodai. Penkios žymės!

– Čao, – tarė mis Hanet. – Kokia nepaprasta mintis! Įdomu, ar iš tiesų taip buvo.

– Beje, apie nuodus, – pradėjo pulkininkas. – A? Kas? Aš praleidau ėjimą? O! Aštuoni bambukai.

– Madžongas! – šūktelėjo mis Hanet. Karolina labai nuliūdo.

Rytai perėjo kitam žaidėjui, ir mes tylėdami pradėjome naują partiją.

– Aš norėjau jums kai ką papasakoti, – neištvėrė Karolina.

– Taip? – susidomėjusi paklausė mis Hanet.

– Dėl Ralfo Peiteno aš turiu tam tikrų minčių.

– Iš tikrųjų, mieloji? – dar labiau padrąsino mis Hanet. – Čao! Tai ką tu ketinai pasakyti apie Ralfą?

– Aš turiu labai įdomių pamąstymų, kur jis galėtų būti.

Mes liovėmės žaidę ir sužiurome į ją.

– Tai labai įdomu, mis Karolina, – tarė pulkininkas Karteris. – Jūs pati atspėjote?

– Na, ne visai. Tuoj jums viską paaiškinsiu. Jūs pastebėjote mūsų hole kabantį didelį žemėlapį? – visi patvirtino matę. – Tai štai, aną dieną mesjė Puaro išeidamas stabtelėjo prie jo ir pasakė kažką apie Krančesterį: tai, girdi, vienintelis didelis miestas netoli mūsų, kas, be abejo, teisybė. O kai jis išėjo, man staiga dingtelėjo...

– Kas dingtelėjo?

– Tai, ką jis turėjo omeny. Ralfas, be jokios abejonės, Krančesteryje.

Tuo metu aš apverčiau stovą su savo kauliukais. Mano sesuo pabarė mane už negrabumą, bet perdaug neįdėdama širdies. Ji buvo įnikusi į savo teoriją.

– Krančesteryje, mis Karolina? – nusistebėjo pulkininkas Karteris. – Negali būti! Krančesteris būtų per arti.

– Būtent taip ir yra! – triumfuodama sušuko Karolina. – Dabar jau visiškai aišku, kad jis nevažiavo traukiniu. Paprasčiausiai Ralfas į Krančesterį nuėjo pėsčiomis. Aš manau, kad jis tebėra ten. Niekam nė į galvą neateis ieškoti Ralfo panosėje.

Aš atskleidžiau keletą trūkumų jos teorijoje, bet jei Karolina įsikala ką nors į galvą, nepadeda jokie argumentai.

– Ir jūs manote, kad Puaro galvoja lygiai taip pat, – susimąsčiusi tarė mis Hanet. – Įdomus sutapimas – kai šiandien popietę aš išėjau pasivaikščioti Krančesterio keliu, tai mačiau, kaip mesjė Puaro pralėkė pro mane automobiliu, grįžtančiu iš tos pusės.

Mes susižvalgėme tarpusavy.

– Ak, mielieji, – atsitokėjo mis Hanet, – aš seniai turiu madžongą, ir tik dabar tai pastebėjau!

Rytų vėjas perėjo kitam, ir mes vėl pradėjome iš pradžių. Enė atnešė arbatos. Karolina ir mis Hanet buvo šiek tiek suirzusios, kas dažnai atsitinka tokių šventinių vakarėlių metu.

– Pabandykite žaisti tru–upučėlį greičiau, brangioji! – paragino Karolina mis Hanet, pastarajai niekaip neapsisprendžiant, kaip eiti. – Kinai žaidžia taip, kad kauliukų nematyti.

Keletą minučių mes žaidėme kaip kinai.

– Jūsų indėlis į šiandieninę informacijos apžvalgą nebuvo labai didelis, Šepardai, – geraširdiškai tarė pulkininkas Karteris. – Gudruolis. Vienoje karietoje su didžiuoju sekliu – ir jokios užuominos apie tai, kaip klostosi reikaliukai.

– Džeimsas – keistas sutvėrimas, – tarė Karolina, mesdama į mane priekaištingą žvilgsnį, – iš jo ir žodžio neištrauksi.

– Užtikrinu jus, – tariau, – kad aš ir pats nieko nežinau. Puaro viską laiko paslapty.

– Išmintingas žmogus, – pasišaipė pulkininkas. – Tuščiai burnos neaušina. Tokie jau tie užsieniečiai, išsisuka iš bet kokių situacijų.

– Pangas, – triumfuodama tarė mis Hanet, – ir madžongas.

Atmosfera įkaito dar labiau. Suprantama, buvo apmaudu, kad mis Hanet laimėjo tris partijas iš eilės. Karolina, mums bestatant naujas sienas, išliejo savo pyktį ant manęs:

– Tu toks nuobodus, Džeimsai! Sėdi čia kaip musmirių prisirijęs, nė žodžio negali išstenėti!

– O, mano brangioji! – užprotestavau. – Aš iš tikrųjų neturiu ką pasakyti – to, kas tave domintų.

– Nesąmonė! – atšovė Karolina. – Tu *turi* žinoti nors ką įdomaus.

Tą akimirką nieko nesakiau. Buvau susijaudinęs ir apstulbęs. Teko skaityti apie tokį dalyką, kaip „absoliuti pergalė" – kai laimi madžongą iš pirmo ėjimo, bet niekuomet nemaniau, kad taip gali atsitikti man.

Dabar, tramdydamas džiaugsmą, pasakiau:

– Kaip sako Šanchajaus klube – tinlias, absoliutus madžongas! – ir paklojau tinlią ant stalo.

Pulkininkui akys iššoko ant kaktos.

– Prisiekiu garbe, – sušuko jis, – neįtikėtinas įvykis! Savo gyvenime šito dar nemačiau!

Tuo metu, Karolinos išprovokuotas ir apsvaigęs nuo pergalės, aš neišlaikiau:

– Norite ko nors įdomaus? Gerai. O ką jūs pasakysite apie vestuvinį žiedą su data ir užrašu „nuo R." vidinėje pusėje?

Aš neaprašinėsiu to, kas dėjosi po šių žodžių. Man teko papasakoti, kur tiksliai buvo rasta toji brangenybė. Man teko papasakoti ir tai, kokia data buvo išgraviruota.

– Kovo tryliktoji, – nutęsė Karolina. – Aha! Lygiai prieš šešis mėnesius!

Pagaliau iš jaudinančių spėlionių ir prielaidų chaoso išsirutuliojo trys teorijos:

1. Pulkininko Karterio teorija: Ralfas slapta susižiedavęs su Flora. Tai paprasčiausias sprendimas.

2. Mis Hanet: Rodžeris Ekroidas buvo slapta susižiedavęs su misis Ferar.

3. Mano sesers: Rodžeris Ekroidas buvo slapta susižiedavęs su mis Rasel.

Ketvirtąją – superteoriją – išdėstė Karolina, kai mes jau rengėmės eiti miegoti.

– Paminėsi mano žodį, – netikėtai tarė ji. – Visai nenustebčiau, jei susižiedavę Džefris Reimondas su Flora.

– Tokiu atveju būtų „nuo D.“, o ne „nuo R.“, – pastebėjau aš.

– Nebūtinai. Kai kurios merginos vaikinus vadina pavardėmis. Be to, juk girdėjai mis Hanet užuominas apie Floros elgesį.

Atvirai šnekant, jokių užuominų iš mis Hanet pusės aš negirdėjau, bet prikandau liežuvį, gerbdamas Karolinos talentą skaityti tarp eilučių.

– O Hektoras Blentas? – užsiminiau aš. – O jei tai kažkas...

– Niekai! – pertraukė Karolina. – Turėčiau pastebėti, kad jis ja susižavėjęs, gal net ir įsimylėjęs. Bet, patikėk manim, mergina neįsimylės žmogaus, kuris gali būti jai tėvu, kai šalia sukinėjasi gražus sekretorius. Gal ji ir gundo majorą, bet naudojasi juo lyg priedanga. Merginos labai klastingos. Bet vieną dalyką aš tau pasakysiu, Džeimsai Šepardai – Flora Ekroid visiškai abejinga Ralfui ir niekada nebuvo jo įsimylėjusi. Gali manimi pasikliauti.

Septynioliktas skyrius

Parkeris

Kitą rytą man dingtelėjo, kad paveiktas „absoliučios pergalės“ aš pasielgiau netaktiškai. Tiesą sakant, Puaro neprašė nekalbėti apie rastą žiedą. Bet, kita vertus, jis pats „Papartyje“ apie tai niekam nepasakojo, ir, kiek man žinoma, aš vienintelis žinojau apie šį radinį. Jaučiausi labai nesmagiai. Dabar jau naujiena kaip gaisras sklido per visą gyvenvietę. Bet kurią akimirką iš Puaro laukiau didžiulių priekaištų.

Misis Ferar ir Rodžerio Ekroido laidotuvės buvo paskirtos vienuoliktai valandai ryto. Tai buvo liūdna ir iškilminga ceremonija. Joje dalyvavo visi „Paparčio“ namiškiai.

Po laidotuvių Puaro, kuris ten irgi dalyvavo, paėmė mane už parankės ir paprašė palydėti jį iki namų. Jo rūsti išvaizda mane baugino. Pamaniau, kad žinia apie mano nesantūrų elgesį jau pasiekė jo ausis, bet netrukus paaiškėjo, kad jo galvoje buvo visai kas kita.

– Paklausykite, – tarė jis. – Mes turime veikti. Aš rengiuosi jūsų padedamas apklausti vieną liudininką ir įvaryti jam tiek baimės, kad visa tiesa iškiltų aikštėn.

– Apie kurį liudininką jūs kalbate? – paklausiau didžiai nustebęs.

– Apie Parkerį! Aš pakviečiau jį pas save namo dvyliktai valandai. Taigi kaip tik šią minutę jis jau turi mūsų laukti.

– Jūs manote, kad jis šantažavo misis Ferar?

– Arba jis, arba...

– Arba kas? – paklausiau po minutės kitos, nesulaukęs atsakymo.

– Mano drauge, aš jums pasakysiu viena: viliuosi, kad tai buvo jis.

Jo griežta laikysena bei kažkoks nenusakomas elgesys privertė mane tylėti.

Parėję į „Maumedį" sužinojome, kad Parkeris jau čia ir laukia mūsų sugrįžtant. Mums įžengus į kambarį, liokajus pagarbiai atsistojo.

– Sveiki, Parkeri, – maloniai pasisveikino Puaro. – Vieną minutėlę, maldauju.

Jis nusiėmė paltą ir pirštines.

– Leiskite man, sere, – Parkeris šoko padėti. Puaro pritariamai stebėjo, kaip jis tvarkingai sudėjo daiktus ant kėdės, stovinčios prie durų.

– Ačiū, mielasis Parkeri, – tarė Puaro. – Gal norėtumėte atsisėsti? Pokalbis gali kiek užtrukti.

Parkeris atsisėdo, klusniai linktelėjęs galvą.

– Kaip jums atrodo, kodėl šiandien jus pasikviečiau?

– Aš manau, sere, – tarė Parkeris kostelėjęs, – kad jūs norite užduoti man keletą klausimų apie mano buvusį šeimininką... privačiai, taip sakant.

– *Precisement*,* – nušvito Puaro. – Ar jūs dažnai griebiatės šantažo?

– Sere! – liokajus pašoko ant kojų.

– Nesijaudinkite, – šaltakraujiškai tarė Puaro. – Nevaidinkite komedijos apie dorumą ar įsižeidusį vyrą. Juk šantažavimo amatas jums gerai pažįstamas, ar ne?

– Sere, aš... aš niekada... niekada nebuvau...

– Taip įžeistas! – pasufleravo Puaro. – Tuomet kodėl, mano šaunusis Parkeri, nugirdę žodį „šantažas", tą vakarą taip stropiai stengėtės pasiklausyti pokalbio misterio Ekroi-

---

* Būtent (pranc.)

do kabinete?

– Aš... aš ne...

– Pas ką jūs tarnavote prieš misterį Ekroidą? – ūmai griežtai pertraukė Puaro.

– Pas ką tarnavau?

– Taip, kas buvo jūsų šeimininkas prieš misterį Ekroidą?

– Majoras Elerbis, sere...

– Teisingai, majoras Elerbis. Jis buvo priklausomas nuo narkotikų, ar ne? Jūs lydėdavote jį kelionėse. Bermuduose jis pakliuvo į bėdą – buvo nužudytas žmogus. Iš dalies kaltas buvo ir majoras Elerbis. Bylą užgniaužė, bet jūs apie tai žinojote. Kiek jums užmokėjo majoras Elerbis už tylėjimą?

Parkeris žiūrėjo į Puaro pražiojęs burną. Vargšelis buvo visiškai sugniuždytas.

– Kaip matote, aš domėjausi šiuo reikalu, – toliau kalbėjo Puaro. – Jūs tada šantažuodamas išpešėte solidžią sumą, o paskui majoras Elerbis jums mokėjo iki pat mirties. Dabar norėčiau išgirsti apie jūsų paskutinį bandymą.

Parkeris tebežiūrėjo į Puaro.

– Neigti beprasmiška. Erkiulis Puaro *žino*. Apie majorą Elerbį aš pasakiau teisybę, ar ne?

Parkeris nenorom linktelėjo, tarytum prieš savo valią. Jo veidas papilkėjo.

– Bet misteriui Ekroidui aš niekuomet nesu padaręs nieko bloga, – aimanavo jis. – Prisiekiu, sere, niekuomet. Visuomet bijojau, kad tas dalykas neiškiltų į viešumą. Aš sakau jums – aš jo nenužudžiau, – jo balsas perėjo beveik į spiegimą.

– Aš linkęs jumis patikėti, mano drauge, – tarė Puaro, – tokiam žygiui jums neužtektų drąsos. Bet aš turiu žinoti teisybę.

– Aš jums viską papasakosiu, sere, viską, kas jus domina. Iš tikrųjų, aš bandžiau slapta pasiklausyti tą vakarą. Vi-

enas kitas nugirstas žodis mane sudomino. Kaip ir tai, kad misteris Ekroidas nenorėjo, kad jį kas trukdytų, ir užsidarė su daktaru kabinete. Dievas žino, ką aš pasakiau policijai. Nugirdau žodį „šantažas" ir...

– Pamanėte, kad jums taip pat kažkas gali nukristi? – ramiai užbaigė Puaro.

– Taip... Taip, sere, pamaniau: jeigu misterį Ekroidą šantažuoja, kodėl ir man iš to nepasipelnyti?

Puaro veidas įgavo keistą išraišką. Jis palinko į priekį.

– O iki to vakaro, ar jūs turėjote pagrindą manyti, kad misterį Ekroidą šantažuoja?

– Ne, sere. Aš labai nustebau. Toks tvarkingas džentelmenas visuose reikaluose.

– Ką jums dar pavyko nugirsti?

– Beveik nieko, sere. Nesisekė. Buvau užsiėmęs savo pareigų vykdymu. O kai man porą kartų pavyko atsėlinti prie kabineto, nieko iš to nepešiau. Pirmąjį kartą daktaras Šepardas išėjo iš kabineto ir beveik sugavo mane klausantis; kitą kartą dar hole mane pralenkė misteris Reimondas ir nuėjo link kabineto, taigi nebuvo prasmės toliau eiti; o kai aš nešiau padėklą, susidūriau su mis Flora.

Puaro ilgai žiūrėjo į jį, tarytum pasverdamas jo nuoširdumą. Parkerio veido išraiška atgavo rimtumą.

– Tikiuosi, jūs tikite manimi, sere? Aš visą laiką bijojau, kad policija sužinos mano senus reikalus su majoru Elerbiu, ir to pasekoje imtų mane įtarinėti.

– *Eh bien*, – pagaliau tarė Puaro, – aš linkęs jumis tikėti. Bet noriu paprašyti dar vieno dalyko – parodykite man savo čekių knygelę. Juk jūs turite čekių knygelę, kaip spėju?

– Taip, sere. Dar daugiau, turiu ją dabar su savimi.

Nė kiek nesumišęs, jis išsitraukė iš kišenės plonytę žalią knygelę. Puaro ją paėmė ir atidžiai išstudijavo įrašus.

– A! Kiek suprantu, už penkis šimtus svarų šiais metais jūs pirkote taupymo lakštų?

– Taip, sere. Aš jau turėjau sutaupęs daugiau, nei tūkstantį svarų – toks buvo mano reikalų su majoru Elerbiu rezultatas. Taip pat keletą kartų šiais metais stačiau arklių lenktynėse – ir labai sėkmingai. Pamenate, sere, kai autsaideris pagal reitingą atbėgo pirmas? O aš buvau už jį statęs dvidešimt svarų.

– Noriu palinkėti jums geros dienos. – Puaro grąžino jam knygelę. – Aš tikiu, kad jūs papasakojote tiesą. Priešingu atveju – jums pačiam bus blogiau, mano drauge.

Kai Parkeris išėjo, Puaro apsivilko paltą.

– Vėl kur nors susiruošėt? – paklausiau aš.

– Taip, mudu aplankysime gerąjį misterį Hemondą.

– Jūs tikite Parkerio istorija?

– Iš pirmo žvilgsnio ji pakankamai įtikinama. Aiškiai matyti – jei tik čia nebuvo puiki vaidyba – jis nuoširdžiai tiki, kad šantažo auka – pats misteris Ekroidas. O jeigu taip, vadinasi, jis nieko nežino apie misis Ferar reikalus.

– Bet tokiu atveju – kas?

– *Precisement*! Kas? Mūsų vizitas pas misterį Hemondą turi vieną tikslą. Arba visai išteisinti Parkerį, arba...

– Arba?

– Šiandien turiu bjaurų įprotį nebaigti savo minčių, – apgailestaudamas tarė Puaro, – jūs jau man atleiskite.

– Tarp kitko, – tariau susigėdęs, – teks ir man atgailauti. Per neapdairumą aš ištauškiau apie žiedą.

– Apie kokį žiedą?

– Kurį jūs radote tvenkinyje su auksiniais karosais.

– A! Taip, – Puaro plačiai nusišypsojo.

– Tikiuosi, jūs nepykstate? Aš pasielgiau lengvabūdiškai.

– Nė kiek, mano drauge, nė kiek nepykstu. Juk aš neliepiau jums tylėti. Jūs galėjote apie tai pasakoti, jei norėjote. Ar ji susidomėjo – jūsų sesuo?

– Ir dar kaip! Jai tai buvo sensacija! Gimė tiek

įvairiausių teorijų!

– Ak! O viskas taip paprasta. Tikrasis išaiškinimas krinta į akis, ar ne taip?

– Argi? – nustebau aš.

Puaro nusijuokė.

– Išmintingas žmogus savo nuomonės balsu nesako, juk taip? – pastebėjo jis. – Ar ne taip? Na, štai ir misterio Hemondo kontora.

Patikėtinis buvo savo kabinete, į kurį mes iškart ir buvome palydėti. Jis atsikėlė ir pasisveikino su mumis kaip buvo pratęs – šaltai ir oficialiai.

Puaro iškart perėjo prie reikalo:

– Mesjė, aš norėčiau gauti iš jūsų tam tikros informacijos, žinoma, jei jūs būsite toks malonus ir ją suteiksite. Kiek suprantu, jūs buvote velionės Ferar iš „Karališkosios pievutės“ patikėtinis?

Akimirkai teisininko akyse pastebėjau nuostabą, bet profesinė patirtis nugalėjo ir jo veidas vėl pasidengė abejingumo kauke.

– Žinoma, visi jos reikalai pereidavo per mūsų rankas.

– Puiku. Dabar, prieš ko nors jūsų klausdamas, norėčiau, kad jūs paklausytumėte, ką daktaras Šepardas jums papasakos. Ar jums nebūtų sunku, mano drauge, atpasakoti jūsų pasikalbėjimą su misteriu Ekroidu praėjusį penktadienį?

– Nė kiek, – atsakiau ir iškart ėmiau dėstyti to atmintino vakaro įvykius. Hemondas klausėsi labai atidžiai.

– Štai ir viskas, – tariau baigęs pasakojimą.

– Šantažas, – susimąstęs tarė patikėtinis.

– Jus tai nustebino? – paklausė Puaro.

Teisininkas nusiėmė savo pensnė ir nosine ėmė šluostyti stiklus.

– Ne, – atsakė Hemondas. – Negalėčiau pasakyti, kad nustebino. Jau kurį laiką aš kažką panašaus įtariau.

– Tai mus ir paskatino ieškoti informacijos, apie kurią minėjau. Tik jūs, mesjė, galite pasakyti tikslias išmokų sumas.

– Nematau reikalo jas slėpti, – kiek patylėjęs, tarė Hemondas. – Pastaraisiais metais misis Ferar pardavė kai kuriuos vertybinius popierius. Pinigai buvo pervesti į jos sąskaitą ir nebuvo reinvestuojami. Kadangi įplaukos buvo pakankamai didelės, o po vyro mirties ji gyveno labai kukliai, buvo aišku, kad tie pinigai buvo reikalingi kažkokiam ypatingam tikslui. Kartą aš apie tai paklausiau, ir ji atsakė, kad įsipareigojusi paremti vargšus vyro giminaičius. Daugiau nieko neklausinėjau. Iki šiol maniau, kad pinigus ji mokėdavo kokiai nors moteriai, turėjusiai pretenzijų Ešliui Ferarui. Nė į galvą neatėjo, kad misis Ferar pati įsipainiojo.

– O suma? – paklausė Puaro.

– Iš viso, sudėjus įvairias sumas, buvo išmokėta ne mažiau kaip dvidešimt tūkstančių svarų.

– Dvidešimt tūkstančių! – sušukau aš. – Per vienerius metus?!

– Misis Ferar buvo labai turtinga moteris, – atsakė Puaro, – o už žmogžudystę gresia nemaža bausmė.

– Ar dar kuo galiu būti jums naudingas? – paklausė Hemondas.

– Dėkoju, tai viskas, – tarė Puaro atsistodamas. – Atleiskite, kad sugaišinau jus.

– Visai nesugaišinote.

– Na, ką dabar pasakysite apie mūsų draugą Parkerį? – paklausė Puaro, kai mes išėjome pro duris. – Ar, turėdamas rankose dvidešimt tūkstančių svarų, jis ir toliau būtų tarnavęs liokajumi? *Je ne pense pas.** Žinoma, jis galėjo pinigus padėti į banką kito asmens vardu, bet aš labiau linkęs tikėti tuo, ką jis mums sakė. Jeigu jis ir sukčius, tai smulkaus kalibro. Jo užmojai nėra dideli. Tada mums

* Aš nemanau (pranc.)

belieka Reimondas arba... majoras Blentas.

– Tiktai ne Reimondas, – paprieštaravau. – Mes juk žinome, kad net penki šimtai svarų buvo jam rimta problema.

– Sprendžiant iš jo žodžių – taip.

– O kas liečia Hektorą Blentą...

– Aš jums kai ką pasakysiu apie mūsų šaunųjį majorą, – pertraukė Puaro. – Mano darbas – rinkti duomenis, ir aš juos surinkau. *Eh bien* – dėl palikimo, apie kurį jis minėjo – aš išsiaiškinau, kad suma yra arti dvidešimties tūkstančių svarų. Ką jūs apie tai manote?

Aš buvau taip sukrėstas, kad negalėjau ištarti nė žodžio.

– Sunku patikėti! – galiausiai tariau. – Toks garsus žmogus, kaip Hektoras Blentas!

– Kas žino, – patraukė pečiais Puaro. – Na, jis bent jau didelių užmojų žmogus. Prisipažinsiu, aš sunkiai įsivaizduoju jį šantažuotojo vaidmenyje. Bet šitoje byloje galima dar viena prielaida, apie kurią, mano drauge, jūs nė nepagalvojote.

– Kokia?

– Ugnis, mano drauge. Ekroidas pats galėjo sudeginti laišką bei voką po to, kai jūs išėjote.

– Sunkiai tai įsivaizduoju, – iš lėto tariau aš. – Nors, žinoma, visko galėjo būti. Jis galėjo pakeisti savo nuomonę.

Tuo metu mes priėjome mano namus, ir aš, naudodamasis proga, pakviečiau Puaro užeiti ir įmestį ko nors į pilvą.

Pagalvojau, kad Karolina bus man labai dėkinga, bet tuo pačiu jai pridariau ir rūpesčių. Pasirodė, kad pietums viso labo mes teturime du avienos kotletukus (tarnai mėgavosi žarnokais su svogūnais). Padalyk, jei gudrus, du kotletukus trims!

Tačiau Karolina kaipmat rado išeitį. Nė nemirktelėjusi, ji paaiškino Puaro, kad, nepaisydama Džeimso pašaipų, griežtai laikosi vegetariškos dietos. Įsismaginus ji ėmė liaupsinti riešutų kotletus (kurių, mano įsitikinimu, net nebuvo ragavusi) ir pasigardžiuodama ėmė doroti Velso skrebučius su sūriu, kartkartėmis įterpdama taiklias pastabas apie gyvulinio maisto kenksmingumą.

Kai pavalgėme ir mudu su Puaro susėdome prie židinio parūkyti, ji be jokių užuolankų prirėmė Puaro prie sienos:

– Ar dar neradote Ralfo Peiteno?

– Kurgi aš jį galėjau rasti, madmuazele?

– Maniau, kad radote jį Krančesteryje, – reikšmingai tarė Karolina.

– Krančesteryje? Kodėl būtent ten? – nesusigaudydamas paklausė Puaro.

Aš apšviečiau jį pasišaipydamas:

– Vienas mūsų plataus seklių tinklo darbuotojas matė jūs vakar Krančesterio kelyje važiuojantį automobiliu.

Puaro vėl atgavo pusiausvyrą. Jis linksmai nusijuokė.

– Ak, štai kas! Paprasčiausiai lankiausi pas stomatologą, *c'est tout.** Man skaudėjo dantį. Kai tik nuvažiavau tenai, danties skausmas iškart aprimo. Norėjau sugrįžti, o dantistas sako – ne, verčiau jį ištraukim. Bandžiau priešintis, bet jis primygtinai laikėsi savo. Ir laimėjo. Daugiau tas dantis nebeskaudės.

Karolina subliūško kaip pradurtas oro balionas.

Tuomet ėmėmės Ralfo Peiteno.

– Jis silpnos prigimties, – tariau aš, – bet nėra piktybinis.

– Ak! – atsakė Puaro, – bet kurgi to silpnumo pabaiga?

– Būtent! – įsikišo Karolina. – Kad ir mūsų Džeimsas – jokios valios. Kas gi būtų be mano priežiūros?

– Mieloji Karolina, – dirgliai tariau, – gal galima ne-

---

* Štai ir viskas (pranc.)

sileisti į asmeniškumus?

– Bet tu *esi* silpnas, Džeimsai, – ramiai atsakė Karolina, – aš aštuoneriais metais už tave vyresnė... Ak, išsidaviau! Na, nieko, tegu mesjė Puaro žino...

– Aš niekuomet nebūčiau pagalvojęs, madmuazele, – tarė Puaro, galantiškai linktelėjęs.

– Aštuoneriais metais vyresnė. Aš visuomet maniau, kad mano pareiga tavimi rūpintis. Jeigu būtum buvęs blogai auklėjamas, dievai žino, kas iš tavęs būtų išėję!

– Aš galėčiau vesti žavingą nuotykių ieškotoją, – sumurmėjau žiūrėdamas į lubas ir pūsdamas dūmų ratus.

– Nuotykių ieškotojos, – prunkštelėjo Karolina. – Jei jau apie jas kalbėti...

Ji nebaigė savo minties.

– Na, ir kas? – pasidomėjau.

– Nieko. Bet kai ką aš galėčiau paminėti, ir net nereikėtų toli ieškoti.

Tuomet ji netikėtai kreipėsi į Puaro:

– Džeimsas įsitikinęs, kad jūs įtariate žmogžudyste kažkurį iš namiškių. Aš tik galiu pasakyti, kad jūs klystate!

– Nenorėčiau suklysti, – tarė Puaro. – Tai čia nėra – kaip jūs sakote – mano *metier*?*

– Aš surankiojau visus to vakaro įvykius, – tęsė Karolina, nekreipdama dėmesio į Puaro pastabą. – Iš Džeimso ir kitų. Ir, kiek suprantu, iš namiškių tik du žmonės turėjo galimybę tai padaryti – Ralfas Peitenas ir Flora Ekroid.

– Brangioji Karolina...

– Džeimsai, nepertraukinėk manęs. Aš žinau, ką sakau. Parkeris sutiko Florą *už durų*, ar ne? Jis negirdėjo, kad dėdė jai būtų palinkėjęs labos nakties. Flora galėjo būti jau jį nužudžiusi.

– Karolina!

– Aš netvirtinu, kad ji *nužudė*, Džeimsai. Aš tik sakau, kad ji *galėjo* tai padaryti. Tiesą sakant, nors Flora, kaip ir vi-

---

* Amatas (pranc.)

sos kitos merginos šiais laikais, nepasižymi pagarba vyresniems bei įsivaizduoja, kad jos viską pasaulyje geriausiai išmanančios, bet, kita vertus, aš įsitikinus, kad ji ir musės nenuskriaus. Tačiau yra kaip yra. Misteris Reimondas ir majoras Blentas turi alibi. Misis Ekroid taip pat. Ir net toji mis Rasel, regis, turi alibi – jos laimei, kad pavyko užsitikrinti. Kas belieka? Tik Ralfas ir Flora! Ir sakykit, ką norit, bet aš nė už ką nepatikėsiu, kad Ralfas yra žmogžudys. Berniukas, kurį mes pažįstam nuo vaikystės!

Puaro tylėjo kurį laiką, stebėdamas besiraitantį dūmą, kylantį iš jo cigaretės. Paskui prabilo labai švelniu, maloniu balsu, visiškai jam nebūdingu, todėl susidarė gana keistas įspūdis.

– Įsivaizduokime paprastą žmogų. Žmogus niekuomet net nepagalvojęs apie žmogžudystę. Tačiau giliai savyje turi kažkokią silpnybę. Ilgą laiką ta silpnybė nepasireiškia – galbūt ir niekada nepasireiškia, taip jis ir nukeliauja į kapą visų gerbiamas. Bet, tarkim, kažkas atsitiko. Jis pateko į bėdą... Arba sužinojo paslaptį, nuo kurios priklauso kažkieno gyvybė. Pirmas jo noras – iškelti į viešumą, įvykdyti savo pilietinę pareigą. Bet čia pasireiškia ta silpnybė. Galimybė gauti didelius pinigus. Jam pinigų labai reikia, o čia viskas taip paprasta! Nieko net daryti nereikia – tik tylėti. Tai pradžia. Pinigų troškulys vis didėja. Jam reikia dar ir dar. Jis pameta protą nuo jo panosėj atsiradusios aukso kasyklos. Darosi godus ir per godumą praranda bet kokį saiką. Vyrą galima terorizuoti iki begalybės, tik ne moterį. Nes moterų širdis trokšta pasakyti tiesą. Kiek vyrų, neištikimų žmonoms, ramiausiai savo paslaptis nusinešė į kapus! Kiek moterų, apgaudinėjusių savo vyrus, sugadino sau gyvenimus, tėkšdamos jiems tiesą į akis! Išvestos iš kantrybės, pametusios protą – to jos vėliau, žinoma, gailisi – jos pamiršta savisaugos jausmą ir rėžia tiesą, patirdamos didžiausią, nors ir trumpalaikį, pasitenkinimą. Štai kas, aš manau, atsitiko šiuo atveju. Spaudimas buvo pernelyg stiprus ir... nugaišino

vištelę, dėjusią aukso kiaušinius. Bet tai ne viskas. Žmogui, kurį mes turim galvoje, gresia demaskavimas. O be to, jis jau nebe tas žmogus, koks buvo, tarkim, prieš metus. Jo moraliniai principai atbukę. Jis pasiryžęs bet kam. Kova pakrypsta ne jo naudai, jis griebiasi bet kokių priemonių, kad tik jo neišvilktų į šviesą, nes tai jam reikštų pražūtį. Ir štai – durklo smūgis.

Jis nutilo. Mes sėdėjome tarsi apdują. Nesiimu apsakyti, kokį įspūdį mums padarė jo žodžiai. Ši negailestinga analizė, jo regėjimo aiškumas įbaugino mus abu.

– Paskui, – minkštai pridūrė, – kai pavojus praeis, jis vėl taps savimi – normaliu, geru žmogumi. Bet jeigu prireiks – jis vėl suduos smūgį.

Karolina pagaliau atgavo amą.

– Jūs kalbate apie Ralfą, – tarė ji. – Galbūt jūs teisus, galbūt ne, bet negalima pasmerkti žmogaus jo neišklausius.

Suskambo telefonas. Aš išėjau į prieškambarį ir pakėliau ragelį.

– Klausau, – tariau. – Taip, čia daktaras Šepardas.

Kokias dvi minutes aš klausiausi, tada trumpai atsakęs, pakabinau ragelį.

– Puaro, – tariau aš, grįžęs į svetainę. – Liverpulyje sulaikytas kažkoks Čarlzas Kentas. Spėjama, kad jis yra tas nepažįstamasis, kuris buvo „Papartyje“ aną vakarą. Mane nedelsiant kviečia į Liverpulį jo atpažinti.

Aštuonioliktas skyrius

Čarlzas Kentas

Po pusvalandžio Puaro, inspektorius Reglanas ir aš jau sėdėjome traukinyje, vykstančiame į Liverpulį. Inspektorius buvo pastebimai susijaudinęs.

– Bent jau išsiaiškinsim dėl šantažo, jei neišlys dar kas nors, – džiūgavo jis. – Geras paukštelis, kiek man papasakojo telefonu. Ir narkotikus vartoja. Neturėtų būti sunku išpešti iš jo viską, ko mums reikia. Jeigu tik paaiškės nors menkiausias motyvas, tai jis iškart taps pirmu įtariamuoju dėl misterio Ekroido nužudymo. Bet jeigu taip, tai ko slepiasi jaunasis Peitenas? Kažkokia painiava, kitaip nepavadinsi. Beje, misteri Puaro, dėl pirštų atspaudų jūs buvote visiškai teisus. Jie paties misterio Ekroido. Man ta mintis taip pat buvo atėjusi į galvą, bet aš jos atsisakiau kaip nelabai tikėtinos.

Aš šyptelėjau pats sau. Labai jau akivaizdžiai inspektorius Reglanas rūpinosi savo reputacija.

– To žmogaus dar neareštavo? – paklausė Puaro.

– Ne, sulaikė kaip įtariamąjį.

– Ir ką gi jis papasakojo?

– Beveik nieko, – šyptelėjo inspektorius. – Atsargus paukštis, kiek suprantu. Ne tiek kalba, kiek plūstasi.

Mane nustebino tai, kad Liverpulyje Puaro priėmė su ovacijomis. Vyresnysis inspektorius Heizas, kuri mus sutiko, kadaise narpliojo su Puaro keletą bylų ir, mano nuomone,

buvo perdėtai geros nuomonės apie jo talentą.

– Štai ir vėl mes išvydome Puaro, – džiūgavo jis. – O aš maniau, kad jūs ilsitės, mesjė?

– Taip ir yra, brangusis Heizai, taip ir yra. Bet koks nuobodus tas poilsis! Jūs negalite įsivaizduoti tos monotonijos, kuri eina diena iš dienos.

– Pilnai tikiu. Tai jūs atvykote žvilgtelėti į mūsų ypatingąjį radinį? O čia daktaras Šepardas? Kaip manote, sere, ar galėsite jį atpažinti?

– Nesu tikras, – tariau abejodamas.

– Kokiu būdu pavyko jį sulaikyti? – pasidomėjo Puaro.

– Kaip žinote, buvo išplatintas aprašymas. Per skelbimus laikraščiuose ir kitais būdais. Nors jis nebuvo išsamus, reikia pasakyti. Tas vaikinas kalba su aiškiu amerikietišku akcentu, ir jis neneigia tą vakarą buvęs netoli Kingz Eboto. Tik klausė, kurių velnių kišamės į jo reikalus, ir pareiškė, kad į jokius klausimus neatsakinėsiąs.

– Ar aš taip pat galėčiau jį pamatyti? – paklausė Puaro.

Vyresnysis inspektorius reikšmingai mirktelėjo.

– Aš labai džiaugiuosi, kad jūs čia, sere. Jums viskas leidžiama, ko tik pageidaujate. Inspektorius Džepas iš Skotlend Jardo teiravosi apie jus kurią tai dieną. Sakė girdėjęs, kad jūs neoficialiai užsiimate šia byla. O ar negalėtumėte man pasakyti, kur slapstosi kapitonas Peitenas?

– Abejoju, ar esamomis aplinkybėmis būtų tai protinga, – kukliai atsakė Puaro, ir aš prikandau lūpą, kad nenusišypsočiau: jis neblogai išsisuko iš padėties.

Dar kiek pasišnekėję, mes nuėjome pažiūrėti kalinio.

Tai buvo jaunas vyras, sakyčiau, ne daugiau kokių dvidešimt dvejų ar trejų metų. Aukštas, liesas, kiek virpančiomis rankomis, jautėsi didžiulė fizinė jėga, pastaruoju metu glembanti. Plaukai buvo juodi, o akys mėlynos ir judrios. Aš visą laiką puoselėjau mintį, kad tas žmogus,

kurį aš buvau sutikęs, kažką man primena, bet, jei ten buvo išties šitas asmuo, vadinasi, aš stipriai apsirikau. Iš mano pažįstamų jis man mažiausiai ką nors priminė.

– Na, Kentai, atsistokite, – tarė Heizas. – Pas jus atėjo lankytojai. Ar pažįstate ką nors iš jų?

Kentas niūriai pažiūrėjo į mus, bet nieko neatsakė. Mačiau, kaip mus visus tris jis permetė akimis, ir jo žvilgsnis sustojo ties manimi.

– O ką jūs pasakysite, sere? – Heizas kreipėsi į mane.

– Ūgis toks pat, – atsakiau. – Sprendžiant iš bendros išvaizdos, galėtų būti jis. Daugiau nieko negaliu pasakyti.

– Ką visa tai reiškia? – suniurzgė Kentas. – Ką jūs man kergiate? Nagi, pirmyn! Ką, jūsų manymu, aš pridirbau?

– Tai jis, – linktelėjau aš. – Atpažįstu jo balsą.

– Atpažįstate mano balsą? Kur jūs įsivaizduojate jį girdėjęs?

– Praėjusį penktadienį prie „Paparčio“ vartų. Jūs manęs klausėte kelio.

– Aš? Aš klausiau?

– Jūs tai pripažįstate? – įsikišo inspektorius Reglanas.

– Nieko nepripažįstu. Kol nesužinosiu, ką jūs man paišote.

– Jūs šiomis dienomis neskaitėte laikraščių? – paklausė Puaro, įsijungdamas į pokalbį.

Kentas prisimerkė.

– A, štai kas! Aš žinau – „Papartyje“ kaukštelėjo kažkokį senį. Šitai man norite prisiūti?

– Jūs ten buvote aną vakarą, – ramiai tarė Puaro.

– Iš ko spėjate, misteri?

– Iš to. – Puaro išsitraukė kažką iš kišenės ir atkišo Kentui.

Tai buvo žąsies plunksnos spaiglys, kurį mes radome pavėsinėje.

Tai pamačius, Kento veidas pasikeitė. Jis nevalingai siektelėjo plunksnos.

– Heroinas, – tarė Puaro mįslingai. – Ne, mano drauge, spaiglys tuščias. Jis gulėjo ten, kur jūs jį tą vakarą pametėte, pavėsinėje.

Čarlzas Kentas dvejodamas žiūrėjo į Puaro.

– Matau, kad jūs velniškai daug apie viską žinote, mažasis nevykėli. Galbūt jūs ir tai atsimenate: laikraščiai aiškina, kad senį pribaigė tarp be ketvirčio dešimtos ir dešimtos?

– Tiesa, – patvirtino Puaro.

– Tiesa, iš tikrųjų? Man reikia tiksliai žinoti.

– Šis ponas tiksliau pasakys, – atsakė Puaro, rodydamas į inspektorių Reglaną.

Pastarasis dvejojo, žvelgdamas čia į vyresnįjį inspektorių Heizą, čia į Puaro, ir, tarytum gavęs pritarimą, tarė:

– Teisingai. Tarp be ketvirčio dešimtos ir dešimtos.

– Tada be reikalo čia mane laikote, – tarė Kentas. – Dvidešimt penkios minutės dešimtos manęs „Papartyje“ jau nebebuvo. Galite paklausti „Šunyje ir švilpuke“. Ta smuklė yra už devynių mylių nuo „Paparčio“ prie kelio į Krančesterį. Pamenu, ten sukėliau šiokį tokį triukšmą. Ir ne bet kada, o maždaug be ketvirčio dešimtą. Ką dabar pasakysite?

Reglanas kažką užsirašė į savo bloknotą.

– Na? – paskubino Kentas.

– Mes patikrinsime, – tarė inspektorius. – Jeigu jūs kalbėjote tiesą, mes neturėsime jums pretenzijų. O vis dėlto – ką jūs veikėte „Papartyje“?

– Ėjau su kai kuo susitikti.

– Su kuo?

– Ne jūsų sumautas reikalas!

– Patarčiau vartoti civilizuotą kalbą, – įspėjo vyresnysis inspektorius.

– Velniop civilizuotas kalbas. Ėjau ten savo reikalais, daugiau nieko neaiškinsiu. Žmogžudystės metu mano ir

kvapo ten nebuvo, o farams daugiau nieko neturi rūpėti.

– Jūsų vardas Čarlzas Kentas? – paklausė Puaro. – Kur jūs gimėte?

– Grynakraujis britas, – nusišaipė tasai.

– Taip, – mąsliai tarė Puaro, – ko gero, taip. Ir dar manau, kad jūs gimėte Kente.

– Iš kur ištraukėte? – kalinys išsprogino akis. – Dėl mano pavardės? Ką tai turi bendro? Tai ką, visi Kentai turi būti gimę Kente?

– Tam tikromis aplinkybėmis, manau, taip gali būti, – neskubėdamas tarė Puaro. – Kai yra tam tikros aplinkybės, kaip suprantate.

Puaro balsas skambėjo taip reikšmingai, kad tai nustebino abu policininkus. Kentas smarkiai išraudo, ir akimirką aš pamaniau, kad jis šoks ant Puaro. Tačiau jis persigalvojo, ir išsisuko tik nusijuokęs.

Puaro patenkintas linktelėjo ir išėjo pro duris. Mes – iš paskos.

– Mes patikrinsime jo pareiškimą, – tarė inspektorius, – nors nemanau, kad jis meluotų. Bet jam teks paaiškinti, ką jis veikė „Papartyje“. Mano manymu, mes sučiupome šantažuotoją. Kita vertus, jei jo istoriją priimt už gryną pinigą, tai su žmogžudyste jis neturi nieko bendro. Areštuojant jis turėjo dešimt svarų – palyginti didelė suma. Aš manau, kad tie keturiasdešimt svarų pateko į jo kišenę, nors kupiūrų numeriai ir nesutampa. Bet jis, aišku, pirmiausia iškeitė pinigus. Misteris Ekroidas, matyt, davė jam pinigų, ir jis kaip galima greičiau juos patvarkė. O kaip dėl to, ar gimęs jis Kente? Ką tai turi bendro su byla?

– Visiškai nieko. Šiaip sau pasakiau, čia viena iš mano mažyčių idėjų, – tarė Puaro. – Juk aš tuo garsus – mažytėmis idėjomis.

– Jūs rimtai? – nusistebėjo Reglanas, rimtai studijuodamas jo veidą.

Vyresnysis inspektorius ėmė kvatotis.

– Ne kartą girdėjau inspektorių Džepą apie tai pasakojant. Mesjė Puaro ir jo mažytės idėjos. Per daug fantastiškos, sakė jis, bet visuomet kažkas jose yra.

– Jūs juokiatės iš manęs, – nusišypsojo Puaro, – bet juk niekuomet nežinai, kaip bus. Juokiasi tas, kas juokiasi paskutinis. – Ir, ironiškai nusilenkęs, pasuko pro duris.

Paskui aš su juo drauge papietavome viešbutyje. Dabar aš žinau, kad jis tuo metu jau turėjo visą nusikaltimo paveikslą prieš akis. Pastarasis vizitas buvo paskutinis brūkšnys drobėje.

Bet tuo metu aš šito nė neįtariau. Manė išmušė iš vėžių pernelyg didelis Puaro pasitikėjimas savimi. Man rodės savaime suprantamu dalyku, kad visa, kas man buvo paslaptimi, turėjo būti paslaptimi ir jam.

Pagrindinis mano galvosūkis buvo Čarlzo Kento apsilankymas „Papartyje“. Kiek sukau galvą, negalėjau rasti atsakymo. Pagaliau ryžausi paklausti Puaro, ką jis apie tai mano.

Puaro nedelsdamas atsakė:

– *Mon ami**, *aš* nemanau, o žinau.

– Tikrai? – skeptiškai paklausiau.

– Taip, iš tiesų. Bet turbūt jums mažai kas praaiškės, jei pasakysiu, kad Kentas atvažiavo į „Papartį“ todėl, kad jis gimė Kente.

– Galiu užtikrinti, kad man išties mažai kas paaiškėjo, – atsakiau apmaudingai.

– Ak! – tarė Puaro užjaučiamai. – Na, tiek to. Aš turiu dar vieną mažytę idėją.

---

* Mano drauge (pranc.)

Devynioliktas skyrius

Flora Ekroid

Kitą dieną mane, grįžtantį iš vizitacijos, sustabdė inspektorius Reglanas. Mašinai sustojus, jis palypėjo ant laiptelio.

– Labas rytas, daktare Šepardai, – tarė jis. – Alibi pasitvirtino.

– Ar Čarlzo Kento?

– Čarlzo Kento. Salė Džons, „Šuns ir švilpuko“ padavėja, puikiai jį prisimena – atpažino jo fotografiją tarp kitų penkių. Jis įėjęs į barą be ketvirčio dešimtą, o juk nuo „Paparčio“ iki tos smuklės – gera mylia. Salė minėjo, kad Kentas turėjęs daug pinigų – ji matė, kaip iš kišenės jis išsitraukė pluoštą banknotų. Tai jai pasirodę keista – tokio lygio veikėjui su nušiurusiais batais. Štai į kieno rankas pateko tie keturiasdešimt svarų!

– Jis vis dar nenori paaiškinti savo kelionės į „Papartį“ tikslo?

– Užsispyręs kaip ožys. Kalbėjau šįryt telefonu su Heizu iš Liverpulio.

– Erkiulis Puaro sako žinąs, ko jis čia buvo atsibastęs aną vakarą, – pastebėjau aš.

– Tikrai? – sušuko inspektorius su užsidegimu.

– Tikrai, – tariau su pagieža, – atvyko dėl to, kad gimė Kente.

Tai pasakęs, pajaučiau malonumą, kad dabar jau ne vienas esu kvailio vietoje.

Reglanas kurį laiką spoksojo į mane, nieko nesuprasdamas. Paskui jo gudriu veidu nuslinko šypsena, ir jis pastukseno sau į kaktą.

– Varžtelio jam trūksta, tam Puaro. Jau kurį laiką pastebėjau. Vargšas nukaršėlis! Ne šiaip sau jis metė darbą ir čia apsigyveno. Jo giminėj irgi panašūs. Turi tokį sūnėną.

– Puaro turi? – nustebau aš.

– Taip. Ar jis niekuomet jo neminėjo? Lyg ir romus, bet visiškas pusprotis, vargšas vaikinas.

– O kas jums tai pasakė?

Vėl inspektoriaus veide pasirodė gudri šypsena.

– Jūsų sesuo, daktare Šepardai, ji viską apie tai papasakojo.

Karolina neprilygstama. Ji nenurimsta, kol neišknisa visų smulkmenų apie kiekvieno žmogaus šeimą. Deja, niekaip nesugebėjau jos išmokyti laikyti liežuvį už dantų.

– Sėskite, inspektoriau, – pakviečiau, atidarydamas mašinos dureles. – Mes drauge nuvyksime į „Maumedį“ ir supažindinsime mūsų draugužį belgą su paskutinėmis naujienomis.

– Kodėl gi ne. Galų gale, nors jis kiek ir kvailokas, bet jo patarimas dėl pirštų atspaudų buvo naudingas. Nors dėl to Kento jis šneka nei į tvorą, nei į mietą, bet vis dėlto ir čia gali būti kažkas mums padėsiančio.

Puaro mus pasitiko, kaip visuomet, maloniai šypsodamasis.

Jis klausėsi inspektoriaus pasakojimo, retsykiais palinguodamas galvą.

– Atrodo, jam nieko neprikiši, – kiek nusiminęs padarė išvadą inspektorius. – Mūsų bičiulis negalėjo įvykdyti žmogžudystės ir tuo pat metu girtauti bare, esančiame už geros mylios.

– Ar jį paleisite? – paklausė Puaro.

– Kas mums belieka? Juk negalime jo apkaltinti pinigų įgijimu neteisėtu būdu. Neįrodysime to nelemto dalyko.

Inspektorius suirzęs švystelėjo židinio pusėn degtuką. Puaro pakėlė jį ir įdėjo į tam skirtą dėžutę. Bet darė tai grynai automatiškai. Mačiau, kad jis galvoja apie kažką kita.

– Jūsų dėtas, – pagaliau ištarė jis, – aš kol kas neišleisčiau to Kento.

– Ką jūs turite omeny? – Reglanas pasižiūrėjo nustebęs.

– Tai, ką ir sakiau. Kad kol kas jo neišleisčiau.

– Jūs manote, kad jis kažkaip susijęs su žmogžudyste, ar ne?

– Aš manau, kad ne, nors kas gali garantuoti.

– Bet ar aš jums nesakiau...

Puaro jį sustabdė, pakeldamas ranką.

– *Mais oui, mais oui,** aš girdėjau. Nesu kurčias ar koks kvailys, ačiū Dievui. Bet matote, jūs sprendžiate problemą, naudodamiesi klaidingomis... klaidingomis... prielaidomis, teisingą žodį panaudojau?

Inspektorius pažvelgė į Puaro kiek nedraugiškai.

– Aš nesuprantu, apie ką jūs kalbate. Pažiūrėkite – misteris Ekroidas dar be ketvirčio dešimtą buvo gyvas. Jūs su tuo sutinkate?

Puaro kurį laiką žiūrėjo į jį, po to nusišypsojęs papurtė galvą:

– Aš nesutinku su niekuo, kas neįrodyta.

– Taip, bet šiuo atveju įrodymų pakanka. Mes turime mis Ekroid parodymus.

– Kad ji užėjo dėdei pasakyt labanakt? Bet aš – aš ne visuomet tikiu tuo, ką man sako jauna mergina – net jei ji nuostabi ir žavinga.

– Velniai griebtų, juk Parkeris ją matė išeinančią pro kabineto duris.

---

* Na taip, taip (pranc.)

– Ne! – Puaro balsas tapo griežtesnis. – Šito jis kaip tik ir nematė. Aš tuo įsitikinau, padaręs nedidelį eksperimentą – atsimenate, daktare? Parkeris matė ją *prie* durų. Ji stovėjo uždėjusi ranką ant rankenos. Parkeris nematė, kaip ji išėjo iš kabineto.

– Kur kitur ji galėjo būti?

– Galbūt ant laiptų.

– Ant laiptų?

– Taip, čia viena iš mano mažyčių idėjų.

– Bet laiptai eina tik į misterio Ekroido miegamąjį.

– Būtent taip.

Inspektorius vis dar nieko nesuprato:

– Jūs manote, kad ji buvo savo dėdės miegamajame? Ir kas čia tokio? Kam jai tai slėpti?

– A! Čia ir yra svarbiausias klausimas. Viską lemia tai, ką ji ten veikė.

– Jūs turite galvoje... pinigus? Bet, velniai griebtų, juk jūs nenorite pasakyti, kad mis Ekroid paėmė tuos keturiasdešimt svarų?

– Aš nieko nenoriu pasakyti, – atsakė Puaro. – Bet atminkite: ir motinai, ir dukrai gyvenimas čia buvo ne iš lengvųjų. Neapmokėtos sąskaitos – nuolatinis galvos skausmas dėl smulkių pinigų. Rodžeris Ekroidas pinigų atžvilgiu buvo tikras pedantas. Mergina galėjo patekti į keblią padėtį ir dėl palyginti menkos sumos. Įsivaizduokite, kas atsitinka: ji paima pinigus ir lipa laiptais žemyn. Pusiaukelėj išgirsta stiklinių skimbčiojimą hole. Ji net neabejoja, kad tai Parkeris eina į kabinetą. Ji jokiu būdu negali sau leisti būti aptiktai ant laiptų – Parkeris to niekuomet nepamirštų, jam tai pasirodytų keista. Paaiškėjus, kad dingo pinigai, Parkeris būtinai prisimintų ją matęs lipant laiptais žemyn. Ji puola prie kabineto durų, kur ją, besilaikančią rankenos, ir aptinka Parkeris, pasirodęs tarpdury. Ji pasako jam, kas pirmiausia šauna galvon, – pakartoja anksčiau girdėtą Rodžerio Ekroido nurodymą, ir nueina link laiptų į savo kambarį.

– Bet juk paskui ji turėjo suprasti, kaip svarbu kalbėti tiesą? – priešgyniavo Reglanas. – Juk nuo to viskas ir priklauso!

– Paskui, – šaltai tarė Puaro, – madmuazele Flora pakliuvo į gana sunkią padėtį. Ji sužino, kad atvyko policija ir kad įvyko vagystė. Ji, suprantama, iškart pamano, kad eina kalba apie jos paimtus pinigus. Flora laikosi savo versijos. Sužinojus apie dėdės mirtį, ją pakerta panika, ji beveik alpsta. O šiuolaikines merginas įvaryt į tokią būseną na taip jau paprasta. *Eh bien*! Štai kur šuo pakastas. Iškyla dilema: arba laikytis ankstesnių parodymų, arba viską prisipažinti. Ir jauna bei nuostabi mergina nenori prisipažinti, kad ji yra vagis – o ypatingai prieš tuos, kurių pagarba jai yra labai svarbi.

– Aš netikiu! – Reglanas trinktelėjo kumščiu į stalą. – Tai neįtikėtina. Ir jūs... jūs seniai tai žinojote?

– Nuo pat pradžių turėjau galvoje, kad taip galėjo būti, – prisipažino Puaro. – Aš visuomet buvau įsitikinęs, kad madmuazele Flora kažką nuo mūsų slepia. Norėdamas įsitikinti atlikau bandymą, apie kurį pasakojau. Daktaras Šepardas man padėjo.

– Sakėte, kad norite patikrinti Parkerį, – su kartėliu prikišau jam.

– *Mon ami*, – apgailestaudamas tarė Puaro, – kartais reikia ką nors pasakyti!

Inspektorius pakilo.

– Belieka vienas dalykas, – pareiškė jis. – Mes turim nedelsiant priremti jaunąją ledi prie sienos. Ar jūs važiuojate su manim į „Papartį“, mesjė Puaro?

– Žinoma. O daktaras Šepardas pavėžės mus savo mašina.

Aš mielai sutikau...

Pasiteiravus mis Ekroid, mus nuvedė į biliardinę. Flora ir majoras Hektoras Blentas sėdėjo prie lango.

– Laba diena, mis Ekroid, – tarė inspektorius. – Ar

negalėtumėte su mumis pasikalbėti?

Blentas tuojau atsistojo ir nuėjo durų link.

– Kas atsitiko? – nervingai paklausė Flora. – Neišeikite, majore Blentai. Jis gali pasilikti, ar ne? – kreipėsi ji į inspektorių.

– Kaip norite, mis, – sausai atsakė inspektorius. – Privalau užduoti jums porą klausimų, bet aš būčiau linkęs apsieiti be pašalinių; manau, taip ir jums būtų geriau.

Flora įdėmiai pasižiūrėjo į jį. Aš pastebėjau, kad ji išbalo. Flora kreipėsi į Blentą:

– Aš noriu, kad jūs liktumėt. Prašau. Kad ir ką ketina pasakyti man inspektorius, norėčiau, kad ir jūs tai išgirstumėte.

Reglanas patraukė pečiais.

– Na, jūsų valia. Tai štai, mis Ekroid, mesjė Puaro išdėstė savo prielaidą. Jis tvirtina, kad praėjusio penktadienio vakarą jūs nebuvote savo dėdės kabinete, net jo nematėte, kad palinkėti labos nakties, o tuo metu, kai išgirdote Parkerio žingsnius, buvote ant laiptų, vedančių į jūsų dėdės miegamąjį.

Flora pažiūrėjo į Puaro. Jis atsakydamas linktelėjo.

– Madmuazele, kai prieš kelias dienas mes visi sėdėjome prie stalo, aš maldavau jus, būkite man nuoširdi. Tai, ko tėtušiui Puaro nepasako, jis sužino pats. Ar taip viskas buvo? Gerai, aš jums padėsiu – jūs paėmėt tuos pinigus?

– Pinigus? – griežtai paklausė Blentas.

Mažiausiai minutei įsiviešpatavo tyla. Tuomet Flora susiėmė ir prabilo:

– Mesjė Puaro teisus. Aš paėmiau tuos pinigus. Pavogiau. Aš vagilė. Taip, vulgari apgailėtina vagilė. Dabar jūs žinote. Ir aš džiaugiuosi, kad viskas iškilo į viešumą! Šios pastarosios kelios dienos virto tikru košmaru. – Ji staiga atsisėdo ir rankomis užsidengė veidą, toliau kalbėdama pro pirštus. – Jūs neįsivaizduojate, koks čia buvo mano gyve-

nimas. Noras kažką įsigyti, po to galvos skausmas, kaip tą padaryti, melavimai, pinigų išviliojimai, besikaupiančios sąskaitos, pažadai apmokėti – oh! Pati už tai savęs nekenčiau. Tai mus ir suartino su Ralfu – mes abu silpni! Aš jį supratau ir gailėjausi – nes aš ir pati tokia pašlemėkė. Nei vienas nemokame stovėti ant savo kojų. Mes apgailėtini, niekingi padarai!

Ji pažvelgė į Blentą ir staiga treptelėjo koja:

– Kodėl jūs taip žiūrite į mane? Nedrįstate patikėti? Aš pati tai pripažįstu! Daugiau aš nebemeluoju. Aš nepretenduoju būti ta mergina, kuri jums patiktų – jauna ir nekalta, ir paprasta. Gal jūs nenorėsite manęs daugiau nė matyti – man vis tiek! Aš savęs neapkenčiu, niekinu! Tačiau patikėkite vienu dalyku: jeigu teisybė būtų padėjusi Ralfui, aš pati būčiau viską papasakojusi. Bet visos aplinkybės, galėjusios padėti Ralfui, atsigręžė prieš jį. Bet juk šitas melas jam nepakenkė.

– Ralfas, – tarė Blentas, – suprantu, visuomet Ralfas.

– Nieko jūs nesuprantate, – beviltiškai tarė Flora, – ir niekada nesuprasite.

Ji kreipėsi į inspektorių:

– Aš viską prisipažįstu. Man reikėjo pinigų. Tą vakarą po vakarienės aš nebemačiau dėdės. O dėl pinigų – darykite su manimi, ką norite! Blogiau jau vis tiek nebus!

Staiga ji puolė į ašaras, ir, užsidengusi rankomis veidą, išbėgo iš kambario.

– Vadinasi, taip, – dusliai tarė inspektorius, aiškiai neišmanydamas, ką bedaryti.

– Inspektoriau Reglanai, – ramiai prabilo Blentas, – tuos pinigus man įteikė pats misteris Ekroidas tam tikram tikslui. Mis Ekroid jų net nelietė – ji meluoja, norėdama padėti kapitonui Peitenui. Aš sakau tiesą ir, jeigu reikia, aš pasirengęs prisiekti.

Jis elegantiškai linktelėjo ir išėjo pro duris.

Puaro išlėkė paskui ir sulaikė jį hole.

– Mesjė, maldauju – luktelėkite minutėlę.

– Kas yra, sere?

Blentas aiškiai nekantravo. Jis stovėjo, niūriai žiūrėdamas į Puaro.

– Reikalas tas, – Puaro greitai bėrė žodžius, – kad jūsų pasakėlė manęs nesuklaidino. Nė kiek, iš tiesų. Pinigus paėmė mis Flora, bet jūs pasielgėte kilniadvasiškai... Man tai patiko. Padarėte gerą darbą. Jūs, vienok, greitas mąstyti ir veikti.

– Jūsų nuomonė man visiškai nerūpi, – šaltai nutraukė jį Blentas.

Jis jau norėjo eiti, tačiau Puaro, nė kiek neįsižeidęs, sulaikė jį už rankos.

– Ne, jūs turite mane išklausyti. Turiu dar kai ką pasakyti. Aną dieną sakiau, kad jūs visi ką nors slepiate. Ir aš žinojau, ką slėpėte jūs. Madmuazelė Flora, jūs mylite ją iš visos širdies. Pamilote, vos tik ją pamatęs, tiesa? O, nebijokime kalbėti apie šiuos dalykus – kodėl jūs visi čia, Anglijoje, bijote prasitarti apie savo meilę, tarsi tai būtų kažkas gėdinga? Jūs mylite madmuazelę Florą – ir stengiatės tai nuslėpti nuo viso pasaulio. Tai labai gerai – taip ir turi būti. Bet paklausykite Erkiulio Puaro patarimo – neslėpkite to nuo pačios madmuazelės!

Kol Puaro kalbėjo, Blentas keletą kartų bandė išsilaisvinti ir pasišalinti, bet paskutiniai žodžiai, rodės, prikaustė jo dėmesį.

– Ką jūs tuo norite pasakyti? – griežtai paklausė.

– Jūs manote, kad ji myli kapitoną Peiteną, bet aš, Erkiulis Puaro, sakau jums, kad taip nėra. Ji sutiko už jo tekėti, norėdama įtikti dėdei, ir, be to, galvodama tokiu būdu išsigelbėti iš nepakeliamo čionykščio gyvenimo. Jis jai patinka – jie jaučia vienas kitam didelę simpatiją ir supranta vienas kitą. Bet tai ne meilė, ji myli ne Ralfą Peiteną.

– Ką jūs čia tauškiate, velniai griebtų! – šūktelėjo Blentas.

Aš pastebėjau, kaip jo įdegusi oda paraudonavo.

– Jūs esate aklas, mesjė! Aklas! Ji ištikima, šita mažytė. Kol kapitoną Peiteną gaubia įtarimai, ji negali jo išsižadėti.

Aš pajutau, kad man metas įsikišti ir jiems padėti.

– Mano sesuo dar vakar minėjo, – tariau aš padrąsinamai, – kad Flora esanti visiškai abejinga Ralfui. O mano sesuo tokiuose dalykuose niekuomet neapsirinka.

Bet Blentas į mano gerus ketinimus neatkreipė jokio dėmesio. Jis atsigręžė į Puaro:

– Jūs iš tikrųjų manote, kad... – tarė jis ir užtilo.

Blentas buvo iš tų tylenių, kuriems sunku mintis paversti žodžiais. Puaro tokio trūkumo neturėjo.

– Jeigu abejojate, pats jos paklauskite, mesjė. O gal dabar jau jums tai nerūpi... po atsitikimo su pinigais...

Blentas išleido kažkokį garsą, primenantį piktą juoką.

– Manote, aš jai tai prikišiu? Rodžeris visuomet buvo šykštus. Ji įklimpo ir bijojo jam prisipažinti. Vargšė mergaitė! Vargšė vieniša mergaitė!

– Man atrodo, madmuazelė Flora nuėjo į sodą, – tarstelėjo Puaro.

– Aš buvau visiškas kvailys, – prisipažino Blentas. – Kažkoks svaiginantis mūsų pokalbis. Kaip kokioj danų pjesėje. Bet jūs puikus vyrukas, mesjė Puaro. Ačiū jums.

Jis paėmė ir paspaudė Puaro ranką, kas privertė pastarąjį išsiviepti iš skausmo. Blentas per verandą išėjo į sodą.

– Nevisiškas kvailys, – sumurmėjo Puaro, rūpindamasis nuspausta ranka. – Kvailys tik vienoje srityje – meilėje.

Dvidešimtas skyrius

Mis Rasel

Inspektorius Reglanas buvo kaip reikiant sukrėstas. Riteriškas Blento melas jį apgavo ne daugiau, nei mus. Važiuojant atgal jis nesiliovė bėdavojęs.

– Bet juk tai keičia absoliučiai viską. Nežinau, ar jūs tai suprantate, mesjė Puaro?

– Manau, kad suprantu, bent jau aš taip manau, – atsakė Puaro. – Matote, šią mintį gromuliavau jau kurį laiką.

Inspektorius Reglanas, kuriam šis tas paaiškėjo tik prieš pusvalandį, nepatenkintas pašnairavo ir varė toliau:

– Visi tie alibi – niekai! Visiški niekai! Reikia vėl pradėti iš naujo. Sužinoti, ką kiekvienas veikė nuo devynių trisdešimt. Devynios trisdešimt – štai nuo ko dabar mes turime pradėti. Dėl Kento jūs gerai sakėte – kol kas mes jo nepaleisim. Nagi, ką mes turime? Devynios keturiasdešimt penkios – „Šuns ir švilpuko“ užeigoje. Bėgdamas galėjo šį atstumą įveikti per ketvirtį valandos. Visai tikėtina, kad misteris Reimondas girdėjo *jo* balsą – prašantį misterio Ekroido pinigų, kuriuos pastarasis atsisakė duoti. Bet aišku viena – daktarui skambino ne jis. Stotis už pusmylės nuo „Paparčio“, kitoje pusėje, ir už pusantros mylios nuo „Šuns ir švilpuko“, o jis išbuvo užeigoje iki maždaug dešimt minučių po dešimtos. A, velniop tą skambutį– visą laiką jis

mums trukdo!

– Taip, – sutiko Puaro, – tai gana keista.

– Pilnai įmanoma, kad, jei kapitonas Peitenas įlindo pro langą ir pamatė durklu nusmeigtą savo dėdę, kad *jis* ir paskambino. Pasimetė, išsigando būsiąs apkaltintas, ir išnyko. Tai visai įmanoma, ar ne?

– Bet ko jam reikėjo skambinti?

– Galbūt turėjo abejonių, ar tikrai senis jau miręs. Norėjo kaip įmanoma greičiau iškviesti gydytoją, bet nenorėjo išsiduoti pats. Na, kaip jums tokia teorija? Sakyčiau, kažkas joje yra.

Inspektorius reikšmingai išpūtė krūtinę. Jis buvo taip aiškiai patenkintas savimi, kad mūsų pastabos buvo visai nereikalingos.

Mes privažiavome mano namus, ir aš nuskubėjau į priimamąjį pas jau seniai laukiančius savo pacientus, palikdamas Puaro su inspektoriumi iki policijos nuovados eiti pėsčiomis.

Paleidęs paskutinį pacientą, nuėjau į namo galinėje dalyje esančią kamarėlę, kurioje esu įsirengęs dirbtuvę. Aš labai didžiuojuos savo rankomis čia sumeistrautu radijo imtuvu. Tačiau Karolina nekenčia mano dirbtuvės. Joje aš laikau įvairių dalykėlių, ir Enei čia draudžiama įeiti, kad nieko nenuniokotų su savo šepečiais ir skudurais. Aš knibinėjausi žadintuvo viduje, kuris buvo laikomas nepataisomai sugadintu, kai durys prasivėrė ir pro plyšį kyštelėjo Karolinos galva.

– Tu, žinoma, čia, – smerkiamai tarė ji. – Su tavimi nori pasikalbėti mesjė Puaro.

– Ką gi, – tariau irzliai, nes krūptelėjęs iš netikėtumo paleidau mažytę detalę, – jeigu jis nori pasikalbėti, tai gali ateiti čionai.

– Čionai? – perklausė Karolina.

– Čionai – tu gerai išgirdai.

Karolina paniekinamai prunkštelėjo ir nuėjo. Ne-

trukus ji grįžo kartu su Puaro, ir vėl išėjo, trenkusi durimis.

– Aha, mano drauge, – tarė Puaro, trindamas rankas, – nuo manęs taip lengvai nepasislėpsit, kaip matote.

– Su inspektoriumi jau viskas? – paklausiau.

– Kol kas. O jūs visus pacientus apžiūrėjote?

– Taip.

Puaro atsisėdo ant kėdės, palenkė į šoną kiaušinio formos galvą ir pasižiūrėjo į mane su tokia išraiška, tartum iš anksto gardžiuodamasis būsima išdaiga.

– Apsirinkate, – nusišypsojo jis, – jums teks priimti dar vieną pacientą.

– Ar tik ne jus? – nustebęs šūktelėjau.

– Ak, ne mane, *bien entendu*. Mano sveikata puikiausia. Tiesą sakant, tai mano mažytis *complot*.* Aš su kai kuo norėčiau susitikti, tačiau visai nebūtina, kad visas kaimas imtų šnabždėtis, vos tik ledi peržengs mano slenkstį – vien dėl to, kad tai ledi! O pas jus ji jau lankėsi kaip pacientas.

– Mis Rasel! – sušukau aš.

– *Precisement*. Man būtinai ją reikia pamatyti, taigi aš nusiunčiau jai raštelį ir paskyriau susitikimą jūsų priimamajame. Ar nesupyksite?

– Visai priešingai, – tariau aš, – juo labiau, jei man taip pat leisite dalyvauti.

– Na, žinoma! Juk tai jūsų priimamasis!

– Žinote, – tariau aš, numetęs į šalį pincetą, – visa tai labai įdomu. Kiekvienas naujas atskleistas faktas keičia visą paveikslą – kaip supurčius kaleidoskopą. Sakykite, o kam jums prireikė mis Rasel?

– Bet juk tai savaime suprantama, – sumurmėjo Puaro ir nustebęs kilstelėjo antakius.

– Štai ir vėl! – suniurzgiau aš. – Jūsų manymu, čia viskas savaime suprantama, o man – viskas labai miglota.

– Jūs juokiatės iš manęs, – Puaro geraširdiškai pagrasė pirštu. – Prisiminkime atsitikimą su madmuazele Flora. In-

---

* Sklypas (pranc.)

spektorius buvo nustebęs, o jūs – nė kiek.

– Man nė į galvą nebuvo atėję, kad ji pavogė pinigus! – užprotestavau aš.

– Gal ir taip. Bet aš jus stebėjau, ir jūs nebuvote toks apstulbęs ir pasimetęs kaip inspektorius Reglanas.

– Ko gero, jūs teisus, – tariau kiek pagalvojęs. – Visuomet jaučiau, jog Flora kažką slepia, todėl tiesos išaiškėjimas man nebuvo tokia staigmena, kaip vargšui inspektoriui.

– Taip! Vargšeliui teks iš naujo perkratyti visas savo išvadas. Aš pasinaudojau jo sumišimu, kad įtikinčiau jį išpildyti vieną mano prašymą.

Puaro išsitraukė iš kišenės prirašytą lapelį ir garsiai perskaitė:

– Policija keletą dienų ieškojo kapitono Ralfo Peiteno. Jis yra misterio Ekroido, „Paparčio“ savininko, tragiškai žuvusio praėjusį penktadienį, įsūnis. Kapitonas Peitenas sulaikytas Liverpulyje bandant įsėsti į laivą, plaukiantį į Ameriką.

Jis vėl sulankstė popieriaus gabalėlį.

– Tai, mano drauge, bus išspausdinta rytdienos laikraščiuose.

Aš žiūrėjau apstulbęs.

– Bet... juk tai netiesa. Jis ne Liverpulyje.

Puaro švelniai nusišypsojo.

– Jūs tikrai nuovokus! Ne, jis nebuvo sulaikytas Liverpulyje. Inspektorius Reglanas labai nenorėjo leisti man paskelbti šią žinutę, juo labiau kad aš jam nieko nepaaiškinau. Tačiau jį įtikinau, kad pasekmės būsiančios labai įdomios, ir jis nusileido, neprisiimdamas jokios atsakomybės.

Aš spoksojau į besišypsantį Puaro.

– Nesuprantu, – tariau aš, – ką jūs tikitės iš to laimėti?

– Jums derėtų įdarbinti savo mažąsias pilkąsias

ląsteles, – rimtai atsakė Puaro.

Jis atsistojo ir priėjo prie mano darbastalio.

– Jūs, pasirodo, mechanikos mėgėjas, – tarė, apžvelgdamas visą tą chaosą.

Kiekvienas turi savo pomėgių. Aš nedelsdamas atkreipiau jo dėmesį į mano savadarbį radijo imtuvą. Pastebėjęs jo pritarimą, parodžiau dar du ar tris savo išradimus – menkaverčius dalykėlius, tačiau naudingus buityje.

– Neabejotinai jūs turėjote tapti išradėju, o ne gydytoju, – tarė Puaro. – Bet aš girdžiu skambutį – atėjo jūsų pacientė. Eime į priimamąjį.

Grožio likučiai ekonomės veide jau buvo mane kartą pakirtę. Aną rytą aš vėl buvau apstulbintas. Aukšta, liekna, vilkinti paprastais juodais drabužiais, tiesios ir nepriklausomos laikysenos; didelės tamsios akys žvilgėjo, balti skruostai po truputėlį raudo. Taip, be, jokių abejonių, jaunystėje ji buvo tikra gražuolė.

– Laba diena, madmuazele, – tarė Puaro. – Gal atsisėstumėte? Daktaras Šepardas buvo labai malonus ir leido savo priimamajame trumpai pasikalbėti su jumis.

Mis Rasel ramiai atsisėdo. Jei ji savo viduje ir jautė kokį jaudulį, tai bent jau išorėje to neatsispindėjo.

– Keistokas reikalų tvarkymo būdas, jei taip galima išsireikšti, – pastebėjo ji.

– Mis Rasel, aš turiu jums naujienų!

– Štai kaip?

– Čarlzas Kentas areštuotas Liverpulyje.

Jos veide nekrustelėjo nė vienas raumenėlis. Ji tiktai truputį plačiau pravėrė akis, ir kiek iššaukiančiu balsu paklausė:

– Na ir kas?

Tuo pat metu aš supratau – tas panašumas, kuris tiek laiko nedavė man ramybės – jis kažkuo asocijavosi su šiurkščiu Čarlzo Kento elgesiu. Du balsai – vienas šiurkštus

ir vulgarus, kitas iki skausmo panašus, tik moteriškas – abu jie buvo vienodo tembro. Aš sumojau, kad tą vakarą prie „Paparčio“ vartų nepažįstamasis man priminė mis Rasel.

Sujaudintas šio savo atradimo, aš pažvelgiau į Puaro, ir jis nežymiai man linktelėjo.

Tuo tarpu atsakydamas į mis Rasel klausimą, jis skėstelėjo rankomis kaip tikras prancūzas.

– Aš maniau, kad jums tai gali būti įdomu, ir tiek, – švelniai tarė.

– Na, nepasakyčiau. Beje, o kas jis, tas Kentas?

– Tai, madmuazele, tas žmogus, kuris buvo „Papartyje“ žmogžudystės naktį.

– Nejaugi?

– Jo laimė, kad turi alibi. Be ketvirčio dešimtą jis buvo aludėje už mylios nuo čia.

– Jam pasisekė, – tarstelėjo mis Rasel.

– Bet mes dar kol kas nežinome, ką jis veikė „Papartyje“. Pavyzdžiui, su kuo jis ėjo susitikti.

– Bijau, kad niekuo negalėsiu jums padėti. *Aš* nieko apie tai negirdėjau. Jei tai viskas... – ji norėjo stotis, bet Puaro sulaikė:

– Ne, dar ne viskas. Šį rytą paaiškėjo naujos aplinkybės. Panašu, kad misteris Ekroidas buvo nužudytas ne be ketvirčio dešimtą, o *anksčiau*: tarp aštuonios penkiasdešimt, kai išėjo daktaras Šepardas, ir be penkiolikos dešimt.

Aš mačiau, kaip jos veidas prarado bet kokią spalvą, tapdamas baltas lyg drobė. Ji susverdėjo ir palinko į priekį.

– Bet mis Ekroid sakė... mis Ekroid sakė...

– Mis Ekroid prisipažino melavusi. Tą vakarą į kabinetą ji net nebuvo įėjusi.

– Tuomet...

– Tuomet, galimas daiktas, kad Čarlzas Kentas – tas, kurio mes ieškome. Jis buvo „Papartyje“, negali paaiškinti, ką ten veikęs...

– Aš galiu pasakyti, ką jis ten veikė. Jis nelietė miste-

rio Ekroido, jis net prie kabineto nebuvo priėjęs. Tai ne jis, sakau jums!

Ji sėdėjo, palinkusi į priekį. Geležinė savitvarda buvo palaužta. Baimė ir neviltis atsispindėjo jos veide.

– Mesjė Puaro! Mesjė Puaro, patikėkite manimi.

Puaro pakilo ir, priėjęs prie jos, padrąsinamai paplekšnojo per petį.

– Na, žinoma, žinoma, patikėsiu. Bet aš turėjau priversti jus kalbėti, suprantate?

– O ar tai tiesa, ką jūs pasakėte?

– Kad Čarlzas Kentas įtariamas žmogžudyste? Taip, tai tiesa. Ir tik jūs viena galite jį išgelbėti, papasakodama, ko jis buvo atsidanginęs į „Papartį".

– Jis atėjo pas mane, – prakalbo ji tyliai, tarsi skubėdama. – Aš išėjau jo pasitikti...

– Į pavėsinę, aš žinau.

– Iš kur jūs žinote?

– Madmuazele, toks Erkiulio Puaro darbas – žinoti viską. Aš žinau, kad jūs buvote atėjusi anksčiau ir palikote pavėsinėje raštelį, kuriuo metu jūs tenai būsite.

– Taip. Jis pranešė norįs su manimi susitikti. Aš pabijojau įsileisti jį į namus ir atrašiau jo nurodytu adresu, pasiūlydama pasimatyti sodo namelyje. Aprašiau, kaip jį surasti. Vėliau, būgštaudama, kad jis pritrūks kantrybės manęs laukti, aš nubėgau tenai ir palikau raštelį, kad ateisiu po devynių dešimt. Nenorėjau, kad tarnai mane pastebėtų, taigi išslinkau pro stiklinės svetainės duris. Grįždama susidūriau su daktaru Šepardu ir išsigandau, kad jam aš galėjau pasirodyti keistokai. Aš buvau visa uždususi, nes bėgau. Nė neįtariau, kad tą vakarą jis buvo pakviestas vakarienei.

Ji nutilo.

– Tęskite, – paragino Puaro. – Jūs susitikote su Kentu dešimt minučių dešimtos. Apie ką jūs kalbėjotės?

– Matote... Man sunku...

– Madmuazele, – pertraukė Puaro, – aš turiu žinoti visą tiesą, susijusią su šiuo reikalu. Viskas, ką jūs pasakysite, liks tarp šių keturių sienų. Atsakau kiek už save, tiek ir už daktarą Šepardą. Žiūrėkite, aš jums padėsiu: tas Čarzlas Kentas – jūsų sūnus, ar ne?

Ji linktelėjo. Jos skruostai užsiplieskė.

– To niekas nežino. Tai atsitiko seniai. Labai seniai... Kente. Aš buvau netekėjusi...

– Ir grafystės pavadinimą paėmėte kaip pavardę jam? Suprantu.

– Aš dirbau. Aš organizavau jam būstą ir išlaikymą. Niekuomet nesakiau, kad esu jo mama. Bet jis išklydo iš kelio – gėrė, paskui ėmė vartoti narkotikus. Man pavyko apmokėti kelionę ir išsiųsti jį į Kanadą. Metus kitus neturėjau apie jį jokių žinių. Paskui kažkokiu būdu jis sužinojo, kad aš – jo motina. Ėmė rašyti, reikalaudamas pinigų. Galiausiai sužinojau, kad jis grįžo į Angliją. Pranešė atvažiuosiąs pas mane į „Papartį“. Nenorėjau jo leisti į namus. Visuomet buvau labai gerbiama. Jeigu kiltų koks įtarimas, man tektų palikti tarnybą. Tada ir parašiau jam laiškutį, kaip ką tik papasakojau.

– Ir tą rytą jūs buvote užėjusi pas daktarą Šepardą?

– Taip. Aš pamaniau, gal kažką įmanoma padaryti? Jis buvo neblogas vaikinas, kol nepradėjo vartoti narkotikų.

– Suprantu, – tarė Puaro. – Kas buvo toliau? Tą vakarą jis atėjo į pavėsinę?

– Taip. Kai atėjau, jis ten manęs jau laukė. Buvo labai šiurkštus, užgauliojo. Aš atnešiau jam visus pinigus, kiek tik turėjau, ir jam atidaviau. Mes truputį pasikalbėjome, ir jis išėjo.

– Kuris tai buvo metas?

– Turėtų būti dvidešimt ar dvidešimt penkios minutės po devynių. Dar nebuvo pusės dešimtos, kai sugrįžau atgal.

– Kuriuo keliu jis nuėjo?

– Nuėjo lygiai taip pat, kaip ir atėjo – keliuku, prie vartų įsiliejančiu į važiuojamąją dalį.

Puaro linktelėjo.

– O ką jūs veikėte išsiskyrus?

– Aš nuėjau link rūmų. Po terasą vaikštinėjo majoras Blentas ir rūkė, todėl aš padariau lanką ir įėjau pro šonines duris. Buvo lygiai pusė dešimtos, kaip jau sakiau.

Puaro vėl linktelėjo. Jis kažką užsirašė į savo mikroskopinį bloknotėlį.

– Manau, kad tai viskas, – tarė jis susimąstęs.

– Aš turėčiau?.. – ji dvejojo. Aš turėčiau visa tai papasakoti inspektoriui Reglanui?

– Galbūt, bet kol kas neskubėkite. Judėkime iš lėto, laikydamiesi tvarkos ir metodiškumo. Čarlzas Kentas formaliai dar nėra apkaltintas nužudymu. Gali išaiškėti tokios aplinkybės, kuriomis jūsų prisipažinimo nebereikės.

– Labai jums dėkoju, mesjė Puaro, – tarė ji atsistojus. – Jūs buvote labai malonus – išties labai malonus. Jūs... jūs manim tikite, ar ne? Kad Čarlzas Kentas su žmogžudyste neturi nieko bendro?

– Matyt, kad žmogus, kalbėjęsis su misteriu Ekroidu pusę dešimtos, negalėjo būti jūsų sūnus. Nepraraskite savitvardos, madmuazele. Viskas bus gerai.

Mis Rasel išėjo. Mes su Puaro likome dviese.

– Vadinasi, taip, – tariau aš. – Kaskart mes grįžtame prie Ralfo Peiteno. Kaip jūs įspėjote, kad Kentas atėjo pas mis Rasel? Pastebėjote panašumą?

– Aš siejau ją su tuo nepažįstamuoju dar gerokai prieš tai, kai jį pamačiau – kai tik mes radome plunksną. Ji susijusi su narkotikų vartojimu, ir aš prisiminiau, kad jūs man pasakojote apie pokalbį su mis Rasel savo priimamajame. Paskui užtikau straipsnį apie kokainą tos pačios dienos laikraštyje. Viskas atrodė gana aiškiai. Tą rytą ji gavo žinią iš kažkokio narkomano, perskaitė straipsnį ir atėjo pas jus, norėdama kai ką išsiaiškinti. Ji prakalbo apie kokainą todėl,

kad apie tai buvo straipsnis, bet kai parodėte pernelyg didelį susidomėjimą, mikliai pakreipė kalbą į detektyvines istorijas bei nesusekamus nuodus. Aš įtariau egzistuojant brolį arba sūnų – ar kokį kitą nepageidaujamą giminaitį. Na, man metas. Laikas pietauti.

– Pasilikite pavalgyti pas mus, – pasiūliau.

– Ne šiandien, – Puaro papurtė galvą, o jo akys linksmai suspindėjo. – Aš nenorėčiau dvi dienas iš eilės pasmerkti madmuazelę Karoliną vegetariškai dietai.

Nuo Erkiulio Puaro nieko nepaslėpsi, pamaniau aš.

Dvidešimt pirmas skyrius

Žinutė laikraštyje

Karolina, žinoma, nepraleido pro akis mis Rasel, einančios link priimamojo durų. To aš ir tikėjausi, tad paruošiau išsamią ataskaitą apie ponios skaudamą kelį. Bet Karolina buvo nenusiteikusi klausinėti. Ji manė, kad ji žino tikruosius mis Rasel svečiavimosi motyvus, o *aš* – ne.

– Ji norėjo pačiu begėdiškiausiu būdu išgauti iš tavęs viską, ką tik galima, Džeimsai! – tarė Karolina. – Tuo nė kiek neabejoju. Nepertraukinėk manęs. Turiu pasakyti, kad tu neturi nė menkiausio supratimo, kad ji to siekia. Vyrai tokie naivūs! Ji žino, kad mesjė Puaro tavimi pasitiki, ir ji nori ką nors iššniukštinėti. Žinai, ką aš manau, Džeimsai?

– Negaliu net įsivaizduoti. Tavo galvoje tiek daug neįtikėtinų minčių.

– Be reikalo tu taip sarkastiškai kalbi. Manau, kad apie misterio Ekroido mirtį mis Rasel žino daugiau, nei ji pasiruošusi papasakoti.

Ir Karolina išdidžiai atsišliejo į kėdės atlošą.

– Tu iš tikrųjų taip manai? – paklausiau išsiblaškęs.

– Koks tu šiandien apkiautęs, Džeimsai. Kaip iš medžio iškritęs. Čia kaltos tavo kepenys.

Mūsų pokalbis pakrypo į grynai asmeniškus dalykus.

Puaro žinutė, kaip ir derėjo, pasirodė laikraščiuose kitą rytą. Žinutės tikslas tebebuvo miglotas, bet Karolinai ji padarė nepaprastą poveikį.

Ji, pamiršusi teisybę, pareiškė, kad visuomet tai tvirtinusi. Aš pakėliau antakius, bet nesivėliau į ginčą. Karolina vis dėlto, matyt, pajuto sąžinės graužimą, nes pridūrė:

– Gal aš ir neminėjau Liverpulio, bet žinojau, kad Ralfas bandys pasprukti į Ameriką, kaip Kripenas.*

– Tai jam nepavyko, – priminiau aš.

– Vargšas berniukas! Vis dėlto jį sugavo. Tavo pareiga, Džeimsai, pasirūpinti, kad Ralfo nepakartų.

– Ką, tavo manymu, aš turiu daryti?

– Tu juk gydytojas, ar ne? Jį žinai nuo vaikystės. Psichikos sutrikimas – štai kokios linijos reikia laikytis! Skaičiau, kad beprotnamy visai gera – kaip aukštos klasės klube.

Karolinos žodžiai man kai ką priminė.

– Aš niekuomet nežinojau, kad Puaro turi silpnaprotį sūnėną, – pasakiau aš susidomėjęs.

– Nežinojai? Man jis viską pasipasakojo. Vargšas vyrukas. Didžiulė nėlaimė visai šeimai. Iki šiol jį laikė namuose, bet liga progresuoja, ir gali tekti nuvežti jį į atitinkamą įstaigą.

– Aš manau, tu dabar apie Puaro šeimą jau žinai viską, kas tik įmanoma, – irzliai tariau aš.

– Žinoma! – tarė ji su pasitenkinimu. – Žmonėms tai didelė atgaiva, kai jie gali kam nors išsipasakoti.

– Gali būti, – atsakiau aš, – jei tai jie daro spontaniškai, jausdami poreikį išsikrauti. Bet jei tokie širdies palengvinimai išspaudžiami jėga, tai čia jau kitas dalykas.

Karolina tik pasižiūrėjo į mane, nutaisiusi krikščionių kankinės Romos arenoje veidą.

– Tu toks užsidaręs, Džeimsai! Tu nieko nekalbi, nesidalini jokia informacija, ir manai, kad visi turi būti panašūs į tave. Galiu pasakyti, kad niekuomet nesu išspaudusi ko

---

* Kripenas – garsus žmogudys – nuodytojas (1862–1910). Areštuotas bandant pasislėpti Amerikoje. Jo vardas Anglijoje tapo bendriniu daiktavardžiu.

nors per prievartą. Štai, pavyzdžiui, jeigu mesjė Puaro užsuks šią popietę, kaip žadėjo, aš juk neklausinėsiu, kas pas jį atvažiavo auštant.

– Šįryt? – nustebau.

– Labai anksti. Dar prieš atvažiuojant pienininkui. Aš paprasčiausiai žvilgtelėjau pro langą, mat norėjau patvarkyti užuolaidą. Tai buvo vyriškis. Atvažiavo automobiliu. Visas apsimuturiavęs. Negalėjau įžvelgti jo veido. Bet aš tau pasakysiu, ką apie tai manau, ir pamatysi, kad aš buvau teisi.

– Ir ką gi tu manai?

Karolina nutaisė paslaptingą veidą.

– Ekspertas iš Skotlend Jardo, – iškvėpė ji.

– Ekspertas iš Skotlend Jardo? – tariau priblokštas. – Ką tu sakai, Karolina!

– Įsidėmėk mano žodžius, Džeimsai, pamatysi, aš vėl būsiu teisi. Toji Rasel aną rytą ne šiaip sau tavęs klausinėjo apie nuodus. Rodžeris Ekroidas lengvai galėjo būti būti nunuodytas per maistą.

Aš nusikvatojau.

– Niekus tauški, – sušukau. – Tu ne blogiau už mane žinai, kad jis nužudytas durklo smūgiu į kaklą.

– Po mirties, Džeimsai, tą durklą įsmeigė. Kad suklaidintų tyrimą.

– Mano mieloji, aš apžiūrėjau kūną, ir aš žinau, ką kalbu. Durta ne į mirusį – atvirkščiai, mirtis ištiko nuo durtinės žaizdos – įsikalk tai į galvą!

Mačiau, kad mano žodžiai Karolinos visai neįtikino. Tai mane suerzino, ir aš paklausiau:

– Būk gera, Karolina, pasakyk – turiu aš gydytojo diplomą, ar ne?

– Galbūt ir turi! Tai yra, aš žinau, kad turi, bet tau trūksta vaizduotės.

– Kadangi tu jos gavai trigubą porciją, tai man nieko nebeliko, – piktai atrėžiau.

Smagu buvo stebėti Karolinos viražus, kai atėjo Puaro. Mano sesutė, tiesiai neklausdama, visokiais būdais kreipė pokalbį, stengdamasi ką nors išpešti apie paslaptingąjį nepažįstamąjį. Besišypsančios Puaro akys bylojo, kad jis kiaurai ją permato. Bet jis, tarsi nieko nesuprasdamas, sumaniai užkirsdavo kelią visiems jos bandymams, kol Karolina galų gale sudėjo ginklus.

Pasimėgavęs, kaip man pasirodė, šiuo žaidimu, Puaro pakilo ir pasiūlė pasivaikščioti.

– Man reikia numesti šiek tiek svorio, – paaiškino jis. – Ar jūs palaikysite man kompaniją, daktare? O paskui galbūt mis Karolina pasiūlys mums arbatos?

– Su malonumu! – atsakė Karolina. – O jūsų... ė... svečias nenorėtų užsukti?

– Jūs per daug miela. Bet ne, mano draugas ilsisi. Netrukus su juo susipažinsite.

– Man kažkas minėjo, kad tai senas jūsų bičiulis? – neatstojo Karolina.

– Iš tikrųjų? – sukluso Puaro. – Na, mums metas.

Mūsų pasivaikščiojimas gavosi gana kryptingas į „Paparčio“ pusę. Aš taip ir numaniau. Po truputį ėmiau priprasti prie Puaro metodų. Kiekviena, net ir mažiausia smulkmena turėjo ryšį su visuma.

– Aš turiu jums užduotį, mano drauge, – pagaliau paaiškino jis. – Šį vakarą ketinu surengti mažytį pasitarimą savo namuose. Ar jūs ateisite?

– Žinoma, – atsakiau.

– Gerai. Be to, man reikalingi šių namų gyventojai, tai yra misis Ekroid, madmuazele Flora, majoras Blentas, misteris Reimondas. Norėčiau, kad jūs pabūtumėte mano pasiuntiniu. Šis mažytis susibėgimas paskirtas devintai valandai. Ar galėtumėte juos pakviesti?

– Mielai. Bet kodėl jūs pats nenorite to padaryti?

– Kad išvengčiau nereikalingų klausimų. Jie panorėtų sužinoti, ką aš esu sumanęs. O aš, kaip jūs žinote, labai

nemėgstu atskleisti savo mažyčių idėjų iki laiko.

Aš nusišypsojau.

– Mano draugas Hastingsas, kurį jums esu minėjęs, vadino mane austre. Bet jis buvo neteisus. Aš neslepiu jokių faktų. Tiesiog juos kiekvienas savaip interpretuoja..

– Kada turiu juos pakviesti?

– Galite kad ir dabar. Mes jau netoli rūmų.

– O jūs neužeisite?

– Ne, aš noriu truputį pasivaikščioti, o po ketvirčio valandos susitikime prie parko vartų.

Aš linktelėjau ir nuėjau vykdyti užduoties. Namie buvo tik misis Ekroid, gurkšnojanti arbatą. Ji mane sutiko labai maloniai.

– Aš labai jums dėkinga, daktare, kad jūs paaiškinote mesjė Puaro apie tą mažytį reikaliuką. Tačiau gyvenimas yra nepaliaujamas išbandymas. Jūs, žinoma, girdėjote apie Florą?

– Ką būtent? – atsargiai paklausiau.

– Naujos sužadėtuvės. Floros ir Hektoro Blento. Žinoma, ne tokia gera partija kaip Ralfas. Bet juk galų gale svarbiausia yra laimė. Ko Florai reikia vyresnio amžiaus žmoguje – tai pastovaus ir patikimo vyro, ir Hektoras šiuo požiūriu išsiskiria iš kitų. Ar skaitėte apie Ralfo areštą rytiniame laikraštyje?

– Taip. Skaičiau.

– Baisu! – misis Ekroid užmerkė akis ir nusipurtė. – Džefris Reimondas dėl to labai pergyveno. Skambino į Liverpulį. Bet policija nieko nepaaiškino, ji netgi aplamai išsigynė areštavusi Ralfą. Misteris Reimondas tvirtina, kad tai klaida – kaip tai vadinama? – spaudos *antis*. Aš uždraudžiau apie tai kalbėti tarnam girdint. Kokia gėda! Kur reikėtų dėti akis, jei Flora būtų už jo ištekėjusi?

Misis Ekroid net užsimerkė iš sielvarto. Aš laukiau, kada galėsiu perduoti Puaro prašymą, bet misis Ekroid nė nemanė nutilti:

– Jūs čia buvote vakar, kai tas baisusis inspektorius privertė vargšelę Florą pasakyti, kad ji paėmusi tuos pinigus. O juk viskas taip paprasta – merginai reikėjo pinigų, ji nenorėjo trukdyti dėdės – juk jis pats tą vakarą buvo uždraudęs pas jį užeiti – todėl, žinodama, kur jis laiko pinigus, pati pasiėmė.

– Taip Flora pati paaiškino? – paklausiau.

– Mano brangusis daktare, jūs žinote, kokios jautrios dabartinės merginos! Jų mintis taip lengva pakreipti norima linkme. Jūs, be abejo, žinote viską apie hipnozes ir panašius dalykus. Inspektorius šaukė ant jos, vis kartodamas „Vagystė, vagystė!“ – ir vargšei mergaitei kilo asociacijos – o galbūt tai kompleksas? – aš visuomet maišau šias sąvokas, – kol ji pati patikėjo, kad tuos pinigus pavogusi. Bet aš tučtuojau viską perpratau. Beje, iš dalies šitas nesusipratimas išėjo net į naudą – atrodo, kad jis sujungė juodu – turiu galvoje Hektorą ir Florą. Jūs žinote, vienu tarpu aš ėmiau baimintis, kad tarp Floros ir jaunojo Reimondo kažkas mezgasi. Tik pagalvokite! Kažkoks sekretorius, be skatiko kišenėje, be ryšių! – su pasibaisėjimu užbaigė misis Ekroid.

– Jums tai būtų buvęs sunkus smūgis, – tariau. – Dabar, misis Ekroid, noriu jums kai ką perduoti nuo mesjė Puaro.

– Man? – sunerimusi paklausė misis Ekroid.

Aš skubėjau ją nuraminti ir paaiškinau, ko Puaro nori.

– Žinoma, – kiek abejodama atsakė misis Ekroid, – manau, mes turime nueiti, jeigu jau mesjė Puaro kviečia. Bet ką jis sumanė? Aš norėčiau žinoti iš anksto.

Visai atvirai prisipažinau, kad žinau ne daugiau už ją pačią.

– Gerai, – pagaliau niūriai tarė ji, – aš perduosiu kitiems, ir devintą valandą mes ateisime.

Aš išėjau ir prisijungiau prie Puaro sutartoje vietoje.

– Ko gero, praėjo daugiau nei ketvirtis valandos, – pastebėjau aš, – bet, kai toji dama pradeda kalbėti, pabandykite įterpti nors žodį.

– Ne bėda, – atsakė Puaro, – aš neblogai praleidau laiką. Nuostabus parkas.

Mes grįžome namo. Nustebau, kad duris atidarė pati Karolina, kuri, iš visko sprendžiant, nekantriai laukusi mūsų pareinant.

Ji prispaudė prie lūpų pirštą. Karolinos skruostai degė iš jaudulio.

– Pas mus Ursula Born, „Paparčio" vyresnioji kambarinė, – sušnibždėjo. – Aš pasodinau ją svetainėje. Ji baisiai atrodo, prasti popieriai. Sakė nedelsiant turinti pamatyti mesjė Puaro. Padariau, ką galėjau. Padaviau puodelį arbatos. Tiesiog širdis plyšta į ją žiūrint.

– Svetainėje? – paklausė Puaro.

– Štai čia, – tariau aš ir paskubėjau atidaryti duris.

Ursula Born sėdėjo prie stalo, rankomis suėmusi galvą. Ji pakėlė akis. Jos buvo paraudusios nuo ašarų.

– Ursula Born... – suvapėjau aš.

Bet Puaro mane pralenkė, priėjęs prie jos ištiestomis rankomis.

– Ne, – tarė jis. – Ne Ursula Born, vaike mano, ar ne tiesa? Ursula Peiten, misis Ralf Peiten?

Dvidešimt antras skyrius

Ursulos pasakojimas

Kurį laiką mergina tylėdama žūrėjo į Puaro. Paskui, netekusi savitvardos, linktelėjo ir ėmė raudoti.

Karolina puolė prie jos, apkabino mergaitę, patapnojo per petį.

– Liaukitės, liaukitės, brangioji, – ėmė ją raminti. – Viskas bus gerai. Pamatysite, viskas susitvarkys.

Po Karolinos smalsumu ir potraukiu paskalom slepiasi užuojauta ir gerumas. Ji, matydama merginos širdgėlą, net akimirkai pamiršo Puaro sensacingą žinią.

Netrukus Ursula išsitiesė ir nusišluostė akis.

– Atleiskite mano nesusivaldymą, – tarė ji.

– Viskas gerai, mano vaikeli, – švelniai tarė Puaro. – Mes suprantame, ką jums teko pergyventi pastarosiomis dienomis.

– Tai buvo sunkus išbandymas, – įsiterpiau ir aš.

– Iš kur jūs viską sužinojote? – tęsė Ursula. – Ar pats Ralfas jums pasakė?

Puaro papurtė galvą.

– Jūs žinote, dėl ko aš atėjau. *Štai*... – Ursula išsitraukė suglamžytą laikraščio iškarpą. Aš supratau – tai buvo žinutė, kurią išspausdino Puaro.

– Čia rašoma, kad Ralfas areštuotas. Viskas veltui. Nebėra reikalo apsimetinėti.

– Ne visuomet galima tikėti laikraščiais, madmuazele,

– sumurmėjo Puaro, kiek susigėdęs. – Bet kuriuo atveju bus geriau, jei viską atvirai papasakosite. Mums reikalinga tiesa.

Mergina dvejodama žiūrėjo į Puaro.

– Jūs nepasitikite manimi, – mandagiai tarė Puaro. – Bet vis dėlto atėjote pas mane. Kodėl?

– Todėl, kad aš netikiu, kad Ralfas tai padarė, – tarė mergina tyliu balsu. – Ir kad manau, kad jūs labai protingas ir sužinosite tiesą. Ir...

– Ir kas?

– Ir kad jūs esate geras.

Puaro keletą kartų linktelėjo galvą.

– Labai gerai, išties labai gerai. Klausykite, aš nuoširdžiai tikiu, kad jūsų vyras nekaltas, bet reikalai klostosi nekaip. Norėdamas jį išgelbėti, aš turiu žinoti viską, kas įmanoma – net jei nuo to Ralfo reikalai atrodytų dar prasčiau.

– Kaip jūs viską gerai išmanote, – tarė Ursula.

– Taigi, papasakokite man visą istoriją, gerai? Nuo pat pradžių.

– Tikiuosi, jūs manęs neišvarysite? – tarė Karolina, patogiai įsitaisydama krėsle. – Visų pirma, norėčiau sužinoti, kodėl šis vaikas dėjosi kambarine?

– Dėjosi? – perklausiau aš.

– Būtent. Kodėl, vaikeli mano? Buvai sukirtusi lažybų?

– Kad išgyvenčiau, – atšovė Ursula. Ir ji pradėjo savo pasakojimą, kurį čia perteikiu savais žodžiais.

Ursula Born, pasirodo, užaugo tarp septynių vaikų nuskurdusio airių dželtelmeno šeimoje. Po tėvo mirties dukroms pačioms teko užsidirbti duonos kąsnį. Ursulos vyriausioji sesuo ištekėjo už kapitono Folioto. Pas ją aš ir buvau nuvykęs aną sekmadienį, dabar man paaiškėjo jos sumišimo priežastis. Turėdama užsidirbti pragyvenimui ir nesižavėdama auklės darbo perspektyva – o tai

bene vienintelė išeitis merginoms, neturinčioms jokio išsimokslinimo – Ursula pasirinko kambarinės darbą. Pati ji nesiryžo prisistatyti „panele kambarine“. Kad viskas atrodytų rimčiau, paprašė sesers parašyti rekomendaciją. Tačiau „Papartyje“, nežiūrint jos uždaro būdo, dėl ko susilaukė kelių pastabų, Ursula pasirodė gerai – greita, sumani, kruopšti.

– Man patiko šis darbas, – aiškino ji. – Ir dar likdavo daug laisvo laiko.

O paskui ji susitiko su Ralfu Peitenu, ir tarp jų užsimezgė meilės romanas, baigęsis slaptomis vedybomis. Tokiam žingsniui ji ryžosi beveik prieš savo valią – Ralfas ją įtikino, kad patėvis neleisiąs jam vesti merginos be skatiko kišenėje. Geriau, sakė jis, susituokti slapta ir patėviui tą naujieną pasakyti susiklosčius palankesnėm aplinkybėm.

Taigi šis reikalas buvo sutvarkytas, ir Ursula Born tapo Ursula Peiten. Ralfas pareiškė, kad ketina išmokėti savo skolas, susirasti darbo, ir, kai galės išlaikyti žmoną ir taps nepriklausomas nuo patėvio, praneš jam šią naujieną.

Tačiau tokiems žmonėms, kaip Ralfas Peitenas, pradėti naują gyvenimą lengviau žodžiais, bet ne darbais. Jis tikėjosi, kad jam pasiseks įkalbėti patėvį, nė nenumanantį apie vedybas, apmokėti skolas ir padėti jam vėl atsistoti ant kojų. Bet Ekroidas, sužinojęs Ralfo skolų apimtis, tiktai įtūžo ir kategoriškai atsisakė bent kiek padėti. Praėjo keli mėnesiai, ir patėvis pasikvietė Ralfą į „Papartį“. Rodžeris Ekroidas kalbėjo be jokių užuolankų. Jo širdies troškimas – kad Ralfas vestų Florą, ir tai jaunuoliui jis aiškiai išdėstė.

Ir čia pasireiškė silpna Ralfo prigimtis. Kaip visuomet, jis ėjo mažiausio pasipriešinimo keliu. Kaip supratau, nei Flora, nei Ralfas nepretendavo vienas į kito meilę. Abiem tai buvo grynai dalykinis sandėris. Rodžeris Ekroidas padiktavo savo norus – ir jie sutiko. Florai tai reiškė platų horizontą – nepriklausomybę, pinigus. Ralfas, suprantama, žaidė visai kitą žaidimą. Jis buvo iki ausų įklimpęs

skolose, taigi nutarė nepraleisti tokios progos: jo skolos bus apmokėtos, jis galės viską pradėti iš naujo. Jis buvo ne iš tų žmonių, kurie sugeba žiūrėti toli į ateitį, bet, matyt, jis turėjo miglotą viltį, kad praėjus tam tikram laikui jo sužadėtuvės su Flora galės būti nutrauktos. Ir jis, ir Flora reikalavo, kad sužieduotuvės kol kas būtų laikomos paslaptyje. Ralfui labiausiai rūpėjo tai nuslėpti nuo Ursulos. Jis instinktyviai jautė, kad tokiai stipriai ir ryžtingai asmenybei, nepripažįstančiai jokio dviveidiškumo, tokia įvykių eiga vargiai ar bus priimtina.

Tuomet atėjo kritinis momentas, kai Rodžeris Ekroidas, būdamas valdingo būdo, nutarė pats viešai paskelbti sužieduotuves. Apie savo ketinimus jis nė žodeliu neužsiminė Ralfui – tik Florai, kuri, būdama tam abejinga, nesipriešino. Ursulai ši žinia buvo tarsi perkūnas iš giedro dangaus. Jai pareikalavus, Ralfas atskubėjo iš miesto. Jie susitiko miške, kur dalį jų pašnekesio nugirdo mano sesuo. Ralfas maldavo dar kurį laiką laikyti jų santuoką paslaptyje. Ursula kategoriškai prieštaravo – ji buvo pasiryžusi tučtuojau viską papasakoti misteriui Ekroidui. Vyras ir žmona išsiskyrė susipykę.

Ursula tesėjo savo žodį ir tą pačią dieną pasiprašė pokalbiui su Rodžeriu Ekroidu ir viską jam papasakojo. Pokalbis buvo audringas, nors būtų, ko gero, dar audringesnis, jei Ekroido nebūtų užgriuvę savi rūpesčiai. Vis dėlto jis buvo pakankamai sunkus. Ekroidas buvo ne iš tų žmonių, kurie atleidžia apgaulę, kuri jį tiesiogiai liečia. Savo pagiežą labiausiai jis adresavo Ralfui, bet ir Ursula atsiėmė savo dalį – mat jis buvo tikras, kad Ursula sąmoningai „apvyniojo apie pirštą“ turtingo žmogaus įsūnį. Abi pusės vienas kitam išsakė nepamirštamų dalykų.

Tą patį vakarą, kaip buvo susitarę, Ursula su Ralfu susitiko sodo namelyje, į kurį ji vogčiomis išslinko pro šonines duris. Pokalbį sudarė iš abiejų pusių pasipylę priekaištai. Ralfas kaltino Florą nepataisomai sugriovus

jo ateitį su savo nesavalaikiu išpasakojimu. Flora kaltino Ralfą dvigubu žaidimu.

Pagaliau jiedu išsiskyrę. Kiek daugiau nei po pusvalandžio buvo aptiktas Ekroido lavonas. Nuo to laiko Ursula Ralfo neberegėjo ir negavo iš jo jokios žinios.

Klausydamasis šio pasakojimo, aš ėmiau vis aiškiau suvokti, kokie galėjo būti tų įvykių padariniai. Jeigu Ekroidas būtų likęs gyvas, jis nedelsdamas būtų pakeitęs testamentą. Jo mirtis buvo labai laiku ir Ralfui, ir Ursulai Peiten. Nenuostabu, kad ji iki šiol tylėjo.

Mano apmąstymus nutraukė Puaro balsas, ir iš jo griežto tono supratau, kad jis taip pat aiškiai suvokia reikalo svarbą.

– Madmuazele, aš paklausiu jus vieno dalyko, o jūs turite man pasakyti teisybę, nes nuo to gali viskas priklausyti: kuriuo laiku jūs išsiskyrėte su kapitonu Ralfu Peitenu pavėsinėje? Pagalvokite valandėlę, kad atsakytumėte labai tiksliai.

Ursula karčiai nusijuokė.

– Jūs manote, kad aš apie tai negalvojau daugybę kartų? Lygiai pusę dešimtos aš išėjau į pavėsinę su juo susitikti. Terasoje vaikštinėjo majoras Blentas, taigi, norėdama jo išvengti, pasukau aplinkui per krūmus. Turėtų būti maždaug be dvidešimt septynių minučių dešimt, kai aš atsidūriau pavėsinėje. Ralfas manęs jau laukė. Aš su juo buvau dešimt minučių – ne ilgiau, nes, kai grįžau į rūmus, buvo be ketvirčio dešimta.

Dabar aš supratau, kodėl ji aną dieną mane taip atkakliai kamantinėjo. Jeigu tik paaiškėtų, kad Ekroidas buvo nužudytas anksčiau, nei be ketvirčio dešimtą!

Matyt, ta pati mintis privertė Puaro paklausti:

– Kas pirmas išėjo iš pavėsinės?

– Aš.

– O Ralfas ten pasiliko?

– Taip, bet ar tik nemanote...

– Madmuazele, ką aš manau, neturi reikšmės. Ką jūs veikėte grįžusi į namus?

– Nuėjau į savo kambarį.

– Ar ilgai ten buvote?

– Maždaug iki dešimtos valandos.

– Ar kas nors gali tai patvirtinti?

– Patvirtinti? Kad aš buvau savo kambaryje? O, ne. Bet palaukit... A... suprantu, jie gali pamanyti... gali pamanyti...

Jos akyse žybtelėjo baimė. Puaro užbaigė sakinį už ją:

– Kad *jūs* įlipote pro langą ir nužudėte misterį Ekroidą savo krėsle? Taip, šitaip jie gali pamanyti.

– Tą gali pamanyti nebent tik idiotai! – pasipiktinusi sušuko Karolina. Ji raminamai paglostė merginos petį.

– Baisu! – Ursula užsidengė rankomis veidą. – Baisu!..

– Nusiraminkite, brangioji! – ramino Karolina. – Juk mesjė Puaro taip negalvoja. O kas liečia jūsų vyrą, tai aš nenoriu apie jį ir galvoti, atvirai kalbant. Šitaip pasprukti ir palikti jus vieną likimo valiai!

Bet Ursula energingai papurtė galvą.

– Ne! – sušuko ji. – Buvo visai ne taip. Ralfas nebūtų bėgęs, gelbėdamas save. Dabar aš suprantu. Išgirdęs apie patėvio nužudymą, jis pats galėjo pamanyti, kad tai padariau aš.

– Jis negalėjo pamanyti nieko panašaus, – paprieštaravo Karolina.

– Aš buvau jam tokia žiauri ir šalta tą vakarą. Neklausiau, ką jis bandė man pasakyti – netikėjau, kad jam aš dar rūpiu. Paprasčiausiai stovėjau ir klojau jam viską, ką apie jį maniau, sakiau jam piktus, šiurkščius žodžius – kas tik šovė į galvą. Stengiausi jam kuo smarkiau įgelti.

– Jam tai nepakenks, – pareiškė Karolina. – Niekuom-

et nepergyvenkite dėl to, ką pasakėte vyrui. Vyrai tokie savimylos, kad tiesos, jei ji nepagražinta, tiesiog nepriima už gryną pinigą.

– Kai žmogžudystė buvo pastebėta, – jaudindamasi kalbėjo toliau Ursula, – o jis dingo be žinios, aš buvau kaip nesava. Kurį laiką man net smelkėsi širdin abejonė... Bet aš žinojau, kad jis negalėjo... Bet aš norėjau, kad jis pats išeitų į viešumą ir visiems pasakytų, kad su tuo reikalu jis neturi nieko bendro. Aš žinojau, kad jis prisirišęs prie daktaro Šepardo ir pamaniau, galbūt daktaras žino, kur jis pasislėpęs.

Ji atsigręžė į mane:

– Štai kodėl aš anądien su jumis kalbėjausi. Aš pamaniau – gal jūs galėsite pranešti.

– Aš? – sušukau.

– Iš kur Džeimsas galėjo žinoti, kur jis? – griežtai paklausė Karolina.

– Žinau, tai buvo nelabai tikėtina, – sutiko Ursula, – bet Ralfas daug šnekėjo apie jus kaip apie savo geriausią draugą Kingz Ebote.

– Mano brangus vaikeli, – tariau, – aš neturiu nė menkiausio supratimo, kur dabar yra Ralfas Peitenas.

– Tai tiesa, – patvirtino Puaro.

– Bet... – Ursula nustebusi parodė laikraščio iškarpą.

– Ak, tai! – Puaro kiek sumišo.. – *Bagatelle*,* madmuazele! *Rien du tout*.** Aš esu įsitikinęs, kad Ralfas Peitenas neareštuotas.

– Vadinasi... – iš lėto pratarė mergina.

– Aš norėčiau išsiaiškinti vieną aplinkybę, – skubiai ją pertraukė Puaro. – Tą vakarą kapitonas Peitenas buvo apsiavęs batus ar aulinius?

– Nepamenu, – Ursula papurtė galvą.

– Kaip gaila! Nors nieko keisto. Daugiau, madam,

---

* Mažmožis (pranc.)

** Nieko (pranc.)

– jis jai nusišypsojo, palenkęs galvą į šoną, ir išraiškingai pagrūmojo pirštu, – jokių klausimų. Ir nesikankinkite. Būkite geros nuotaikos ir pasikliaukite Erkiuliu Puaro.

Dvidešimt trečias skyrius

Nedidelis pasitarimas pas Puaro

– O dabar, – tarė Karolina atsistodama, – šitas vaikutis eis į viršų ir priguls. Nesirūpinkite, meilute, mesjė Puaro dėl jūsų padarys viską, kas įmanoma.

– Man reikėtų grįžti į „Papartį“, – dvejodama tarė Ursula, bet Karolina buvo ryžtinga:

– Niekai! Dabar jūs klausysite manęs ir kol kas pasiliksite čia. Ar ne taip, mesjė Puaro?

– Šitaip bus geriausia, – sutiko mažasis belgas. – O vakare aš kviečiu madmuazelę... prašom atleisti – madam – dalyvauti mano mažame pasitarime. Devintą pas mane. Jūs būtinai turite dalyvauti.

Karolina linktelėjo ir išėjo kartu su Ursula. Kai durys užsidarė, Puaro vėl brinktelėjo į krėslą.

– Viskas klostosi puikiai, – tarė jis. – Aplinkybės aiškėja pačios savaime.

– Bet darosi vis nepalankesnės Ralfui Peitenui, – niūriai pareiškiau aš.

– Taip, bet to ir reikėjo tikėtis, ar ne?

Aš pažvelgiau į jį, kiek suglumęs nuo šių žodžių. Jis sėdėjo, atsišliejęs į krėslo atkaltę, primerktomis akimis. Staiga atsiduso ir papurtė galvą.

– Kas yra? – paklausiau.

– Būna akimirkų, kai imu labai ilgėtis savo draugo Hastingso, – tarė Puaro. – Tai mano draugas, apie kurį

jums kalbėjau – tas, kuris dabar Argentinoje. Visuomet, kai turėdavau painią bylą, jis būdavo šalia manęs. Ir jis man padėdavo – taip, išties padėdavo. Jis turėjo sugebėjimą atsitiktinai aptikti tiesą, pats jos nepastebėdamas. Kartais jis pasakydavo ką nors ypatingai kvailo, ir to pasakymo dėka man atsiskleisdavo tiesa! Be to, jis turėjo gerą įprotį aprašyti bylas, kurios atrodė būsiančios įdomios.

– Jeigu kalbėsime apie užrašus... – aš sutrikęs kostelėjau.

Puaro atsisėdo tiesiai. Jo akys sužvilgo.

– Tai ką? Ką jūs norėjote pasakyti?

– Matote, noriu pasakyti, kad aš skaičiau kai kuriuos kapitono Hastingso pasakojimus ir pamaniau, kodėl pačiam nepabandžius aprašyti, kas čia dedasi. Būtų labai gaila... unikali galimybė... Pamaniau, kad tokia proga gali būti vienintelė mano gyvenime...

Aš jaučiau, kad kaitau vis labiau ir labiau, prarasdamas nuoseklumą, kol aš kepurnėjausi su šiuo savo aiškinimu.

Puaro pašoko. Baimindamasis pamaniau, kad jis prancūzų įpročiu puls mane bučiuoti, bet, mano laimei, Puaro nuo šito susilaikė.

– Bet juk tai puiku! Jūs aprašote savo įspūdžius nuo tos dienos, kai prasidėjo visi šitie įvykiai?

Aš linktelėjau.

– *Epatant*!* – sušuko Puaro. – Tučtuojau man duokite savo užrašus!

Aš visiškai nebuvau pasiruošęs tokiam netikėtam reikalavimui, ir atkakliai bandžiau prisiminti kai kurias aprašytas detales.

– Tikiuosi, jūs nekreipsite dėmesio... – užsikirsdamas ėmiau aiškinti, – aš galėjau kartais... ė... nukrypti į asmeniškumus.

– O, puikiai suprantu. Jus aprašėte mane kaip juokingą, o gal net ir kvailą žmogeliuką. Tai neturi reikšmės.

---

* Nuostabu! (pranc.)

Hastingsas irgi ne visuomet būdavo mandagus. Aš į tokius niekniekius nekreipiu dėmesio.

Vis dar draskomas abejonių, aš pasirausiau rašomojo stalo stalčiuje ir ištraukiau palaidą rankraščių krūvą ir padaviau jam. Ketindamas kada nors tuos užrašus išspausdinti, savo pasakojimą suskirsčiau skyriais. Vakar vakare baigiau aprašyti naujausius įvykius iki mis Rasel apsilankymo. Taigi Puaro gavo dvidešimt skyrių.

Aš jį palikau su užrašais, o pats išskubėjau aplankyti gana toli gyvenantį ligonį ir grįžau tik po aštuonių. Manęs laukė šilta vakarienė. Sužinojau, kad Puaro drauge su Karolina užkandęs pusę aštuonių ir vėl grįžęs į mano dirbtuvę baigti skaityti rankraščio.

– Tikiuosi, Džeimsai, – tarė mano sesuo, – kad rašydamas apie mane buvai apdairus?

Mano žandikaulis atvipo. Juk buvau visai neapdairus.

– Apskritai tai neturi reikšmės, – tarė Karolina, teisingai supratusi mano išraišką. – Mesjė Puaro turi savo požiūrį, jis mane supranta kur kas geriau nei tu.

Aš nuėjau į dirbtuvę. Puaro sėdėjo prie lango. Šalia ant kėdės gulėjo rankraščio lapai, dailiai sudėti į krūvelę. Jis uždėjo ranką ant mano užrašų ir prabilo:

– *Eh bien*, sveikinu jus. Esate labai kuklus!

– O! – atsakiau sumišęs.

– Ir labai santūrus, – pridūrė.

Aš vėl išleidau tą patį garsą.

– Hastingsas rašydavo ne taip, – tęsė mano draugas. – Kiekviename puslapyje, daugybę kartų būdavo paminėtas žodelis „aš". Ką *jis* galvoja, ką *jis* daro. O jūs – jūs save paliekate užkulisiuose. Tik vieną ar du kartus rašote apie save – šeimyninėje aplinkoje, taip sakant.

Jo akyse pastebėjau gudrias kibirkštėles, ir mane išmušė raudonis.

– Tai ką jūs vis dėlto galvojate apie šią rašalynę? – sudirgęs paklausiau.

– Norite, kad atvirai pasakyčiau?

– Žinoma.

Puaro liovėsi juokavęs.

– Labai skrupulinga ir išsami ataskaita, – mandagiai tarė jis, – Jūs tiksliai ir sąžiningai pateikėte visus faktus, nors ir parodėte deramą santūrumą, pasakodamas apie savo vaidmenį.

– Ar jums tai nors kiek padėjo?

– Taip, netgi galiu pasakyti, kad labai padėjo. Eime pas mane paruošti sceną mažyčiam vaidinimui.

Karolina buvo hole. Manau ji tikėjosi, kad taip pat bus pakviesta kartu su mumis, bet Puaro taktiškai išsisuko iš padėties.

– Aš labai norėčiau pakviesti ir jus, madmuazele, – tarė jis apgailestaudamas, – bet esamomis aplinkybėmis tai būtų neprotinga. Matote, visi šio vakaro žmonės yra įtariamieji. Iš jų tarpo aš suseksiu misterio Ekroido žudiką.

– Jūs iš tikrųjų tuo tikite? – paklausiau abejodamas.

– O jūs, matau, netikite, – trumpai atsakė jis. – Dar jūs nematote, ko iš tiesų vertas Erkiulis Puaro.

Tuo metu laiptais nulipo Ursula.

– Jūs pasiruošusi, mano vaikeli? – paklausė Puaro. – Puiku. Dabar eisime pas mane. Madmuazele Karolina, patikėkite, aš padarysiu viską, kad atsilyginčiau už jūsų paslaugumą. Gero vakaro.

Mes išėjome, palikę Karoliną stovinčią ant įėjimo laiptų ir žiūrinčią mums pavymui. Ji buvo panaši į šunį, kurio nesivedė pasivaikščioti.

Puaro svetainėje jau viskas buvo paruošta. Ant stalo padėta įvairiausių sirupų, lėkštės su sausainiais. Kelios kėdės buvo atneštos iš kito kambario.

Puaro zujo po svetainę, iš vienos vietos į kitą perstumdamas krėslus, keisdamas lempos vietą, kartkartėmis sustodamas pataisyti ant grindų paklotus kilimėlius. Ypatingai jis rūpinosi apšvietimu. Lempos buvo sustatytos taip, kad

vienas kambario galas, kuriame stovėjo krėslai, būtų aiškiai apšviestas, o kitas kampas, kuriame matomai rengėsi sėdėti pats, liktų prieblandoje.

Mes su Ursula stebėjome jo pasirengimą. Pagaliau pasigirdo skambutis.

– Svečiai atvyko, – tarė Puaro. – Puiku, viskas paruošta.

Pro duris įvirto būrys „Paparčio“ gyventojų. Puaro žengtelėjo į priekį ir pasveikino misis Ekroid ir Florą.

– Labai šaunu, kad atėjote, – tarė jis. – Majoras Blentas, misteris Reimondas!

Sekretorius buvo linksmas, kaip visuomet.

– Kas čia sumanyta? – juokavo jis. – Gal bus koks melo detektorius? Ar mūsų riešus aprišite juosta, kuri registruoja prasikaltusių širdies dūžius? Yra tokių išradimų, tiesa?

– Aš skaičiau kažką apie tai, ką jūs šnekate, – atsakė Puaro, – bet esu senamadiškas, naudoju tik senus metodus. Išsiverčiu mažosiomis pilkosiomis ląstelėmis. Ką gi, pradėsime. Bet pirma norėčiau jums visiems pranešti vieną naujieną.

Jis paėmė Ursulą už rankos ir išvedė į priekį.

– Ši ledi yra misis Ralf Peiten. Ji ištekėjo už kapitono Peiteno kovo mėnesį.

– Ralfas! Vedęs! – suspigo misis Ekroid. – Kovo mėnesį! Niekai! Kaip tai galėjo atsitikti?

Ji išsprogino akis į Ursulą, sakytum pirmą kartą ją išvydusi.

– Vedęs Born? Mesjė Puaro, aš netikiu!

Ursula išraudo ir norėjo kažką pasakyti, bet jai sutrukdė Flora – ji vikriai priėjo ir ją apkabino.

– Nesistebėkite, kad mes sutrikę, – tarė ji. – Matote, niekas nė nepagalvojo apie tai. Judu su Ralfu gerai laikėte paslaptį. Aš... labai tuo džiaugiuosi.

– Jūs labai miela, mis Ekroid, – tyliai tarė Ursula. – Jūs turite pilną teisę supykti – Ralfas elgėsi visiškai neleistinai,

ypač jūsų atžvilgiu.

– Dėl to visiškai nepergyvenkite, – paguodžiančiai atsakė Flora. – Ralfas buvo užspęstas į kampą ir tai jam buvo vienintelė išeitis. Jo vietoje tikriausiai taip pat pasielgčiau. Tiesa, jis galėjo manimi pasikliauti, nebūčiau jo išdavusi.

Puaro pabarbeno pirštais į stalą ir reikšmingai kostelėjo.

– Posėdis pradedamas, – tarė Flora. – Mesjė Puaro leidžia suprasti, kad mums reikia liautis plepėjus. Bet pasakykite man vieną dalyką – kur Ralfas? Juk jūs turite žinoti, jei apskritai kas nors žino.

– Bet aš nežinau! – kone verkdama sušuko Ursula. – Tas ir yra, kad aš nežinau!

– Argi jo neareštavo Liverpulyje? – paklausė Reimondas. – Apie tai rašė laikraščiuose.

– Jis ne Liverpulyje, – tiesiai atsakė Puaro.

– Trumpai tariant, niekas nežino, kur jis, – pridūriau aš.

– Išskyrus Erkiulį Puaro, ką? – tarė Reimondas.

– Mane? Aš žinau viską. Atminkite tai. – Puaro rimtai atsakė į jo pašaipą.

Džefris Reimondas kilstelėjo antakius.

– Viską? – jis švilptelėjo. – Smarkiai pasakyta!

– Jūs norite pasakyti, kad iš tikrųjų nujaučiate, kur slapstosi Ralfas Peitenas? – paklausiau netikėdamas.

– Ne nujaučiu, o žinau, mano drauge.

– Krančesteryje? – spėjau aš.

– Ne, – iškilmingai atsakė Puaro, – ne Krančesteryje.

Daugiau jis nieko nepridūrė ir gestu pakvietė svečius sėstis. Tuo metu durys atsilapojo ir įėjo dar du – Parkeris ir ekonomė – ir atsisėdo šalia durų.

– Pilnas sąrašas, – tarė Puaro. – Visi susirinko.

Jo balse nuskambėjo pasitenkinimo gaidelė. Tuo pat metu aš pastebėjau, kad nerimo šešėlis perbėgo visų, sėdinčių kitame kambario gale, veidais. Visa tai priminė

spąstus – spąstus, kurie dabar užsidarė.

Puaro, laikydamas rankose popieriaus lapą, reikšmingai perskaitė:

– Misis Ekroid, mis Flora Ekroid, majoras Blentas, misteris Džefris Reimondas, misis Ralf Peiten, Džonas Parkeris, Elizabeta Rasel. – Jis padėjo lapą ant stalo.

– Ir ką visa tai reiškia? – paklausė Reimondas.

– Sąrašas, kurį ką tik perskaičiau – tai sąrašas asmenų, įtariamų žmogžudyste, – atsakė Puaro. – Jūs visi turėjote galimybę nužudyti misterį Ekroidą.

Misis Ekroid aiktelėjo ir pašoko:

– Aš nenoriu, aš nenoriu! Aš einu namo!

– Jūs negalite eiti namo, madam, – griežtai tarė Puaro, – kol neišklausysite manęs. – Jis patylėjo, atsikosėjo ir kalbėjo toliau:

– Aš pradėsiu nuo pradžių. Kai mis Ekroid paprašė manęs imtis šios bylos, aš nuvykau į „Papartį" su mieluoju daktaru Šepardu. Mes perėjome terasą, ant kabineto palangės man parodė pėdsakus. Iš ten inspektorius Reglanas vedė mane takeliu į sarginę. Mano dėmesį patraukė sodo namelis, ir aš kruopščiai jį apžiūrėjau. Radau gabalėlį krakmolyto batisto ir žąsies plunksnos tuščią spaiglį. Batisto skiautė man tučtuojau sukėlė asociacijas su kambarinės prijuoste. Kai inspektorius Reglanas man parodė rūmų gyventojų sąrašą, aš iškart pastebėjau, kad vyresnioji kambarinė Ursula Born neturi alibi. Jos žodžiais tariant, ji buvusi savo kambaryje nuo pusės dešimtos iki dešimtos. O jeigu tuo laiku ji buvo pavėsinėje? Tuomet ji ten turėjo su kažkuo susitikti. Iš daktaro Šepardo mes žinome, kad tą vakarą iškart už vartų jis sutiko kažkokį nepažįstamą žmogų. Iš pirmo žvilgsnio atrodė, kad mįslė išspręsta – nepažįstamasis į pavėsinę ėjo susitikti su Ursula Born. Kad jis ten buvo, rodė ir žąsies plunksna. Sprendžiant iš spaiglio, tas žmogus vartojo narkotikus, be to, jis greičiausiai bus atvykęs iš anapus okeano, kur „sniego" vartojimas paplitęs

kur kas labiau nei šioje šalyje. Nepažįstamasis, kurį sutiko daktaras Šepardas, turėjo nežymų amerikietišką akcentą, ir tai patvirtino minėtą prielaidą.

Bet kartu aš pastebėjau, *kad nesutampa laikas*. Ursula Born negalėjo pakliūti į pavėsinę iki pusės dešimtos, o tas žmogus turėjo ten ateiti vos kelios minutės po devynių. Žinoma, aš galėjau manyti, kad jis pusvalandį laukė pavėsinėje. Antra vertus, visiškai įmanoma, kad pavėsinėje tą vakarą įvyko du pasimatymai. *Eh bien*, kai tik aš ėmiau nagrinėti šią prielaidą, tuoj pat atkreipiau dėmesį į keletą reikšmingų faktų. Sužinojau, kad ekonomė mis Rasel tą rytą aplankė daktarą Šepardą ir domėjosi gydymosi nuo narkomanijos realijomis. Sujungus šį įvykį su žąsies plunksna, peršasi išvada, kad tas žmogus atėjo pas ekonomę, o ne pas Ursulą Born. Tai su kuo atėjo susitikti Ursula? Atsakymo ilgai ieškoti neteko. Pirmiausia, radau vestuvinį žiedą su data ir įrašu „nuo R.“, išgraviruotais vidinėje pusėje. Paskui sužinojau, kad Ralfą matė dvidešimt penkios minutės po devynių einantį takeliu į pavėsinę, ir pagaliau išgirdau apie tos pačios dienos Ralfo ir nežinomos merginos pokalbį miške. Tvarkingai sugrupavau visus faktus: slaptos vedybos, sužadėtuvių paskelbimas tragedijos dieną, audringas pašnekesys miške, vakarinis pasimatymas sodo namelyje.

Nejučiom priėjau išvadą, kad abeji, Ralfas Peitenas ir Ursula Born (arba Peiten) turėjo stipriausias paskatas patraukti misterį Ekroidą iš kelio. Be to, netikėtai paaiškėjo, kad Ralfas Peitenas negalėjo būti misterio Ekroido kabinete pusę dešimtos.

Šitaip mes priartėjame prie kito, paties įdomiausio, nusikaltimo momento – kas buvo kabinete su misteriu Ekroidu pusę dešimtos? Ne Ralfas Peitenas – jis buvo pavėsinėje su savo žmona. Ne Čarlzas Kentas – jis jau buvo išėjęs. Tai kas? Aš uždaviau sau patį drąsiausią klausimą: *ar su juo iš viso kas nors buvo*?

Puaro pasilenkė ir paskutinius žodžius sviedė mums

kaip iššūkį. Paskui atsišliejo į kėdės atkaltę. Jo veido išraiška buvo tokia, tarsi jis būtų kam smogęs lemiamą smūgį.

Tačiau Reimondui tai nepadarė įspūdžio. Jis švelniai paprieštaravo:

– Galbūt jūs norite apkaltinti mane melagyste, mesjė Puaro, bet juk šis įvykis paremtas ne vien tik mano parodymais – išskyrus, galbūt, tik konkrečius žodžius, kuriuos girdėjau. Prisiminkite, majoras Blentas taip pat girdėjo misterį Ekroidą su kažkuo kalbantis. Jis buvo terasoje ir, nors nesuprato žodžių, aiškiai girdėjo balsus.

– Aš šito nepamiršau, – ramiai atsakė Puaro, – bet Blentui susidarė įspūdis, kad misteris Ekroidas kažką kalbėjo *jums*.

Akimirką Reimondas sutriko, bet tuoj susigriebė:

– Blentas dabar žino, kad apsiriko.

– Žinoma, – patvirtino anas.

– Tačiau turėjo būti kažkokia priežastis taip pamanyti, – mįslingai pasakė Puaro. – O, ne! – protestuodamas pakėlė ranką ir neleido Blentui kalbėti. – Aš žinau, ką jūs man pasakysite, bet to nepakanka. Reikia kaip kitaip paaiškinti. Aš pabandysiu tokiu būdu. Dar pačioje tyrimo pradžioje mane pribloškė Reimondo išgirstų žodžių pobūdis. Aš stebėjausi, kad niekas į tai neatkreipė dėmesio.

Jis nutilo, paskui negarsiai pacitavo:

– „Pastaruoju metu apie mano piniginę buvo sukiojamasi taip dažnai, kad aš turbūt jūsų prašymo negalėsiu patenkinti..." Ar jums neatrodo įmantrus toks pasakymas?

– Nieko nuostabaus, – tarė Reimondas. – Jis dažnai diktuodavo man laiškus, kuriame būdavo šis sakinys.

– Būtent! – sušuko Puaro. – Apie tai aš ir kalbu. Ar kas nors naudotų tokius žodžius *kalbėdamas* kitam? Vargiai įmanoma, kad ši frazė būtų realaus pokalbio fragmentas. Tuomet, jei jis diktavo kažkam laišką...

– Jūs manote, kad Ekroidas garsiai skaitė laišką? – lėtai tarė Reimondas. – Gerai, sakykim. Bet tokiu atveju

turėjo būti ir klausytojas.

– Bet kodėl? Juk mes neturime duomenų, kad kambaryje dar kas nors būtų. Neužmirškite, jokio kito balso, išskyrus misterio Ekroido, nebuvo girdėti.

– Bet juk niekas, būdamas sveiko proto, panašaus laiško neims skaityti sau garsiai.

– Jūs visi pamirštate vieną aplinkybę, – tyliai tarė Puaro. – Jūs pamirštate jaunuolį, kuris buvo atvykęs praėjusį trečiadienį.

Visi sužiuro į Puaro.

– Na taip, – tarė jis, padrąsinamai linktelėjęs galvą, – trečiadienį. Jis pats mums visai nesvarbus. Bet jo atstovaujama firma mane labai sudomino.

– Firma „Diktofonas“! – aiktelėjo Reimondas. – Dabar aš supratau. Diktofonas! Jūs apie tai pagalvojote?

Puaro linktelėjo ir tęsė toliau:

– Misteris Ekroidas buvo žadėjęs įsigyti diktofoną. Aš teiravausi toje firmoje apie tai. Jie atsakė, kad misteris Ekroidas *nusipirko* diktofoną iš jų atstovo. Kodėl tai nuo jūsų nuslėpė, aš nežinau.

– Norėjo padaryti man staigmeną, – sumurmėjo Reimondas. – Jis turėjo vaikišką pomėgį nustebinti žmones. Galbūt dieną kitą norėjo pasinešioti jį rankovėje. Tiesiog žaidė kaip su nauju žaisliuku. Taip, panašu į tiesą. Jūs visiškai teisus – tokios frazės gyvame pokalbyje niekas nenaudos.

– Taip pat suprantama, – pridūrė Puaro, – kodėl majoras Blentas nusprendė, kad kabinete esate jūs. Iki jo atsklidusios žodžių nuotrupos priminė diktavimą, ir jis pasąmonėj nusprendė, kad jūs buvote kartu. O sąmoningoji proto dalis buvo užimta kuo kitu – krūmuose šmėstelėjusia balta figūra. Jis nusprendė, kad tai mis Ekroid. Žinoma, dabar aišku, kad jis matė į pavėsinę skubančios Ursulos baltą prijuostę.

– Bet vėlgi, – tarė Reimondas, atsipeikėjęs iš nu-

ostabos. – Nors jūsų išvados nuostabios – aš tokių dalykų niekaip nesugalvočiau, bet jos nieko nekeičia. Dešimt trisdešimt misteris Ekroidas buvo gyvas, kadangi jis diktavo į diktofoną. Šarlzas Kentas tuo metu jau buvo toli nuo tos vietos. O Ralfas Peitenas... – jis dvejodamas pažvelgė į Ursulą.

Jos skruostai užsidegė, bet ji atsakė pakankamai tvirtai:

– Mes su Ralfu išsiskyrėme be ketvirčio dešimtą. Jis prie namo nebūtų net artinęsis, aš tuo tikra. Labiau už viską Ralfas bijojo sutikti patėvį.

– Aš nė akimirką nesuabejojau jūsų pasakojimu, – paaiškino Reimondas. – Visuomet tvirtai tikėjau, kad kapitonas Peitenas nekaltas. Bet kaip viskas atrodys teismo salėje, ir kokie klausimai ten bus užduodami? Jis yra nepavydėtinoje padėtyje, bet jeigu liautųsi slapstęsis...

– Jūs taip manote? – pertraukė Puaro. – Jūs manote, kad jam derėtų pasirodyti?

– Žinoma, jeigu žinote, kur jis...

– Matau, jūs netikite mano žodžiais. Bet kartoju dar kartą – aš žinau viską: apie telefono skambutį, apie pėdsakus ant palangės, apie vietą, kur slepiasi Ralfas Peitenas...

– Tai kur jis? – griežtai paklausė Blentas.

– Ne per toliausiai, – šypsodamasis atsakė Puaro.

– Krančesteryje? – paklausiau aš.

– Jūs visą laiką šito klausiate, – Puaro atsigręžė į mane. – Krančesteris yra jūsų *idee fixe*. Ne, jis ne Krančesteryje. Jis yra... čia!

Puaro teatrališkai mostelėjo ranka. Visi atsigręžė.

Ralfas Peitenas stovėjo tarpdury.

Dvidešimt ketvirtas skyrius

Ralfo Peiteno pasakojimas

Tą akimirką blogai pasijaučiau. Sunkiai suvokiau, kas darosi aplink, tik girdėjau džiūgaujančius šauksmus. Kai atsitokėjau tiek, kad galėjau toliau stebėti įvykių eigą, pamačiau, Ralfas stovėjo kambario gale susikibę rankomis su žmona, žiūrėjo į mane ir šypsojosi.

Puaro irgi šypsojosi, tuo pat metu grūmodamas man pirštu:

– Argi aš jums nesakiau mažiausiai trisdešimt šešis kartus, kad beviltiška ką nors slėpti nuo Erkiulio Puaro? Jis vis tiek sužinos teisybę.

Jis kreipėsi į kitus:

– Atsiminkite, ne taip seniai prie stalo sėdėjom šešiese, ir aš penkis apkaltinau tuo, kad jie kažką nuo manęs slepia. Keturi papasakojo savo paslaptis. Tačiau daktaras Šepardas savosios neišdavė. Bet visuomet jį tuo įtariau. Tą vakarą daktaras Šepardas užsuko į „Tris šernus", tikėdamasis rasti Ralfą. Ten jo neužtiko, bet įsivaizduokim – tariau pats sau, kad jis sutiko Ralfą gatvėje pakeliui į namus. Daktaras Šepardas buvo kapitono Peiteno draugas, ir jis ką tik buvo nusikaltimo vietoje. Jis turėjo žinoti, kad aplinkybės aiškiai klostosi kapitono nenaudai. Galbūt jis net žinojo daugiau, negu buvo žinoma kitiems...

– Žinojau, – tariau apgailestaudamas. – Manau, kad dabar turėčiau taip pat viską papasakoti. Buvau užsukęs pas

Ralfą dieną. Pradžioje jis nenorėjo atskleisti savo problemų, o vėliau papasakojo apie santuoką ir apie padėtį, į kurią pakliuvęs. Kai buvo rastas Ekroido lavonas, aš iš karto supratau: vos tik tie dalykai iškils aikštėn, be jokių abejonių įtarimai kris ant Ralfo, arba mažiausiai ant jo mylimos merginos. Vakare aš jam ir išdėsčiau tuos samprotavimus. Mintis, kad jam teks duoti parodymus, kurių pagrindu gali būti apkaltinta jo žmona, privertė jį... – aš užsikirtau.

Ralfas užpildė spragą.

– Sprukti, – tarė jis lakoniškai. – Matote, išsiskyrusi su manim, Ursula grįžo į rūmus. Aš pagalvojau, kad Ursula galėjo bandyti dar kartą pasikalbėti su mano patėviu. Dieną jis jau elgėsi su ja labai grubiai. Aš pamaniau, kad jis vėl galėjo ją taip užsipulti, kad ji... pati nesuprasdama, ką daro...

Jis nutilo. Ursula ištraukė ranką iš Ralfo delno ir žengtelėjo atgal.

– Tu taip pamanei, Ralfai? Tu tikrai pamanei, kad aš galėjau tai padaryti?

– Grįžkime prie daktaro Šepardo nusikalstamų veiksmų, – sausai tarė Puaro. – Daktaras Šepardas pažadėjo padarysiąs viską, kad jam padėti. Ir jam pavyko kapitoną Peiteną paslėpti nuo policijos.

– Kur? Savo namuose? – paklausė Reimondas.

– O ne! – atsakė Puaro. – Iškelkite sau tą patį klausimą, kurį ir aš sau uždaviau: jei mielasis daktaras slėptų jaunuolį, kokią vietą jis rinktųsi? Būtinai turėtų būti kur nors po ranka. Pagalvojau apie Krančesterį. Viešbutyje? Ne. Pensionate? Dar mažiau tikėtina. Tai kur? A, sugalvojau! Prieglauda. Pamišėlių namai. Aš patikrinau savo teoriją. Išsigalvojau proto liga sergantį sūnėną. Aš tariausi su madmuazele Karolina, kur galėčiau jį nuvežti. Ji nurodė man dvi ligonines netoli Krančesterio, į kurias jos brolis siunčiąs savo ligonius. Aš jomis pasidomėjau. Sužinojau, kad šeštadienio rytą į vieną iš jų pats daktaras atvežė pacientą. Man buvo

nesunku nustatyti, kad tai – kapitonas Peitenas, nors ir užrašytas kita pavarde. Po kai kurių būtinų formalumų man leido jį pasiimti. Jis atvyko pas mane vakar anksti ryte.

Pažvelgiau į jį su apmaudu.

– Karolinos ekspertas iš Skotlend Jardo, – sumurmėjau. – Kaip aš nesusiprotėjau!

– Dabar jūs suprantate, kodėl sakiau, kad jūs buvote labai santūrus, rašydamas dienoraštį, – pašnibždėjo man Puaro. – Tai, kas ten parašyta, – gryna teisybė, bet ar visa teisybė ten parašyta, mano drauge?

Aš buvau per daug pritrenktas, kad galėčiau ginčytis.

– Daktaras Šepardas elgėsi labai ištikimai, – tarė Ralfas. – Jis nepaliko manęs nelaimėje, darė tai, kas, jo manymu, buvo geriausia. Tačiau, kaip parodė Puaro, tai nebuvo geriausias sprendimas. Man reikėjo liautis slapstytis. Bet, matote, beprotnamy laikraščių neduoda, ir aš paprasčiausiai nežinojau, kas dedasi.

– Daktaras ir šiuo atžvilgiu parodė pavyzdingą apdairumą, – pasakė Puaro, – bet aš sužinau šias mažytes paslaptis. Tai mano profesija.

– Gal galėtumėte papasakoti ano vakaro įvykius? – nekantraudamas paprašė Reimondas.

– Jūs jau viską žinote, – atsakė Ralfas. – Aš beveik neturiu ką bepridėti. Iš pavėsinės išėjau maždaug be ketvirčio dešimtą ir klajojau keliukais, bandydamas susivokti savo mintyse ir nuspręsti, ką toliau daryti – kokios taktikos laikytis. Turiu pripažinti, kad neturiu nė menkiausio alibi, bet aš jums duodu savo garbės žodį: aš nebuvau priėjęs prie kabineto ir nemačiau patėvio nei gyvo, nei mirusio. Ką begalvotų pasaulis, norėčiau, kad jūs manimi tikėtumėte.

– Nėra alibi? – sumurmėjo Reimondas. – Blogai. Aš, žinoma, jumis tikiu, bet... reikalai nekokie.

– Kodėl? Tai viską labai supaprastina, – linksmai tarė Puaro. – Ištiesų viskas labai paprasta.

Mes visi sutrikę žiūrėjome į jį.

– Jūs mane suprantate? Ne? Tad štai: norint išgelbėti kapitoną Peiteną, turi prisipažinti tikrasis nusikaltėlis.

Jis nužvelgė mus šypsodamasis.

– Taip, aš žinau, ką sakau. Jūs pastebėjote, aš nepakviečiau inspektoriaus Reglano. Tam buvo priežastis: nenorėjau atskleisti jam to, ką aš žinau. Bent jau šiandien.

Puaro pasilenkė į priekį, ir staiga jo balsas, netgi visa jo esybė pasikeitė; jo išvaizda tapo grėsminga.

– Aš, kuris dabar jums kalbu, žinau, kad misterio Ekroido žudikas dabar yra šiame kambaryje. Aš dabar kreipiuosi į žmogžudį. *Rytoj inspektorius Reglanas sužinos tiesą*. Ar jūs suprantate?

Stojo įtempta tyla. Ją sutrikdė tarnaitė – atnešė telegramą. Puaro ją atplėšė.

Tuo metu garsiai ir griežtai nuskambėjo majoro Blento balsas:

– Jūs sakote, kad žmogžudys tarp mūsų. Ar žinote – kas?

Puaro perskaitė telegramą ir sugniaužė ją saujoje.

– Dabar žinau. – Jis pirštais patapšnojo per popieriaus lapelį.

– Kas ten yra? – griežtai paklausė Reimondas.

– Radiograma iš garlaivio, plaukiančio į Jungtines Valstijas.

Visi tylėjo. Puaro atsistojo ir visiems nusilenkė.

– Messieurs et Mesdames, mano pasitarimas baigtas. Atminkite: *rytoj inspektorius Reglanas sužinos tiesą*.

Dvidešimt penktas skyrius

Visa tiesa

Mane pradžiugino Puaro gestas, rodantis, kad pasilikčiau. Klusniai priėjau prie židinio ir, paskendęs savo mintyse, nesąmoningai bato nosimi baksnojau malkų krūvelę.

Aš buvau be galo suglumęs. Pirmą kartą visiškai nesupratau, kur suka Puaro; aš net akimirkai pamaniau, kad jis suvaidino komediją, norėdamas pademonstruoti savo talentą. Tačiau kažkas mane vertė patikėti, kad jo žodžiai turi tvirtą pamatą. Jo žodžiuose skambėjo reali grėsmė. Bet vis dėlto tikėjausi, kad jis eina ne tuo keliu.

Išėjus paskutiniam svečiui, Puaro priėjo prie židinio.

– Na, mano drauge, – ramiai tarė jis, – ką jūs apie visa tai manote?

– Nežinau ką ir manyti, – tariau atvirai. – Kur čia esmė? Kodėl nepatraukus iškart pas inspektorių Reglaną ir jam visko nepasakius? Kam jums prireikė įspėti nusikaltėlį?

Puaro atsisėdo ir išsitraukė plonų rusiškų cigarečių dėžutę. Keletą minučių tylėdamas rūkė. Paskui tarė:

– Pasinaudokite savo pilkosiomis ląstelėmis. Aš nieko nedarau be priežasties.

Kiek padvejojęs, iš lėto tariau:

– Pirmiausia į galvą ateina mintis, kad jūs pats nežinote kaltininko, bet esate tikras, kad jis – vienas iš šiandieninių

svečių. Jūsų tikslas buvo išgauti nusikaltėlio prisipažinimą.

Puaro pritardamas linktelėjo:

– Nekvaila mintis, bet ne tai.

– Arba jūs norėjote jį įtikinti, kad viską žinote, ir šitaip jį apšviesti – nebūtinai per prisipažinimą. Jis gali pabandyti jus nutildyti, kaip prieš tai jis nutildė misterį Ekroidą – kol dar neišaušo rytas ir jūs nesiėmėte veiksmų.

– Spąstai – ir aš jauko vietoje! *Mersi, mon ami*, bet aš ne toks jau narsuolis.

– Tuomet aš jūsų nesuprantu. Belieka tai, kad jūs rizikuojate įspėdamas žudiką, leisdamas jam pasprukti.

Puaro papurtė galvą.

– Jis negali pasprukti, – rimtai tarė Puaro. – Jis turi tik vieną išeitį, bet tai nėra kelias į laisvę.

– Jūs iš tikrųjų manote, kad vienas iš čia buvusių žmonių įvykdė žmogžudystę? – paklausiau aš, negalėdamas tuo patikėti.

– Taip, mano drauge.

– Kas jis?

Keletą minučių Puaro tylėjo. Paskui įmetė į židinį nuorūką ir prabilo ramiu, mįslingu balsu:

– Aš vesiu jus tuo keliu, kuriuo ėjau pats. Žingsnis po žingsnio aš jus lydėsiu, ir jūs įsitikinsite, kad visi faktai neginčijamai nurodo tik į vieną asmenį. Noriu paradėti nuo to, kad mano dėmesį ypatingai patraukė du faktai bei šioks toks laiko nesutapimas. Pirmas faktas – telefono skambutis. Jeigu Ralfas Peitenas iš tiesų būtų žudikas, tai telefono skambutis tampa beprasmišku ir absurdišku. Taigi, tariau sau, Ralfas Peitenas nėra žudikas.

Aš įsitikinau, kad niekas iš buvusių namuose tą lemtingą vakarą negalėjo paskambinti, ir kartu aš buvau tikras, kad būtent jų tarpe turiu ieškoti nusikaltėlio. Taigi, nuspendžiau, kad skambinti turėjo bendrininkas. Šia išvada aš nebuvau labai patenkintas, bet kuriam laikui palikau, kaip yra. Paskui ėmiau ieškoti skambučio *motyvo*. Tai buvo

nelengva. Aš galėjau remtis tik jo *rezultatu*. O skambučio rezultatas tas, kad žmogžudystė buvo atskleista tą patį vakarą, o ne rytą – kaip tikriausiai būtų atsitikę. Jūs sutinkate su manimi?

– Ta–aip, – sutikau aš. – Taip, jūs teisus: po misterio Ekroido paliepimo jo netrukdyti, vargu ar kas būtų ėjęs į kabinetą iki ryto.

– *Tres bien*.* Pasistūmėjom į priekį, ar ne? Bet dar daug kas neaišku. Koks pranašumas tame, kad žmogžudystė buvo atskleista vakare, užuot tai būtų įvykę ryte? Vienintelė mintis, kuri man pasirodė verta dėmesio: žudikas, žinodamas tikslų laiką, kada bus atskleista žmogžudystė, galėjo užsitikrinti savo dalyvavimą laužiant duris, arba bent patekti į kabinetą tučtuojau po to. Ir čia mes susiduriame su antruoju faktu – nuo sienos atitrauktas krėslas. Inspektorius Reglanas į tai numojo ranka kaip į nieknieką. Aš gi, atvirkščiai, visuomet maniau, kad tai labai svarbus faktas.

Savo užrašuose jūs nubraižėte nedidelį tikslų kabineto planą. Jei jūs jį dabar turėtumėte po ranka, tai galėtumėt pastebėti, kad krėslas, pastatytas Parkerio parodytoje vietoje, atsiduria tiesioje linijoje tarp durų ir lango.

– Lango? – nejučia perklausiau.

– Taip, man taip pat iš pradžių atėjo į galvą ta mintis. Aš pamaniau, kad krėslas buvo pastumtas taip, kad kas nors, įėjęs pro duris, negalėtų matyti, kas darosi prie lango. Bet aš greitai šią mintį atmečiau: nors to krėslo atlošas ir aukštas, jis užstoja labai nedaug – tik sieną tarp lango rėmo ir grindų. Ne, *mon ami* – tačiau prisiminkite, kad kaip tik priešais langą stovi apvalusis staliukas su laikraščiais ir knygomis. Štai tą staliuką krėslas, būdamas perstumtas, visiškai užstoja, ir man iš karto galvoje blykstelėjo tiesos atspindys.

Sakykime, kad ant to staliuko buvo kažkas tokio, ko neturėtų matyti kiti. Kažkas, ką paliko žudikas? Bet aš nenuvokiau, kas tai galėjo būti, nors apie tą daiktą jau

---

* Labai gerai (pranc.)

žinojau daug įdomių faktų. Pavyzdžiui, žudikas negalėjo jo išsinešti tuoj po nusikaltimo įvykdymo. Tuo pat metu buvo gyvybiškai svarbu tai pašalinti kaip galima greičiau po nusikaltimo atskleidimo.

Ir štai – telefono skambutis, sudarantis žudikui galimybę laiku atsirasti įvykio vietoje.

Eikime toliau. Iki atvykstant policijai nusikaltimo vietoje buvo keturi žmonės: jūs, Parkeris, majoras Blentas ir misteris Reimondas. Parkerį aš atmečiau iš karto, kadangi tai buvo vienintelis asmuo, kuris neabejotinai ten atsidurtų, nepriklausomai nuo nusikaltimo atskleidimo laiko. Be to, jis būtent ir papasakojo man apie atitrauktą krėslą. Tokiu būdu Parkerį, kaip nusikaltėlį, aš atmečiau (tai yra, kaip neįvykdžiusį žmogžudystės. Vis dar maniau, kad jis galimai šantažavo misis Ferar). Reimondą ir Blentą ir toliau įtarinėjau, nes, jei tarnai būtų radę lavoną anksti rytą, ir vienas, ir antras galėjo nebespėti paslėpti daikto, buvusio ant to apvalaus staliuko.

Tai koks gi ten buvo daiktas? Jūs prisimenate, kaip aš paaiškinau pokalbio fragmentą, kurį girdėjo terasoje? Kai tik sužinojau, kad rūmuose lankėsi kažkokios firmos atstovas, mintis apie diktofoną įstrigo man į galvą. Jūs girdėjote, ką aš čia kalbėjau prieš pusvalandį? Visi sutiko su mano teorija, bet niekas nepastebėjo vieno esminio fakto: jeigu misteris Ekroidas tą vakarą diktavo į diktofoną, kodėl diktofonas nebuvo rastas?

– Apie tai ir aš nepagalvojau! – prisipažinau.

– Dabar mes žinome, kad misteris Ekroidas įsigijo diktofoną, bet diktofono tarp jo daiktų nerasta. Taigi, jeigu kas nors buvo paimta nuo staliuko, kodėl tai negalėtų būti tas pats diktofonas? Bet čia vėl iškyla keblumų. Visų dėmesys, be abejo, buvo nukreiptas į nužudytąjį. Manau, bet kas nepastebimai galėjo paimti diktofoną. Bet diktofonas yra tam tikrų gabaritų – paprasčiausiai į kišenę jo neįsidėsi. Turėtų būti kažkoks indas, į kurį jį būtų galima

įkišti.

Jūs nujaučiate, kurlink mes artėjame? Žudiko figūra ima įgauti formą. Tai asmuo, vienas iš pirmųjų pakliuvęs į nusikaltimo vietą, bet galėjęs ten nepakliūti, jeigu nusikaltimas būtų buvęs išaiškintas tik rytą. Tai asmuo, nešiojantis kažkokią talpą, kuriame tilptų diktofonas.

– Bet kodėl, – pertraukiau aš, – reikėjo pašalinti diktofoną? Kokia prasmė?

– Jūs mąstote kaip ir misteris Reimondas. Jums atrodo savaime suprantama, kad devynios trisdešimt misteris Ekroidas kalbėjo į diktofoną. Bet minutėlę pagalvokite, kur slypi šio išradimo nauda? Į jį diktuojama, ar ne? O vėliau sekretorė ar mašininkė jį įjungia ir balsas skamba iš naujo.

– Jūs manote?.. – aiktelėjau aš.

Puaro linktelėjo.

– Taip, aš tai manau. *Devynios trisdešimt misteris Ekroidas jau buvo negyvas*. Kalbėjo diktofonas, o ne žmogus.

– Kurį įjungė žudikas? Bet, vadinasi, tuo metu jis buvo kambaryje!

– Galbūt. Bet nereikia atmesti versijos, kad buvo panaudotas koks nors mechaninis prietaisas – kažkas, kas uždelsia įjungimą, gal net paprasčiausias žadintuvas. Tačiau šiuo atveju įsivaizduojamam žudiko portretui prisideda dar du bruožai: tai žmogus, žinantis, kad misteris Ekroidas įsigijo diktofoną ir pakankamai išmanantis mechaniką. Visa tai jau buvo giliai mano sąmonėje, kai reikalas priėjo iki pėdsakų ant palangės. Čia aš išskyriau tris galimus variantus. Pirma, pėdsakai iš tiesų galėjo būti Ralfo Peiteno. Jis tą vakarą buvo „Papartyje", galėjo įlįsti į kabinetą pro langą ir rasti savo patėvį mirusį. Tai viena hipotezė.

Antra, galimas daiktas, kad pėdsakus paliko kažkas kitas, kurio batai buvo taip pat kaustyti, kaip ir Ralfo Peiteno. Bet visi namo gyventojai dėvėjo batus su rumbuotais kaučiukiniais padais, ir aš nenorėjau tikėti atsitiktinumu, kad kažkas svetimas dėvėtų tokius pat batus, kaip ir Ral-

fas. Čarlzas Kentas, kaip mes žinome iš „Šuns ir švilpuko“ padavėjos, buvo apsiavęs išklypusiais auliniais.

Trečia, tie pėdsakai galėjo būti padaryti tyčia, su tikslu užtraukti įtarimą Ralfui Peitenui. Norint patikrinti šią išvadą, reikėjo įsitikinti kai kurių faktų patikimumu. Vieną kapitono Peiteno batų porą policija paėmė iš jo numerio „Trijuose šernuose“. Nei pats kapitonas Peitenas, nei kas nors kitas negalėjo jais avėti tą vakarą, kadangi jie buvo atiduoti koridoriaus prižiūrėtojui nuvalyti. Pagal policijos teoriją, Ralfas avėjo kitais tokiais pačiais batais. Aš sužinojau, kad jis iš tikrųjų turėjo dvi batų poras. Jeigu mano trečioji prielaida teisinga, tai žudikas tą vakarą avėjo Ralfo batus, vadinasi, Ralfas čia turėjo dar kažkokią avalynę. Sunku patikėti, kad jis būtų atsivežęs tris vienodų batų poras – trečioji pora greičiausiai turėjo būti auliniai. Aš paprašiau jūsų sesers išsiaiškinti šį dalyką, pabrėždamas aulinių spalvos reikšmę. Atvirai prisipažinsiu, klausimą apie spalvą sugalvojau vien tam, kad paslėpčiau savo kamantinėjimų tikslą.

Jūs žinote, kokie buvo jos tyrimo rezultatai. Ralfas Peitenas *turėjo* pasiėmęs aulinius. Štai kodėl, vos jis vakar rytą atvyko į mano namus, pirmiausia paklausiau: ką jis avėjo tą lemtingą vakarą? Kapitonas Peitenas tučtuojau atsakė dėvėjęs *aulinius* batus – jis ir dabar su jais buvo, nes nuo to laiko jis neturėjo galimybių pasikeisti apavą.

Taigi mes žengiame dar vieną žingsnį, aprašydami žudiką – žmogus, turėjęs galimybę tą dieną iš „Trijų šernų“ paimti Ralfo Peiteno batus.

Jis patylėjo, paskui kalbėjo toliau, kiek pakėlęs balsą:

– Ir pagaliau dar vienas dalykas. Tai turėjo būti žmogus, galėjęs paimti iš vitrinos durklą. Jūs pasakysite, kad tai padaryti galėjo kiekvienas iš to namo gyventojų, bet aš noriu ypač atkreipti jūsų dėmesį į tai, kad mis Flora Ekroid buvo visiškai tikra, kad, jai apžiūrinėjant vitriną, durklo ten nebuvo.

Jis vėl kiek patylėjo.

– Ką gi, dabar, kai viskas daugmaž aišku, susumuokime rezultatus. Žmogus, kuris tą dieną lankėsi „Trijuose šernuose“; pakankamai artimas misteriui Ekroidui, kad žinotų apie diktofono įsigijimą; žmogus, nusimanantis mechanikoje; žmogus, turėjęs galimybę paimti iš vitrinos durklą iki ateinant mis Florai; žmogus, kuris turėjo kur paslėpti diktofoną – lagaminėlį, pavyzdžiui, ir, pagaliau, žmogus, kelias minutes likęs kabinete vienas, kai buvo atskleistas nusikaltimas, kol Parkeris kvietė policiją. Trumpai tariant – *daktaras Šepardas*!

Dvidešimt šeštas skyrius

Ir nieko, išskyrus tiesą

Keletą akimirkų viešpatavo mirtina tyla. Po to aš nusijuokiau.

– Jūs išėjote iš proto! – tariau.

– Ne, – ramiai atsakė Puaro, – aš neišėjau iš proto. Menkas laiko neatitikimas nuo pat pradžių privertė mane nukreipti dėmesį į jus.

– Laiko neatitikimas? – nesuprasdamas perklausiau aš.

– Na, taip! Jūs atsimenate – visi, neišskiriant nė jūsų, pritarė, kad nuo sarginės iki namo – penkios minutės kelio. Net mažiau, jeigu kirsi tiesiai į terasą. Jūs juk išėjote iš rūmų be dešimties devintą – šitaip jūs sakėte ir tą patvirtino Parkeris. O kai ėjote pro sargo būdelę, išmušė devynias. Naktis buvo šalta – ne tas vakaras, kai žmogus linkęs dykinėti. Kodėl jums prireikė dešimties minučių vos penkias minutes trunkančiam žygiui? Iš pat pradžių aš atkreipiau dėmesį, kad jūs vienintelis tvirtinote, kad kabineto langas buvo užsklęstas. Ekroidas paklausė, ar jūs jį uždarėte, bet niekuomet nebūtų to dar tikrinęs. Sakykime, kad kabineto langas liko neužsklęstas. Ar būtų užtekę laiko per tą dešimtį minučių apibėgti namą, persiauti batus, įlįsti pro langą, nužudyti Ekroidą ir atsidurti prie vartų devintą valandą? Aš nusprendžiau atmesti šią teoriją todėl, kad žmogus tokios nervinės būsenos, kokios tą vakarą buvo

Ekroidas, būtų išgirdęs, kaip jūs lendate pro langą, ir grumtynių būtumėt neišvengęs. O gal jūs nužudėte Ekroidą *prieš* išeidamas – kai jūs stovėjote šalia jo krėslo? Tada, jums išėjus iš namo, reikėjo nubėgti į pavėsinę, išsitraukti iš lagaminėlio Ralfo batus, kuriuos buvote pasiėmęs, apsiauti ir pereiti per purvyną. Paskui, palikus pėdsakus ant palangės, įsiropšti į kabinetą, užrakinti iš vidaus duris, dumti atgal į pavėsinę, persiauti batus ir skuosti prie vartų. (Aš atlikau visus tuos veiksmus, kai jūs užėjote pas misis Ekroid pakviesti ją į pasitarimą – užtrukau lygiai dešimt minučių.) Po to jūs ėjote namo, turėdamas tvirtą alibi, nes jūs nustatėte diktofoną pusei dešimtos.

– Mano mielasis Puaro, – tariau balsu, kuris man pačiam atrodė nenatūralus ir svetimas, – jūs per daug ilgai laužėte galvą, kol visa tai sumanėte. Po galais, ką gi aš būčiau laimėjęs, nužudęs Ekroidą?

– Saugumą. Tai jūs šantažavote misis Ferar. Kas kitas, jei ne asmeninis gydytojas, žinojo, nuo ko mirė misteris Feraras? Mūsų pirmo susitikimo sode metu jūs užsiminėte apie pernai jums tekusį palikimą. Man nepavyko aptikti kokių nors žinių apie palikimą. Norėjote, reikalui esant, turėti paaiškinimą dvidešimčiai tūkstančių svarų, gautų iš misis Ferar. Jos pinigai neišėjo jums į naudą. Didžiąją dalį jūs praradote spekuliuodamas, o paskui pernelyg stipriai ėmėte spausti misis Ferar, ir ji neišlaikiusi rado išeitį, apie kurią jūs nė nepagalvojote. Jeigu Ekroidas būtų sužinojęs tiesą, jis nebūtų jūsų pasigailėjęs – jūs būtumėte sužlugdytas visam laikui.

– O telefono skambutis? – nepasiduodamas paklausiau. – Įtariu, ir tam jūs turite įtikinamą paaiškinimą?

– Sužinojęs, kad jums iš tikrųjų skambino iš Kingz Ebboto stoties, prisipažinsiu, buvau gerokai sutrikęs. Juk aš maniau, kad jūs paprasčiausiai tą istoriją išsigalvojote. Labai gudrus ėjimas. Jums reikėjo priežasties atvykti į „Papartį“ ir atsidurti kabinete, tokiu būdu gaunant galimybę paslėpti

diktofoną, nuo kurio priklausė jūsų alibi. Klausinėdamas jūsų seserį apie pacientus, buvusius pas jus penktadienio rytą, aš dar tik miglotai nujaučiau, kaip jūs pasirūpinote tuo skambučiu. Mis Rasel man nerūpėjo. Kalba apie jos vizitą tebuvo gera dingstis atitraukti jūsų dėmesį nuo tikrojo mano klausinėjimo tikslo. Aš radau tai, ko ieškojau. Tarp jūsų pacientų tą rytą buvo transatlantinio garlaivio stiuardas, vakariniu ekspresu išvažiavęs į Liverpulį. Ar buvo galima sugalvoti ką nors geresnio? O po to jis atsidurs toli jūroje – ieškok, kad gudrus. Sužinojau, kad šeštadienį išplaukė „Orionas", ir, turėdamas stiuardo vardą, išsiunčiau jam radiogramą su tam tikru klausimu. Jus matėte – ką tik gavau iš jo atsakymą.

Jis atkišo man telegramą. Joje buvo parašyta:

"Taip ir yra. Daktaras Šepardas paprašė manęs perduoti vienam pacientui raštelį ir jam paskambinti iš stoties dėl atsakymo. Aš paskambinau ir pasakiau, kaip buvo liepta: „Atsakymo nelaukite".

– Tai buvo gudri mintis, – tarė Puaro. – Skambutis buvo tikras. Jūsų sesuo matė, kaip jūs priėjote prie telefono. Bet tai, ką jums sakė, žinojote tik jūs vienas.

Aš nusižiovavau.

– Viskas labai įdomu, bet vargiai tai priklauso realaus gyvenimo sferai.

– Jūs taip manote? Atsiminkite, ką aš sakiau: rytą inspektorius Reglanas sužinos teisybę. Bet vardan jūsų gerosios sesers aš esu pasirengęs suteikti jums galimybę pasirinkti kitą išeitį. Pavyzdžiui, galėtų būti per didelė migdomųjų dozė. Jūs suprantate? O kapitonas Ralfas Peitenas turi būti išteisintas, tai savaime suprantama. Siūlau pabaigti savo įdomius užrašus – tik jau toliau nieko nebeslepiant.

– Jūsų pasiūlymai tiesiog neišsenkami, – pastebėjau aš. – Ar jau baigėte?

– Ne. Jūs man priminėte dar kai ką. Iš jūsų pusės būtų

labai neprotinga stengtis priversti mane nutilti tokiu būdu, kokiu jūs nutildėte misterį Ekroidą. Turėkite galvoje, kad tokie pokštai Erkiulio Puaro atžvilgiu nepavyks.

– Mano brangusis Puaro, – tariau aš vos šypsodamasis, – kad ir kas aš būčiau, aš ne kvailys. Na, ką gi, – pridūriau atsistodamas, – metas eiti namo. Dėkoju jums už nepaprastai įdomų ir pamokomą vakarą.

Puaro taip pat atsistojo ir išlydėjo mane, kaip visuomet, mandagiai nusilenkdamas.

Dvidešimt septintas skyrius

Pabaiga

Penkta valanda ryto. Aš labai pavargau, bet baigiau savo darbą. Man skauda ranką – taip ilgai rašiau.

Netikėta mano užrašų pabaiga. Aš ketinau juos paskelbti, kaip vienos Puaro nesėkmės istoriją! Keista, kaip viskas susiklostė.

Nuo tos akimirkos, kai išvydau galvom susiglaudusius misis Ferar ir Ralfą Peiteną, mane apėmė artėjančios katastrofos nuojauta. Maniau, kad ji viską jam papasakojo. Aš apsirikau, bet galvon įstrigusi mintis nedavė ramybės visą laiką – iki pat to atmintino vakaro, kai Ekroidas savo kabinete pasakė visą tiesą.

Vargšelis Ekroidas. Džiaugiuosi, kad bandžiau jam duoti galimybę išvengti tokio galo – aš juk įkalbinėjau jį perskaityti laišką, kol nevėlu.

Tačiau ne, būsiu doras: juk pasąmonėje aš supratau, kad kuo atkakliau tą užsispyrusį žmogų įkalbinėsiu perskaityti laišką, tuo labiau jis priešinsis. Jo nervingumas tą vakarą buvo įdomus psichologiniu požiūriu. Jis žinojo, kad pavojus čia pat. Ir nepaisant to, *manęs* jis visai neįtarė.

Mintis apie durklą atėjo vėliau. Aš buvau atsinešęs savo nedidelį ir patogų ginklą, bet vitrinoje išvydęs durklą, nutariau geriau pasinaudoti ginklu, neturinčiu su manimi jokio ryšio.

Jau kurį laiką ketinau jį nužudyti. Sužinojęs apie misis

Ferar mirtį, beveik neabejojau, kad ji prieš mirtį viską bus jam papasakojusi. Sutikęs Ekroidą tokį susijaudinusį, aš pamaniau, kad, galimas daiktas, jis žino tiesą, bet pats tuo netiki ir nori duoti man progą pasiteisinti.

Todėl parėjęs namo ėmiausi atsargumo priemonių. Jei būtų paaiškėję, kad jis nervinasi dėl Ralfo, ką gi, atsargumas nebūtų pakenkęs. Diktofoną buvau paėmęs nureguliuoti. Jis kažko ožiavosi, ir aš įtikinau Ekroidą leisti man jį pažiūrėti, užuot grąžinus atgal. Aš padariau, kas man buvo reikalinga, ir įsidėjau jį į lagaminėlį.

Apskritai, aš patenkintas savimi, kaip rašytoju. Ar galima sugalvoti ką nors įdomesnio už tokį pasakojimą:

„Kai Parkeris atnešė laišką, buvo be dvidešimties minučių devynios. Aš išėjau iš Ekroido be dešimties devintą, laiškas dar buvo neperskaitytas. Prie durų mane apniko abejonės, ir aš atsigręžiau – ar viską padariau, ką reikėjo?“

Jūs matote – nė vieno melagingo žodžio. O jeigu padėtumėte daugtaškį po pirmos frazės? Ar ką nors domino, ką aš veikiau tą dešimt minučių?

Kai, jau stovėdamas prie durų, atsigręžiau ir paskutinį kartą viską apžvelgiau, aš likau patenkintas. Viską buvau padaręs nepriekaištingai. Ant apvaliojo staliuko gulėjo diktofonas, nustatytas devintai valandai trisdešimt minučių. (Prietaisas, kurį įtaisiau, buvo gana gudrus, sukonstruotas žadintuvo principu.) O krėslą pastačiau taip, kad diktofonas nuo durų nebūtų matomas.

Turiu prisipažinti, kad buvau labai susijaudinęs, kai įbėgau į kambarį su Parkeriu už nugaros. Šį faktą sąžiningai pažymėjau.

Ir dar paskui, kai kūnas buvo rastas ir aš pasiunčiau Parkerį paskambinti į policiją, kaip tiksliai parinkau žodžius: *„Aš padariau viską, ką dar reikėjo padaryti!“.* Liko visai nedaug: įsidėti į lagaminėlį diktofoną ir pastumti į vietą krėslą. Man nė į galvą neatėjo, kad Parkeris pastebės tą krėslo perstūmimą. Logiškai mąstant, būdamas taip

susijaudinęs, jis neturėjo matyti nieko, išskyrus lavoną. Bet štai ką reiškia patyrusio tarno akis! Šito aš neįvertinau.

Gaila, aš nenumaniau, kad Flora ims tvirtinti savo dėdę mačiusi gyvą be ketvirčio dešimtą. Jos žodžiai mane suglumino. Beje, tos bylos metu man teko ne kartą suglumti. Juk susidarė įspūdis, kad visi kaip nors yra prikišę rankas.

Labiausiai aš bijojau Karolinos. Man vis atrodė, kad ji kažką nujaučia. Kažkaip keistai aną dieną ji kalbėjo apie mano „silpną charakterį".

Tiek to, ji niekada nesužinos tiesos. Kaip sakė Puaro, lieka viena išeitis...

Aš galiu juo pasikliauti. Jis ir inspektorius Reglanas sugebės viską išlaikyti paslaptyje. Nenorėčiau, kad Karolina sužinotų. Ji myli mane, ir, be to, ji išdidi... Mano mirtis jai bus smūgis, bet kiekvienas skausmas atlėgsta...

Kai aš baigsiu rašyti, man teliks užantspauduoti rankraštį ir užrašyt,i Puaro adresą... O paskui – ką pasirinkti? Veronalį? Tai būtų lyg ir dangaus kerštas. Nors dėl misis Ferar mirties aš nesijaučiu esąs kaltas. Tai buvo jos pačios elgesio pasekmė. Nejaučiu jai gailesčio.

Savęs man irgi negaila. Tegu būna veronalis.

Aš tik norėčiau, kad Erkiulis Puaro niekuomet nebūtų išėjęs į pensiją ir čia atsikraustęs auginti moliūgų.

Christie, Agatha
Ch52 Rodžerio Ekroido nužudymas : [romanas] / Agata Kristi; [iš anglų kalbos vertė Jonas Sipulis]. – Vilnius : FNS Group, 2009. – 264 p. – (Agatos Kristi kolekcija, ISSN 1822-7376 ; 46)

ISBN 978-609-95090-1-3
UDK 820-3

Rodžeris Ekroidas buvo per daug žinantis žmogus.
Jis žinojo, kad moteris, kurią mylėjo, nunuodijo savo buvusį vyrą.
Jis žinojo, kad kažkas ją šantažavo – ir galiausiai jis sužino, kad ji pati nusižudo, išgėrusi didelę migdomųjų dozę.
Netrukus vakariniu paštu gautas laiškas jam atskleis paslaptingojo šantažuotojo vardą. Bet Ekroidas mirė nebaigęs jo skaityti – dūriu į kaklą savo kabineto krėsle.

Iš anglų kalbos vertė *Jonas Sipulis*

Spaudė spaudos namai "ARX Baltica"
Veiverių g. 142b, LT-46353 Kaunas

INTRIGUOJANTYS PASAKOJIMAI DETEKTYVŲ MĖGĖJAMS

Rodžeris Ekroidas buvo per daug žinantis žmogus. Jis žinojo, kad moteris, kurią mylėjo, nunuodijo savo buvusį vyrą. Jis žinojo, kad kažkas ją šantažavo – ir galiausiai jis sužino, kad ji pati nusižudo, išgėrusi didelę migdomųjų dozę. Netrukus vakariniu paštu gautas laiškas jam atskleis paslaptingojo šantažuotojo vardą. Bet Ekroidas mirė nebaigęs jo skaityti – nužudytas dūriu į kaklą savo kabineto krėsle.

KLASIKA – TAI KNYGA, SĄŽININGAI NUSIPELNANTI ŠIO APIBŪDINIMO. *IRISH INDEPENDENT*

IŠTIES PRITRENKIANTI ATOMAZGA YRA NEPAPRASTAI ORIGINALI. *BOOKS*

Agatha Christie